Галина Олійник

Якщо вірити в диво...

УДК 821.161.2
О-54

Художник-ілюстратор – *Мілованова Наталія Георгіївна*

Олійник Г. М.
О-54 Якщо вірити в диво… Харків : Факт, 2020. 340 с.

ISBN 978-966-637-950-7

Книга «Якщо вірити в диво…» – це сонячна брама у казковий, сповнений дива і теплого затишку світ Галини Олійник.

Цю книгу авторка написала для сина, присвятивши її своїй малій батьківщині, родині, милій серцю природі Великописарівщини, де народилася і прожила значну частину свого життя.

Збірка оповідань «Золотий світанок» отримала спеціальну відзнаку в конкурсі «Коронація слова 2019» в номінації «Збірка оповідань для середнього шкільного віку».

УДК 821.161.2

© Олійник Г. М., 2020
© Мілованова Н. Г., ілюстрації, 2020
© Харків, «Факт», 2020

ISBN 978-966-637-950-7

Оповідання

Зелені стежинки
(збірка оповідань)

Їжачок

Пригрівало щедре травневе сонце. В саду одцвітали тюльпани та бузок. На яблунях, замість біло-рожевого цвіту, виднілись маненькі, в сизому оксамиті, яблучка. Під яблунею, що росте під самісіньким городом, де-не-де сіріє торішнє листя. Вітер нагорнув.

– Синку, візьми грабельки і з-під яблуні вигреби сухе листя, – попросила Михайлика мама.

Хлопчик гайнув до комори, де стояв увесь городній реманент… І вже чимчикує з граблями. Простелив ряденце і старанно вигрібає. Ось і зазеленіла травичка, що ховалася під опалим листям. Лишилось вигребти з яблуневої порості – і робота зроблена.

«Тут граблями не вийде!» – подумав, коли граблі знов зачепились за пагін. Недовго думаючи, хлопчина кинув граблі і став вигрібати руками. Навколішках просувався вперед… Аж раптом побачив голки їжака. Темні, з білими кінчиками, вони виднілись, пронизавши листя.

– Їжачок! – зрадів Михайлик і тихенько розгріб листячко. Їжак нерухомо лежав – розпростався під шаром листя. – Схоже, неживий.

Хлопчик засмутився. Присів, оперся плечима об яблуню і пригадав слова дідуся, який йому якось розповідав, що немає нічого вічного, окрім неба: все приходить у світ і відходить, коли настає час. Він підвів свої глибокі засльозені очі і поглянув на небо, що лилося крізь яблуневі гілки та листя, і помітив сухе торішнє яблуко.

Поступово в його дитяче серце повернувся спокій. Михайлик знову підійшов до того місця, де лежав їжак, і ахнув. Їжак ворушив голками. Потім встав на лапки і невпевнено, як та дитина, яка тільки вчиться ходити, підійшов до нього. Обійшов навколо і, понюхавши забруднений черевик, почимчикував садом.

– Так ось як сплять їжаки! – зраділо сплескував долоньками хлопчик. І, опустившись навколішки, оглянув їжакове кубельце. – Та тут і суха трава, і листя, і солома, і м'які їжачині ворсинки, – промовляв він з подивом.

…А їжак, який щойно прокинувся від зимового сну, був вже далеко в городах.

27.05.19 р.

Медова терапія

Всі діти – різні, як і все у нашому світі. Вони – сміливі і боязкі, щирі й хитруни, фантазери, дослідники, жартівники… Та бувають ще й загадкові... Саме такою дитиною був Михайлик.

Коли до нього звертались дорослі, Мишко і сам не знав, чому він ніяковіє і мовчить.

«Хлопчику! Чи не скажеш, у якому дворі мешкає родина Мастаків?»

…І він, замість того, щоб обізватись, – мовчить… Хоча знає Мастаків… Відомо йому й те, що міститься у кожному закутку їхньої хати чи двору.

«Він часто ходив до них в гості!» – можна подумати.

Але ні... Воно так, бо Михайлик живе в тім дворі і має таке саме, як і всі у його родині, прізвище – Мастак. А той, хто так і не дочекався від нього відповіді, думав, що хлопчина – німий і йшов питати у когось іншого: «Де живуть Мастаки?».

Тоді Михайлику перепадало від сусідів: «Замість того, щоб піти до свого двору та покликати тата чи маму, ти стоїш і мовчиш… Невже тобі приємно, що люди думають, ніби ти – німий!?..»

Та хлопчик і на це нічого не відповідав.

У школі він зазвичай так само мовчав… Хоча підготувався до уроку і знав відповідь.

І все ж таки Михайлик не виріс мовчуном. Одного літнього дня він змінився!

Його рідний дядько, що жив у сусідньому селі, був пасічником. Одного разу, після того, як викачав мед, він зателефонував своїм родичам і сказав:

– Чекаємо в гості Михайлика! Він вже величенький – може і сам прийти.

Михайлик із самого малечку полюбляв мед і, почувши це, не роздумуючи, відправився. Пішки здолав п’ять кілометрів… І от… він – у дядька в гостях.

Його радо зустріли. Дядькова дружина накрила стіл… Нарізала запашної здоби… Поставила кухлик джерельної води... А дядько приніс миску духмяного свіжого меду, що сяяв, як сонце.

– Пригощайся, племіннику!

Хлопчик чув дядькові слова... Але стояв і дивився то на мед, то в підлогу.

Дядько посміхнувся і пішов до пасіки… А дядина дивиться на хлопця і так ласкаво промовляє:

– Пригощайся, любий! Чого не підходиш до столу?

Михайлик розумів, що треба сідати і ласувати... Але стояв і думав: «Ну, якщо і втретє так мені скажуть, тоді вже сяду!».

З вулиці донеслося, як дядько покликав жінку допомогти.

Вона одягла такий, як у дядька, пасічницький бриль з сіткою, тужурку з довгими рукавами, і, йдучи, мовила (щоб не забути):

– Ось… кошик з баночкою меду, для твоїх батьків – гостинець. Візьмеш, коли йтимеш додому.

Не дочекавшись запросин втретє, хлопець вийшов з хати і вирушив додому. Він був такий зажурений, що забув про кошик з гостинцем… не сказав своїм гостинним родичам «спасибі» і «до побачення»…

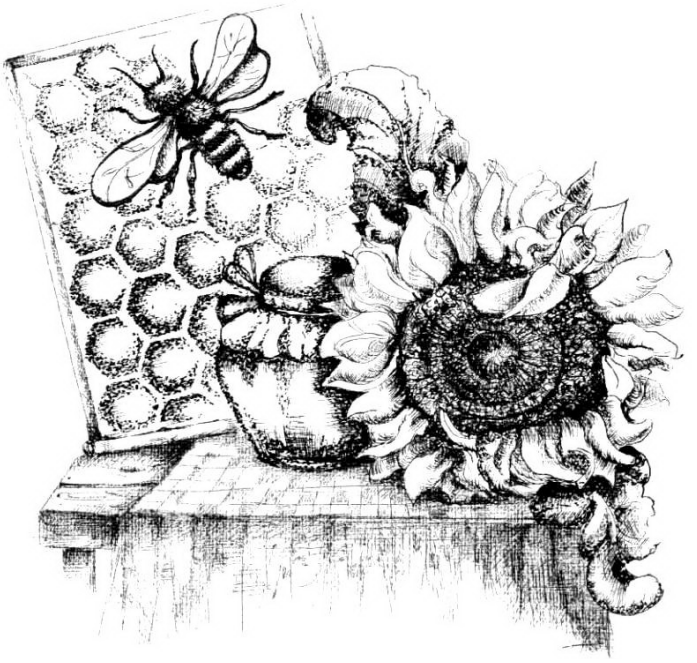

Увечері вони зателефонували, відповіла мама. Після чого суворо спитала:

– Чому не захотів їсти мед? Не взяв гостинець? Не попрощався?..

Мишко хлюпав носом. Мовчав… Йому і самому було прикро від того, що він здолав таку відстань, а його не запросили до столу – втретє. Він дивився на маму і не наважувався розказати, чому так вчинив.

– Завтра на своєму велосипеді поїдеш і привезеш забутого кошика, – озвався тато.

– Як? На своєму велосипеді? У мене ж його нема!

– Є! Ти, синку, повернувся додому і не помітив, якого гарного велосипеда я привіз тобі з міста!

Михайлик вибіг на поріг. Посеред двору стояв блискучий синій велосипед.

– О-о-о! Я давно мріяв про такий! – радів хлопчик.

Наступного ранку на своєму новенькому велосипеді він поїхав до родичів.

Цього разу він не чекав, поки його тричі запросять до столу… А залюбки пригощався медом – таким смачним, солодким, з пахощами липи та пелюстків яблунь…

Потім подякував, взяв забутого кошика і, попрощавшись, поїхав додому.

23.07.15 р.

Хитромудрий злодюжка

Тишко страшенно боявся вужів. Хоча знав, що вони не ядовиті і не такі агресивні, як гадюки.

Якось тато йому пообіцяв, що візьме з собою порибалити. Почувши це, він був «на десятому небі» від щастя.

– А коли побачиш велику жабу або, можливо, й вужа, – злякаєшся чи ні? – поцікавився тато. Та хлопчик лише засміявся у відповідь, бо знав, що татко полюбляє жартувати.

Наступного дня вони рано прокинулись, накопали черв'яків, взяли вудочки і пішли. Михайлик гордо ніс вудочку і радів, коли хтось з подорожніх звертав на нього увагу.

За селом, у світанково-прозорій далині величаво сходило сонце. Небо дихало сизою свіжістю, зблискуючи в краплях роси… У вербах прокинувся соловейко.

Ось і показався очерет, берег річки… Прийшли. Обрали місце. І недалеко один від одного закинули у тиху, не розбурхану качками, воду поплавки.

І от… загойдався поплавок хлопчикової вудочки – зловився карасик. Тато поміг його витягти, показав, як треба знімати з гачка, і кинув у маленьке Михайликове відерце.

Рибалять далі. Знову клює! Михайлик ще спіймав карасика… Недовго й рибалили, а у його відерці – десятеро карасів. Він був задоволений.

– Поглядай на них час від часу! – сказав тато.

Михайлик не зважав на почуте, втішався, що в нього виходить рибалити, знімаючи з гачка наступного гарненького лискучого карася… Обернувся, щоб вкинути у своє відерце… Дивиться – а там сім карасів замість десяти.

– Де поділись три карасі?.. Було ж десять!

– А ти гарно рахував? – питав тато.

– Що ж я, до десяти не порахую?!

– Авжеж… Рахувати ти вмієш! Але не послухався і за рибою не наглядав... Ось і маєш…

У Михайлика на очі навернулися сльози. Він сердився… Оглядав своє відерце і не міг зрозуміти: як воно так вийшло?

– Та не журись, синку… Наловиш ще! Лови рибку і не забувай поглядати назад – на відерце.

Вони продовжували рибалити… Невдовзі у Михайлика знову стало клювати. Він хотів вже тягнути, коли чує, як щось посунулось у траві. Озирнувся і побачив сірого, з жовтими цятками на голові, довжелезного вужа, що направлявся прямісінько до його відерця.

І хоча Михайлик дуже боявся, він не розгубився – схопив гіляку, що стриміла з очерету, і почав шмагати перед вужем.

– Ось хто поїв моїх карасів! Ану… Повзи звідси!

Вуж відповз. Трохи позвивався в траві… Та й посунув назад – у кущі.

Михайлик з татом наловили багацько риби. Хитромудрий вуж не раз виповзав, підкрадаючись до відерця… Та хлопчик вправно його відганяв і більше аніскілечки не боявся.

23.05.15 р.

Одного суботнього ранку...

Літні суботні ранки – вони якісь незвичайні. Бадьорі, теплі... І не хочеться довго качатися в ліжку…

Мишко вийшов на ґанок, потягнувся… І, прогулявшись подвір'ям, попрямував у садок до мами. Він ішов садом і зовсім не бачив, що на купі компосту сидить їжак. На купу, яка встигла «вирости» йому по груди, мама, окрім листя та бур'яну, частенько викидає картопляне лушпиння, а, буває, і рештки їжі. От їжак і внадився туди снідати, а також і обідати, і вечеряти. Щоправда, Михайлик його й досі не помітив.

– Синку, а дивись хто прийшов! – раптом прошепотіла мама і, облишивши рвати сливи, показала на купу край саду.

– Ой! І як же я його сам не помітив, – тихенько наблизившись, хлопчик хотів вже торкнутись колючого гостя рукою…

– Фруф! – настовбурчивши голки, форкнув їжак. Незадоволено і налякано він дивився з-під свого голчатого сірого капелюха на Мишка і продовжував фуркотіти: фруф-фуф… фруф-фуф…

– Та не бійся! – заспокоював його хлопчик, розглядаючи кумедний ніс, вушка, хвостик. – Зараз… зараз я принесу тобі шматочок ковбаски! – вигукнув і побіг щосили.

Приніс, поклав і, відійшовши, став спостерігати.

Їжак, не поспішаючи, ласував. А потім, коли з'їв увесь шматочок, витер лапками мордочку і спритно з висоти зіскочив на землю.

– Невже їжаки вміють ось так стрибати? – сплеснув у долоні Михайлик.

Хлопчик стояв, як заворожений, і здивованим поглядом ще довго проводжав їжака, що, смачно поснідавши, почимчикував у малину.

18.07.19 р.

Капітан Михо

Ця пригода сталася з Михайликом влітку, після дощу. У неділю вранці всі були вдома. За вікнами падав дощ, він тривав увесь вечір і всю ніч.

Тато з мамою давно прокинулись. Вони пили каву й дивились по телевізору змагання на байдарках. Швидкою річкою, долаючи перешкоди, учасники змагань пливли до фінішу.

Михайлик теж став дивитися. Хоча й лежав ще в постелі і, не виходячи зі своєї кімнати, дивився телевізор крізь непричинені двері… А тоді жвавенько підвівся, одягся…

«І я так можу!» – подумав він і пішов у ванну. Подивився по кутках і, не помітивши того, що йому потрібно, взув гумові чоботи і вийшов у двір.

Дощ був не таким уже й рясним і невдовзі скінчився. Мишко пройшовся подвір'ям і згадав, що у коморі є старі ночви.

«Ось це те, що треба!» – зрадів, взяв ті ночви і зібрався на гірку, з якої уся вода струмками збігала вниз – у величезну калюжу. Ця калюжа не пересихала ніколи. Там увесь час плавали качки, і через це її звали «качиним озером».

Вийшовши з двору, він весело чимчикував, ніс ночви, а тоді зупинився.

«Хто ж мене зіштовхне з гірки, коли я сяду в ці ночви?.. Струмки ж неглибокі… А хочеться пропливти так, як показували по телевізору», – роздумував він. І тут йому згадалася Настя. Вона сміліва і на три роки старша за нього… Та і живе неподалік гірки… Якось вона розповідала, як злізла по драбині на курник і звідти, з самого даху, з розкритою парасолькою зістрибнула вниз.

– Думаю, вона не відмовиться, – сказав Михась і пішов.

Дівчинка саме гуляла біля двору. Босоніж міряла калюжі.

– Привіт, Настуню!

– Привіт! – сказала вона і подивилась на ночви. – Що, вирішив поплавати… на них?..

– Вирішив! Зіштовхнеш з гірки?

– З радістю! Буду помічником капітана… – радо гукнула дівчинка і побігла на гірку, з якої із шумом мчали струмки. У величезній темній калюжі, як і повсякчас, від самого ранку, бовталися качки.

– Ну, з Богом! – промовила Настя. І Михайлик поставив ночви у найглибший струмок, став вмощуватись.

– Корабель готовий до відправлення! – зазначив він.

– Вперед, капітане Михо! – вигукнула дівчинка, підштовхнула ночви, і вони попливли. Настуня бігла слідом, раділа, а тоді крикнула:

– Попереду велетенські страуси! Зараз ми їх налякаємо!

– Це ти… качок маєш на увазі? – спитав її Мишко.

– Ага! Шкода, капітане, що ми не прихопили рушниць… Хороше б вийшло полювання!

– А я про це й не подумав, – озвався хлопець, вживаючись у роль капітана.

Шубовсь! Плюхнули ночви з гірки в калюжу… Та так, що качки закричали, як несамовиті, і миттю розпливлися, порозбігалися по воді врізнобіч.

Настя зайшла в каламутну воду. І штовхала… підтримувала ночви, щоб вони не перевернулись, і капітан не намок. Калюжа була не глибокою, аніж здавалася здалеку. Дівчинка ледь намочила плаття…

– На березі з'явились слони! – гукнула вона, помітивши корів, що паслись на прив'язі неподалік.

– Їх, здається, двоє… І вони рябі! – весело додав Михо, гребучи руками, як веслами. – Що там попереду, Настуню?

– А попереду… небезпека, капітане.

– Яка ще небезпека? – поцікавився Михо.

– Там крокодил!

– Де? Я його не бачу!

– Та он же! Диви… як блищать його зелені очі! Он… вони визирають з води і чекають на нас…– показала Настуня. – Що зараз буде?! Що буде? У нас же на судні немає нічого, щоб по них зацідити, – розчаровано сказала вона.

Михайлик придивився. І дійсно – посеред озера щось блищало зелене.

– Невже крокодил?

– Так! – кивнула Настя. – Ич який... Сховався у брудній воді і думає, що ми його не помітимо, – сказала вона, а потім запитала Мишка: – Ти теж його бачиш?

– Бачу! – вигукнув він, вистрибнув з ночов і мерщій на берег – якнайдалі від крокодила.

– Куди ти? Зачекай! – кричала Настя йому услід.

А він… Біг на гірку. Серце гупало в грудях від страху… Мокрі халявки поприлипали до ніг, чоботи – повні води… Нарешті Михась зупинився. Познімав чоботи, повиливав з них воду… А потім згадав про ночви і подивився назад.

Старенькі ночви стояли на бережку... А Настя брела від середини калюжі і тримала щось у руках.

– Михайлику, зажди! – гукнула вона.

«Яка безстрашна!.. – дивувався він. – Не злякалася крокодила… Мабуть, він сам її злякався і втік», – подумав Михайлик. Кинув чоботи і підійшов.

– А де ж… крокодил? – запитав він її.

– А ти що… Злякався його?

– Певна річ... Його очі були такі зелені! Такі страшні!

– Який же ти ще малий… І смішний, Михайлику. Я ж так казала, щоб було цікавіше… – посміхнулася дівчинка, тримаючи у руках зелену пляшку.

Пляшка із-під вина була закрита корковою пробкою... Це вона плавала в калюжі і виблискувала на сонці, що відбивалось у її зеленому склі.

Та про це Михайлик здогадався тільки тепер.

16.02.18 р.

Знахідка

Як гарно весною! Тепло… Зелено…

Мишко сидів біля двору на лавці і дивився на горобців, що копирсалися поряд у молодому спориші. Горобці були надто заклопотані. Та коли він підійшов – здійнялися і полетіли до лісу.

– Які лякливі! – тільки й вигукнув їм услід.

Михась стояв… Дивився на ліс, що зеленів край села… І захотілося йому туди сходити… Останнього разу він бував там узимку.

Він ішов стежкою, що плинула поміж ворсистої трави, оглядався довкола… І бачив: журавлів, що прилетіли на вежу… ластівок, що радо звивались у небі, повернувшись додому… Чув, як гудуть над розквітлою кульбабою бджоли... як десь у лузі кує зозуля…

І ось він прийшов до лісу. Той ласкаво шумів, потріскував струнки-ми високими соснами і слухав пташок, що озивалися звідусіль веселими голо-сами. Всюди пахло хвоєю. У траві шурхотіли ящірки… На кущах, що ряс-но зеленіли неподалік вузенької, притрушеної глицею стежки, гуділи хрущі. Михайлик вже хотів підійти і якогось спіймати… А потім подумав: «Нащо він мені? Краще пошукаю гриби» – і став дивитися під деревами, у траві… Не-вдовзі під поваленим деревом помітив кілька рудих, яскравих…

– Хм… Ці гриби не схожі на їстівні… – зауважив він і пішов далі. Ішов… Придивлявся. Аж раптом у сухій торішній траві помітив велике гніздо. Там лежали яйця. Вони були жовтуваті і, як йому здалося, схожі на курячі.

– Ого, скільки! Мабуть, якась молода курка заблукала у лісі, зробила гніздо і знесла… аж вісімнадцять яєць! – порахував він. – Оце мама зрадіє, коли я принесу їх додому! – сплеснув руками і вже хотів брати... Та почув, як неподалік застукотів дятел.

– Який голосний! Піду, подивлюсь на нього. А яйця заберу потім. Куди вони дінуться? – сказав і пішов.

На галявині, на розлогій сосні сидів дятел. Він не зважав на хлопця і продовжував завзято стугоніти. Михайлик ходив навколо дерева, дивився на невгамовного, строкатого птаха... А потім помітив, як щось прошмигнуло і сховалося за пеньком.

«Що воно таке?» – зацікавився він. Підійшов…

Із-за пенька показалися маленькі вушка, потім – мордочка, пухнаста зо-лотава спинка, хвостик... Це була куниця!

Він пригадав, як торік разом з мамою бачив таку на своєму подвір'ї: вона бігла від курника, а потім сховалась під купою дров.

Щоб не злякати куницю, хлопчик сховавсь за сосною. Стояв тихенько, дивився… аж поки та не побігла в кущі.

– Ну, і біжи! А я піду – заберу яйця, – вирішив він і схаменувся, бо пригадав: тоді мама казала, що куниця бігала в їхній курник по яйця.

І, не зволікаючи, майнув у кущі. Відхиляючи віти, він пробирався, проходив знайому місцинку… Та ніде не бачив гнізда.

«Де ж воно? Де?» – сердився Мишко, придивляючись поміж віхтів сухої трави, що височіли над зеленою, молодою травицею…

«Нема… Невже взяло… і ось так – зникло? – переймався він і продовжував шукати вже навколішки.

Повз… Просувався все далі. Ворушив руками траву і раптом помітив велику птаху. Сірувато-жовту… у рясних чорненьких цяточках на спинці, на крилах… Вона сиділа в гнізді... і так принишкла в траві, що була непомітною через своє забарвлення. Коли Мишко її доторкнувся, вона закричала і, розпроставши крила, високо злетіла в повітря... У неї був такий красивий смугастий хвіст!

– Так це не курка! – вигукнув він і почув, як ляклива пташина приземлилася десь у кущах.

Мишко був у захваті. Він не став чіпати яйця, а помчав додому, щоб усім розказати, яку він побачив дивну птаху.

–Ти побачив фазана, матусю, що висиджує малят, – сказав тато. – Фазани – дуже красиві, але лякати їх в таку пору не треба!

– Та я ж не знав… Я ж не навмисно! – пояснював Михайлик.

Усі подальші дні хлопчик ходив веселий… Радів, що побачив справжнього фазана… І коли наступного разу прийшов до лісу, відразу поспішив туди, де бачив гніздо.

Тихесенько, потайки… щоб, бодай, не злякати… він хотів подивитись на малих фазанят.

02.03.18 р.

Скоро поспіють вишні

Скоро поспіють вишні! – зауважив Михайлик, походжаючи садом. Висока розлога вишня виблискувала тугими червонобокими намистинками ягід і була така тиха і чарівна. Теплий ранковий вітер ледве-ледве дихав над її кроною. Вгорі розіслалось ясне синє небо. Воно тримало у своїх прозорих незрадливих обіймах сонце, що грайливо відбивалось у крапельках вишневої смоли. Хлопчик присів під вишнею – поглянув на ягоди, листя, а потім задивився на шерхкий, побілений стовбур. По ньому повзало багато мурах: одні – вгору, інші – вниз. І так це у них вправно виходило! Не сваряться… Не штовхаються…

Несподівано, ось так – посеред літа, хлопцеві спала на думку школа, а точніше – перерва, коли всі учні біжать у їдальню, штовхають одне одного, щось викрикують…

– Невже мурахи мудріші за школярів? І вихованіші?

Хлопчик з неабиякою цікавістю дивився на мурашок. Схилився до стовбура так близько… А потім вигукнув:

– Знаю! Знаю, чому вони такі розумні і дружні! У них на голівках є крихітні антенки. Завдяки їм маленькі мурахи чують голос сонця... І воно дає їм поради, вчить мудрості… І на вишню вони залазять не просто так… А щоб хоч трохи… хоч на якусь мить опинитися ближче до сонця.

30.04.18 р.

Дотик казки

«Чому так зелено й тепло – не увесь рік?» – розмірковував Мишко, ідучи стежинкою, що звивалась гадючкою у зеленій траві. Ця стежка вабила його більше, ніж будь-яка інша… Адже вона – лісова.

Він тихенько йшов по зігрітій літом стежинці, а поруч – в траві, що проросла крізь злежану глицю, шурхали ящірки – зелені, руді, сіруваті... Гарно їм, весело! Зачувши його, тікають, ховаються…

У лісі на всі голоси співають пташки. Десь на галявині кує зозулька. Хлопчик був такий радий, що насмілився цього разу піти в інший бік лісу – туди, де ще не бував. Вдихаючи пахощі соснового пилку, що золотаво курів з кожним дотиком вітру, Михайлик уважно дивився під ноги, бо тато казав, що в лісі розвелося багато гадюк. Казав, що вони – невеличкі, сріблясто-сірі… Але такі ядовиті! Їх варто обходити якнайдалі.

Над стежкою метушилися мухи і поважно кружляли синювато-чорні жуки розміром зі стиглий біб. Вони басовито гуділи, приємно доповнюючи ласкавий шум лісу і тепле дихання неба, що перебирало руді лусочки верховіть… На глухій кропиві крильцями кліпали метелики.

– Яке казкове місце! – дивувався хлопчик, опинившись у глибині лісу. Там, поміж стрункіх сосен у розлогій виямці лежали трухляві колоди і гіломаччя, яке вітер зломив і розкидав ще позаминулої зими.

Мишко сів на колоду і уявив, що це і є той казковий край, де живе хитра лісова відьма... А он та, старезна сосна, що, похилившись, розчепірила поверх землі лускате коріння, – її хатинка.

– Виходить, що з легкістю, ось так можна потрапити в казку. Для цього потрібно знайти хоча б одну приховану у траві стежинку… І вона неодмінно

приведе до лісу… гаю… чи на берег ріки. А там… Треба лише уважненько подивитись навколо і згадати якусь чарівну казку.

Так він розмірковував… мріяв… уявляв… А потім почув, як зовсім поряд, поміж дерев, а потім і за його спиною щось пронеслося в повітрі із загадковим, приглушеним свистом: Шух… Шух… Шух…

Мишко злякано нашорошив вуха… Аж пригнувся від несподіванки… І за мить побачив величезного крука, що, мов опахалами, тріпав чорними крилами і вигукував: «Хр-р! Хр-р-р! Хр-р-р…».

І те «хр-р-р» так було схоже на хрокання дикого кабана…

Зробивши коло над пухнатими гілками, що сплелися високо над затишною виямкою, крук полетів далі… Облетів сосни, що синіли вдалині, і повернувся.

«Хр-р!.. Хр-р-р!.. Хр-р-р…» – кружляв він між сосен, під якими сидів Михайлик.

– Ач! Чого розходився? Кричиш! – буркнув хлопець.

Але крук не змовкав, сурмив ще дужче, ще голосніше своє «хр-р… хр-р-р».

І так він Мишкові набрид, що той пішов звідти, розсердившись на грізного чорного птаха.

Хіба ж хлопець знав, що неподалік старої корчуватої сосни, на самісінькій верхівці сусіднього дерева – поверх пухнастих, густих гілок – його гніздо.

І все ж Михайлик не довго сердився на крука: що вдієш, якщо воно так! Це ж ліс! Тут вистачає всього: і птахів, і звірів, і комах, і навіть гадюк.

І хай там як… У цій тихій, дикій і духмяній лісовій обителі є такі галявинки, яких доторкнулася казка.

29.04.18 р.

Бабуся у білому капелюсі
(збірка оповідань)

Село Дивне

Минули останні травневі дні, і настало літо – розпочалися канікули. Цілими днями Євгенко з друзями, які зазвичай звали його Жека, гуляли у сусідніх дворах, у сквері… біля гаражів... А коли набридало – вся дружня компанія йшла до Жеки грати в комп'ютерні ігри, лишаючи після себе гармидер у квартирі. Тривало це доти, поки батьки не

відвезли хлопця до його рідної тітки – в село, що знаходилося за сто кілометрів від їхнього міста.

Дуже зраділа тітка Ніна його приїзду. Тепер її донечці буде веселіше... Женя також радів. Йому приємно було, як його зустріли родичі, і не тільки… Коли зайшов у двір, до нього, грайливо гавкаючи, підбігла собака – облизнула руку, стала весело стрибати… Теж була рада!

Над подвір'ям линув веселий стукіт: це лелеки цокотіли своїми червоними дзьобами, по черзі вигинаючи шиї.

– Ой! Це ж лелеки! – тільки й вимовив здивований Женя.

Лелече гніздо височіло на стовбурі, що лишився від засохлого клена.

Село… та ще й Дивне! Женя тут був уперше Зазвичай родичі самі приїздили до них погостити. Він привітався з двоюрідною сестричкою – Катрусею, оглянув будинок, подвір'я, надивився на кроликів… на квочку з курчатами… помилувався лелеками і вийшов на вулицю…

Він поважно походжав перед двором... Спину тримав прямо, не човгав… Його тішило, з якою цікавістю на нього, міського хлопця, дивились дівчатка з сусідського двору... Дивувало і те, що довкола бігають кури, гуси, качки, а вдалині з пасовиська повертаються корови, яких зі словами «Ану пішли, рябі, руді, чорняві…» весело підганяли пастухи. На відміну від міста, у селі було напрочуд спокійно, якщо не зважати на гавкіт собак. Люди ж були дуже привітними. Не встигли його побачити – вітаються і примовляють: «Молодець, що приїхав погостити! Чи надовго?».

– Не знаю! – відповідав Євгенко… Йому все здавалося новим, незвичним... Та наступного дня радість від приїзду розтала – напала хандра.

Занудьгував так, що не хотів виходити не те, що з будинку, а й з кімнати: не вистачало йому друзів з міста. І коли Катя запропонувала йому піти з нею на вулицю – не захотів, зачинившись у кімнаті. Дівчинка пішла гуляти сама.

Під вечір хандра відступила. Женя повеселішав, вийшов у двір, а потім попросився у тьоті пройтися вулицею.

Вона відпустила, але веліла повернутися до того, як надворі почне смеркатись.

– Гаразд! – сказав хлопчик, гримнув хвірткою і побіг вулицею, оглядаючи двори, будинки... Біля крайнього двору, що сірів біля гаю, помітив рясну черешню, підійшов… У дворі не було собаки, то ж він спокійнісінько став рвати ягоди.

– О! Солодкі, соковиті… – промовляв задоволено. І, наївшись вволю черешень, побіг стежкою, що в'юнкою мережкою манила в березовий гай.

…Сонце поволі котилось до обрію. На смугастих березових стовбурах застигли вечірні промені... Довкола чарівничим співом озивались пташки. Вгорі ласкаво шепотілося листя… У траві дзвеніли цвіркуни… Гай таємничо зітхав, прощаючись з сонцем до ранку. Внизу між дерев метушилися стомлені мухи. Неподалік сонно пищав комарик…

– Як гарно! – із захватом прошепотів хлопчик і, забувши наказ своєї тітоньки, сів на повалену колоду, глибоко вдихнув запашного повітря і став слухати тиху розмову птахів, комах, землі і вітру... Так заслухався, що й не помітив, як до нього хтось підійшов.

– Хлопчику… Хлопчику! Скоро стемніє… Поспішай додому!

Євгенко відкрив очі: перед ним стояла бабуся у величезному білому капелюсі. Замріявшись, він аж ніяк не чекав когось перед собою побачити... Його серце стрепенулося в грудях, як шалений горобець… він зірвався з місця і, не задумуючись, побіг стежкою, незважаючи на те, що йому вслід кричала незнайома бабуся.

Довкола смеркалося… Невдовзі стало майже нічого не видно. Євгенко заблукав. Не знаючи, як вибратись з гаю, він тер долонями вологі очі: йому було страшно.

– Доведеться тут пробути до ранку, – журився він.

Тільки-но це промовив, як позаду почулося:

– Куди ж ти побіг?.. Кричала тобі, щоб не звертав зі стежки… А ти не послухав і побіг праворуч – до болота.

Женя зрадів – упізнав бабусю, капелюх якої «світлою хмаркою» вимальовувався у темряві. Бабуся вивела його з гаю, він подякував їй і побіг скоренько додому.

Ох, і дісталось йому того вечора! Тітка насварила, налаяла і наказала, щоб взагалі не виходив на вулицю.

Так увесь наступний день він провів у дворі.

– Підеш зі мною гуляти? – питала Катя, йдучи до подруг, і, коли він не відповів, показала йому язика, і зникла за хвірткою.

– Та я тобі зараз… – недоказав він, пригрозивши.

– Ага… Спробуй! – засміялася дівчинка.

Женя шаленів від образи. Ще його, міського парубка, так ніхто не попускав, як тут, у якомусь далекому селі. Йому хотілося усістись посеред двору і заревіти, як тітчина корова. Та він розумів: якщо бунтуватиме – про вчорашній вечір неодмінно дізнаються батьки, і тоді не бачити йому свого комп'ютера.

Трохи заспокоївшись, Женя вирішив: буду поводитись добре, тітонька подобрішає – і відпустить гуляти.

Він слухався, допомагав підмітати подвір'я, годував кульбабою кроликів, сапав разом з тіткою город і навіть був ввічливим з Катею. Тітка Ніна похвалила. І коли він попросився пройтися селом, відпустила зі словами:

– Ти ж гляди...

Значення і серйозність цих слів хлопець розумів з одного лише її погляду.

– Добре, повернуся до сутінків! – сказав і побіг широкою вулицею. Біля крайнього двору поласував черешнями і знову вирушив до гаю – дуже ж кортіло подивитись йому на болото.

Женя спішив, біг стежкою, а над ним мерехтіли пишні березові крони… щебетали пташки... Сонце висіло високо над деревами, наче стигла соковита черешня: до вечора було ще довго. У глибині гаю звернув він праворуч і скоро помітив, як пташині пісні змінило жаб'яче квакання: він опинився біля болота. За очеретом, у легкому тумані м'якою пухнастою ковдрою розстелявся зелений мох, подекуди вкритий водою…

– Будь обережним! Болото може затягнути, – почув він знайомий голос. Неподалік, з повним кошиком грибів стояла та ж сама бабуся – у білому капелюсі.

«І як я її не помітив? Якась дивна ця бабуся… Взялась невідомо звідки», – подумав він.

Старенька підійшла ближче… Подивилась на нього, посміхнулася… А тоді окинула поглядом зелене болото…

– Колись з цього болота видобували торф, виготовляли брикети палива, а також ґрунт для теплиць, квітників... – сказала вона, і хлопчик пригадав, як мама одного разу принесла з крамниці пакунок з ґрунтом і посадила у нього кімнатну рослину. Євгенко дивився на яскраво-зелені шапки моху і йому здалося, що бабуся дещо перебільшує… про те, що болото може затягнути.

– А якщо минати калюжки… йти тільки по зеленому… – затягне? – поцікавився він.

– Так! Під цим красивим зеленим килимом ховається глибока багнюка. Хоча від болота є користь, воно все ж дуже небезпечне!

– О… Дивіться, щось визирнуло з під моху!

– Це вуж. Їх тут багато… Так, як і комах, плазунів, жаб, жучків…

– А як же це?.. Невже їм подобається багнюка?

– Аякже! Для них це не просто болото, а царство тиші і спокою.

Євгенко замислився. Бабуся помітила його зацікавленість і, показавши рукою на болото, розповіла давню легенду:

– Колись на місці цього болота стояв високий палац. У ньому жив старий цар, що заздрив усім на світі: і людям, і звірям. Якось у його покої заповзла жаба та й каже: «У тебе, царю, є все: і золото, і срібло, і повні загони худоби, багато слуг… У тебе молода красива цариця, а ти все заздриш. Якщо не припиниш, то коли помреш – твоє царство перетвориться на болото, і душа твоя не знатиме спокою, оберігаючи його від людей».

– Так і сталося, – сказала бабуся, поправляючи свій капелюх. – Відтоді тут зеленіє болото, над яким постійно розвівається туманець. Люди бачать його і не йдуть далі. Кажуть, що цей туман – душа того заздрісного царя.

Щоб Євгенко не потрапив у якусь халепу, бабуся взяла його за руку, і вони пішли стежкою. Біля двору, де росте рясна черешня, вони вийшли з гаю. Бабуся сіла на лавку. А Женя подякував їй і побіг додому.

Більше йому не кортіло у гай і, коли Катруся запропонувала піти погуляти у луках, охоче погодився.

Там виявилося розкішно і затишно. Пригрівало сонечко… від тихого вітру на вербах шелестіло листя… духмяна соковита трава лоскотала босі ноги. Під кущиком живокосту, що скромно схилив пучечки своїх фіолетових дзвоників, Женя помітив смугастого равлика і подарував Катрусі, якій ніяк не вдавалось спіймати метелика.

Діти раділи, качалися у траві… аж поки не натрапили на заквітчану галявинку, де легкими ажурними хмаринками квітували смолка і куряча сліпота. Посеред галявинки стояла руда коза і задоволено жувала ці жовтенькі та рожеві квіточки.

– Ах! Яка вредна коза! Ось так, безжалісно нищить квіти… – схвильовано вигукнула дівчинка.

– Ану пішла… Геть звідси! – проганяв козу Євгенко.

Гнали вони тварину луками, повз городів, до двору, де хатинка, мов грибок, росла із землі і віконцями поглядала на гай, слухаючи, як об її стріху тарабанять кісточки від соковитих черешень, якими щойно поласували шпаки.

Біля двору коза угледіла густий спориш і заходилася пастися... Євгенко приліг на траві і з цікавістю стежив, як коза висмикує кучеряві кущики споришу і, дивлячись то на небо, то на гай, жує...

А Катя побігла до черешні.

– Ці ягоди такі смачні! Женю, іди – скуштуй.

– Та я цих ягід ще вдома об'ївся… Мама купувала щодня, – підбрехнув він.

– Ну, як хочеш… А я поласую, – сказала дівчинка, нахиляючи до землі рясні віти.

Женя лежав на зеленій споришевій перині, мружився від сонця… І тут йому почулось, як здалеку хтось гукає:

– Же-е-е-ка! Же-ка! Ну де ж ти є?

Він підвів голову… дещо розгубився від несподіванки: «Ой… Хто ж це дізнався… і зве мене так, як друзі з міста? Напевно, хтось вирішив, що це я рву черешні, і йде сюди, щоб налаяти».

– Зараз декому попаде… – прошепотів він, хитро подивившись на Катю. – Все ж таки є вища справедливість… Це тобі за те, що мене дражнила!

– Жека… Жека, обізвись! Пора доїтись! – чулося десь поза городдям.

– Не зрозумів… – вимовив він і заліг у траві.

Лежить… І не терпиться йому подивитися.

Визирнув-таки… І побачив бабусю у білому капелюсі, що прямувала з відерцем у його бік.

Він підхопився. Зробив крок назад, щоб дременути від дивакуватої бабусі, та зачепився за скуйовджену споришину і впав. А бабуся… пройшла повз нього – до своєї кози.

– Мекка! Моя Мекка... Чому ж ти не озивалася? – примовляла старенька, гладячи тварину… Сіла. Поставила відерце і стала її доїти.

«Чуднота! Це виходить… кликала бабуся козу – Мекка, а я не розчув і подумав, що мене – Жека… Оце й так!» – засоромився Женя.

Після того, як здоїла козу, бабуся, підвелася… Глянула на нього здивованого і питає:

– Що, ніколи не бачив, як доять козу?

А він як сидів мовчки, так і сидить.

– Що це з ним, Катеринко?

– Мабуть, перегрівся на сонці! Женя з міста і не звик до жарких сонячних променів, – скоренько відповіла дівчинка.

– И-у-и, – прогудів хлопець замість «Хто не звик?».

Потім підвівся. Він намагався не подавати виду, що не розчув ім'я кози і надумав собі казна-що.

– Євгенку, якщо будеш приїздити до нас у село частіше, то неодмінно звикнеш до сонця, – з посмішкою сказала бабуся і пішла до свого двору, що зачаївся у затінку розлогої черешні... Відчинила хвіртку та й каже:

– Ідіть, мої хороші, напою вас козячим молоком! До молока є смачні медові коржі.

Катруся, не вагаючись, побігла до бабусі... Женя пішов теж.

Дуже смачним, солодким виявилося тепле, з пухкою пінкою козяче молоко, що пахло літом, сонцем і квітами.

Діти подякували старенькій і попростували додому.

Тільки зайшли у двір, як Катеринка відразу повідомила своїй мамі, мовляв: – А Женя перегрівся на сонці!

– Невже перегрівся?! – хвилювалась вона, потім доторкнулась його чола і сказала: – Схоже, що так! Іди, Женю, в дім, приляж на канапі…

Євгенку не хотілося йти, та він мовчав.

Кожного разу, коли Катя вимовляла його ім'я, хлопцеві не терпілось сказати: «Зви мене Жека!».

Та сказати це він так і не наважився… Він згадував пригоду з бабусиною козою, усміхався і примовляв:

– Кумедна ця бабуся… у білому капелюсі… Це ж треба було так назвати козу – Ме-е-к-ка!

20.05.15 р.

Пастушок

Тривало сонячне літо…. Євгенко гостював у родичів… Тато і мама попервах телефонували щодня – дізнатися, як він. Незвично було їм без нього. Хлопчик теж сумував за ними, а тоді перестав… Інтерес пізнати тутешні місця виявився сильнішим, аніж бажання повернутись додому: до рідного міста, до батьків, до друзів…

– Женю, допоможеш відпасти череду? – якось увечері запитала тьотя. Катрусин татко вже який рік, з весни до пізньої осені, працював у столиці

будівельником… Тож управлятися по дому та господарству їм більше доводилося самим.

– А чому б і ні!.. – відповів Женя, коли почув, що корів випасають під лісом. «Заодно прогуляюся», – подумав, оскільки і так хотів сходити до соснового лісу, що мрів вдалині.

– От і добре, – сказала тітонька і, поглянувши на годинник, продовжила: – Тобі треба гарно виспатися... Бо прокидатися вдосвіта.

– А Катеринка з нами буде? – поцікавився він.

– Ні, вона зостанеться вдома – приглядати за господарством. У нашому селі корів не багато – удвох впораємося.

«Чудово! – зрадів Женя. Хоч там, на пасовиську, Катя не стежитиме за кожним моїм кроком… Якщо пощастить, то у лісі побачу, або знайду щось цікаве».

Якби ж то Євгенко знав, як йому тяжко буде прокидатися спозарана! Вдягатися. Вмиватися. Снідати, коли ще зовсім не хочеться, і на весь день іти пасти корів.

Зранку було прохолодно. Сонце врочисто котилось з-за обрію… Воно ще не встигло обігріти росянисті простори… Повітря пахло вологою свіжістю, снагою шовкової паші… деревієм і будяками, що колючими квітами дивились у небо, промовляючи грайливим рожевим поглядом: «Ось нас… зірве не кожний…».

Корівки наближались до пасовиська, збиваючи на травах росу, обходячи кущі будяків… Женя ішов позаду і, хрюпаючи калошами, спав на ходу.

– Женю! Підганяй, а то ці два десятки корів розбредуться луками, – гукнула тітонька, йдучи попереду череди.

Долаючи сон, хлопчик згадав, що у його торбинці є вода. Дістав пляшечку, умився… Збадьорився і прискорив кроки.

Череда згуртовано йшла все далі й далі, і вони скоро опинилися біля річки, від якої до лісу було рукою подати. Корови зупинились, охоче запаслися... Тітонька придивлялась за ними з одного боку, а Євгенко – з іншого, щоб жодна з них не перейшла річку і не прибилася до іншої, величезної череди, що вервечкою ішла від ферми.

Хоча корів у тій череді було значно більше, ніж у їхній, Женя цим не переймався. Його цікавило інше: чи є в лісі ягоди? І сам, не знаючи чому, він згадав бабусю у білому капелюсі.

«Цікаво, чи ходить вона у цей ліс?..» – подумалося йому, коли він кинув погляд у золоту далечінь – на обриси лісових красунь-сосен, що таємничо виринали з вранішнього серпанку.

Корівки, попаски, йшли у бік лісу, що, немов задумливий вартовий, оглядав з пагорба луки. Напасшись, вони, полягали у затінку: яка корова – спала, а якась – просто лежала і спостерігала за тим, що коїться на іншому березі річки.

З лісу ще віяло прохолодою місячної ночі, хвоєю, чебрецем, суницями та грибами. Тьотя Ніна розстелила ряденце і зі своєї торбини на рушничок виклала: хліб, сало, молоко, варені яйця та квашені огірочки.

– Женю! Ходи сюди… – гукнула вона і, коли він підійшов, мовила: – Корівки хай відпочивають, а ми під'їмо трохи.

– А я не хочу їсти… – відказав хлопчик і замріяно подивися на ліс. – Хотілося б погуляти в лісі.

– То йди, пройдися. Тільки далеко не заходь, щоб не заблукати.

– Дякую! Дякую, тітонько! – зрадів Женя і побіг.

У лісі було казково! У його таємничій зеленій тиші чарівничо щебетали пташки… Поміж сосен, які, йому здавалось, сягали сонця, він стрімко піднявся на лісовий пагорб. Звідти, як на долоні, було видно все: і луки, і річку, і сусіднє село, навколо якого розстелились широкі зелені поля.

– О… – затамувавши подих, видихнув він. Такої краси Женя ніколи не бачив… і йому захотілось сказати про це на весь край:

– Еге-ге-ге-ге-е-е-й! – розкотилось луною.

Щасливий, він стояв на пагорбі… оглядав обціловані сонцем мальовничі простори, злеліяні небом і духмяним ранковим вітром… як раптом неподалік у кущах почувся шурхіт.

«Мабуть, це якийсь звір… щось там шукає, а можливо, й живе» – подумав Женя і став потихеньку підходити, щоб подивитись.

«А якщо там вовк… Чи зможу я утекти?..» – раптом промайнуло в його думках і він зупинився… Та потім відігнав цей несподіваний страх: він чув, що вовки на тих, хто їх не боїться, не нападають.

Та ось… з-під кущів показався білий капелюх... Женя упізнав бабусю, яка теж його помітила.

– Дивись, не скотися із пагорба! – гукнула вона, складаючи у пучечок якусь дрібнолисту, заквітчану золотавим цвітом, траву.

– А що це за така трава? – поцікавився Євгенко, як бабуся підійшла до нього ближче.

– Це звіробій. Його сушать, щоб взимку заварювати чай і подумки линути в літо.

– Невже від цієї трави з'являються крила?

– Можна сказати і так…

Почувши це, хлопчик став і собі рвати звіробій. І, зробивши гарний пучечок, перев'язав його тонкою стеблиною.

– Бабусю, а чому ця трава так зветься? Звіробій... Вона що, може вбити звіра?

– Ні… – посміхнулась бабуся. – Тим більше, що звірям не подобається її смак, і вони її оминають. Щодо назви цієї незвичайної трави, то під словом «звір» давні знахарі розуміли інше: хворобу, яка знесилювала людину, а іноді забирала і її життя.

Женя з цікавістю слухав бабусину розповідь, роздивлявся дрібненькі листочки, квіточки звіробою… Як знов зашелестіли кущі.

– Що це?

– Мабуть зайчик… або їжачок, – сказала старенька.

Невдовзі з кущів показалася руда мордочка… спинка… А потім довгий пухнастий хвіст. Доросла лисиця, виграючи своєю розкішною яскравою шубою, прямувала до них.

Женя спершу занервував… Потім подивився на усміхнену бабусю і заспокоївся.

– Не лякайся… Вона і сама тебе боїться. Бачиш, спинилась… Вагається: йти… чи не йти... – спокійно сказала старенька і додала: – Це моя подруга. Я зву її Цариця!

– Як це – подруга? – не розумів хлопчик.

– А так… Одного разу, коли ця красуня була ще маленькою, то потрапила у капкан. Я знайшла її випадково... Принесла додому… І, коли її лапка загоїлася, віднесла назад – туди, де і знайшла її… Відтоді, коли вирушаю до лісу, беру для неї гостинчик… Іноді стрічаю її на галявинах, а іноді – й ні, бігає десь лісовими стежками.

– Іди, Царице… Іди до мене… Не бійся. Це хороший хлопчик!

Коли бабуся дістала з кишені грудочку цукру, лисиця змахнула хвостом, підійшла ближче… Обережно взяла її з бабусиної долоні і з'їла.

Старенька гладила лисицю по спині, а вона задоволено дивилася їй у вічі.

Євгенко з подивом стежив за лисицею, а потім мовив:

– А я… пасу корів.

– От молодець! Але… тебе, напевно, чекають.

– Напевно… Та я ще хочу нарвати суниць…

– То чого ж ми тут стоїмо?! Неподалік є чудова галявина! А ти, Царице, біжи! Біжи!

Лисиця послухалася. Побігла, спустилася з пагорба і зникла у соснах.

Бабуся з Євгенком теж пішли і невдовзі опинилися на великій рясній галявині. Довкола з-під лапатого зеленого листя визирали, поблискуючи на сонці, що текло крізь пухнасте зелене верхів'я, червоні ягідки.

– Та їх тут… – дивувався хлопчик. – А пахнуть як! – приказував він, зриваючи суниці в долоню і потім, коли вона була повна, ласував ними і рвав ще.

– Суниця – диво соснових лісів! – сказала бабуся. – Її листочки не менш корисні й пахучі, ніж ягідки. Їх сушать і взимку заварюють чай.

Бабуся не стільки рвала суниці, як милувалася лісом. Наче до когось рідного, вона горнулася до високої сосни, задивлялась на її помережаний зморшками стовбур, пухнасту крону…

– Бабусю, а лосі живуть в цьому лісі? – несподівано запитав Євгенко, згадавши, як цікаво розповідала про них на уроці вчителька.

– Живуть! І лосі… і кабани, і косулі, і зайчики, і єноти…

– А вовки?

– І вовки живуть...

Почувши про вовків, хлопець згадав про череду… Йому здалось, що минуло дуже багато часу відтоді, як він відправився в ліс.

– Певно, мені пора… Піду! – сказав він.

– Зажди! Підемо разом. Самому тут не довго і заблукати.

– А Ви? Ви ж не заблукали?!

– О, хлопчику… Я знаю цей ліс, як своє подвір'я… Хоча… коли була ще маленькою дівчинкою, то заблукала. Плакала! Кликала!

– І Вас знайшли?

– Знайшли… Хоч і довгенько шукали, а все ж знайшли! – посміхнулась бабуся і вигукнула:

– Обережно! Не наступи…

Женя схаменувся, придивився… і побачив блискучі шляпки грибів, що, наче руді курчата, розбрелися у тонкій шовковій траві.

– Це – маслюки! – сказала бабуся, нахилилася і стала їх рвати.

– А нічого, що ви їх так… з корінням… викручуєте.

– Саме так і треба рвати гриби… І тоді ліс довго-довго радуватиме, всіх, хто їх знає, – зауважила вона і віддала йому маслюки.

Невдовзі вони з бабусею прийшли на знайоме Жені узлісся.

Під високим літнім сонцем, поблискуючи павутинками, розімлівали луки. Корівки спокійно собі лежали, звільна мантеляли хвостами, проганяючи мух і кусючих оводів.

– Відпочивають! – вимовив Женя і поспішив похвалитися тітоньці, якого пахучого він нарвав звіробою… розповісти про лисицю-царицю… й суниці… З пучечком звіробою, з повною жменею молоденьких маслюків він чимчикував, гадаючи, що бабуся йде слідом.

– Ми з бабусею натрапили на величезну галявину суниць… – радісно сказав він. – А ще, коли ми стояли на пагорбі, до нас підбігла… – недоказав Женя, бо хотів, щоб бабуся сама розповіла про лисицю… Та коли обернувсь – нікого не побачив.

– Зникла… – розчаровано мовив він і відвів погляд.

Тітка Ніна зрозуміла, про яку бабусю каже племінник. Оскільки і сама полюбляє спілкуватися з нею. Та і взагалі… Хто не знає у їхньому невеличкому селі цю незвичайну бабусю?!

– Не засмучуйся! Сідай краще обідати.

Пообідали. Тьотя підвелась… подивилась на череду, а Євгенко поправив ряднинку і приліг, підсунувши під голову долоні. І, хоча повіки самі закривалися, він так і не зміг заснути: то мухи лоскоталися, то овід кусав, то гучним «му-у-у…» озивалася поряд якась із корів. Він підвівся.

– Чого схопився? Поспи трохи... – озвалась до нього тітонька, що неквапно проходила навколо відпочиваючої череди.

– Поспиш тут!

– Звісно, спати в луках – це не те, що в хаті – на ліжку. Тут і мухи, тут і мурахи, і все, що завгодно заважає заснути…– сказала вона і, бачачи, що він не збирається спати, продовжила: – Я трохи полежу, а ти, Женю, наглядай за коровами. Якщо якась направиться до річки – іди слідом і, коли вона нап'ється води, віджени.

Євгенко ходив між кошлатими купинками трав, дивився за коровами, розмахував палицею, наче самурайським мечем… Потім підійшов до тітоньки.

– Хоч Вам вдалося заснути, – стиха прошепотів він, ще раз обійшов череду і підійшов до річки.

Над річкою тихо схилились верби. Ласкаво зітхаючи, ронили у воду свої пінисті сльози… В траві дзвінко сюрчали кузьки... Над осокою, ряхтіючи* крильцями, кружляли бабки. Таких маленьких, синіх він ніколи не бачив.

Хлопчик підійшов до води ближче і почув, як щось бльовкнуло.

«Напевно, це грає риба!» – подумав він. Придивився між хвиль… Нічого там не розгледівши, він трохи походив берегом, а потім у верболозах помітив вузеньку кладку. Пройшовся по ній… і опинився на іншому березі.

Тут було так само зелено… гарно... Щоправда, не було лісу… і росло багато високої, заквітчаної рум'яними квітами трави іван-чаю. Євгенко бачив, як вдалині пасуться фермерські корови, як хтось на коні верхи їх

*Ряхтіючи – *мерехтячи, виблискуючи*.

відганяє, відвертає від річки, що сріблясто-блакитною стрічкою звивалася луками, відділяючи два береги, а також череду фермерських корів від домашніх.

«Як же той вершник так вправно це робить! Корови його слухаються – п'ють воду… і самі йдуть від річки – вертають до своєї череди... І як у нього так вправно виходить? – не розумів Євгенко, бачачи, що той вершник пасе череду один. – Мабуть, це тому, що в нього довжелезний батіг», – подумав він, почувши вдалині гучні виляски.

Женя стояв у затінку верб, серед духмяної соковитої трави, як зачарований дивився в розімліло-сонячну, лунку далечінь і стежив за вершником, що на білому коні об'їжджав величезне фермерське стадо.

– Якби ж то у мене був кінь… То б виходило не гірше… А можливо, і краще за нього, – зітхнув Євгенко.

Вершник ніби відчув сказані ним слова і невдовзі був поряд.

– Тобі пощастило пасти сьогодні, – сказав він після того, як привітався.

– А чому це?

– Погода сьогодні хороша… Ти ж… уперше пасеш череду?

Прикриваючись долонею від сліпучого сонця, Євгенко поглянув на хлопця: той маніжно зачесав пальцями неслухняне яскраве, як сонце, волосся, що спадало на очі, на вуха і сягало майже плечей, а потім якось незвично поправив свого картуза.

«І звідки йому відомо, що я пасу вперше?» – подумав Женя і мовив:

– А ти… Постійно пасеш оцю величезну череду?

– Під час літніх канікул. Мій татко завідує он… тією фермою, – сказав вершник і рукою показав в далеч, на побілені хліви і загони, що маячили на тлі зеленого роздолля.

Почувши це, Женя подумав: «Зрозуміло, звідки він знає, що я, вперше, пасу корів… Він же тут часто буває!».

– До речі… Як тебе звуть? – озвався до нього рудоволосий, що й не збирався злазити з коня.

– Женя!

– Мене теж! – посміхнувся веселий вершник і, подивившись на свою череду, спішно сказав: – Ну, бувай… Можливо, ще побачимося!

– Можливо… – само вирвалося у Євгенка, що теж подумав про корів, за якими йому доручено дивитись.

Кладкою він перейшов річку, із-за верболозів побачив корів, що мирно відпочивали під лісом… Зрадів і, стрибаючи по горбочках трави, направився до них.

З його думок не виходив той зухвалий вершник… Йому здалося, що той хлопець не набагато старший за нього.

– Задавака! Звичайнісінький сільський задавака, хоч і тезко*, – раз у раз повторював Женя.

Тітка почула, що він іде… Підвелась... Подивилась навколо…

– От молодець! Корівки всі на місці… – похвалила вона, сказавши: – Тепер я нагляну за ними, а ти, Женю, відпочинь. Якщо хочеш… ось… полистай мій журнал… а чи пройдися узліссям…

Неквапно, задумливо, хлопчик відійшов від розстеленого ряденця, поряд з яким лежали їхні торбинки, від череди, і підійшов до великої сосни, що осторонь лісу виросла в луках… Присів… обперся об її стовбур… Від того, що рано прокинувся і багато находився, він почувався

*Тезко — *людина, що має те ж саме ім'я.*

виснаженим. У ліс йому не хотілось… гуляти луками – теж... Він дивився на зелену лиштву* землі, на блакитно-сонячні обрії і мріяв, щоб скоріш настав вечір… щоб завернути корів і погнати додому. Але сонце ж… так високо, і до вечора – ще пасти і пасти… Аж раптом… йому захотілось скупатися в річці.

Тітонька дозволила.

– Іди... Ріка неглибока! – сказала вона й додала: – Там, під берегом живуть раки…

– А звідки Ви знаєте?

– А знаю… Коли я була такою, як ти, то купалася тут і частенько діставала їх з нірок.

Почувши це, Женя поспішив до річки. Відшукав похилу піщану місцинку і, роздягшись, зайшов у воду. Вода була прозора і тепла, як молоко… Річка – і дійсно – виявилася неглибокою: на середині йому – по пояс. Жені це дуже подобалося, адже він не вмів плавати.

– Спробую пропливти до вербового віття, – сказав він, поглянувши на гілку, що схилилась до середини річки. Ліг на хвилі, відштовхнувся руками, а потім ногами. Спершу у нього не виходило втриматись на воді і пропливти… А тоді вийшло.

– У мене вийшло! Я пливу! – вигукував Євгенко і плавав від одного берега до іншого, і навпаки. За цим приємним заняттям він забувся про раків, що жили в уривчастому глеїстому березі... Згадав лиш тоді, як наплавався. Оглянув берег… і, обмацуючи його руками, побрів...

– О… Здається, знайшов нірку.

На жаль, ця нірка виявилася порожньою... Наступна – теж. І всі інші також були порожні.

*Лиштва – *кайма.*

«Можливо, біля кладочки водяться раки…» – подумав хлопчик. Та, добрівши до кладки, збагнув, що тут глибше, та і берег вище, ніж там, де він плавав… Та і дно було іншим – слизьким.

– Як же намацати нірку? – роздумував він, опинившись по груди у воді. – Нічого не вдієш – треба пірнати, – вирішив і, не знаючи, вийде це в нього чи ні, все ж таки спробував. Після декількох спроб – він уже пірнав, як окунь… Намацав нірку і витягнув рака. А той, коли він вже дістав його із води, вчепився клешнею за палець.

– Ач… який великий! – радів Женя і, оглядаючи рака, вивільнив палець. – Хоч і болісно… та все ж я тебе зловив, – сказав, кинув його на берег, а сам зібрався пірнути знову… Аж раптом почув тупіт кінських копит.

«Напевно, це той зухвалий хлопчисько… на білому коні?!» – подумав він і, не бажаючи з ним розбалакувати, зачаївся під берегом.

Із-за очерету він не бачив, а лише чув, як той прив'язав вуздечкою до деревини коня, а сам пішов до плеса, туди, де пісочок і мілко…

За верболозами роздягнувся і з розгону шубовснув у воду. В цю ж саму мить Євгенко почув, як біля кладки щось хлюпнуло і зникло під берегом.

«Таке, як пірнула риба… Може, й риби живуть у нірках? Як знати?!»

І він, тримаючись за пасма трави, що звисала з берега, тихенько підступив до того місця. Пірнув. Намацав нірку… і схопив.

– Ого! Є! Є… Спіймав! – задоволено шепотів він. – Велика риба, хоч і слизька, – зауважив… і дістав із води. – А-а-а-а-а- а! – зарепетував, як побачив у своїй руці величезного зеленого скрекотня, що витріщив очі і несамовито кавкнув, бо Женя його міцно здавив. З огидою розтуливши пальці, він бачив, як далеко стрибонув важкий, невдоволений скрекотень… і зник у воді.

Той, хто купався неподалік, почув крик, пірнув, підплив ближче…

– Що, скрекотня спіймав замість рака?

– Та ні! – не зізнався Женя, а сам подумав: «І як цей задавака здогадався про скрекотня?». Десь глибоко у собі він сердився… ховався за незграбним мовчанням і не знав, чому цей хлопець йому такий неприємний, бо не розумів, що саме так проявляється заздрість.

– А може, то був в'юн… чи миньок? А ти злякався і випустив. Хіба ти не знаєш, що миньки і в'юни – слизькі? Але юшка з них… дуже смачна! – прицмакнув рудоволосий пастушок.

Євгенкові дуже не подобалося, що цей хлопець все знає. «Не дивно, що його ніс – увесь в ряботинні, він надто допитливий!» – суплячи брови, роздумував він.

– А я… – продовжував пастушок, – знаю точно: миньки тут водяться і дуже не люблять, коли хтось каламутить воду.

– А я не каламучу! – заперечив Євгенко.

– Ти, мабуть, з міста?

– Ага! З міста… Приїхав погостити до родичів.

– А ти гарно плаваєш? – раптом поцікавився рудоволосик з таким же ім'ям.

Женя не знав, що сказати, бо тільки сьогодні навчився плавати… Та він розумів, що річка неглибока, і вигукнув:

– А ти наздожени! – і… поплив на мілководдя – у той бік, де на березі пасся прив'язаний кінь.

Він перший доплив до тихого плеса… Засміявся! Сплеснув руками… і розсипав довкола теплі бризки… «Як добре, що тут неглибоко», – тішився він… пірнув… і, як риба, вистрибнув із води.

Руденький не відставав. І вже за хвильку був біля нього… Та коли він виринув із води, Євгенко вщент розгубився. Застиг… Він стояв… дивився… і не знав, що й думати. Цей рудоволосий плавець був у дівчачому купальнику.

Насправді ж це була дівчинка. Женя, коли пасла корів, була постійно одягнена в джинси і картату сорочку, яка дісталася їй від старшого брата, що виріс з неї років з десять тому. В цьому одязі, а також в картузі – дівчинка і не здогадувалася, що була дуже схожа на хлопця. Її розхристана зачіска теж була більше схожа на нестрижену чуприну, яку іноді носять хлопчаки-підлітки…

– Дівчинка! Ти – дівчинка! – здивовано, вказуючи на неї пальцем, промовляв з якимось незрозумілим, дикуватим сміхом Євгенко.

– Авжеж… дівчинка! Ти… якийсь дивний! – сказала вона, образившись.

– Ха-ха-ха! – реготав хлопець.

– У вас там що, всі у місті такі дивакуваті, невиховані хлопці? Чи тільки один ти такий?

– Ха! Ха! Ха! – не міг заспокоїтися Євгенко.

– Та ну тебе… – мовила Женя і вийшла з води. Не одягаючись, зібрала речі, відв'язала коня і на нім помчала, як вітер.

– Ха! Ха-ха-ха! Оце так! Дівчину сприйняв за хлопця… Дівчисько! Звичайнісіньке, рудоволосе дівчисько!

Насміявшись, наплававшись, Євгенко вийшов на берег. Одягся… Знайшов у траві спійманого рака і, почувши голос своєї тітоньки, яка кричала на корову, попрямував до неї. Іде і сміється.

– І що тебе так розсмішило? – з цікавістю запитала вона.

– Та… Ось… дивіться, якого спіймав рака!

– Ах! І великий же… – дивувалася тітонька, а потім знов своє: – Женю… Ну, скажи, чого тобі так смішно? Мабуть, Євгенія розповіла щось кумедне?

– А Ви що, її знаєте?

– Знаю! Так що ж… Що таке смішне вона тобі розказала? Смієшся і смієшся…

Женя вже зібрався розповісти... Йому хотілося все викласти так, щоб не бути самому смішним… Але він не встиг. У цю хвилину почулось, що в лісі реве корова.

– Ой! Недогледіла! – вигукнула тітка стривожено. – Треба скоріш виганяти. А то далі зайде, ще заблукає… І тоді нам доведеться її шукати до ночі… От напасть!

– А давайте я! – озвався Женя і побіг у ліс.

– Повернись! Ти ж не знаєш лісу! Ще заблукаєш… – кричала услід йому тітка, але він ніби й не чув. – Ох, і впертий! Боже, хоч би не прийшлось і його шукати разом із коровою! – хвилювалась вона.

Невдовзі Женя повернувся. Йому вдалось завернути неслухняну корову... Попасши корівок під лісом, вони погнали їх луками далі.

Так минув час… Радісно і неквапно йшов до завершення день... Сонечко опускалося до землі – все нижче… нижче… Велике… Червоне… котилось на захід, лишаючи світу на згадку чарівні вечірні промені, сповнені приємних турбот, пташиних пісень, ласкавого подиху річки, зеленого передзвону лугових царин* і спокою лісових галявин.

Череда гарно випасених корів прямувала додому. Кожна корова йшла з повнісіньким вим'ям молока. Женя був такий втомлений, що ледве ішов… Та він був щасливий… Бо побував на пасовиську, покупався у річці… зловив великого рака… а ще познайомився з Женею. Нарешті він побував у лісі, що так манив, коли він дивися на його темні шпилясті крони, що незмінно височіли над луками у такій синій… омріяній далині.

*Царина – *місцевість за селом, вигін, луки, поле.*

Мурка і її щастя

Цю ніч Жені гарно спалося… Він ліг такий втомлений, такий виснажений, бо вперше у своєму житті пас череду. І от ця череда всю ніч йому снилась. Там були корови на всякі масті: руді, чорно-рябі, красно-рябі, сірі, білі, чорні… І такі вони були неслухняні! Він то і знав, що виганяв їх то з лісу, то з річки. І ніхто йому у цім не допомагав… Бо пас хлопець сам. Звичайно, коли є кінь, то пасти – одне задоволення. А уві сні у нього був кінь – гривастий, сивий, як дим вечірнього багаття.

Крізь сон донеслося, як задоволено зацокотіли лелеки, а потім почувся настирливий гавкіт собаки. Її будка якраз під вікном.

– Ну чого ти розгавкалася?! – сонно бурчав Євгенко. А тоді підвівся і побачив, як серед двору викачується кіт, а на нього гавкає Гіра. Собаку так назвали, бо їй так самій захотілося. Це підмітив Катрусин татко, який колись привіз її зі столиці. Кожного разу, коли собака до когось лащиться, у неї виходить «гі-р-ра, гі-ра»… Таке собі кумедне і приємне гарчання.

«Смішна… та все ж собака. Побачила Мурчика і рветься. Напевно, їй теж хочеться покачатися серед двору. Але у Гіри це не вийде, бо її прив'язали, щоб не ганяла курей», – спросоння роздумував хлопчик.

Раптом скрипнули двері. І у його кімнату увійшла кішка Мурка. Раніше, як тільки-но він сюди приїхав, то не міг так швидко, як Катруся, визначити по очах – де Мурка, а де Мурчик. Бо вони надто схожі… Як близнюки!

Тоді Євгенко постійно плутав, де Мурчик, а де Мурка… І навіть одного разу дивився на Мурчика та стверджував, що це вона – Мурка… Але Катруся заперечувала і казала:

– Ні! Це кіт… Мурчик!

Коли Женя поцікавився, як вона визначила, Катя підійшла до Мурчика, погладила, поправила йому хвоста і відповіла:

– Не так муркотить!

Відтоді минуло більше місяця, і Мурка стала такою гладкою… Бо, як каже тітонька: має навести кошенят. От тепер Євгенко запросто може розрізнити, де Мурка, а де Мурчик.

– Мя-у… Му-р-р-р. Му-р-р-р. Мя-у! – озивалася кицька, граючи краєм простирадла, що звисало з ліжка.

– Киць… Киць… Киць… Стрибай до мене! – гукав її Женя. Жені подобалось гладити Мурку, яка встигла до нього звикнути та полюбити.

Кицька стрибнула на ліжко, і він посадив її собі на живіт.

– Не пручайся! Лежи спокійно… – наказував, вкриваючи її ковдрою.

Він помітив: цього дня кицька стала… якось… інакше поводитися. Якщо раніше із задоволенням йшла до нього й викачувалась на ньому зверху, мостилася під боками і навіть на голові … То зараз же… норовила втекти. Хоча сама зайшла до нього в кімнату.

– Ну чого ти? Невже не подобається, як я з тобою граюсь?

Але кицька не зважала на його слова і намагалася вилізти з-під ковдри, якою Женя старанно вкривався з головою.

Раптом… вона перестала пручатися. Вмостилась і жалібно занявчала.

– Не нявкай! Я ж нічого поганого тобі не роблю, – сказав він і відчув щось тепле, вологе…

«Невже кішка хотіла у туалет… і після того, як я її не пустив, вона…» – подумав і враз скинув ковдру додолу.

– Та що це? Бридке, мокре… ворушиться! – скривився він. – Невже це миші, яких ти принесла за щоками, щоб мені показати? – запитав він у кицьки, а тоді… здогадався. – Це кошенята! – вигукнув хлопець, коли помітив, як з-під неї показалося сіреньке, з білими цятками, сліпе кошенятко. – Кошенята! Народилися кошенята! – крикнув він на всю хату.

Першою його почула Катруся, яка спала у сусідній кімнаті. Прийшла. Подивилась на нього щасливого і схвильованого.

– Чого ти?.. Які кошенята? – не розуміла вона, потираючи очі.

– Ось! Не бачиш?.. На ліжку!

– А… А як це… Їх Мурочка народила в тебе під ковдрою?..

– Ага!

Катя недовірливо подивилась на Женю, а потім помітила мокру пляму на його майці, засміялась і мигцем вибігла з хати – розказати про все своїй матусі, що поралась у дворі. Женя поспішив слідом. І з порога почув:

– Мурочка навела кошенят, коли Женя ще спав… Він спав… а вона… – сміялася дівчинка, – навела на ньому… На животі!

– Та ти що? Невже – на животі?..

– Так! У нього на майці навіть пляма лишилася. Ось! – показала дівчинка, підійшовши до Жені.

– Та ні! Не на животі… – пояснював він, – поряд!

Мама поспішила до хати… Зайшла в хлопчикову кімнату…

– І справді… – сказала вона, побачивши кицьку, що лежала на ліжку і старанно вилизувала свою малечу. – Видно, ти, Женю їй дуже сподобався, раз вона народила їх на тобі...

– Та ні… кажу… Поряд!.. Не на мені!.. – доказував хлопець, бо не хотів, щоб з нього сміялась Катруся…

Та це було не таким вже й важливим.

Руде сновидіння

«Ну чому тут зі мною стаються всілякі оказії*?» – роздумував Женя, хоча жодного разу не пошкодував, що батьки привезли його у село. Такої, як тут, краси він ніколи не бачив. Де ж побачиш… таке у великому місті?.. У дворі – лелеки! Перед двором – трави зелений килим! Пройтися вулицею… – і гай… В городах – квітучі, багаті духмяними травами луки, що тягнуться… тягнуться… і, широко розпроставшись, обіймають гай. Ліворуч села – широкий вигін, річка… А далі… ген-ген – височіє сосновій ліс, наче вельможа-велетень, розлігся на схилах… Його сосни подекуди розбрелись луками… Та він їх не сварить… не сердиться… А все поглядає, киває верхівками і дбайливо вкриває зеленими хвойними кожухами плечі височини, що здіймає свої пороги із заходу на схід, прямуючи через сусідні села.

Якби ж то Катя не була такою насмішкуватою, то я б не зважав, хай би й ставались зі мною ці смішні випадки... А то ж! Ніяк не забуде пригоду з Муркою і її кошенятами: усім на світі розказала, що кішка навела їх на ньому.

Євгенко спершу відпирався. А тоді… перестав щось доказувати, мовляв:

– Що ж… Кажи, що хочеш. Мені байдуже! Те, що так вийшло, вказує на те, що кицька відчула, що я – хороший, добрий… і вирішила народити у мене під ковдрою… А до тебе, Катю, вона чомусь не зайшла… Увійшла в хату – і прямо до мене.

– У моїй кімнаті були зачинені двері! – пояснила дівчинка.

– Аякже…Тепер можна казати, що завгодно… Я ж не бачив! Тоді, мені було не до того, щоб дивитися на двері твоєї кімнати, – посміхався Женя.

*Оказії – *смішні дивні випадки.*

– Ма-а-мо! Ма! А Женя каже… – заскімлила Катруся і побігла до мами, щоб нажалітися.

«Ну, що з нею вдієш?.. З цією Катрусею…– подумав Женя. – Отож… зараз нажаліється, і тоді тітка буде сердита на мене… І як знати… можливо, й не випустить з двору, коли буду вперто доказувати свою правду. Хоча… Нехай жаліється… Втечу! На якийсь час зникну… А куди? – він окинув поглядом двір і зупинився на сіннику. – Сховаюся там… на сіні! – вирішив, а тоді згадав: вони частенько ховалися там з Катрусею. – Ні, там знайдуть враз», – збагнув і подивився на високу копицю соломи, що притулилася до посивілого дерев'яного сінника, мов жінка до чоловіка.

– Та й високо ж! – сказав він, як підійшов до копиці. І… від городу, щоб його не помітили, почав лізти на верх копиці, щоб там залягти й затаїтися. Трохи піднявся… Та раптом підошви його черевиків попливли по слизькій вертикальній поверхні, і він упав на землю зі жмутками соломи в руках. Незважаючи на невдачу, Євгенко, спробував ще раз… Вхопися руками міцніше, став підніматися… Але знову впав. Переконавшись, що забратися на копицю не просто, хлопець, вирішив потайцем пройти сусідніми городами і сховатися в гаї. І побіг шелесткою кукурудзою, поміж соняшничиння, по рядках буряків, моркви… по картоплі, зачіпаючись за сухе огудиння, притовкуючи репані горбочки землі, з яких де-не-де визирала картопля. Та поки пробирався через гарбузи, зчісуючи ноги колючим бадиллям, він перехотів ховатися в гаї… Хоч знав, гай великий, і там можна сховатися так, що його шукатимуть дуже довго. А Катруся… так і взагалі не знайде.

Але, сховавшись десь там, він не бачитиме, як його шукатимуть… І якщо це буде Катруся (а вона ж полюбляє вишукувати), то вона неодмінно надумає і скаже своїй мамі, що він побіг до болота.

«Треба сховатися так, щоб бачити: де вона ходитиме, що робитиме і в кого питатиме…» – подумав Женя і, пробігши через усі сусідські городи,

опинився серед стежки, що починалася в луках і вузькою зеленою змійкою простелялась до гаю, а також до подвір'я бабусі, що полюбляє носити великий білий капелюх.

Перед березовим гаєм росла густа лобода, там він і сховавсь. Ліг на живіт і чекає, поглядаючи на стежку… Так лежати йому швидко набридло, він перекинувся на спину і, закривши очі, став слухати, як лагідно торкається лободи вітерець, як лопотить її листя… як тихо і величаво дихає гай… а вгорі… Ластівки! В'ються, шелестять крилами...

Євгенко розкинув руки, зажмурив очі і незчувся, як заснув.

І сниться йому кінь. А на коні – дівчинка, та, що під час канікул пасе фермерську череду. Можливо, він і забув би про неї, якби її не звали так само, як і його, – Женя.

Що й казати! Він частенько про неї згадував і не хотів визнавати, що ця смілива дівчинка йому подобається. І от вона йому сниться… Як і тоді… верхи на білому коні – мчить, як вітер. Аж ось спинилась… Прив'язує за вуздечку коня у гаї і прямує до нього. А він лежить у рясній лободі і ніби не чує її кроків… Коли вона підійшла і повільно нахилилась до нього, він закрив очі і став чекати, що ж буде далі.

Вона ж... шепотіла йому на вухо якісь смішні, дивні звуки, слова на іншій, незрозумілій мові… І він слухав… слухав… Аж поки вона не заходилася лоскотати йому обличчя пасмами свого рудого волосся, що встигло відрости до пояса. Від цього приємного лоскотання Женя почав поволі пробуджуватися… Відкрив очі і побачив козу Мекку. Вона зривала вершечки лободи, жувала і лоскотала йому шию, обличчя своєю рудою бородою, плямкаючи на вухо.

Євгенко її не лаяв, бо не злякався. За час, проведений у селі Дивному, він звик до цієї кози. Та все ж він не міг втриматися від сміху і розсміявся – голосно, вільно – від душі.

Не зважаючи, що його помітять, він заливався сміхом у лободі, гладив козу і думав: «І як Мекка дізналась про дівчинку, якій мені соромно глянути в очі? Невже ця… неслухняна бабусина коза навіяла мені цей сон?!»…

Казкові миті дивного літа

Серпень виявився жарким, хоча й стало раніше темніти. Увечері, коли за обрій ховалося сонце, повітря вихолоняло, і вночі було прохолодно. А потім, наступного дня, знову являлася спека.

Городами котився п'янкий дим від вогнища: з тріском горіло сухе картоплиння.

– Як швидко промайнуло літо… – зітхнув Женя. Лелеки вже відлетіли. Він дивився на самотнє лелече гніздо і, сумуючи за їх радісним цокотанням, відчував, що не набувся в гостях. Раніше, допоки він не приїздив сюди, все у його рідному Харкові здавалось йому найгарнішим у світі. А тепер, коли він надихався садами, луками, річкою, березовим гаєм, сосновим лісом і відчув як пахне земля, то пізнав якийсь інший – щирий і живий, сповнений земної краси, відкритий кожному світ.

Євгенко знав: у місті, сповненім повсякденного шуму, байдужого нескінченного ритму, йому не

вистачатиме цих росянистих світанків, а також щебету пташок, стежки, що кличе в гай, зеленого квітучого берега і такої тихої дзюркотливої річки, що, прямуючи через усі луки, звертає до лісу, і вони перешіптуються, удвох таємничо гомонять… гомонять… про все, що їм заманеться.

За літо Женя звик до гостинних родичів. Звикнув до їхньої Гіри.

«Ця собака така розумна і терпляча до Мурки з Мурчиком, що так полюбляють її дражнити. А корова Рябка… Вона повертається з пасовиська і не пройде повз мене, щоб не облизати своїм великим вологим язиком», – роздумував хлопчик, сидячи наверху розлогої старої шовковиці, що росте серед саду. Крізь її ажурне віття і прохолодне глянсове листя, він дивився на сусіднє село, що виднілось ген-ген… за річкою, за вербами, луками… Дивився на обриси даленіючих вулиць, хат, що здавалися такими маленькими, як коробочки сірників… А потім побачив Катрусю. Нишком, повз кукурудзи, стежкою через город вона прямувала до річки.

Поки Женя злазив з височенного дерева, дівчинка була вже далеко.

– Все одно дожену! – сказав він і побіг.

Довкола розходився бурхливий шелест. Женя був схожий на парусник, що линув сонячним океаном, розрізаючи хвилі шелесткої, високої кукурудзи, соняху… повз пузатих червонястих гарбузів, чорнявих жовтобоких кавунів, кущиків запашних чорнобривців і всього, що росло біля стежки… Однак поки він біг, Катруся зникла.

«Мабуть, біля кладки ловить равликів», – подумалось йому. Та коли прибіг до річки, то її не побачив. Прислухався… Подивився довкола – нікого нема! Тиша... Лише бабки лускотять над осокою.

– Де ж ти є?..

«Напевно, Катруся побачила, що я біжу слідом – сховалась і зараз стежить за мною», – міркував Женя і вирішив її не шукати, а піти навідати «Бабусю у білому капелюсі». Він ішов луговою стежкою і був упевнений, що Катя його наздожене.

Щодо бабусі… Її справжнє ім'я ніхто і не згадував. Так повелося через те, що її звали, як і більшість бабусь у цьому селі, – Ганна. Її прізвище також було дуже поширеним серед односельців… І щоб не уточняти, яка саме Ганна, її називали просто: «Бабуся у білому капелюсі», або «Білий капелюшок», через те, що вона дуже полюбляла його носити. І тоді було ясно, про кого йдеться розмова.

Пройшовши викошеною прогалиною, повз вільшичок, а потім і повз бабусиного городу, Женя опинився біля хвіртки, над якою звісила ледь пожовтілі віти черешня. Постукав і став чекати. У дворі не чутно було бабусиних кроків.

«Мабуть, її нема вдома», – подумав він, ще трохи посидів на лавці, подивився на гострокрилих білогрудих ластівок, які злітались у велику зграю, що розвівалася над вулицею, а потім вирішив сходити у гай.

Стежка, як і раніше, безмовно кликала у глибінь хороводів білокорих беріз. Тепер вони були ще гарнішими, веселішими: з віт, наче золоті монетки, падали додолу перші пожовклі листочки; крізь шовкові непричесані крони лилося ясне синє небо… Над стежкою співали пташки. У їх голосах чувся смуток, бо скоро закінчиться літо. Гай по-дитячому щиро, безтурботно шумів, віщуючи теплу осінь.

Женя ішов, милувався, вдихав пахощі листя, землі і хмільного передосіннього вітру… А потім… помітив два гарненькі підберезники, що росли у шовковій траві і горнулись одне до одного товстими смаглявими шапками.

Зірвав їх і почув, як із гущавини хтось до нього озвався. Хлопчик відразу упізнав цей голос. Так, це була «бабуся у білому капелюсі».

– Що, ото і все, що знайшов? Лише два?

– Так, бо я тільки прийшов.

– А я тут із самого ранку. Вдосвіта встала, похазяйнувала трохи по дому та й вирушила у гай – по гриби, – мовила бабуся і поставила перед собою кошик. Він був повен грибів. Там були і підберезники, і рижики, і боровики – чистенькі, обібрані від сухих травинок і листя, великі та маленькі.

Женя поглянув на кошик, на бабусю... Ця бабуся завжди у хорошому дусі. Вона весела і така вправна, хоча й трішечки згорблена. Її погляд такий світлий, лагідний, щирий і теплий... А зморшки, немов павутинки, що ненавмисно торкнулися її вій і побажали зостатися на її усміхненому обличчі.

– Бабусю, а скільки Вам років? – поцікавився хлопчик.

– Скоро буде вісімдесят п’ять.

– Ого! – здивовано вигукнув він. А бабуся замріяно подивилась навколо і сказала:

– Я дуже люблю природу – це вона додає мені сил. Ось і увесь секрет мого довголіття!

Старенька розповіла Жені про те, що коли приходить до гаю, то вітається з його деревами, кущиками, травою… А гай шумить їй у відповідь і просто, по-своєму, таємничо каже, що за яром, у протилежному боці, там... за трьома березами, що ростуть з одного

кореня, є грузді, підберезники… А праворуч від болота, під старими дубами, ростуть боровики.

Бабуся Ганна каже, що у гаїв, лісів, дібров, скверів є душа, що радіє від щастя, коли бачить добрих людей, які люблять природу, і журиться тоді, як хтось приходить і нищить дерева, мурашники або лишає після себе сміття.

Женя уважно слухав бабусю і думав: «Напевно, такої бабусі у місті не знайдеш... А як хочеться, щоб вона увесь час була поряд… Жила хоча б десь на сусідній вулиці».

– Частіше приїжджай, мій хлопчику… І ми будемо разом ходити і в гай, і до лісу... – промовила старенька, ніби почула його думки. Потім дістала із кишені шовкову торбинку, вибрала з кошика п'ять величезних боровиків, поклала в неї і подала йому зі словами:

– Візьми! З цих грибів вийде смачний суп.

Жені ніяково було їх брати. Бо сам він знайшов лише два… І то – невеликих.

Але щоб не засмучувати добру бабусю, він таки узяв торбинку з грибами… Подякував і побіг веселий додому.

Прибіг. І відразу ж виклав гриби на стіл.

– Які гарні боровики! Де ти їх знайшов? – допитувалась тьотя Ніна.

– У гаї, – коротко мовив Женя. Він бачив, з яким радісним подивом вона оглядає боровики, і стидався зізнатись, що їх знайшов не він. Тітонька взяла ті гриби, помила і заходилася готувати суп. Женя ж... пішов шукати Катрусю, яка й досі гуляла у луках. Йому було прикро, що вона заховалася і не хотіла до нього виходити. Та раптом він її помітив. Катя сиділа на бережку під вербами і розглядала маленьку зелену жабку.

– А де ти була?.. Я шукав тебе, шукав…

– Ну і що, як шукав… – не зізналася дівчинка. Насправді ж вона була біля річки у тихому мальовничому місці, непомітному іншим через верболози та густий очерет.

Ступаючи пухнастими килимками трави, попід річкою, діти спостерігали, як багріє вдалині небокрай. Настає вечір і легкою туманною ковдрою вкривається берег. Ріка щось собі тихенько наспівує і, наче мати, гойдає на своїх золочених хвилях важке вечорове сонце.

А в траві таємничо народжується чарівнича музика цвіркунів. Стиха пищать комарі… В очереті протяжно обізвалася жаба…

Коли сонце сховалось за обрій, і верби, трави, очерет і ріка відчули подих могутнього звечорілого неба… Євгенко й Катруся вже були вдома.

– А що це так смачно пахне? – вигукнула дівчинка, зачувши з вулиці приємний грибний аромат.

– Грибний суп!

– А звідки ти знаєш?

– Бо це я приніс ці гриби.

Такого смачного супу хлопчик раніше не їв. Він з'їв повну миску і ще попросив добавки. А потім, коли за вікнами зовсім стемніло, вони з Катрусею, як зазвичай, вийшли у двір подивитись на зорі.

– Ось – Велика Ведмедиця!

– А ось це – Мала!

– А о-о-о-н – Полярна зірка!

– А це сузір'я схоже на змійку.

– А он ті три зірочки, що мерехтять рядочком… вишикувались, наче ґудзики на моєму платті, – зазначила Катя.

– Дивись! Комета! Та он же вона…

– Ах! Яка яскрава! Мерщій загадуй бажання!

І Євгенко загадав: йому хотілось зостатися у селі.

Наступного дня по хлопця приїхали батьки. Він радо обіймав тата і маму, які так за ним скучили... Йому згадалося місто… однокласники… друзі, що

живуть поряд – в одному дворі… Хотілося їх побачити і розповісти про те, як красиво в селі сходить сонце… як у туманній ранковій далині мрійливо вітається ліс… як ласкавою тихою хвилею вечорову зорю напуває ріка… як потайки, раз у раз, кличе стежка в березовий гай… похвастати, які гостинні в селі живуть його родичі, і що над їхнім затишним подвір'ям, на сухому кленовому стовбурі височіє лелече гніздо… Кортіло також розказати, що там – в селі Дивному, біля самісінького гаю, живе незвичайна бабуся.

…Женя повертався. Їхав додому. У місті на нього чекало інше, давно йому звичне життя… дім… друзі… школа…

Він знав, що скучатиме за селом, і невипадково захопив із собою пучечок звіробою, якого нарвав сам у лісі… І коли до нього завітають друзі, він заварить їм чай. Від солодкого, пахучого, сповненого лісових пахощів, теплих дощів, ласкавого сонця чаю зі звіробою, всі вони подумки полинуть туди, де щасливих променів не жаліє сонце, де небо таке ясне і безкрає, де квітує на хвилях духмяне латаття, де у вусатій траві над стежками зачаїлися і чекають на кожного з них казкові миті дивного літа!

17.09.17 р.

Золотий світанок

(збірка оповідань)

Лісова пригода

Минула ніч, і настав ранок. Над обрієм засяяло сонце, заливаючи небокрай теплим рум'янцем.

Іванко ще спав. Солодко посміхався крізь сон і відчував, як чисте голубе небо заглядає у вікна. Грайливі промені лилися в кімнату, танцювали на підлозі, на ліжку, лоскотали носа, засліплювали очі і, просотуючись крізь ковдру, лагідно торкалися тіла. Було чутно, як за вікнами співають пташки, і перегукуються між собою півні.

Сонячно, легко… розпочався вихідний. Ваня не поспішав вставати. Він був удома один: тато і мама поїхали в місто, а повернуться нескоро.

Досхочу поніжившись під ковдрою, хлопчик підвівся. Одягнувся і пішов до лісу.

Веселою стежкою вабила росяна далеч. Шелестіли пишні вуса трави... розправляла вологі рожеві китиці конюшина… Повітря пахло вчорашнім багаттям і деревієм, що квітував, розпростерши під сонцем свої зашерхлі білі долоньки. Ліс давно прокинувся: шумів, потріскуючи сухими гілками, і своїми голчастими вершечками прочісував небесну синь. На розлогій сосні лускотіла шишкою білочка. Іванко спинився... Хотів підійти, а потім передумав. Адже йому не терпиться потрапити на узлісся. Тож він подивився здалеку на заклопотану білочку і поспішив далі, туди, де живуть байбаки. Погожого дня ці кумедні звірята дружно вилазять з нірок і на піщаному пагорбку гріються на сонці. Стоячи на задніх лапках, вони полюбляють оглядати довкілля і грайливо посвистувати. Коли пролітав сокіл, пробігав звір чи хтось з людей наближався до пагорбка, їхній ватажок лунко свистів – і вся сімейка ховалася в нори.

Щасливий Іванко біг лісовою стежкою, наспівуючи веселу пісеньку. Під його ногами шаруділа трава, хрускотіли соснові голки, шишки… Незабаром він опинився посеред лісу – на зеленій, осяяній сонцем галявині.

Над вологою, заквітчаною біленькими зірочками травою кружляли два жовтенькі метелики… Лісові пташки озивались чарівним співом, незважаючи на те, що їхні веселі голоси губляться в таємничому шепоті лісу...

Свіжий вітерець струшував краплинки роси, шелестів лусочками молодої кори, колихав сосни, струшуючи достиглі шишки... Десь під горою кувала зозуля… На галявині панувала сонячна тиша, яку несподівано змінило гучне шарудіння: в траві з'явилася величезна зелена ящірка. Її спинка була оздоблена яскравим візерунком, а очі сяяли, як два смарагди. Вона була

так близько! Наляканий Іванко вже хотів чкурнути звідти, коли почув приємний магічний голос:

– Не бійся!

Він озирнувся. На галявині, крім нього та ящірки, нікого не було.

– Не треба нікуди бігти, – пролунало знову.

Іванко прислухався…

– Не бійся мене, – промовила ящірка.

«Невже ця ящірка… може розмовляти?» – дивувався хлопчик.

– Так, можу… і розмовляти, і читати твої думки, Іванку.

– Ти знаєш, як мене звуть?

– Знаю… Я все знаю про тебе, – сказала ящірка. – Я частенько за тобою спостерігаю – бачу, як ти любиш ліс: не ламаєш гілля, не лякаєш тварин, метеликів, птахів… не руйнуєш мурашників… Ти хороший хлопчик, але в школі…

– Оце так!

Іванкове здивування поступово змінилось на сором. Він опустив очі, почервонів, як макова квітка, а потім запитав ящірку:

– Звідки ти знаєш про школу?

– Знаю – і все! Неправильно, що ти не даєш на двійки щоденник.

– Нічого собі… Може, ти, ящірко, знаєш і всі предмети, які ми вивчаємо в школі?

– Знаю, – погодилась ящірка. – Читання, математика, рідна мова, малювання...

Ящірка називала шкільні предмети, а Іванків сором несподівано обернувся тривогою, яку потім розвіяла цікава ідея.

– Ну, а якщо я до тебе прийду з домашнім завданням… Допоможеш виконати?

– Так, допоможу! Допоможу зробити все, що попросиш, – відповіла ящірка.

«Оце пощастило! – зрадів він. – Тепер я усім своїм однокласникам докажу... А то «двієчник, двієчник»… Ось побачать, як я можу навчатися!».

– Іванку... Іванку… Доки ти будеш спати? – незрозуміло звідки, у лісі, пролунав мамин голос.

«Мама... Звідки вона тут взялася?» – подумав хлопчик.

– Іванку... Вставай, бо спізнишся в школу, – почулося знову.

Хлопчик відкрив очі і побачив матусю, що, схилившись над його ліжком, усміхалась і лагідно промовляла:

– Який же ти сонько… Я тебе буджу вже годину!

– Так це був сон? – сумно прошепотів він. Підвівся і став одягатися.

Увесь день Ваня пригадував і обмірковував те, що йому сьогодні наснилось. Повернувшись зі школи, він швиденько переодягнувся і поспішив до лісу.

Біг вузенькою стежкою… Прислухався, пригадуючи, що уві сні так само під його ногами шелестіла трава, хрускотіли соснові голки та шишки…

І от… Він посеред тієї ж лісової галявини, що бачив уві сні.

Це була чудова галявина! Тут дзвінкими піснями, які зливалися з подихом лісу, озивались пташки, десь під горою, за густими молодими ялинками кувала зозуля… повз пухнасті соснові крони, шерехаті віти і стовбури щедро лилися сонячні промені, від яких сяяла веселим глянцем трава… Над білими квіточками кружляли два жовті метелики...

У надії помітити велику красуню-ящірку хлопчик присів, уважно став оглядати мальовничу місцину… Він прислухався, ворушив траву і, не помітивши ящірки, намагався знайти хоча б її нірку... Та не знайшов.

– Так, це був сон! Дивовижний сон! – сумно повторював Ваня і, щоб хоч якось себе розрадити, попрямував на узлісся – подивитися на кумедних байбаків.

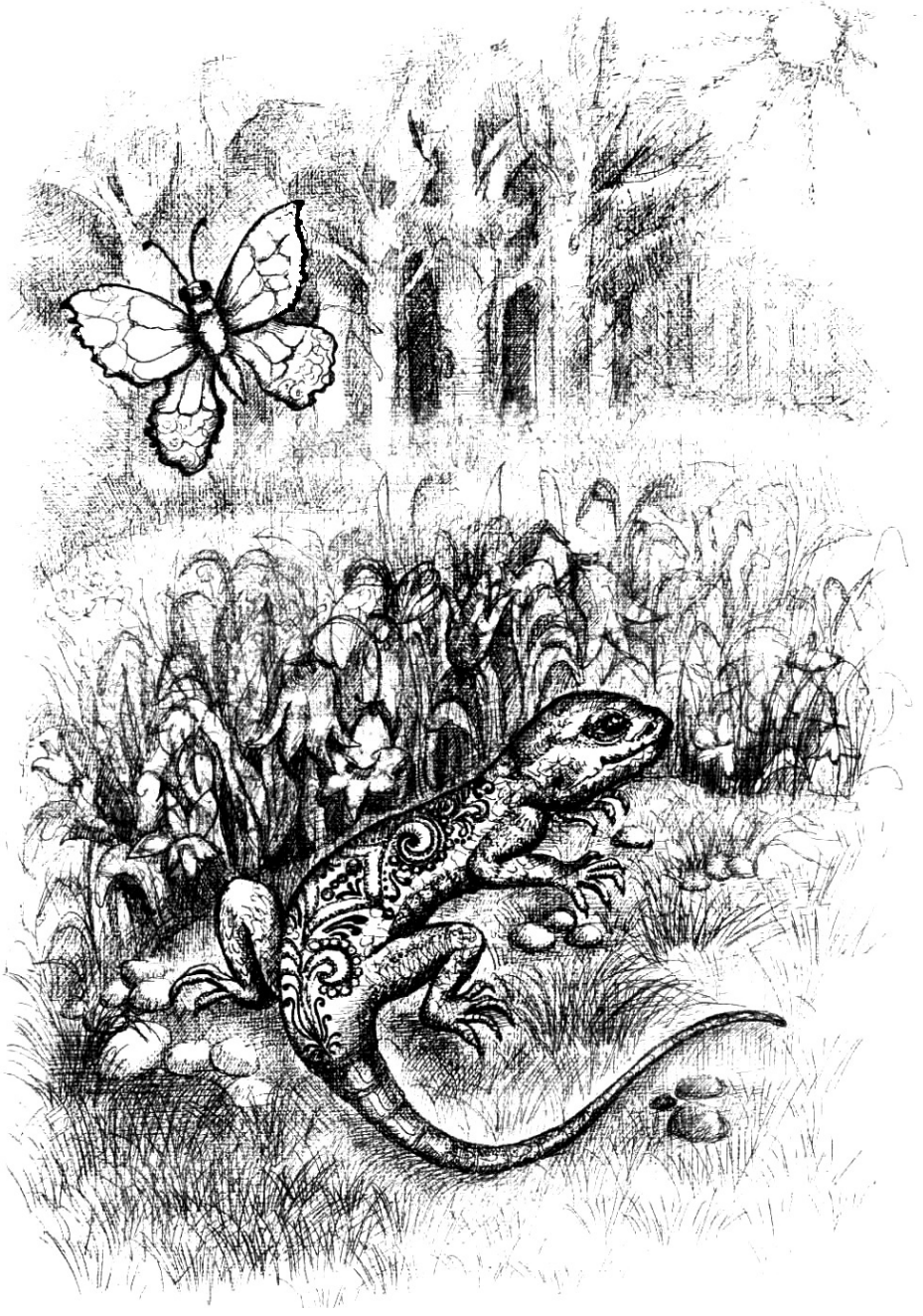

Кожного разу, коли він приходив до лісу, то неодмінно озирався довкола, придивлявся, сподіваючись побачити велику ящірку зі свого незвичайного сну.

Травень 2009 р.

Справжнє везіння

Тієї ночі був сильний вітер. Іванко спав і чув, як він то причиняє, то відчиняє віконницю, від котрої відпала підпора. Коли настав ранок, і сонце розсипало по кімнатах лантух золотих зайчиків – у його кімнаті через причинену віконницю розлягалась широка, похмура тінь.

Хоча вже й прокинувсь, Ваня не збирався вставати, бо думав, що рано… Аж ось почулися мамині кроки.

– Доброго ранку, совеня! Так ось чому ти сьогодні так довго спиш! – сказала вона і подивилася у напівтемне вікно. – Вночі був такий вітер… думала, що буде гроза, а воно – ні... Піду відчиню віконницю.

– А можна я сам? – спитав Ваня, одягаючись.

– Можна.

І Ваня підвівсь, вийшов з хати і, обійшовши горіх, що розкидав довкола сухі, зламані злим літнім вітром гілки, наблизився до вікна. Зіп'явсь навшпиньки… Відчинив віконницю і побачив, як угорі, у куточку над шибкою, щось тремтить. Сіреньке, трохи пухнасте, воно зачепилось кігтистими лапками за віконницю і висить.

– Пташка, чи що? – почав придивлятись він і розгледів на маленькій пухнастій голові вушка, гостренькі, як у крихітного цуцика. – Ні, – сказав. –

У птахів не такі, у них взагалі замість вух дві малюсінькі дірочки… А тут все ж таки – вуха.

– Ма… Мамо! Що воно за вухата пташка прибилася до мого вікна? – гукнув він з дверей і знову побіг назад – до вікна, щоб ця незвичайна птаха не полетіла. Птахи ж такі непосидючі!

Мамі було дуже цікаво: що там таке він побачив? І вона кинула всі справи й поспішила услід за сином.

– А… – сказала, поглянувши. – Це кажан. На нього ще кажуть: летюча миша.

– Ой… А я… ніколи їх і не бачив.

– Не придивлявся увечері вгору, того і не бачив, – сказала мама. – Від весни і до осені, коли смеркне, кажани в'ються над нашим подвір'ям, як ластівки, – зауважила вона і, йдучи, мовила: – Побачити їх ось так, удень, – справжнє везіння!

– То, виходить, мені пощастило! – радів Іванко і розглядав кажана, що тремтів згорнутими крилами і морщив кирпатий носик від яскравого сонця.

У якусь мить хлопчик відвів від нього свій погляд, почувши, як щось загурчало із вулиці… Та, коли обернувся, кажана уже не було.

12.05.18 р.

Таємний гість

Знову з вулиці донісся приємний шум. На віконному склі тремтіли, важчали і розтікалися краплі дощу. Хоча у будинку було затишно й тепло, Ваня нудьгував і сердився на дощ, що тривав майже тиждень.

Проходячи з кімнати в кімнату, він перекладав з місця на місце речі, книжки і думав: «Як добре було б піти погуляти і поміряти всі калюжі...».

Але зараз це було неможливим. Напередодні він набродився так, що його чоботи були повні води, та і штани добряче намокли. Тож, поки триватиме дощ, йому заборонили виходити з будинку.

Іванку набридло сидіти на підвіконні – і він зліз. Окинув поглядом кімнату і пішов на кухню, роздумуючи, чим би себе зайняти. Все було б нічого, якби мама не зважала, і він цілий день сидів за комп'ютером.

– Нудишся! Почитав би хорошу книжку, а то і букви забудеш за літо, – зауважила вона і, подивившись на кисле обличчя сина, продовжила: – Не бажаєш поскладати свої іграшки? Лежать он… під столом, як купа непотребу.

– Та… – мовив Іванко, відводячи очі. Взяв альбом і став малювати.

– Не хочеш… Якщо так буде тривати і далі, – сказала вона, – у тій купі заведеться якесь чудовисько.

Ваня не зважав на мамині слова… І малював маленького вужа, якого одного разу тримав за хвіст. Як запевняла мама, це було мале вуженя: довжиною зі шнурок, воно сичало, показуючи роздвоєний язичок. Мабуть, йому не подобалось, що хлопчик тоді, як тільки побачив, сприйняв його за великого дощового черв'яка.

Відтоді Іванко знає, що вужі бувають великі і маленькі.

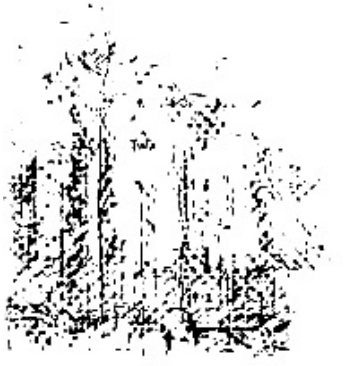

«Головне, щоб закінчився дощ!» – розмірковував він у бажанні піти погуляти.

Під вечір дощ закінчився. За ніч на вулиці протряхло… Настав ранок. Сонечко заглянуло у вікно хлопчикової кімнати – і він прокинувся. Розплющив очі і, не бажаючи додивлятися сон, підбіг до вікна.

– Як добре, що немає дощу, – зрадів він і поспішив на кухню – до мами.

– Доброго ранку, матусю! Сьогодні сонячно!

– Так. І ти, бачу, повеселішав.

Ваня посміхнувся у відповідь і, почувши, як завзято знадвору цвіріньокають горобці, спитав:

– А можна піти прогулятися?

– Ти хоч умийся! – промовила мама, готуючи сніданок.

І Ваня побіг у ванну кімнату. Умився. Причесався і підійшов до мами.

– Скоро буде готовий сніданок, – сказала вона, – пройдися подвір'ям і поспішай снідати.

У дворі стояв веселий гамір: горобці раділи ясному дню! Вологі дерева дихали прохолодою… У крапельках роси мерехтіло погоже небо… Килимок трави, що поруч з квітами, став таким розкішним, ніби хтось там вронив повний кошик кришталевих намистинок. На клумбі сяяли вмиті троянди та жоржини…

Ненав'язливо хлопчиків погляд поманила купа мокрого піску, що лежала у кінці двору. Він підійшов, нахилився і став виводити пальцем літери свого

імені: І В А Н… Потім хутко підвівся, зачувши знайоме ранкове відлуння: на луках іржала кобила… Дзвінким ритмом пролунало зважене брязкання молотка.

«Таке… як дядько Андрій припинає кобилу», – подумав Ваня. Вийшов з двору і попрямував у бік луків – подивитися.

– Точно! Припнув Чіту біля дороги, – зауважив він і підійшов до кобили.

– Фор-р-р… Фор-р-р, – радо форкала Чіта. Мотала гривастою головою, походжаючи з одного боку в інший… І невдовзі вирішила прилягти… У цю хвилину Іванко, не роздумуючи, заліз їй на спину. Кобила полежала, торкнулася вологими бархатистими губами його штанів, встала і неквапно пішла по колу. Сидячи на кобилі, хлопець почувався, як справжній козак.

– Ой, лишенько! Тільки погляньте! Сидить верхи на нашій кобилі! – озвалась стривожена тітка Наталка, помітивши його з двору. – Як же ти на неї зібрався?! Господи, тільки б не скинула і не затоптала! – вигукнула вона і побігла кликати свого чоловіка – хазяїна Чіти.

Тим часом кобилі знову захотілося прилягти. Коли вона це зробила, Іванко ще раз її погладив по спині… Зліз... І відійшов.

– І чого ти кричиш?! Тобі що? Уздрілося?! Хлопець стоїть – спостерігає. Таке вигадала… – мовив дядько до своєї дружини.

– А я тобі кажу… Точно! Сидів верхи… Скажи, Іванку, ти ж сидів на кобилі?

«Звичайно ж, сидів! Як справжнісінький козак!» – подумав хлопець і не проронив ані слова. Було зрозуміло і Чіті: тітка Наталка і так все розповість його мамі, і якби він сказав: «Так! Сидів!», страшно було й подумати, як би мама розгнівалася... За татка годі й казати!

– Чого мовчиш?! Чуєш! Ану відповідай. Сидів? Сидів? Ти ж сидів на кобилі?! – допитувалася тітка.

– Ну, чого ти до хлопця причепилася?!.. Сидів…Сидів?..

Стоячи поряд із хлопчиком, дядько Андрій легенько плескав його по плечу, промовляючи:

– Росте майбутній козак! Бачу: й тобі, Іванку, подобаються коні.

– Дуже подобаються! – видихнув хлопчик.

– Якщо твої батьки дозволять, то я тебе покатаю на Чіті верхи.

Для Вані жаданими були ці слова... Та, згадавши про те, що сьогодні ще не снідав, він поспішив додому. Дядько, пригладжуючи свої кучері, дивився йому у слід, посміхався… А його жінка сердито кивнула рукою і зайшла у двір.

Хлопчик йшов шляхом і чув, як смачно пахне суп. Він був впевнений: його мама варить найсмачніший суп на світі.

Гримнув хвірткою, зайшовши у двір, і попрямував до порога. Він роззувався і бачив крізь непричинені двері, як на кухні, над мискою гарячого супу, що вже чекала його на столі, розвівається пар.

Іванко поснідав. Подякував матусі і пішов до своєї кімнати. Відчинив двері і… завмер, коли побачив, що під столом заворушилася купа іграшок.

«Що це? Невже покарання, що я не зізнався? Не сказав, що сидів на кобилі! – відразу подумав і відчув себе винним. – Тепер через мене дядько Андрій думає, що його жінці усе уздрілося».

Він заплющив очі. Потім відкрив і став уважно дивитися на купу іграшок, що продовжувала з цокотом ворушитися.

– А може, це… Невже завелося чудовисько? Мама ж попереджала… Мамо! Ма! – жалібно кликав він.

Мама почула. Прийшла… І здивовано спинилась серед кімнати. Ледь пригнувшись, вона дивилася під стіл – на іграшки, що клацали, плавно перехилялися з боку в бік, і промовляла:

– Ойо-йой… Чому ж ти мене не послухав?! Не поскладав іграшки…

Насправді ж вона знала, що то – не чудовисько... Але що саме – не знала. Взяла швабру. Тихенько розсунула іграшки… А там… Скрутившись калачиком, лежав великий сірий вуж.

– Ой! – несподівано вигукнула вона і відскочила. «Звідки він тут узявся? Невже заповз, коли я відчинила двері, щоб провітрити дім?» – подумала мама.

– Матусю! Як нам його вигнати?

– Не знаю! Думай, раз лінувався навести порядок, – сказала вона і пішла на кухню.

Іванко підійшов ближче, подивився на вужа... І, прихопивши швабру, заліз на стіл, щоб вуж його не вкусив, і звідти став його штовхати.

– Ану… Повзи звідси! Нічого тут кублитися.

Іграшки знову зацокотіли, заворушилися... А потім вуж поповз за шафу і зник. Ваня зазирнув за стінку шафи... Вуж був там.

– Матусенько… Тепер він за шафою.

– Не журись, синку! Ось прийде тато і щось придумає.

Увечері татко повертався з роботи. Він ішов шляхом, як його з двору помітила тітка Наталка. Привіталася і розповіла, що бачила вранці Іванка, який сидів верхи на їхній кобилі. Таткові не вірилося… Та він пообіцяв, що поговорить із сином.

Не встиг він ступити в двір, як Іванко вибіг назустріч.

– Тату, а у нас – гість! – вигукнув він збентежено.

– Хто ж завітав до нас?

– Вуж! Він – у моїй кімнаті, за шафою.

Ваня всміхався, спостерігав… А татко дивився на вужа й дивувався.

– Добре, синку, що він завітав до тебе вдень, а не вночі. Що ж ти?! Хоча… цей безлад сподобався вужу. Хай живе! Що його виганяти, все одно

заповзе! Цікаво… Це вуж чи вужиха? А може, десь тут, за шафою, є маленькі вуженята? – жартував він.

– Тату! Тату! Я не хочу, щоб цей вуж жив тут. Я поскладаю іграшки… Обіцяю!

Татусь засміявся. Пожурив сина, похитав головою…

– Ну, якщо обіцяєш… То спробую його спіймати.

– Спіймати?!

– Авжеж! Інакше ніяк. Це ж вуж, а не якась там тваринка, – промовив татко, ідучи по свої робочі шкіряні рукавиці. – Ідіть з мамою в іншу кімнату.

Хлопчику дуже кортіло подивитися, як тато руками ловитиме вужа... Хоча й вірив, що у нього це вийде. Бо тато не боїться нічого.

– Ідіть. Погляньте, який красень! Важкий!

Тато міцно тримав за голову вужа, що кільцями обвив його руку.

– Ой! – раптом вигукнув Ваня. Його осяйнула думка: – Це, напевно, те вуженя, якого я колись зловив… Який з нього виріс великий вуж!

Татко виніс вужа з будинку і випустив на подвір'ї. Вуж посунувся по траві і зник під огорожею.

17.01.17 р.

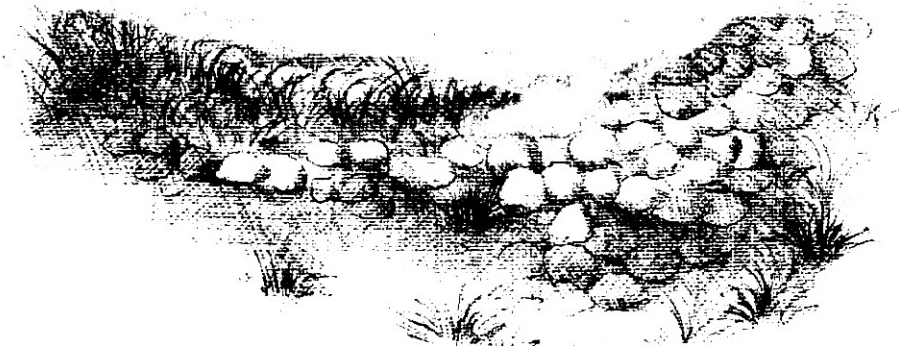

Святий Миколай

Не зростом, не виглядом і не поведінкою діти відрізняються від дорослих… В їх ніжних дитячих серцях не згасає віра. Іванко вірив і кожного року чекав тієї ночі, коли в домівки, де мешкають діти, завітає Святий Миколай. Він не чекав подарунка... Хоча дуже радів, коли знаходив під подушкою цукерки та іграшку від Святого Миколая… і вірив, що Миколай знає, як йому не вистачає справжнього друга. Ті, з ким він хотів дружити, цуралися його товариства, бо їм було з ним нецікаво.

Кожного разу з настанням жаданої ночі хлопчик уявляв, що у нього є друг… Сподівався, що Святий Миколай допоможе його зустріти… і чекав.

І от цей день настав! До сусідів привезли Петрика, що був менший за Ваню на два роки. Батьки привезли його до бабусі, а самі поїхали на заробітки за кордон.

Хлопчики познайомилися, подружилися. Їх завжди бачили разом… Удвох вони ішли в школу… А там – намагалися разом проводити всі перерви. Іванко нікому не дозволяв ображати свого друга. Якщо у Петрика закінчувалися уроки раніше, він чекав Іванка, і вони разом поверталися додому. Ішли… розмовляли… грали в сніжки, наздоганяли одне одного, ліпили снігову бабу, викачувались в снігу… і сміялися. Так було і напередодні дня Святого Миколая. Повернувшись зі школи, Петрик швиденько відніс додому портфеля, прибіг до Іванка та й каже:

– Ваню, а ти знаєш, що цієї ночі Святий Миколай ходитиме по оселях – кластиме дітям під подушки подарунки?

– Знаю! Мені він щороку приносить подарунок. А іноді під подушкою залишає ще й гроші. Минулого року мені довелося навіть його помітити. Шкода, що я був тоді дуже сонний і до пуття не встиг його роздивитися.

– Та ти що?.. Ану розказуй!

– От… я, Петрику, сплю… А спалось мені в ту ніч не дуже – хвилювався. Я ж тоді приніс зауваження у щоденнику…

– Ти думав, що Святий Миколай тобі нічого не подарує?

– Авжеж... Лежав я, крутився, а тоді-таки заснув. Коли підходить…

– Ну… Продовжуй. Розказуй.. – з нетерпінням просив Петрик.

– І… Розплющив тоді я трішечки очі… І бачу, як Миколай підходить до мого ліжка… та так – тихо-тихо, щоб мене не збудити… Знаєш, Петрику, він такий великий!

– Оце пощастило тобі! Мені б його побачити… – зітхнув Петрик.

– Якщо дуже хочеш – обов'язково побачиш! Він же приходить до тебе? – поцікавився Ваня.

– Приходить! Щороку приходить і залишає під подушкою подарунок. А одного разу – поклав дубчика. Мабуть, щоб я слухався, – сказав Петя і засміявся.

– Петрику! А знаєш, Миколай не лише приносить дітям іграшки та солодощі. Якщо чогось дуже бажаєш, то він може здійснити!

Хлопчики так розговорилися про Святого Миколая, що й не помітили, як настав вечір. Малі серця зігрівала радість.

Іванко не наважувався відкрити Петрику свій секрет: як він щоразу уявляв, що у нього є друг, як замість іграшок і цукерок просив Святого Миколая, щоб той поміг його зустріти... І це – сталося! У Вані з'явився новий сусід, який і став його другом.

За вікнами падав лапатий сніг. Довкола поступово стемніло, дерева зімкнули свої темні крони над сніговими заметами. Загадково, неквапно з боку в бік у сутінках танцювало світло від ліхтаря, що гойдався на вітрі.

Вечір… Щасливі передчуття і віра надавали неабиякої життєдайної сили світлим дитячим мріям і чудесам.

Грудень 2010 р.

Килимок чебрецю

«Яких тільки пригод не трапляється у житті», – подумав Ваня, ідучи додому. Йому було смішно з самого себе від того, що, бажаючи провчити свого друга, він провчив себе.

Це було влітку. Одного погожого дня він вийшов з будинку і через паркан помітив Петрика, що гуляв біля свого двору. У нього з'явилась цікава ідея… і він підкликав друга й тихенько запропонував:

– Давай, Петрику, сходимо за річку. Пройдемо через місток, погуляємо на тому березі, в луках, а там… і до діброви, і до Зеленої гори недалеко... Як знати… Можливо, нам пощастить побачити зайця чи білочку.

– А тебе мама відпустила? – запитав Петрусь.

– А ти як думаєш?

– Я думаю, що ні!

– Угадав! І як це в тебе так вийшло? Вгадав з першого разу! – з насмішкою мовив Ваня.

– Вийшло – тому що знаю…– сміявся Петрик. – Твоя мама не дозволяє тобі розгулювати по містку. «Місток такий вузесенький, а річка така ши-

рока… Ще запаморочиться голова та впадеш у річку… А плавати ти не вмієш!» – так каже твоя мама?

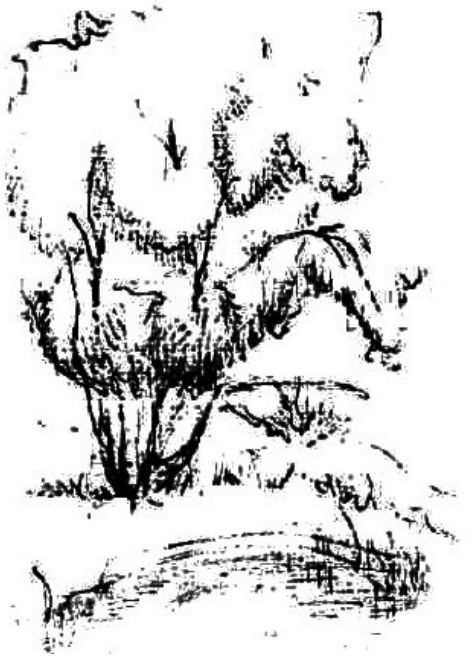

Вані не сподобалося, що Петрик згадав мамині слова.

– Хто б сміявся? Ніби ти, малий, вмієш плавати.

– Я вмію плавати… А те, що я трохи менший за тебе, Ваню, не означає, що я – малий. Зрозумів?!

– Зрозумів!

Іванко глянув на товариша, а потім лукавенько посміхнувся.

– А знаєш, Петрику, я не боюся впасти в річку. Ось зараз піду, перейду через місток… І голова в мене не запаморочиться… А хоч і запаморочиться, то я не потону в річці, навіть якщо і впаду… Там жабі – по коліно!

– Ні! Не по коліно. Іди, якщо хочеш… А я не піду… Мені бабуся не дозволяє, – сказав Петя, сів на лавку і став дивитись Іванкові вслід.

Хлопець сміливо прямував до річки. Він правду казав – в річці за останні два дні спала вода… Тепер там хоч і не по коліно жабі, але мілко. На середині річки йому приблизно по пояс.

– І кому це придумалося зробити такий вузенький місток? Добре, що хоч один поручень є.

Повільно, тримаючись обома руками за поручень, він ішов по довжелезному вузькому містку і намагався не дивитися вниз – на хвилі. Коли

дивився – йому здавалося, що місток пливе за течією, і в нього починає паморочитися голова. Тоді він зупинявся, спирався на поручень, заплющував очі, а потім розплющував і, не дивлячись на хвилі, йшов далі.

Нарешті Ваня дістався іншого берега. У заквітчаних ромашками та курячою сліпотою луках узрів стежку, що, звиваючись впадинками і горбочками, вела до діброви. Відійшовши від річки, десь до середини луків, хлопчина відчув, як щось пахне. Медово-лісові пахощі тішили і манили, і він зупинився. Став придивлятись поміж зелених чубів, сизих китиць трави… Аж нарешті помітив килимок духмяного, заквітчаного дрібнесенькими рожевими квіточками чебрецю. Підійшов. Усівся коло нього і, вдихнувши, промовив:

– Як пахне…

– Сю-ю-ю-в!.. – раптом почулося, як хтось свиснув у відповідь.

«Ага… Виходить, Петрик увесь цей час ішов слідом… Тепер свистить, щоб я обернувся і побачив, що і він тут», – подумав Іванко і вирішив не обертатися.

– Яка довкола краса! Хоча небо… таке ж, як і на тому березі! – вигукнув він.

– Сю-ю-ю-в!.. – почулося знову.

– Свисти, свисти… Свистун бабин… Я знаю, що ти ідеш слідом… А можливо, й заліг у ромашках… Сховавсь і свистиш, – посміхнувся Іванко і, не обертаючись, вирішив спитати:

– Ну, як тобі, Петрику, подобається тут?..

– Сю-ю-ю-в! – почулось у відповідь.

– Зрозуміло! Думаю, що це означає «так»! Через місток сам перейшов чи бабуся перевела?

– Сю-ю-ю-в… – пролунало знову.

– І що це означає? Так чи ні?

– Сю-ю-ю-в! Сю-ю-ю-в…

– Не розумію тебе, – сказав Ваня і голосно розсміявся.

– Сю-ю-ю-в!

– Ага, свистуне… Кажеш, що бабуся перевела через місток.

– Сю-ю-ю-в… Сю-ю-ю-в! – пролунало позаду.

– І чого свистіти? Можна ж відповісти по-людськи: «Так, перевела бабуся!».

– Сю-ю-ю-в!.. Сю-ю-ю-в!..

– Петрику, у тебе що? Дірка в зубах? Чого розсвистівся?

Сказавши це, Іванко вирішив-таки обернутись і пояснити другу, що свистять тільки невиховані.

Обернувся. Дивиться… а Петрика немає.

– Ач… Заховався… За о-о-н тим кущем… – сказав він і почув свист.

Потім придивився і побачив серед кошлатої трави – на кучі піску – маленького байбачка.

– Що?! То це, виходить, свистіло оце маленьке звіря… А я… завжди ходив дивитися на байбаків в інше місце – в сосновий ліс. Думав, що вони живуть лише там, а виявляється, що вони роблять собі нори скрізь, де їм заманеться.

Хлопчик підійшов ближче, ліг у траву і став спостерігати за тим, як вся родина байбаків повилазила з нірок. І великі, і малі байбаки стояли на задніх лапах, і в мареві літнього сонця уважно дивились кудись вдалечінь.

Вдосталь нагледівшись на цікавих звірят, Іванко попрямував додому. Перейшов через місток і побачив Петрика.

– І як… Сходив на інший бік річки? – поцікавився той.

– Сходив. Ось… Нарвав чебрецю. Якщо хочеш, сходи і ти, Петрику. Як бачиш, – вода в річці спала… Якщо і впадеш з містка – то хіба що намокнеш, – сказав Іванко і додав: – Коли перейдеш річку, то йди по стежці… та не поспішай.

– А може, й ти підеш зі мною?

– Ні! Мені додому пора, – промовив Іванко і повільно пішов.

Коли Петрик перейшов по містку на інший берег і попростував стежкою, то Ваня тихенько став його наздоганяти…

Він знав, що Петрик обов'язково почує свист байбака і подумає, що то він.

14.05.17 р.

Тихе царство жуків

Іванка завжди манили жуки! Як тільки зійде сніг, і сонце лагідно обігріє землю, він уважно стежив – шукав їх у траві, на стежках, на деревах… Він подовгу міг розглядати трухлявий пеньок, по якому повзає армія червоненьких солдатиків. Це такі плескаті жучки, що, зачувши тепло, виповзають зі своїх схованок: із-під злежаного торішнього листя, із-під кори і під веселим весняним сонцем вигріваються, аж поки не стемніє надворі.

А потім… на подвір'ї вмикається ліхтар і світить, збираючи довкола себе міль і дрібну мошкару… Хрущі теж летять на його світло, басуючи, як маленькі літаки.

Ваня із задоволенням стежив за дійством навколо яскравого ліхтаря.

Коли хрущі бились у скло і падали, він піднімав їх із землі і саджав у картонну коробочку… А коли лягав спати – клав її біля себе і заворожено слухав, як хрущі шурхотять. Вранці ж… випускав їх на волю.

Та ось одного разу хлопчик гуляв у дворі і побачив на яблуні величезного жука. Підійшов… обережненько зняв його зі стовбура… Цей жук-велетень був більший і красивіший за всіх жуків, яких він бачив раніше… Його червонясто-бура спинка виблискувала на сонці, а роги – наче вирізьблені та відшліфовані великим майстром.

– Ці роги – ну, прямо як у оленя! Тільки значно менші, – радо вигукнув Ваня й подумав: «Певно, це і є жук-олень, про якого розповідав лісник, коли приходив до нас на урок».

– Піду… покажу його Петрику, – сказав і, вийшовши з двору, попрямував до сусідських воріт.

– Петрику! Петрику! – кликав він.

Той саме був у дворі.

– А дивись, друже, що в мене є!

– Жук... Ого! Які в нього роги! Дай його потримаю.

– На! Тільки міцно держи, бо, чого доброго, втече.

– Який же ти красень! – захоплено приказував Петрик.

– Це – жук-олень! – гордо зауважив Ваня, стежачи за здивованими очима товариша. Петрик оглядав жука, перевертав його, дивився на спинку… на черевце… лапки… А потім мовив:

– Роги я бачу... А де ж копитця? Якщо є роги, то і копитця повинні бути, раз це – жук-олень?

– А я про це й не подумав, – сказав Ваня, узявши жука назад… Він уважно обдивлявся його лапки і не здогадувався, що Петрик жартує.

12.05.18 р.

Горіхове чудо

Якскраво... тихо... на горіхові лопотіло пожовкле листя, відривалось і з шерехом летіло до землі. Горіхи сипалися від кожного повіву вітру… Стежками ходила осінь: повітря виблискувало сріблястими павутинками, пахло стиглими яблуками, гарбузами, сливами…

Іванко мандрував садом… городом, а потім попрямував у двір, почувши, як закричав дятел і почав стукотіти неподалік крислатого горіха.

– Який мудрий птах! – вигукнув він, побачивши, як дятел схопив горіх і приніс на молоду грушу. Поклав його у пазуху – між гілкою і стовбуром, щоб не качався, розбив своїм міцним дзьобом шкаралупу, дістав смачне ядерце, з'їв і полетів геть.

Ваня подивився йому вслід та й сам підійшов до дерева. Назбирав горіхів повні кишені, зібравшись навідати Петрика, що жив по-сусідству… Лишень відчинив хвіртку, як почув, що хтось занявчав, та так жалібно.

«Таке, як зовсім мале кошеня!» – подумав він, шукаючи поглядом, де ж воно є.

– І звідки ж ти приблудило до нашого двору? Хто ж тебе втішить, дасть циці, прилизькає? Кішки ж у нас нема! Лише кіт… і то старий та лінивий.

– Няу… Ня-я-а-ву… – почулося знову.

– Та де ж ти? Киць-киць-киць, – гукнув хлопчик і, обходивши весь двір, подався на вулицю. – І тут нема!

– Няв! Ня-я-а-ув… – пролунало.

– Таке, як у дворі… десь заховалося і сидить.

Іванко так прислухався до того нещасного нявкоту, що не помітив Петрика, який теж вийшов на вулицю. Той побачив його і – мерщій до нього, вигукуючи:

– Ваню, привіт!

– Привіт! – спішно сказав Ваня і майнув у двір. Петрик – за ним. Він бачив, що його товариш був дещо спантеличений… щось видивлявся попід хатою, біля паркану.

– Щось шукаєш?

– Кошеня.

– Так у вас же кіт! Невже, малого тато приніс? Чи мама? – допитувався Петрик.

– Та ні… Мабуть, хтось їхав по дорозі і підкинув нам під двір. Тільки я оце ніяк не збагну, де воно сидить?

– Няв! Няв!.. – почулось зовсім поряд.

– Киць-киць-киць… Ходи до нас! Ми молочка тобі дамо, – гукав Петрик, ходив за Іванком слідом, дивився навколо…

Ось так, удвох, вони кицькали, кликали і все ближче підходили до горіха, який був схожий на велетенського лева, що здіймав свої лапасті віти до неба – ніби благав, щоб не кінчалася осінь.

– Няу! – пролунало так близько, і таке, як вгорі. – Ня-а-ув.

– Мабуть, забралось на дерево і не може злізти, – сказав Іванко і підвів свої очі – глибокі і сині, як чиста, тиха криниця.

Петрик теж придивлявся. Звівся навшпиньки, шукав поглядом між гілками, притулившись до стовбура… Але кошеняти на дереві не було… Там, на товстій гілці, сиділа й полискувала своїми синіми крилами сойка.

– Отаке! Нічого не розумію! – знизав Петрик плечима.

– Я теж! Оце дивлюся і думаю: невже нявкала оця птиця?

І тут сойка крутнула головою і, ніби підтакуючи, озвалась:

– Няв… Ня-ув.

Хлопчики пороззявляли роти – застигли на місці і, ковтаючи здивування, не опускали очей. Потім подивились одне на одного і голосно розсміялись. Та так, що тримались за животи і качалися по листяних подушках,

що дбайливо вкривали землю… А сойка нявкала й продовжувала сидіти на горіхові, що неквапно скидав і ронив додолу духмяне, як сонячні сни, листя і стиглі горіхи.

01.05.18 р.

Крилата загадка

– Кажуть, що вдень сови нічого не бачать. До того, як стемніє, вони сидять у дуплах або десь на горищах, – промовив Петрик, розглядаючи новий Іванків светер, на якому була нашита вухата сова.

– Неправда! – заперечив Ваня. – Вдягаймось – на вулиці вже перехмарило, сяє сонце... Прогуляймось, сходимо в одне місце – і ти щось побачиш…

Петрику було дуже цікаво, що ж він побачить?

Хлопчики одягли куртки, шапки… Взули чоботи та вийшли з хати. Петрик допитливо усміхався і поспішав за Іванком. Той упевнено ступав вологою стежкою, яка чорніла на тлі талих снігів, що мліли золотими іскринками і тихо-тихо шепотілися проти сонця. Хати тихо раділи… тягнулися стріхами вгору і дихали легким димком із бовдурів, стежачи очима-вікнами за тим, як зі стріх спадають прозорі краплі… як плачуть бурульки і важкою срібною бахромою разом зі снігом, що сповзав з гостроверхих дахів, гучно летять додолу… Повітря пахло набряклими бруньками і розвіяним морозцем… На деревах цвірінькали горобці, дзеленчали синички… Було чути, як десь шумить поїзд… В передчутті весни люди повиходили на вулицю – прогортають

канавки для струмків, що от-от побіжать вулицями і ярками… Відволікшись на хвильку, вони дивились на двох хлопчиків, що йшли вулицею, і чемно казали їм: «Драстуйте!».

– Здрастуйте! – протяжно відповідали дорослі і очима питали: куди прямуєте хлопці?

Воно й добре, що тільки очима. Іванкові не хотілось розказувати «що?» та «куди?». Бо як розкажеш – ото можна уже і не йти: те, на що йдеш подивитись, відлетить за вітром, як злякана думка. Чомусь воно так…

– Краще не хвалитись! – мовив Ваня до свого друга, коли той так і хотів спитати: «Куди ж ми прямуємо?».

Край села виринули сиві тополі, а далі – ліс. Хлопчики йшли, грузли в снігу поміж струнких, худорлявих сосен... А потім Іванко так тихо, як вуж, що рано прокинувсь від сплячки і виліз на холодний сніг, зашепотів:

– Диви! – і показав пальцем на сосни, що росли на узліссі окремими невеличкими острівцями і, стулившись до купи зеленими маківками, стежили за тим, як внизу – навколо їхніх стовбурів – тане сніг, і жовтіє поверх коріння закам'яніла духмяна смола.

– Що, диви? Що? – не розумів Петрик.

– Та он… – показав Ваня і підійшов до тих сосен. І тільки-но він це зробив, як зграйка загадкових, великих птахів підхопилась з гілок і, безшумно затріпотівши крилами, піднялася над лісом і полетіла.

– Голуби! Великі голуби! – вигукнув Петрик.

– Ну які ж це голуби?! Це ж сови! – засміявся Іванко і побіг до іншого зеленого острівця – там теж були сови, які, зачувши його, змахнули крильми і полетіли над верхів'ям дерев. Аж тільки тепер Петрик їх роздивився.

– Сови? І справді… – здивовано вигукнув він і помчав до Іванка, що простував далі і, широко розчепіривши пальці, розмахував руками, намагаючись бути схожим на них.

Друзі мандрували лісом… неквапно підходили від одного соснового острівця до іншого, а сови здіймалися і летіли.

Крилаті… окаті… вухаті… Їх було так багато! Совам подобалось гуртуватися вдень, на узліссі – поряд з людськими хатами, городами, полем…

– Такого я ще ніколи не бачив! – повторював Петрик, нарахувавши їх кілька десятків.

Іванко дивився на здивованого товариша, сміявсь і казав:

– І як після цього вірити тим, хто каже, що вдень сови нічого не бачать? Тоді б вони не бачили, куди їм летіти, і вдарилися б у якесь дерево… А так, бачиш сам!

30.04.18 р.

Зелена мрія

Іванкові завжди хотілося жити в лісі. Щоб їхня хата стояла у найкрасивішому куточку, де з ранку до ночі співають пташки. Він частенько згадував Славка, що живе за річкою, просто посеред лісу, і те, як одного разу з Петриком ходили до нього в гості: були в хаті, у дворі, гуляли по лісу і лежали на сіні, яке ще взимку розтрусили навколо годівниці лосі та косулі.

З Петриком весело! Та зараз він – з батьками. Далеко… І хто зна, коли приїде.

Щоб не сумувати, Ваня вирішив сходити до лісу. Спустився до річки, пройшов місточком і попрямував луками. Вдалині визирав Славків будинок… Він височів на пагорку серед дубів і сосен.

«Оце пощастило Славкові! Досхочу гуляє лісовими стежками, бо татко в нього – лісник», – розмірковував хлопець, підходячи все ближче до лісу, що мріяв, розпростерши довкола свої широкі обійми.

Старий ліс духмянів розм'яклими крапельками живиці, вітався пахощами розтрісканих бруньок, кори і обігрітої сонцем землі. Неподалік лісникового двору, на соломі, клубочилися вужі. У таку пору, коли все дихає земною свіжістю, зеленіє, цвіте, вони полюбляють полежати під ласкавим весняним сонцем на чомусь м'якому.

Іванко знав, що Славка вдома немає, тож не став його кликати… Нещодавно той сам йому казав, що на ці вихідні поїде у місто до родичів: погостювати і відвідати зоопарк.

«І навіщо йому зоопарк, якщо живе він у лісі?» – не розумів Ваня, проходячи навколо солом'яної копиці, де внизу, ніби скуйовджені мотки кабелю, лежали розморені вужі.

Хлопчик гуляв лісом, слухав, як весело щебечуть пташки, як від теплого вітру похрускують віти, і під деревами шелестить торішнє, злежане, перемішане з глицею листя, як на високій черемусі розспівується соловейко, щоб потім – увечері – заспівати лісу свою найкращу пісню.

Неподалік залопотіли віти ліщини – закурів жовтий димок від її рясних сережок. Це косуля їх ворухнула, ідучи до годівниці. Думала, там є щось смачненьке: бурячки чи морквичка, порізана кружальцями… Побачила Ваню – спинилась і зникла у тихій гущавині.

Аж ось… неподалік стежки зашурхотів, тихенько похропуючи, їжачок… Обійшов хмиз, сухі, оброслі мохом, колоди, покрутився біля дерев, підійшов до Іванка, що завмер, боячись ворухнутись, щоб його не злякати, і почимчикував далі.

У ярку відцвітали проліски, ряст… Кругом зеленіла тонка, у жовтавих зірочках травичка. Почали потихесеньку розправляти дудочки конвалії, роз-

бурхувати тонкі долоні-листочки, показуючи сонцю стеблинки, на яких красувалась біло-зелена зав'язь дзвіночків…

Було чути, як дружно в озері, що посеред лісу, весну величають жаби. Їх голосний задушевний хорал ширяться лісовими галявинками, ярками і затиха під горою.

Хлопчик прийшов до озера. Оглянув його жовті очеретяні обриси і побачив, як берегом біжить видра... Озирнулась і, ступаючи по прим'ятій сухій осоці, підійшла до води, пірнула і попливла попід берегами.

Над озером і над лісом схилилося сонце… А небо, таке ясне і красиве, мріяло про щось своє – задивлялося в озеро, купалося в пахощах лісу і чуло, як замріяно й весело б'ється у грудях щасливе Іванкове серце.

До беріз, що рябіли край озера, прибіг зайчик… Став на задні лапки і дивиться… «Хоч би не злякати!» – подумав хлопчик і враз засмутився – не встиг надивитись. Качки, що з галасом прилинули до води, злякали малого, і той пострибав у кущі.

Качки задоволено пірнали, плавали на чистоводді... «Кря-кря-кря…» – раділи вони, збиваючи з ритму жаб'ячий хор, і, певно, не чули, як радо десь на горі, повернувшись додому, кричали лелеки. Довкола тремтів чарівний гомін бджіл і джмелів, що збирали пилок з первоцвітів.

Находившись лісом, надихавшись його свіжого, п'янкого повітря, Ваня вертався додому. Ішов. Дивився на ліс… на стежку… на годівницю з сіном… на ярок, який ще голубів пролісками… на лісникову хату і на копицю соломи, де і досі вивертались щасливі вужі.

«Як гарно жити у лісі!» – мрійливо подумав Іванко і знову згадав про Славка, який радів, що нарешті поїхав далеко від дому… від лісу… і, напевно, в цей час розглядає тварин у зоопарку.

29.04.18 р.

Золото

Мама каже, що влітку, як тільки скресає ніч, і сонце викочується із-за дубів, – ріка розливає золото… Як це – Іванко не розумів, адже золото важче води – воно б вмить потонуло, і його б ніхто не побачив. Ще він чув від мами, що їхнє село – край золотих світанків... Що річка Ворскла багатіє ними цілісіньке літо.

Хлопчик не став допитуватись про ці дивні світанки і про золото, а одного разу вирішив-таки сам піти і подивитися.

В ту ранню пору ще всі спали. Іванко підвівся... Одягнувся. І тихесенько, з усіх сил… намагаючись не клацнути дверним засовом, вийшов з хати, а потім – і з двору. Ласька, так звали їхню собаку, нашелешила вуха – почула його кроки, вилізла з будки... Вона ніколи не бачила, щоб він у таку ранню годину ішов гуляти, і ніби хотіла спитати: «Куди ти?»… Та змовчала – жодного разу не гавкнула.

Довкола світало. Все сміливіше покрикували півні: у-ку-рі-ку!

Поки Ваня йшов вулицею, потім – росистими, прохолодними луками, вкритими легким простирадлом туману, до річки – десь там, вдалині, із-за похмурих дубів визирнули золотаво-рожеві промені світанкової заграви.

Річка не спала. Повільно плинула, мріяла, колихаючи між берегами глибоке заспане небо… А воно – синє і густе – принишкло… ніби чогось чекало.

– Ось і прийшов! – сказав хлопчик, ставши на зеленому бережку, під вербою – подалі від очерету, щоб краще розгледіти те, на що він прийшов подивитись.

Він чекав. Бачив, як між землею і небом спалахує медово-вогнисте сяйво, і на диво усім сходить сонце… Ріка підхоплює його перші золочені промені і сміється, дзюркоче, вітається…

Верба, під якою він стояв, мерехтіла блискучим листям, що додивлялося сон літньої ночі, і віталася з сонцем, затамувавши подих. Кульбаба схилила свої білі пухнасті голівки, яких теж торкнулась роса… Вогкі береги пахли холодною м'ятою і ягіром… Десь в очереті протяжно озвалися жаби… За річкою – в гаї – прокинулася з сонцем солов'їна пісня. Зазвучала… Покотилась над луками… над річкою – на схід…

Хлопчик з цікавістю спостерігав, слухав і чекав, коли ж Ворскла розіллє золото, і вся її вода стане золотою. Врешті-решт, йому набридло стояти на одному місці, і він вирушив назустріч сонцю, що вже піднялось над дубами і, зачарувавши небо і землю, розбризкує, розсипає своє променисте багатство. Берег вигравав росою і нагадував зелену мережку, повторюючи вигини річки… Ваня поспішав. І тут його ніби щось затримало… поманило, і він глянув на річку. Ворскла розливала золото! Сяяла... Це сонце зробило її такою!

Її золота гладінь переливалася від берега до берега... Хлопчик стояв, зачаровано дивився... А потім… попростував стежкою, яку протоптали рибалки… Йшов і поглядав на рідке золото, що текло і текло, хитаючи очерета і тонкі верболози, що торкалися кінчиками гілок, ніби пальчиками, вільної хвилі… Він дивився на сонце, на стежку, що звивалась, як вуж, у траві, і не зчувсь, як опинився по пояс в землі.

– Ой! – перелякався він. Вибрався. – І як це могло статись?.. – не розумів Ваня і сердився, бо забруднив черевики, одяг… та і бік трохи зчесав…

Аж раптом почув, як щось, ніби веслом, вдарило об воду. Це був бобер. Він плив від протилежного берега, а від нього – врізнобіч тонким золотим шарфиком розходилася вода. Невдовзі він виринув неподалік із води і зашарудів очеретом.

Іванко тихенько стояв на березі, дивився на заклопотаного бобра і не помітив, як той зник.

– Куди ж ти подівся? Потонув, чи що? – запитував він, продивляючись очерет. Через якийсь час бобер з'явився... Ляснув об воду своїм широким плескатим хвостом і поплив. Тільки тепер Ваня збагнув, що кубло цього водяного звіра знаходиться під самісіньким берегом.

А він, коли підійшов до води, то відразу помітив купу хмизу, рештки очерету, перемішані з глеєм… Хіба ж він міг уявити, що такою є бобряча хатинка, від якої бобер зробив тунель в березі і… під стежкою.

– Це ж треба! Скільки людей тут ходило – і ніхто не провалився, а я… Наче і неважкий! – дивувався хлопчик і все дивився на річку, що для нього розливала своє золото.

Надивившись досхочу, Іванко вирушив додому.

– Як добре, що я рано прокинувся і прийшов сюди! – повторював він, ступаючи запашними теплими травами, і відчував, що йому пощастило, бо він народився в такому чарівному краї.

26.04.18 р.

Казкові історії

Щасливчик

У росяній тиші озвалися ранні пташки. Парк прокидався від нічного сну, бачачи, як десь вдалині із-за обрію сходить сонце… Яскраве, щасливе, воно підіймалось все вище і вище… Його промені відбивались у краплинках роси, лоскотали верхівки дерев, розсипаючись по землі.

У повітрі пахло травою, листям і квітами.

– Чудовий день! Чудовий день! – шепотіли клени і лапастим, схожим на зорі листям тяглися до неба.

По алеї поважно проходжувався голуб, вгорі кружляли ластівки, в траві сюрчали зелені коники, з клена на клен стрибала білочка, на сухій тополі лунко торохтів дятел. Усі раділи погожому дню, окрім жучка-сонечка. Він сумував і не помічав метелика, що бажав йому доброго ранку. Жучок знав: він ніколи не буде зростом більшим, аніж є. Бо його тато і мама – маленькі. Навіть старому павуку не вдалось розвеселити сумного жучка, танцюючи на павутині.

До парку прийшов хлопчик. Він ішов, ішов… а потім помітив жучка, що сидів на пеньку...

– Який гарненький жучок! – вигукнув малий і став його обдивлятися...

– Одна, дві, три, чотири, п’ять, шість! Мабуть, тобі шість років, – промовив він, порахувавши цяточки на червоній спинці, обережно посадив жучка собі на долоню і пішов собі стежкою далі.

– Поглянь! Поглянь, хлопчику, на мене! – кликала білочка.

– Хлопчику! Дивись, як вправно я проходжуюсь по алеї! – воркував голуб.

– А так, як я, ніжно, яскраво, – ніхто не вміє кружляти! – змахнув крильцями метелик.

– Сюр! Сюр! Іди до нас, – сюрчали зелені коники, визираючи із трави.

Павук від дерева до дерева сплів нову сріблясту павутину, та хлопчик і її не помітив.

– Оце щасливчик! Хоч і маленький жучок, а скільки йому уваги! – промовив дятел.

– Так! Так! – долонями-листям сплескували клени.

– А-а-а-х! – мрійно зітхало сонячне небо.

А хлопчик ішов далі й далі, радів і дивився на жучка.

Ось так! Жучок був щасливий… І більше не переймався тим, що маленький.

29.11.16 р.

Пухнастий бешкетник

У однієї бабусі жила кішка. Вона вміла ловити мишей, була слухняною і лагідною. Через те, що вона була зовсім чорна, її звали Нічка. Навесні у неї з'явилось на світ двоє кошенят. Попервах,

і вдень, і вночі, вони спали, викачувались у кошику, що стояв за шторою… А потім, коли підросли і навчились вилазити з нього, стали бігати по всьому дому.

Старенька господиня тішилась веселими кошенятами і казала, що вони дуже схожі на свою матусю – такі ж красиві, чорненькі і непосидючі…

Одного звали – Сажик, а іншого – Вуглик. Майже однакові… і різнились лиш тим, що у Сажика було приплющене ліве вушко.

Дуже любила бабуся цих малих бешкетників, що потайки від неї залазили на полицю, діставали з кошика клубки вовняної пряжі, кидали на підлогу і потім качали їх по всій кімнаті.

Кожного разу, коли бабуся ходила на ринок, то купувала їм свіжої рибки. Так було й цього разу.

– Киць-киць-киць... Ходіть їсти рибку, – гукнула вона, і все котяче сімейство прибігло на кухню. Сажик із задоволенням їв, а Вуглик понюхав і відійшов. Йому не надто подобалась риба. Те, що лишилося в мисці, охоче з'їла їхня матуся. Облизалася і пішла до бабусі, яка у сусідній кімнаті збирала розкидані клубки. Поставивши кошик з клубками на найвищу полицю (щоб кошенята не дістали), старенька захотіла попити чаю. Прийшла на кухню, увімкнула чайник… І, діставши з холодильника шматок сиру, вже зібралась його порізати… як чайник закипів. Вона вимкнула чайник. Підійшла до шафи, взяла заварку, цукор, свою улюблену чашку… Дивиться, а сир хтось над'їв.

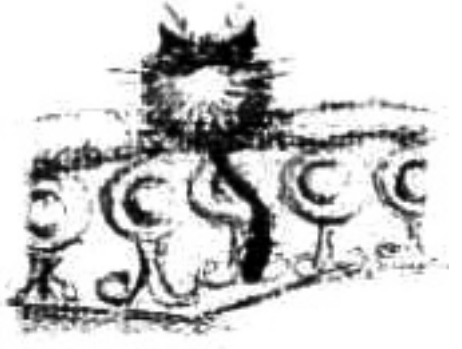

– Хто ж таке міг зробити? – вигукнула вона, зазирнула під стіл, провірила усі закутки… Нікого нема.

Взяла тоді вона той сир і зрозсердя кинула у котячу миску… А сама пішла пити чай у свою кімнату.

Нічка і Сажик підійшли до миски. Подивилися… І не стали їсти сир, оскільки були не голодні. А Вуглик підбіг. І так задоволено муркотів, відкушуючи шматочок за шматочком, поки від сиру нічого не залишилось.

Тоді кішка і здогадалася, хто нашкодив. І на своїй кошачій мові почала сварити Вуглика.

– Який капосник… Лазив по столу!

Вуглику не подобалось, що його сварять. Адже сир був дуже смачний!

– І чому бабуся постійно частує нас рибою? – сердився він.

– От невдячний! Сусідські коти їдять лише недоїдки, а наша господиня нас так любить… Так балує!

Щоб не слухати, Вуглик вибіг на вулицю. Він сидів на подвір'ї і чекав, коли його покличе мама, щоб приголубити, облизати… Потім підійшов до тополі, що росла серед двору. Ходив кругом неї, матляючи хвостиком, поки не побачив ворону… Вона пролітала так низько – прямо над ним! І, голосно каркнувши, полетіла у сусідній двір. Вуглик так перелякався, що стрибнув на тополю і, вчепившись кігтиками за стовбур, здерся наверх. Сидить на гілці і думає: «А тут непогано...».

Сидів, дивився то на хмаринки, що пропливали по небу, то на сусідні двори… А потім помітив, що його шукають: мама разом із Сажиком ходять подвір'ям, обдивляються кожен куточок. Та і бабуся… дивиться довкола і питає сусідів:

– Чи не бачили чорненьке кошеня?

Вуглик сидів на тополі – все бачив, чув… і не озивався. Аж раптом… серед гілок помітив величезне гніздо. Там було багато всякого пір'я, соломи і клаптиків тканини...

«А тут затишно… І м'яко, як на перині!» – подумав він і вирішив там оселитися, як знов побачив ту ж саму ворону – вона летіла до свого гнізда. Помітивши там кошеня, птаха опустилась і несамовито закричала:

– Ка-а-а-р! Ка-а-а-р!

Кошеня злякалося. Настовбурчило шерсть, затулилося лапками… Йому так не хотілось покидати затишне гніздо.

Тоді ворона затріпотіла чорними крилами над його головою і клюнула.

– Ня-я-у! Ня-я-у! – занявчав ображений Вуглик.

І його почули – мама Нічка і Сажик.

Як же вони здивувалися, коли побачили його на дереві – у воронячому гнізді. Бабуся теж помітила малого бешкетника.

– Оце так Вуглик! Заліз у вороняче гніздо, – сплеснула вона долонями.

«Тепер доведеться злазити з дерева», – подумав Вуглик і виліз із гнізда.

Ворона ж… чи то від радості, чи, можливо, від люті докучливо горлала йому услід, а він злазив, опускаючись по гілках, по стовбуру, і вдавав, що зовсім її не боїться.

Відтоді на тополю він більше не лазив. На столі його теж не помічали. Вуглик підріс, і в нього з'явилося нове, цікаве захоплення – ловити мишей.

Але після того кепського випадку його стали звати Вусатим Вороном.

05.12.17 р.

Новорічний дарунок

Це був останній день старого року.

Чарівно… з неба, одна за одною, опускались сніжинки. Вони тихо лягали на вкриту інієм землю і раділи, що їх відпустила матінка-хмара.

– Нарешті ми ощасливимо своєю красою усіх перехожих, а особливо дітей, – тоненькими голосочками промовляли вони.

У парку, на засніженому клені воркував голуб. Неподалік, під розлогим дубом копирсалася білочка: знайшла під снігом жолудь. Кожне дерево, кожен кущик запорошив сніг. Парк і його мешканці стрічали передноворічний ранок.

Раптом прилетіла сорока. Закричала… Усіх сполохала.

– А-а-ч-ч-ч! А чи чули ви?.. А чи чули?..

– Чого так кричиш?!.. Розбудила, напевно, все місто, – зауважив голуб.

– Я чула! Чула, що Новий рік не настане!

– Як не настане? Адже всі його так чекають, – розхвилювалася білочка.

– А так! Не настане і все. Я чула… Все чула! – кричала сорока.

Цим часом над парком пролітала зграйка снігурів. Вони почули галас і опустилися на дуб.

– Що трапилось? Що трапилось? – стурбовано питали вони.

А сорока все кричала, плескала крилами і повторювала, що Новий рік не настане. Сніжинки почули таку новину. Зажурились і почали танути.

– Невже не настане Новий рік? А нам так хочеться його побачити, – сумно промовили вони.

– Як це? Не настане? – обізвався вітерець, що дрімав на святковій ялинці.

– Такого не може бути! – дзвінко мовили снігурі.

– А я кажу: не настане! Я чула, чула! – вигукнула сорока і стала розповідати: – Пролітала я вчора увечері через двір. В одній із осель із відкритої квартирки почулося, як хтось когось сварить. Сіла тоді я на березу, що схилилася до вікна… І чую, як мама сварить Оленку: «Принесла у табелі трійку... не прибралася у своїй кімнаті… Зостанешся без новорічного подарунка!» – промовила і зазначила, що для Оленки Новий рік не настане. Ага! Саме так вона і сказала!

– Несправедливо! – видихнув вітерець і сердито закружляв над засніженим парком.

Святкова ялинка сумно кивнула вітами йому услід... Схилила вбрані іграшками та різнокольоровими вогниками гілочки і сказала:

– Новий рік повинен настати для всіх на світі! Для кожного – його срібне диво і подарунки!

Так минала година за годиною. На сонному білому небі з'явилося сонечко. Ожило передноворічне місто. Люди метушилися. В передчутті Нового року ніхто не міг і подумати, що він не настане.

У парк прийшли дітлахи. Зраділи, що він такий казковий – увесь у снігу… і стали качати кулі для снігової баби. Час від часу вони відволікались і з цікавістю дивилися на заклопотаних дорослих, що несли додому ялинки та пакунки з подарунками.

Снігурі, голуб і балакуча сорока сиділи на дубі. Білочка кинула несмачний жолудь і гайда – до них.

– А-а-ч-ч-ч! Дивіться, хто йде! – закричала сорока. – Це ж Оленка зі своїм песиком!

Песик біг… підстрибував, рився в снігу… А Оленка йшла невесела.

– Ледь стримує сльози, – помітила білочка. – Що ж придумати, щоб настав Новий рік, і дівчинка отримала подарунок.

День продовжувався. Він набирав сили і віщував свято. Сніг падав і падав... Став ще загадковішим, ще білішим засніжений парк. Діти зліпили снігову бабу. І вже бігали кругом неї, сміялися… А снігурі, голуб, сорока та білочка сиділи на дубі і роздумували: куди подався вітерець? Може, він підказав би, що робити?

Оленка йшла сніжним килимом, дивилася на веселих дітлахів... А потім і сама вирішила зробити снігову бабу. Вона качала кулі зі снігу і не помітила, як песик залишив її одну. Підбіг до дерева, на якому сиділи снігурі, голуб, сорока та білочка, і грайливо загавкав.

– А-ч-ч-ч! Чого розгавкався? – хрипло озвалась сорока.

– Гав! Гав! Вітаю всіх з наступаючим Новим роком!

– Ха-ха-ха! Чи ти чув? – закричала сорока.

– Ні, мабуть, він не чув нічого, тому і радіє, – сказала білочка.

– А може, він не Оленчин песик… І живе в іншій квартирі, – зауважили снігурі.

– Я Оленчин! Мене зовуть Вертихвіст. Я вмію завзято вертіти хвостом. Ось так! – сказав песик, повертів хвостиком і, не дочекавшись похвали, спитав:

– Чому ви всі засмучені? День такий чи що? Моя маленька пані теж чомусь сьогодні сумна і не балакуча.

– То виходить… Ти нічого не знаєш? – озвалися снігурі і все розказали: що сорока пролітала мимо їхнього вікна, що Новий рік не настане, і дівчинка залишиться без подарунка.

– Як це? – не розумів песик. – Не можна, щоб моя пані залишилась без подарунка! І як я цього не чув? Мабуть, це був вечір, і саме тоді я ув'язався за татком, що вирушив до крамниці. Гав! Гав!

– У-у-гх… У-у-гх…Треба щось придумати, – сказав голуб.

– А давайте кожен із нас щось подарує Оленці, – запропонувала білочка.

– Так! Так буде найкраще. Дівчинка отримає подарунок, і Новий рік – настане! – вигукнула сорока і полетіла до Оленчиного будинку.

Песик побіг слідом... Снігурі, голуб, білочка теж поспішили за сорокою.

– А-ч-ч-ч-ч! – скрикнула сорока, сівши на знайому березу. – Бачите ляльку на вікні? То кімната Оленчина!

– Здивуємо дівчинку! – радісно заспівали снігурі і полинули шукати їй подарунок.

Білочка запам'ятала це вікно, цю березу і кудись поспішила, пострибала з гілки на гілку, з дерева на дерево. Голуб полетів теж.

Зосталися сорока та песик.

– Ну що, друже… Поспішу і я. До вечора! А-ч-ч-ч-ч! – крикнула сорока і полетіла. Песик провів її поглядом і побіг по алеї, грузнучи у снігу. По пішохідному переходу перебіг дорогу… і поспішив до ринку.

Там стояв гамір. Люди щось вибирали, гомоніли-торгувалися; продавці розхвалювали свої товари... Неподалік від лавки солодощів і новорічних подарунків дідусь продавав великого папугу. Зелений чубатий папуга умів розмовляти.

– От халепа! От халепа… – повторював він.

Песик його помітив, підбіг...

– Ти не хочеш, щоб тебе продавали? – запитав він папугу.

– Не те, щоб так... І не те, щоб ні. Хазяїн – він добрий. Просто в нього від моїх балачок болить голова. Дід був зовсім юний, коли, будучи у плаванні, спіймав мене і привіз сюди. Розумієш, я хочу додому – в Африку. А мене продають! Замість того, щоб відкрити клітку і випустити на волю! – скрикнув папуга, а потім тихенько спитав: – Як думаєш, друже, якщо я втечу, чи зможу я туди долетіти?

– В Африку?

– Ага.

– Не знаю, – зітхнув песик. – Думаю, що вона десь дуже далеко.

– А тебе що? Також хочуть продати? Чого тут вештаєшся? – спитав його папуга.

– Ні! Мене ніхто не збирається продавати. Бігаю, дивлюсь і думаю: що б знайти і подарувати моїй маленькій пані? Щоб вона зраділа, і настав Новий рік! Її налаяла мама і сказала, що вона зостанеться без подарунка, а Новий рік не настане, – розповів песик.

– Це неправильно! Дівчинка без дарунка?! Як же це – Новий рік не настане? – на всю горлянку закричав папуга. І переповів те, що почув від песика, усім довкола. Дідусь, що його продавав, на якийсь час відійшов від клітки, а потім повернувся з маленьким пакуночком, перев'язаним пишною стрічкою, і подав його песику.

– На, візьми. Це для твоєї пані цукерки, – промовив дідусь і додав: – Новий рік настане! Я довго живу на світі і ще не бачив такого, щоб Новий рік не настав. Біжи, песику, неси дарунок!

Песик був щасливий. Лащився до дідуся, весело гавкав і смішно крутив хвостом.

– Бувай, папуго! – кинув на прощання і побіг. Чемно тримаючи зубами дарунок, він перебіг вулицю і поспішив далі. Люди на нього дивилися, зупинялись… Хтось дивувався… Хтось сміявся… А хтось лаяв, подумавши, що він поцупив пакунок із солодощами.

Та песик не зважав – поспішав додому.

Забіг на поріг, прошмигнув, повз жінки, що з ялинкою заходила у під'їзд, і помчав сходами… Та ось… він побачив, що у двері їхньої квартири стукає листоноша… і зупинився.

Вийшов Оленчин тато. Доки він розмовляв з листоношою та розглядав якийсь конверт… песик забіг у квартиру.

Майнув до ялинки, поклав за ляльковим Дідом Морозом подарунок і поспішив до Оленчиної кімнати.

Дівчинка була невеселою, хоч тато купив ялинку, і вона сама красиво її вбрала.

– Навіщо ялинка без Нового року? – шепотіла Оленка, не зважаючи на свого песика.

Настав вечір. Надворі стемніло, і на небі з'явились яскраві зорі. Песик лежав на дивані, дивився у вікно і засинав.

Йому снилось, що Оленка знайшла під ялинкою подарунок. Той, що він приніс із ринку. Уві сні він бачив, як її тато з мамою потайки кладуть під ялинку веселкову скриньку і велику ляльку. Снився парк. Снились вітерець і святкова ялинка, та, що росте серед парку… Ялинка просила, щоб вітерець зняв з її гілочки низку намиста і подарував Оленці… Снилися білочка, снігурі, голуб і сорока. Білочка тримала добірну ялинкову шишку; снігурі – китицю стиглої, вкритої інієм горобини; голуб – прозору золотаву стрічку, а сорока – цукерку у яскравій обгортці.

На білому, запорошеному сніжинками підвіконні вони залишили дарунки для Оленки. І раділи, і вірили, що настав Новий рік.

Песик солодко спав, він і не зчувся, як швидко минула ніч.

– З Новим роком! З Новим роком! Новий рік настав! – пролунав веселий Оленчин голосочок і розбудив його. Дівчинка стояла біля вікна і тримала в руках подарунки: пакуночок, перев'язаний червоною стрічкою, веселкову скриньку та велику ляльку. А там, за вікном… на засніженому підвіконні лежали: велика шишка, китиця багряної горобини, прозора золотава стрічка і цукерка у блискучій обгортці… Поряд з ними лежало й виблискувало срібне намисто.

Вітерець легенько хитав березові віти, підгойдував сніжинки, що осипалися з них, і промовляв:

– З Новим роком! З Новим роком! З Новим роком!

19.12.13 р.

Ліхтар і сніжинки

На місто опустився тихий зимовий вечір. Вулиці, алеї, будинки вкрила синя імла. В глибині двору засвітився ліхтар, і все заблищало блискітками зими. Було холодно, але ліхтаря це не лякало – він сяяв і своїм теплим привітом торкався усіх, хто опинявся у колі його світла.

Зрештою зовсім стемніло, вечір розчинився у тінях, і він з-під свого блискучого козирка поглянув на небо.

– Як прикро, що місяць і зорі сховало щільне простирадло хмар… А я так хотів з ними погомоніти. Доведеться світити самому! – печально зауважив юний ліхтар.

Відтоді, як його встановили, він ніколи не сумував під зоряно-місячним небом. Небесні світила знають багато цікавих історій... Якби не вони, то він би так ніколи і не дізнався, що є їхнім далеким родичем. Ліхтар шкодував,

що народився не таким, як вони. Йому хотілося теж так чарівно мерехтіти – опинитися серед зірок і відкрити у далекому небесному просторі власну планету, ім'я якої «Ліхтар будинку № 16».

«Сумно. А так хочеться хоч з кимось поговорити. Старенька липа міцно спить... і не зважає на мене. А що як її розбурхати? Але вона так солодко спить… Шкода будити!» – подумав ліхтар і побачив, як пролетіла сова.

– І куди можна так поспішати? – вигукнув він, освітивши їй шлях.

– Ніколи мені розбалакувати з тобою! Треба хоч якесь погане мишеня вполювати. Добре тобі. Світиш… А я вже три дні нічого не їла, – сказала сова і полетіла на горище сусіднього будинку.

Настала глибока ніч. У вікнах квартир згасло світло, а ліхтар сяяв, дожидаючи нового ранку.

Раптом одна за одною з неба посипалися сніжинки. Під світлом ліхтаря вони блищали, як діаманти.

– Нарешті! Нарешті ми тут! – співали сніжинки, дивуючись, як святково їх зустрічає планета Земля.

Матуся-хмара розповідала, перш ніж відпустити їх у світ, що вони побачать сонце. Сніжинки все падали й падали… А ліхтар усміхався до кожної з них і казав:

– Як вас багато! Доброї ночі, сніжинки! Доброї ночі!

– Доброї ночі, сонечко! – промовляли вони у відповідь.

Ліхтар почув, як його назвали сніжинки, і засяяв ще дужче. Він був щасливий, але розумів: сніжна малеча щойно народилася, і він повинен відкрити їм правду.

– Ні, що ви… Я лише ліхтар! Якщо розсіються хмари, то сонце ви побачите вранці. А я… лише його дальній родич.

– Як цікаво! Як цікаво! Розкажи нам про сонце, – просили сніжинки.

– Сонце – дуже схоже на мене, але значно більше. На світанку воно потихеньку викочується високо в небо і цілий день світить звеселяючи світ. Увечері ж… сонце ховається за обрій до наступного ранку.

– А що таке світ? – поцікавилися сніжинки.

– Світ – це все, що є навколо: дерева, небо, будинки і їх мешканці, ви і я… Світ – це все, що бачать очі і відчуває серце, – сказав ліхтар і замислився.

– А що таке серце? – запитали сніжинки.

Ліхтар не знав, що відповісти, адже серце у кожного своє… Але сніжинки дивилися на нього і чекали відповіді.

– Серце – це таємниця, що дає сили світити, а значить – жити.

Наближався ранок. Ліхтар і не сподівався, що так швидко промине ніч. Сніжинки падали й падали. Дерева, будинки, двір – було не впізнати! На вулиці з'явилися люди. Світло ліхтаря згасло. Та ліхтар не тривожився, бо знав, що воно спалахне знову – ввечері. З-під свого залізного козирка він стежив за довкіллям. Бачив, як з будинків повиходили дітлахи… Вони дивувалися і казали:

– Ого, скільки випало снігу! – а потім стали ліпити сніжки і качати кулі для снігової баби.

– Що ви робите? Їм боляче! – вигукнув ліхтар. – Сніжинки тільки народилися, а ви їх нещадно здавлюєте в долонях… Качаєте з них величезні кулі! – хвилювався ліхтар і просив дітлахів, щоб так не робили… Та діти його зовсім не чули.

– Не хвилюйся, дядьку ліхтар. Нам аніскілечки не боляче, – озвались сніжинки, стежачи за щасливими дітлахами.

А діти і не здогадувалися, як їм раді сніжинки. Вони раділи, що сніг гарно ліпиться, і сміялися, дивуючи перехожих своїми сніжними фортецями.

Так минув день. Надворі почало вечоріти, і ліхтар увімкнули знову. Діти зраділи, що він засяяв, і від його ласкавого світла стало довкола видно.

З вечірнього неба посипались нові лапаті сніжинки…. А потім вечір змінила ніч. Та і вона добігла кінця… Життя – воно таке: ніколи не зупиняється, біжить… біжить… Так було завжди: ночі змінювалися днями… дні – ночами… Але зрештою ці ночі і дні ставали пережитим минулим, коли розпочинавсь новий день. Роки… вони також не спинялися – спішили один за одним і відлітали в минуле. Їх минуло немало…

І от! Старий рік знову змінився новим – зима добігала кінця. А ліхтар… Він завжди сумував, спостерігаючи, як тануть сніжинки, і поступово старів.

– Чому ти такий зажурений, дідусю ліхтар? – запитала його сніжинка, перетворюючись на крапельку води.

– Не можу змиритися, що ти танеш.

– Але ж я сяю! Дивись, як в мене виходить! – усміхалася крапелька.

Ліхтар подивився уважно на крапельку води… Вона нічим не нагадувала сніжинку… У неї було інше сяйво.

Настала весна. Тонкими, рухливими променями сонце лагідно зігрівало світ. Крапель ставало все більше. Потекли струмки і заспівали веселу пісню. Вночі ліхтар не жалів для них яскравого світла.

Скоро на місці струмків зазеленіла травичка… На клумбі розквітли проліски… на липі розпустилися молоденькі листочки…

Ліхтар милувався. Та найбільше йому подобалося спостерігати, як на майданчику граються діти.

Врешті й весна добігла кінця. Прийшло літо. Та і воно промайнуло, і настала осінь. Ліхтар давно звик до того, що вранці його гасили і вмикали увечері… Ночами ж він, як і раніше, спілкувався зі своїми дальніми родичами – місяцем і зірками, а вдень дивився на дітей і на сонце.

– Як прикро, що за все моє життя сонце жодного разу не бачило, як я сяю… А я ж так схожий на нього! – журився старенький ліхтар.

Так минуло ще багато літ. Удень ліхтар відпочивав, дивився з-під свого поржавілого козирка на дитячий майданчик… бачив, як швидко виростають діти… Вночі ж сяяв. Яскраво, як і тоді, коли вперше у своєму житті він стрічав зиму… світив і привітно спостерігав за сніжинками, що ніжно кружляли, опускаючись з потемнілого неба.

Ліхтар бачив, як вони радіють своєму народженню, і розповідав їм історії. Це були інші чарівні сніжинки, дуже схожі на тих, що він бачив колись… Вони були такими ж допитливими... і хотіли дізнатися, що таке сонце, що таке серце, що таке світ?..

– Світ – це нескінченне життя, що змінюється порами року… Світ – це небо... сонце… місяць і зорі, що кожен раз сяють по-різному... Світ – це барви… пахощі листя і квітів, що навіюють щось нове, – розповідав сніжинкам ліхтар.

Настав ранок. Світло ліхтаря згасло. Він розумів, що вже зовсім старий і його можуть із дня на день замінити іншим, новим ліхтарем.

Все змінюється! Ліхтар це пізнав. Він бачив, як повиростали дітлахи, і на майданчику з'явилися інші, нові малюки. Вони так само ліплять фортецю, грають у сніжки… Радіють, що випав перший сніг, і щиро сміються.

– Щирість! Вона завжди присутня в дитячих очах! Природна і по-дитячому світла, – зблиснув ліхтар, здійснивши відкриття.

Він прожив довге життя і тільки зараз збагнув, що існує незмінне.

03.01.16 р.

Високе призначення

У однієї одинокої, але дуже гостинної господині було багато посуду. Сковорідки... каструлі… глечики… всілякі миски… тарілки… виделки, ножі, ложки… кухлики, келихи, блюдця і чашки. І всім цим посудом вона користувалася: одним – постійно, іншим – час від часу.

Та була у цієї господині велика, розписана рожевими трояндами і золотом тарілка, яку вона ніколи не брала – берегла.

Ця тарілка стояла на найвищій полиці шафи… З висоти вона дивилася вниз – на чашки, кухлики, миски, тарілки і увесь інший посуд і приказувала:

– Як же мені вас шкода! Не встигне господиня вас вимити після сніданку, як вже – обід… Обмиє, витре, а там і вечір не за горами, і вона знов порається на кухні: варить, пече... Бо хтось та й завітає!.. – зітхнула тарілка і сказала. – Яка нікчемна, проста ваша доля!

Каструлі, чавунчики, тарілочки, чашки, кухлики, миски не ображалися. Вони раділи, що ними користуються.

– Ми не нарікаємо на свою долю, навпаки – дуже щасливі від того, що пізнаємо все нових і нових гостей. Яка радість в тому, щоб стояти увесь час на одному місці?!

– Воно, може, так… – відповіла тарілка, зверхньо глянула на всіх і продовжила: – Звісно, ви не стоїте на одному місці – господиня вас і туди, і сюди… Але ж коли хтось з гостей зайде на кухню та побачить мене на цьому високому почесному місці, то тут же сплескує руками: «Яка гарна… розкішна… велика тарілка!».

Почувши таке від золоченої тарілки, всі, хто стояли нижче, не знали, що і відповісти... Все було вірно. Серед них була та, якою по-справжньому захоплювалися… Хоча й ніхто ніколи з неї не їв.

– У мене – високе призначення! – зауважила наостанок горда тарілка, подивившись на всіх з висоти.

Авжеж…Все своє довге життя господиня берегла найбільшу, найкрасивішу тарілку для особливого гостя. Та в старості, так і не дочекавшись, дістала її з полиці.

– Хто знає, скільки відведено мені ще прожити... А ця гарна, розкішна тарілка так і стоятиме.

Тільки господиня це сказала, як на порозі її дому з'явилася одна дуже багата і знатна панна.

«Ну, нарешті!» – подумала господиня, гостинно посміхаючись. Їй надзвичайно приємно було пригощати почесну гостю.

Вона засмажила коропа, якого вранці принесла з базару. Поклала його на велику, розписану трояндами, золочену тарілку і подала гості.

Панна пригощалася, хвалила, дякувала хазяйці… Потім, коли короп з'їла, стала розглядати красиву тарілку.

Через те, що ніколи нічого не робила, панна була невправною і розбила її.

– І як воно так вийшло? – промовила вона до господині, яка змітала з підлоги те, що лишилося від її великої золоченої тарілки.

...Ось так! Несподівано і дуже просто закінчилося життя тарілки, що жила на самій вищій полиці і розказувала всім, що вона особлива.

Не варто зазнаватись! Кожен, а для чогось-таки і потрібний.

06.09.17 р.

Муха-Зеленуха

На сік... На весняну березу, що росла у дворі, прилетіла муха. Цілий день вона смакувала солодкий сік, що стікав зі стовбура… А потім їй захотілося чогось іншого. Помітивши, що у будинку відкрите вікно, вона залетіла і опинилась на кухні.

На столі було печиво, варення, а також хліб і кілька кружалець запашної копченої ковбаси на тарілці… Муха зраділа і приземлилася на столі.

– О! Яка смакота! – примовляла вона, повзаючи по ковбасі.

У будинку було тихо.

– Невже нікого не має вдома? – сказала вона, прислухаючись. А потім вирішила полетіти і перевірити.

– Точно! Нікого не має… Яка гарна тут господиня! Щось, а залишає після сніданку… Не те, що її сусідка!

Увесь день муха паслася… Перегодя, влаштовувала відпочинок: літала кімнатами, сиділа то на дивані, то на люстрі, то на карнизі… А потім – паслася знову.

Увечері додому повернулися молоді господарі – чоловік і жінка.

– Ти ба, яка зелена муха влетіла! – вигукнув чоловік, схопив мухобійку і став вижидати, куди ж вона сяде. Тільки-но муха сіла на штору, він замахнуся та не поцілив.

Злякана муха полетіла в іншу кімнату. Вона сердито гуділа, літала з кутка в куток і не знала, де б краще сховатися. Аж ось вона знову опинилась на кухні і сховалася за холодильником.

– Нічого, все одно вилізеш… – сказав чоловік.

Невдовзі на кухню прийшла жінка. Поки вона поралася з вечерею, муха слухала, як час від часу шумить з-під крана вода, і думала: «І нащо я нализалася тієї копченої ковбаси? Тепер так хочеться пити!». Після того, як

хазяї повечеряли і пішли з кухні, муха стала потихеньку вилазити із-за холодильника, щоб полетіти до мийки і напитись води. Але, згадавши, що дивом зосталась жива, передумала. Вона тихенько сиділа за холодильником і чекала, коли настане ніч і господарі ляжуть спати. Діждалась. І враз полетіла – до мийки, яка встигла висохти.

– От невдача! Смерть не дістала – так спрага замучить. Ну… Ну, хай би впала хоч одна крапелька... – благала вона.

Так минула ніч. До того як господарі прокинулись, муха встигла сховатись. Вона тихенько сиділа за холодильником… Чула, як жінка заварює запашну каву, робить бутерброди… і вони снідають… А потім збираються і йдуть на роботу.

– Яке щастя! Нарешті! – визирнула вона зі схованки і поповзла по стіні до мийки. Бо через спрагу не мала сил долетіти.

– Нічого… Доповзу! – сказала і, діставшись, стала жадібно пити краплі, що лишилися після миття посуду.

– Хух! Напилась! – втерлась лапкою і подивилась на стіл. – Невже нічого не лишили? Раз так, то нічого мені тут робити! – рішуче вигукнула, помітивши, що вікно не зачинене, змахнула крилами… Та, пролітаючи над столом, помітила крупинки цукру і приземлилася.

– Хм-м-м… Ось це – інша справа!

Муха задоволено лизькала цукор, і тут її осяйнуло: якщо вона не показуватиметься на очі, то про неї можуть забути.

Так і сталося. Увечері господарі повернулись з роботи і, не помітивши муху, подумали, що вона вилетіла у вікно.

Відтоді життя Зеленухи було таким, як і того дня, коли вона потрапила у цей дім.

Раз у раз, після сніданку, на столі лишалося трохи їжі… А іноді ще й не вимиті чашки від кави. Для мухи це було справжнісіньким раєм! Вдень вона вволю паслася, а ввечері ховалась за холодильником.

Після тієї страшенної спраги вона ковбасу не чіпала. Та це тривало зовсім не довго... Поки вона не помітила маленьку темну кімнатку, що люди називають туалетом. Через щілину під дверима Зеленуха туди заповзала і, напившись води з унітазу, так само вилазила.

– Як гарно! Не життя, а казка! – казала вона і не помічала, що погладшала і стала більшою втричі. Муха раділа життю! Та в який час збагнула, що не може пролізти в ту ж саму щілину. Цілий день мучилася від спраги, а надвечір помітила, що й на цей раз господарі не зачинили вікно, і полетіла на вулицю.

– О! Яке повітря! Давненько я тут не була, – мовила Зеленуха, пролітаючи подвір'ям. Прилетіла на березу – напитися соку… Але він, після того, як на дереві розпустилося листя, перестав текти.

– От халепа!.. Нема! – кинула сперечердя, як її помітила знайома сіра муха.

– Невже це ти, Зеленухо?!

– Так! Я!

– А я оце летіла і думала… Ти чи не ти? Яка ж ти стала велика, видна… І де ж ти увесь цей час пропадала?

– А… Ось… У цьому будинку, – зізналася Зеленуха і додала: – Там така гарна хазяйка!

Почувши це, мала сіра муха подивилася на будинок, на відкрите вікно, і вже хотіла летіти, як почула:

– Не поспішай… Для того, щоб там жити, треба дещо знати, – зауважила Зеленуха і розповіла про свій досвід, про холодильник і туалет.

– Дякую за науку, подруго!

З цими словами сіра муха полетіла. Зелена ж… теж зібралася летіти, щоб десь напитись води. Та вона й не здогадувалась, що вгорі – на гілці увесь цей час сиділа сойка.

Проковтнувши велику зелену муху, сойка уважно дивилася, куди летить сіра, і думала:

«Як добре, що я не відразу вирішила з'їсти цю жирну зелену муху! Після того, що вона повідала сірій, та обов'язково стане такою ж великою і смачною… Але спершу – хай розкаже іншій, звідки вона прилетіла».

02.10.17 р.

Серпанок Берега Щастя

Була щедра зелена пора весни, а можливо, і літа. Дні були теплими, сонячними... І саме в цей час багаті травами луки вабили, як ніколи.

Юрко лежав у високій траві і спостерігав за хмаринками, що повільно пропливали над деревами, над хатами, городами… над луками і над коровами, що там паслися. Навкруг воля… краса... Неподалік бринить річка… шелестять верби… Вдалині, десь під лісом кує зозуля… і чутно, як жваво чередник підганяє корів… А вгорі – небо… – голубе-голубе і хмариste.

Він тихенько лежав, дивився на небо… Слухав, як вітер чеше траву… як сюрчать коники… гудуть мухи… і зовсім не помітив, як до нього прийшов сірий кіт.

– Мур-р-р… мур-р-р…

– Який кумедний, ласкавий кіт! – промовив Юрчик. – Бачу, що я тобі сподобався!

– Так… Давно сподобався… Дуже! – відповів кіт.

Юрко аж присів від несподіванки.

– Не лякайся! Тільки не лякайся! Прошу…– вмовляв його кіт. – Ну куди ж ти?.. Я ж не хотів тебе налякати. Му-у-р, му-у-р.

Юрко підхопився і помчав. А потім почув, як кіт його умовляє, зупинився. «І чому я біжу? Якщо не зважати на те, що цей кіт розмовляє, то він звичайнісінький сірий кіт. Що його боятися?!» – подумав і пішов назад.

– Спасибі… Спасибі, що повернувся. Мене зовуть Мур!

– А я Юрчик!

– От і познайомились! – сказав балакучий кіт і додав: – Я просто обожнюю цю річку, верби, луки! Іще я знаю дещо цікаве… І покажу… Звичайно ж, покажу. Якщо хочеш... – потішно промовив він і, примружившись, підвів очі.

– Хочу… – погодився Юрчик.

– Тоді поспішай за мною! – весело гукнув кіт і побіг.

Юрко побіг слідом. Біля розкидистої старої вільхи, що росла біля річки, вони зупинилися. Хлопчик дивився довкола і не помічав, як тут тихо, хоча й вітер перебирав на дереві листя, чесав траву.

– І що тут цікавого? – не розумів він.

– Е, ні… – сказав кіт. – Поглянь і прислухайся.

І Юрчик помітив...

– Тут надто тихо… А над річкою, деревами… і над нами навис якийсь дивний рожевий серпанок.

– Еге ж! От, завдяки цьому серпанку ти зможеш потім впізнати це місце. А тепер заплющ очі... Так треба! – попросив Мур.

Юрко закрив очі...

– Один… два… три... Відкривай!

– О... Місток з'явився! – здивувався Юрко.

– Цей місток існує тут з давніх-давен! – сказав кіт і додав: – Те, що ти бачиш його, вказує на те, що в тебе – щире серце і ти полюбляєш мріяти.

– Так, мріяти я люблю! Ще я люблю дивитися на хмаринки, – радісно мовив хлопчик. – Вони легкі, пухнасті… і весь час кудись пливуть… Одні хмарки схожі на величезних метеликів, інші – на крилатих коней… А є й такі, що нагадують крокодилів. Хмари ніби грають зі мною, коли я на них починаю дивитися.

– Як цікаво… Я теж так спробую! Але не зараз, – сказав Мур і зіскочив на місток. – Гайда, Юрчику, на той берег… Він зветься Берегом Щастя.

Ось так, по незвичайному місточку, що виник з серпанку, хлопчик потрапив на таємничій берег. Там було все інакшим і дуже дивним.

На верхівках дерев, заплутавшись у гіллі, спало небо. Волохаті хмарки пливли, куди їм заманеться: одні – в один бік, інші – у другий… Промені розімлілого сонця лоскотали небо, що і не думало прокидатися... На гіллі густої верби, як на арфі, сумну мелодію грала веселка. Засмучені квіти і трава стривожено казали про те, що в них кінчаються сили триматися далі.

– Небо спить… А сонячне проміння ллється, не знаючи втоми. Як же нам хочеться напитись роси! Але через те, що не приходить ніч, роса не може торкнутися наших пелюстків і листочків, – промовляли квіти.

– Роса? Після такої спеки гарно було б напитись рясного дощу… А його нема і нема… – озивались дерева.

– Невже настав кінець світу?! – промовив старий мудрий олень, коли побачив, що на березі поволі зникає серпанок.

Увесь час цей дивний, ледь рожевий серпанок дарував мешканцям цього потаємного берега тепло казок, оберігав від метушні… А тепер…

– Що буде?.. Що буде?.. – журився олень.

– Ой! І справді… Серпанок скоро геть зникне, – заскрипіла тополя, на якій вже який день куняла сова.

– Як же ми будем без нього! – журився лелека, бродячи річкою.

– Як же ми будемо? – журилися квіти, трава, верболози...

– Нічого не розумію! – прислухаючись до всіх цих розмов, сказав Юрчик. – Чому всі так переймаються із-за якогось серпанку?

– О, хлопчику… – зітхнув кіт Мур. – Ми й справді не зможемо жити без нього. А вірніше, без його затишних теплих казок, які він зберігає і розповідає нам... Серпанок дає нам життя!

Юрко дивився на млявий рожевий серпанок і, не помітивши перед собою двох черепах, перечепився, і впав.

– Уважнішим треба бути! – озвались ображені черепахи.

– Вибачте! Я ж не хотів… – перепрошував хлопець. А потім почув горобців, що сміялися неподалік річки. – Здається, вони з мене сміються.

– Ні! Що ти…Це вони розказують одне одному всілякі небилиці, щоб не думати про спрагу.

Кіт Мур вів хлопчика берегом. У заростях верб тихо співав знесилений соловейко. Кувала зозуля, збиваючи його з ритму своїм охриплим від спраги «Ку-ку». Хрущі, джмелі, бджоли бентежно гуділи над в'янучими вітами, над травою, у якій журно сюрчали цикади…Над квітами кружляли метелики, щоб хоч якось остудити їх крильцями і розрадити.

Ріка таємничо жебоніла… горнула хвилі до берега, даруючи вологу серпанку… Якби не вона, через таку спеку він давно б уже зник. Звірі та птахи теж ішли сюди напитись.

Ця тиха річка розділяла два береги – Берег Метушні, де у всі віки жили люди і Берег Щастя, що існує відтоді, коли з'явилась на світ перша казка.

Кіт Мур не казав хлопчику, куди вони прямують, аж поки перед ними не з'явилась гора.

Її схили були сизими від пахощів м'яти та чебрецю, а на верхівці синіло невеличке озерце. Ще недавно тут був струмок, що чарував сріблястим дзвоном, збігаючи вниз. Через спеку озерце обміліло, і він пересох, залишивши вологу смужку.

Під горою виднілась хатинка… Без вікон, дах увесь поріс мохом… Лише двері вказували на те, що це не просто зелений горбочок.

– Землянка! – радо вигукнув Юрчик. Чи живе тут хто?

– Живе, – сказав котик. – Може ти, друже, і не повіриш, але тут живе Ніч. Ось притулись до дверей вухом – і почуєш, як вона ходить, брязкає місяцем і зірками. Цілий тиждень минув, а вона не виходить. Зачинилась, мовчить… Хоч би сказала, що сталось?

– Тепер я починаю розуміти, чому міцно спить небо... – здогадався Юрчик. – Воно втомилося від нескінченного дня!

– Так і є! Якщо так буде й далі – все на Березі Щастя засохне, а чарівний серпанок зникне назавжди. Разом з серпанком зникнуть усі казки… і тоді серця дітей стануть такими ж, як у дорослих… Адже без теплої тихої казки не буває дитячого серця.

– Можливо, я зможу вмовити Ніч вийти?!

– Саме на тебе, Юрчику, я і надіявсь! Ти – привітний, веселий, я частенько бачив тебе на тім березі… Тож і привів…

Раніше хлопчик не міг і подумати, що таке буває на світі: що казки живуть не лише у книжках… Можливо, усе почуте, побачене він розумів по-своєму, по-дитячому… Та він дуже хотів, щоб Берег Щастя існував завжди.

– Нічко! Ніченько! – гупав він у двері. – Вийди, будь-ласка! Тяжко без тебе на Березі Щастя.

Ніч не виходила, мовчала, зачаїлась у своїй затишній землянці і вдавала, що не чує, допоки Мур з Юрком добряче їй не набридли.

– Ну, хто там такий настирний? – озвалась нарешті, відсунула засов і визирнула у шпарку дверей. – Хлопчик? Хто привів тебе сюди? – невдоволено запитала і, щоб краще його роздивитись, відчинила двері.

– Це Юрчик! – сказав кіт Мур, опустивши ниць очі. – Це я показав йому чарівний місточок і привів сюди.

– Нічко! Послухай, будь ласка! – благав Юрко. – Якщо ти не вийдеш, то рожевий серпанок зникне назавжди, і Берег Щастя загине.

– Ну, добре! Вийду… – сказала Ніч. – Думаю, тепер мешканці Берега Щастя будуть мене цінувати так само, як і рожевий серпанок, – сказала вона і нахилилась до хлопця: – Хочу тебе дещо попросити… Пообіцяй, що розповіси всім своїм друзям про те, яка я важлива.

– Обіцяю! Неодмінно розповім!

І ось, нарешті, на Березі Щастя настала ніч! Стало прохолодно, і всі заснули. Котик з Юрчиком теж позасинали під зоряним небом.

Вранці їх розбудив рясний теплий дощ. Він полоскав дерева, квіти, траву... І коли вщух – на вербовому гіллі, як на арфі, чарівну мелодію зіграла веселка.

Горобці весело купалися в теплих калюжах, радо кувала зозуля, і співав соловейко… А ясне, сповнене сили і таємниць небо вплітало у вологі вербові коси промені сонця.

На верхівці гори водою наповнилося озерце, і зашумів, забринів срібним дзвоном струмок. Над берегом засяяв теплий, ніжно-рожевий серпанок, що повідав усім нову казку:

– Десь у далині, далеко за обрієм Берега Щастя, двоє зайців ніяк не могли дійти згоди: хто з них швидше бігає. Вітер, що пролітав повз них, почув, як вони сперечаються, і сказав:

– За лісами, за полями, там, де надвечір ховається сонце, є дивовижний берег. Хто із вас прибіжить туди першим – той і спритніший.

І зайці, зачувши таке, побігли. Поки вони бігли, їм довелося двічі змінити свою шубку... І все ж вони дісталися Берега Щастя.

– А де вони? – запитали всі.

– А он… сплять під кущем шипшини, – показав серпанок і засміявся. – Виявилося, що той, що меншенький, – спритніший.

Берег Щастя розкошував. Юрко теж радів, хоча й добряче намок під дощем.

– Не хвилюйся, Юрчику. Не встигнемо дійти до містка, як ти висохнеш! – сказав Мур.

Так і сталося. Поки дійшли до місточка, його одяг був вже сухим. Хлопчик попрощався з Берегом Щастя, зійшов на місток і за мить опинився на березі, де знаходиться його рідний дім.

І тут його охопила тривога: що ж скажуть вдома?

– Не хвилюйся, Юрчику! – заспокоїв його котик і, поглянувши на рожевий серпанок, що навис угорі, сказав: – Твоїх батьків (коли вони тебе тут вчора шукали) доторкнувся ось цей казковий серпанок, і вони про тебе забули. І хоч, може, вони і згадають дещо – не турбуйся.

Юрко заспокоївся, погладив кота…

– Бувай, котику! Дякую тобі, що показав мені Берег Щастя.

– Бувай, Юрчику! Приходь сюди, коли захочеш! Провідаєш Берег Щастя і зустрінеш мене… А про цей місточок не розказуй нікому! Нехай він буде твоєю таємницею. Ще я тобі скажу ось що: тримай Берег Щастя у своєму серці, навіть тоді, коли не буде можливості сюди прийти.

Сказавши це, котик весело побіг і зник разом із чарівним місточком.

Хлопчик повернувся додому. Батьки його не сварили і ні про що не питали… Хоча й посміхалися дивно. Усім на світі розповів він про те, яка важлива для всього живого ніч.

Там, де над річкою росте розлога вільха, чарівний серпанок не зникав ніколи. Юрчик щоразу сюди приходив і, коли заплющував очі й казав: раз… два… три… – з'являвся місточок. Він переходив річку і опинявся на Березі Щастя.

Так тривало доти, поки він не виріс.

А потім, місточок не з'являвся. Хоч скільки б він не заплющував очі і промовляв: раз… два… три…».

Ставши дорослим, Юрко більше не бачив чарівного містка і не міг, так легко, як у дитинстві, потрапити до заповітного берега.

Час від часу він приходив до старої гіллястої вільхи і, обпершись об її товстелезний стовбур, дивився, як розвівається над річкою ніжно-рожевий серпанок.

Все своє довге життя Юрко відчував Берег Щастя у своєму серці. Плекав, охороняв його... А коли постарів і став дідом, то розповів своїм онукам про незвичайного сірого котика, про небо, що тиждень спало, про веселку, що вміє грати на вербових гілках, як на арфі, про мудрого оленя, балакучих горобців, солов'я і зозулю, черепах, метеликів, цикад і про те, як необхідна ніч.

Він розповідав дітлахам про казковий серпанок і казав, що їхнє дитинство – це і є – справжній і такий заповітний – Берег Щастя.

14.05.15 р.

Казка про хвалькуватого фазана

У річці, що протікала неподалік соснового лісу, жив бобер зі своєю родиною. Увесь час він трудився: ловив рибу, діставав із дна соковиті водорості, збирав на березі сухе вербове гілля та укріплював свою греблю. Коли з'являлася вільна година, бобер мандрував – плавав річкою, оглядаючи її береги

Одного разу він приплив до плеса – поспілкуватися з ластівками, що жили над рікою – у високому березі… Надвечір вони кружляли над тихими хвилями і ловили мошкару. На широких листках латаття терпляче ластів'ячих новин дожидали жаби. І ластівки, ситно повечерявши мошкарою, вмощувалися на вербі і розказували, де сьогодні бували і що бачили. Так бобер дізнався, що у їхньому краї з'явився один хвалькуватий фазан, що всім розказував, який він красивий, розумний і спритний… Ще ластівки чули розмову двох косарів про те, що в дальньому ставку збираються відкрити загату, після чого вся вода прибуде у річку, і вона вийде з берегів.

Зачувши таке, бобер поспішив до свого житла – запасти харчів, та разом зі своєю родиною назбирати всілякого хмизу і ще дужче укріпити свою греблю, щоб паводок не зруйнував їхнього кубла.

Саме тоді, коли бобер з бобренятами збирали на березі хмиз, до них підійшов фазан (той, про якого розповідали ластівки).

– Бог в поміч! – промовив він.

– Спасибі! – озвався до нього бобер і продовжив: – Лишилося ще трішки укріпити греблю, і велика вода не зруйнує наше житло.

– Ха! Добре, що мені не треба ніякої греблі… Живу просто – в очереті чи у траві, гуляю собі, скільки заманеться… – хвалився фазан. Він і не думав допомагати бобру, а своїми розповідками тільки відволікав його від роботи.

Тієї години повз річки пробігала лисиця. Спинилася: почула, як вихваляється фазан.

– О! Зараз я поласую фазанячим делікатесом, – прошепотіла… тихенько підкралася і плиг...

Переляканий фазан побачив поряд лисицю, підскочив вгору і, злетівши на вербу, закричав:

– Непо-по-добство! Напа-па-дають серед білого дня. Ряту-у-йте!

Лисиця подивилася, що фазан на березі – не сам, трохи покрутилася під тією вербою та й побігла далі.

Настала ніч. Добре натрудившись, бобри пірнули у річку і попливли до свого кубла… Фазан лишився на березі один. Він ходив біля води і хотів перелетіти на інший бік річки – подалі від лисиці, але боявся. Ріка вирувала, стрімко наповнювалася водою… Фазан знову злетів на вербу і пробув там до ранку.

На ранок річка вийшла з берегів, де-не-де пошкодивши греблю бобрів. Бобри виринули із води і знову заходилися збирати на березі хмиз.

– Бог в поміч! – озвався фазан і, опустившись з дерева на землю, почав розповідати, як минула ніч, що йому снилося, як уночі шуміла річка, і все таке, що йому спадало на думку.

Бобри працювали, слухали мимоволі фазана, потім пірнули у річку. А фазан все розказував… розказував. Потім збагнув, що його ніхто не слухає, і замовк.

Тишу, що нависла над берегом, сполохали гавкіт собак і мисливські постріли. Мисливці підходили все ближче.

Наляканий фазан злетів на верхівку дерева. Помітивши його, мисливці прискорили хід і націлили рушниці. І тоді фазан вирішив перелетіти на інший берег. Але річка була такою широкою… І він, злетівши з верби, при-

землився на боброву греблю, по якій швидесенько перебрався на той берег і зник у сосновому лісі.

Мисливці стріляли. А потім по греблі стали переходити річку. І все ж… гребля не витримала: на середині річки вони провалилися. Розлючені мисливці почали вибиратися з води, з багна, перемішаного з хмизом… І, дістався берега, довго відмивали свій одяг і рушниці від болота.

Відтоді цих мисливців на березі ніхто не бачив.

Бобер жив, як і раніше: трудився, збирав з родиною на березі хмиз... Прибігав до них і хвалькуватий фазан… Дякував, що зробили таку гарну греблю… Завдяки їй він зостався живий.

Відтоді фазан намагався хоч трішки допомогти бобрам... А коли робота була зроблена, бобри сідали навколо нього, і він натхненно розповідав їм про свої нові пригоди.

15.05.15 р.

Шишка

На узліссі, на високій розкішній сосні росла шишка. Вона була в кілька разів більшою за своїх сестер, чим і пишалася.

– Впевнена, що, коли ми опинимось під сосною, мене помітять першою, – промовляла вона.

Сестрички-шишки слухали її і не ображалися. Адже вона і справді – найбільша й помітніша за всіх. Вони висіли на пухнастих вітах і раділи тому, яка у них гарна матінка-сосна. Шишки невпинно повторювали своїй мамі, що палко її люблять і не бажають з нею розлучатися.

Досвідчена матінка-сосна утішала їх… і турботливо, непомітно, а все ж таки готувала до самостійного, дорослого життя.

Настала осінь. Шишки подорослішали і одна за одною обсипалися з сосни, окрім найбільшої. Дітлахи і дорослі приходили в ліс на прогулянку, помічали їх і охоче забирали з собою.

– Ну, чому я і досі на гілці? Вже всіх давно підібрали… – хвилювалася шишка.

– Всьому свій час, доню! Потерпи, – заспокоювала її мудра мати-сосна.

Настала зима… Запорошила снігом увесь ліс. Прийшов час зрілості найбільшої шишки. Вона відірвалася від пухнастої матусиної гілочки і впала вниз.

– Ой-ой! Я нічого не бачу! Невже я так довго чекала, щоб ось так потонути у сніговому заметі?

Шишка сердилася. Минуло кілька тижнів, а вона і досі лежить у снігу під сосною. Вона чула, як лісом проходили люди… І їй ставало сумно від того, що її й досі ніхто не забрав.

Аж ось…

– Яке щастя! Невже мене хтось помітив? – раділа вона, відчувши, як піднімається над засніженою землею... – І хто ж це? Хто мене так міцно тримає?! Шишка оглянула себе… Та коли збагнула, що знаходиться у воронячому дзьобі, – втратила свідомість. Трохи отямившись, вона бачила, як її рідненьке узлісся мріє у далині, а вона – летить над луками.

– Невже я таке заслужила?.. Щоб мене ось так тримав воронячий дзьоб… Як тхне! Мабуть, у моєї матінки в цю мить розривається серце… Вона ж все бачила! Бідна матуся, – слізно промовила шишка і відчула, як падає вниз.

– Ох… Ох! Так значно краще... Оце пригода, страшно і згадувати!

Отямившись від такого польоту, шишка солодко заснула. А потім прокинулася від того, що її хтось міцно обійняв.

– І не надіялася, що мене знайдуть у луках, – спросоння пролепетала вона, відкрила очі і побачила, як луки мигтять унизу, а вона летить у кігтистих лапах яструба.

– О, матінко! Що ж за таке невезіння?! Та він же так своїми лапищами зіпсує увесь мій глянець.

Яструб пролетів над луками і кинув шишку біля лісу. Вона лежала в глибокому снігу і намагалася заспокоїтись.

Минув тиждень, а вона спокійнісінько лежала на тому ж місці і спостерігала, як сяє у небі сонце, а сніг поволі підтає... підтає…

– Яке мальовниче довкілля! – аж тепер побачила шишка. – Ліс… Луки… А трохи далі – верби… Цікаво, що там? – промовила вона і відчула, як позаду хтось дихає. Вона зачаїлась, відчуваючи, як хтось її підкинув у повітрі і схопив.

– Жарко… Хух… Відпустіть! Так недовго і задихнутися! – кричала шишка, не розуміючи, де вона і що з нею відбувається.

Між двома рядами лисячих зубів вона помічала, як наближається до верб…

І ось…Нарешті її відпустили. Вона лежала в сухій осоці неподалік річки і дивилася услід лисиці, що кинулась наздоганяти зайця.

– А тут красиво! Щось нове… не схоже на ліс.

Шишка милувалася берегом і не помітила, як заснула. Прокинулася від того, що котиться луками.

Дві польові миші по черзі котили її.

– Ой! Та ви що? В мене крутиться голова! Мені погано! Облиште таке робити! – благала вона, але миші не слухали і продовжували.

Настала ніч… А шишку все качали… качали... Несподівано неподалік почулося:

– Уг-уг-гу!

Це була сова. Зачувши її, миші сховалися в нірку. Сова тихо опустилася, схопила лапами шишку і полетіла до лісу… Шишка знову опинилася на рідненькому узліссі.

– Рада тебе бачити, донечко! – лагідно сказала сосна.

– Матусю, якби ти знала, що довелось мені пережити! Вже не виблискую, як раніше. Тепер мене хоч і помітять люди, то не захочуть забрати. Від моєї краси не лишилось нічого!

Ось так… Під рідненькою сосною шишка пролежала до весни. Вона бачила, як таємниче пробивається з-під снігу перша травичка, і оживає усе довкола – цвіте... Вона слухала спів лісових пташок і так задивилась на двох лелек, що кружляли у небі, що й не помітила, як до неї наблизився лось. Нахилився. Своїм вологим язиком злизав шишку і пішов далі.

– Мабуть, це останні хвилини мого життя. Прощай, мамо! Прощавайте, ліс, сонце і небо! Як же я заздрю моїм сестрам, що в цю мить знаходяться серед дитячих іграшок або прикрашають сувеніри, – промовляла вона, відчуваючи, як лосів язик ганяє її збоку вбік. Розкуштувавши шишку, лось виплюнув її біля джерела, що знаходилось в іншому кінці луків.

– Хвала лісу! Я жива! Хоч вигляд… просто жахливий! Оце так… Мабуть, така моя доля, – зауважила шишка.

Минула весна, потім – літо... Настала осінь, і шишка із захватом спостерігала за тим, як жовкне зелене довкілля, і дивувалася. Вона давно змирилася з тим, що знаходиться по пояс в землі, і чекала зими, щоб помилуватися білими сніжинками, що вкутають її, і вона солодко засне під пухкою сніжною ковдрою.

Так і сталося. Зима прийшла у свій час. В обіймах прекрасних сніжинок шишка намагалась забути свою невеселу історію.

Пори року змінювали одна одну, а вона лежала і дивилася – як повз неї проходить життя.

Роки минали. Шишку було не впізнати… Вона зовсім змарніла і дуже здивувалась, коли її помітила сойка – схопила лапами і понесла над луками.

– Звідки тут взялась ця малеча? – крикнула шишка, поглянувши вниз. Там росли малесенькі сосни, що, ніби пухнасті зелені зірки, розсипались луками… Вона згадала усе, що намагалась не згадувати… Пригадалися і слова її мудрої матінки: «Всьому свій час!».

– Це ж треба… Всі ці зелені пухнастики так схожі на мою неньку! Невже це я? Тоді… у дзьобі… кігтях... зубах… ставши чиєюсь розвагою і невдалим кормом, сама не знаючи як – посіяла нове життя… Це – моє продовження… Все тільки починається! – промовляла щаслива шишка, відчуваючи себе у кожному молодому, вічнозеленому деревці нового лісу.

30.11.16 р.

Дружок і рояль

Жив один щасливий чоловік. У нього був великий будинок, сповнений гарних речей, книг, меблів… Та для літнього чоловіка все це було не важливим, окрім рояля, що стояв посеред великої, найсвітлішої кімнати. Коли доброго чоловіка охоплювала радість, він йшов до рояля, торкався своїми теплими пальцями клавіш, і на весь дім лунала весела музика. Коли ж його серце стискав смуток, він теж йшов до рояля, і від доторку його рук, що здавались такими легкими, чарівними, як небесні птахи, що сідали то на білі, то на чорні клавіші, з'являлася лагідна, з нотками смутку мелодія.

Таке воно життя. У якийсь час людина стає дуже дорослою, мудрою… і лишається на самоті зі своїми спогадами, почуттями. Авжеж, до щасливого чоловіка приходили друзі, і він грав для них свої найкращі мелодії. Та після того, як вони розходились по домівках, він знов залишався один.

Щоб їхньому талановитому другу не було самотньо, одного разу вони подарували йому песика – рудого… пухнастого… з блискучими, як намистинки, очима й чорненьким носиком.

Як же песик зрадів, коли побачив свого нового хазяїна! Малому дуже сподобався сивочолий музикант, що дав йому ймення Дружок! Він лащився, матляв хвостиком… І відразу вихром оббіг всі кімнати.

«Що це таке?» – зацікавився він, опинившись поміж ніг триногого рояля.

– Я рояль! – промовив величезний музичний інструмент.

– А я Дружок! – озвався малий, почувши над головою глибокий подих. Песик не розумів, що воно таке – рояль. І коли хазяїн за нього сів, заскочив йому на руки. Песику було все цікаво. Та він не думав, що побачить таке…

«Ого! Та тут ціла доріжка величезних зубів – білих і чорних», – насторожився він. І, показавши роялю, що і в нього є зуби, загарчав і стрибнув на підлогу.

– Ну от… злякався, – розчаровано скрипнув рояль і відчув на своїх клавішах віддавна знайомі руки... дотики пальців... І з його душі полилися звуки. Це була прекрасна, щаслива мелодія!

Дружок сидів у куточку. Слухав і починав розуміти, що то ніякі не зуби.

А рояль звучав... звучав… Виблискував своїми білими і чорними клавішами… Співав… сміявся… Радів, що у його вірного маестро з'явився Дружок.

05.03.18 р.

Якщо вірити в диво…

Таємниця трьох верб

Знаєш... Якщо вірити в диво, то воно стає помітним, таким, що його можна побачити. І якщо ти відчуваєш, що воно є, і віриш, то історія ця – для тебе.

В однієї дівчинки, яку звуть Люся, є друг Сашко. Він хоробрий, веселий, але поводиться як дикун. Коли вони грають у квача чи бігають наввипередки, він наче б то не навмисно, схопить її за косу або заховає її улюблену іграшку.

Іноді цей хлопчик буває просто нестерпним, і Люся почала його уникати. Тільки побачить його і відразу вдає, що прямує додому. А сама іде гратися в інше місце. Певний час малий бешкетник у це вірив, а потім зрозумів і став ходити за нею слідом. Куди Люся – туди й Сашко. Він так тихенько за нею ходив, що вона і не помічала. А потім помітила, що він ув'язався

за нею, сховалась за густими верболозами і тайкома побігла через місток, щоб заховатися десь на іншому березі.

«І чому я не приходила сюди раніше? Тут так гарно!» – подумала Люся, поглянувши на пругкі вовчки, на річку, на латаття, що гойдалось на хвилях, на густу соковиту траву і стежку… А тоді помітила три старезні верби, що росли купкою на березі.

– Ось там і заховаюся! – вирішила дівчинка і побігла. Верби були високими, товстелезними... В одній з них – величезне дупло, що нагадувало таємничій вхід… – Ох, і Сашко, – сердито проказала вона, як побачила, що він біжить до неї. І сховалася у дупло.

І тут сталося те, чого вона аж ніяк не чекала: перед нею несподівано із повітря з'явилися сходи. Оповиті ніжним блакитним сяйвом, вони простягалися кудись вгору. Незважаючи на те, що сходинки були високими, крутими, Люся вирішила дізнатись, що там вгорі. Це виявилось непросто! Та все ж… вона зійшла на самісінький верх… не дерева… а височенної вежі… І з висоти пташиного польоту побачила море, а за ним, десь далеко-далеко, пагорб у синіх і червоних барвах. Раптом позаду себе вона відчула чиєсь тепло. Озирнулася. І побачила незвичайного юнака. Він посміхався, а за його плечима виднілися білі крила.

– Вітаю тебе, Люсю! Ти потрапила до дивовижного світу! – промовив він і додав: – Мене зовуть Яннілмус.

– А мене Лю… – недоказала Люся, збагнувши, що він це знає. Звідки йому відомо – вона не питала. У нього така сонячна посмішка і приємний голос. І одяг – зовсім не схожий на той, що зазвичай носять хлопці... А крила – величезні й красиві.

«Невже вони справжні?» – подумала дівчинка.

І юнак на неї так подивився, що вона зрозуміла: його крила – справжні.

«Цей крилатий хлопець такий незвичайний, як і його ім'я! І, схоже, вміє читати думки», – розмірковувала Люся, а тоді його запитала:

– А навіщо тобі крила?

– Я ангел! Всі ангели мають крила. Вони – для того, щоб швидко прилетіти на допомогу, – сказав Яннілмус. – Мені подобається допомагати людям: знаходити загублені речі, мудрі рішення, а також рятувати їх від біди. Та найбільша для мене радість – допомогти їм повірити в диво. Тільки повіривши, люди захочуть позбутись своїх поганих звичок і стати кращими.

Дівчинка не зовсім, але все ж розуміла, про що говорить ангел.

– Яка є в тебе погана звичка? – запитав він її.

Люся подумала і сказала:

– Гризти нігті!

– Це й дійсно нехороша звичка! Нігті будуть некрасиві… І до того ж вони не завжди бувають чистими. Якщо хочеш, я допоможу тобі позбутись цієї звички.

– Хочу… Хочу! – погодилась Люся.

– Тоді слухай! – сказав ангел. – Щоразу, коли твоя рука потягнеться до рота, – опусти її. Прислухайся до себе… подивися навколо… і подумай, за що б ти подякувала тому, хто створив усе навколо: сонце, небо і землю. Люся замислилася. Бо раніше вважала, що все це утворилось само. Вона стояла на вежі, дивилась на морські хвилі, що вигравали далеко внизу і торкалися десь вдалині ясного неба, і думала: «Як гарно!».

– Який чудовий день! – сказала вона й додала: – Дякую за все, що я бачу!

– Не погано! – похвалив її ангел і запитав: – Можливо, ще якусь кепську звичку ти маєш?

– Маю, – промовила Люся, – звичку засмучуватися.

– От так-так! – хитав головою Яннілмус. – Не годиться дітям (та і дорослим) засмучуватися. Смуток несе недовіру. Кожного разу, як до тебе почне підкрадатися сум, подумай про щось приємне і посміхнись. А взагалі… Думай про хороше завжди!

– Я зрозуміла! – радо промовила Люся.

Ангелу дуже подобалось, що вона усе розуміє… Йому хотілося чимось її здивувати, порадувати… І він запитав:

– Чи є у тебе завітне бажання?

– Є! – відповіла Люся. – Я хочу, щоб мені подарували ляльковий будиночок.

– І все? Таке простесеньке бажання? – лагідно усміхнувся ангел і сказав: – Бажання має бути таким, щоб радість від того, що воно здійснилось, зігрівала серце довгі роки. А ляльковий будиночок... Награєшся, і радість від того, що він у тебе є, зникне.

«Напевно, воно так і буде, – подумала дівчинка. – До іграшок швидко звикаєш». Аж ось вона дещо згадала!

– Минулого тижня татко казав, що купить мені комп'ютер. Але коли це станеться… – зітхнула вона.

– А що ти робитимеш, якщо комп'ютер з'явиться в тебе сьогодні? – з цікавістю запитав ангел.

– Поки що не знаю, – відповіла Люся. – Є в мене ще одне бажання... – несміло сказала вона, згадавши про докучливого Сашка. – Хочу, щоб хлопець, якого я уникаю, став добрим, хорошим…

– Гарне бажання, але здійснити його я не зможу.

– Чому? Ти ж ангел! – здивувалася дівчинка.

– Тому що ангели не можуть втручатися у життя людей без їхнього, хоча б маленького, бажання. Але я можу допомогти твоєму другу повірити в диво…

після чого він неодмінно захоче стати хорошим! – радо зазначив Яннілмус, а потім промовив: – Звісно, якщо він схоче прийняти мою допомогу…

Люся засмутилася. Їй так хотілося, щоб Сашко став дуже… дуже хорошим… і до того ж негайно. І тут вона подумала: «І як мені набридла звичка – засмучуватися! Що як Сашко взагалі не захоче слухати ангела… Що тоді? Буду ходити вічно сумна? Стане Сашко хорошим чи не стане… краще вже думати про щось інше – більш приємне».

Яннілмус дивився на дівчинку й бачив: вона зрозуміла те, як боротися з поганими звичками. А думки… З поганими думками треба чинити так само, щоб вони не зробилися звичкою. Адже звичку погано думати тому, хто її має, помітити дуже не просто.

– Все буде добре! Думай про хороше завжди! – загадково всміхнувся Яннілмус і сказав: – А зараз… Якщо не боїшся висоти, я покажу тобі Світ Ангелів.

Люся завжди боялася висоти. Їй і сходами було підніматися страшно, але вона не зізналася і сказала:

– Ні, не боюсь!

Ангел взяв її за руку, розправив свої могутні крила, і вони разом піднялися над вежею. У Люсі від висоти перехопило подих. Такого захвату вона не відчувала навіть у своїх казкових снах. Небо було таким красивим і приємним! Поряд з ангелом вона забула про страх висоти. Летіла і почувалась пушинкою у цій безкраїй небесній безодні, де вітер, мов невидимий чабан, неспішно жене за обрій хмаристу отару.

Сонце грайливо розсипало своє променисте багатство і спостерігало за вітром, хмаринками і за ними. Промені ховалися на дні лазурового моря. Воно могутнє і таке прозоре, що дівчинка бачила все, що знаходиться на його дні. З води випліскували веселі рибки – золоті і райдужні… А вдалині,

за синьою смугою моря здійнявся квітучий схил. Над квітами гуділи бджоли, джмелі… кружляли яскраві метелики.

За схилом розкинулися рясні апельсинові сади.

– Як пахне! – мрійливо промовила Люся. І Яннілмус на льоту зірвав для неї п'ять запашних апельсинів.

Далі простягалися луки, за якими височіють гори… І там, де їх сірі підніжжя торкались землі, знов розлягаються сади яблунь… груш… персиків… А за всіма цими рясними садами блищить річка. Її береги щасливо зачаїлися у пташиному щебеті і шелесті верб. За річкою даленіє тиха долина... і на її пишному прузі величаво виринає ліс. Могутні ялини сягають неба… Вкриті прядивом сизого моху, вони схожі на бородатих зелених дідуганів, що оберігають лісову тишу.

Поміж дерев прозирають духмяні, осяяні сонцем галявини...

– Ти любиш суниці? – запитав Люсю ангел.

– Так! – сказала вона, і за мить вони опустились на галявину суниць. Оце суниці! Духмяні, смачні та великі, мов яблука. Їх було так рясно, що вистачило б для дітлахів всього світу. Люся ласувала лісовими солодкими ягодами, а потім почула шурхіт. Вона помітила двох білок, що метушилися поміж дерев. Коли підійшла ближче, вони стрибнули на ялиновий стовбур і швидесенько забралися на верхівку, потім стрибнули на сусідню ялину… Звідти – на іншу… і так ще… ще...

Люсі цікаво було спостерігати за спритними білочками, і вона йшла від одного дерева до іншого, дивлячись вгору, поки не натрапила на галявину грибів. Їх пругкі смагляві брилі виблискували на сонці, а білі ніжки вросли у товстий лісовий килим (з моху і ялинових голок).

– Грибочки! – зраділа Люся і вже хотіла торкнутись гладеньких шапочок, як згадала, що гриби бувають отруйними. А таких торкатись не можна!

– Яннілмусе, а всі ці гриби… їстівні?

– Їстівні! – сказав він і зазначив: – Отруйні, не ростуть у Світі Ангелів... Хижих птахів, лютих звірів, кліщів і гадюк тут теж не побачиш… Світ Ангелів – це обитель гармонії, любові й добра. До речі, як він тобі? Сподобався з висоти?

– Так, дуже сподобався! – щасливо промовила Люся.

– От і добре! Але це ще не все. Зараз ми з тобою навідаємося в одне незвичайне місце, – загадково сказав ангел, узяв дівчинку за руку і вони здійнялись над затишною грибною галявиною, над шпилястими верхами ялин і полинули.

Могутній ліс поступово зостався позаду. Вони летіли над затишною долиною, над річкою, що співала у вербах, над садами, над хребтами скелястих гір... І нарешті побачили бурштиновий замок, що височів на найвищій гірській вершині і сяяв на сонці, як липовий мед.

Яннілмус і Люся опустились на його теплий ґанок і скоро опинилися у великій залі. Там були ангели. Їх було так багато! Світлих… крилатих... Їх очі – ясні та глибокі, як небо. Ангели підходили до Люсі – віталися і, чаруючи неземними посмішками, називали свої імена:

– Арів… – Аторбод… – Яідан… – Яннещорп… – Адардів…

Імена були такими незвичними, що дівчинці і не запам'ятати. А ще… їй здалося, що вона уже бачила усіх цих ангелів… Але не могла пригадати, де саме?

Певна річ, ангели частенько навідувалися у Люсині сни. Та, коли вона прокидалася, сон чомусь забувався. І вона думала, що це лише її світла уява.

– Дуже приємно познайомитися з вами! – промовляла Люся до ангелів.

А вони промовляли:

– А нам як приємно! – і, огортаючи її своїм променистим теплом, летіли… Їхньої допомоги чекали люди в різних куточках планети.

У якусь мить Яннілмус і Люся зостались у замку самі.

– Нам теж час летіти, – промовив Яннілмус, і вони вийшли з простої зали і покинули замок. Здійнялися над його блискучими маківками і полинули над гірськими хребтами і над морем.

Внизу плинно шуміли хвилі, іскрились на сонці... розкачувалися і дружно котилися в далеч.

Перетнувши море, ангел і дівчинка опинилися на верхівці тієї ж самої вежі…

– А ти хоробра! – промовив до Люсі Яннілмус. – Я від самого початку знав, що ти боїшся висоти. Однак і на мить не сумнівався, що ти зможеш побороти свій страх… Чим же тебе порадувати?! Що подарувати?

Ангел дістав з кишені красиву білу мушлю і подав її дівчинці.

– Ось, візьми від мене на згадку.

– Ах! Яка ж вона гарна! – дякувала Люся.

– Будь ласка! – сказав Яннілмус, а потім запитав: – Можливо, поки ти подорожувала Світом Ангелів, у тебе з'явилось нове бажання? Завітне, справжнє…

– Аякже! З'явилось! Я хочу, щоб світ, у якому я живу, став схожий на Світ Ангелів, – радо промовила Люся і зітхнула. – Я розумію, такому бажанню здійснитись буде не просто, навіть якщо всі ангели захочуть його здійснити. Та все ж… Якщо всі люди повірять у диво… і захочуть стати кращими – воно здійсниться!

Ангел не сказав нічого. Тільки ласкаво поглянув на дівчинку, взявши її долоньку .

– Будь щасливою! Помічай хороше навіть тоді, коли станеш дорослою. І кожного дня – дякуй за все… За те, що є небо і земля… дерева, птахи і всі-всі, хто є на світі. Це – секрет щастя!

– Спасибі тобі, Яннілмусе! Спасибі за все!

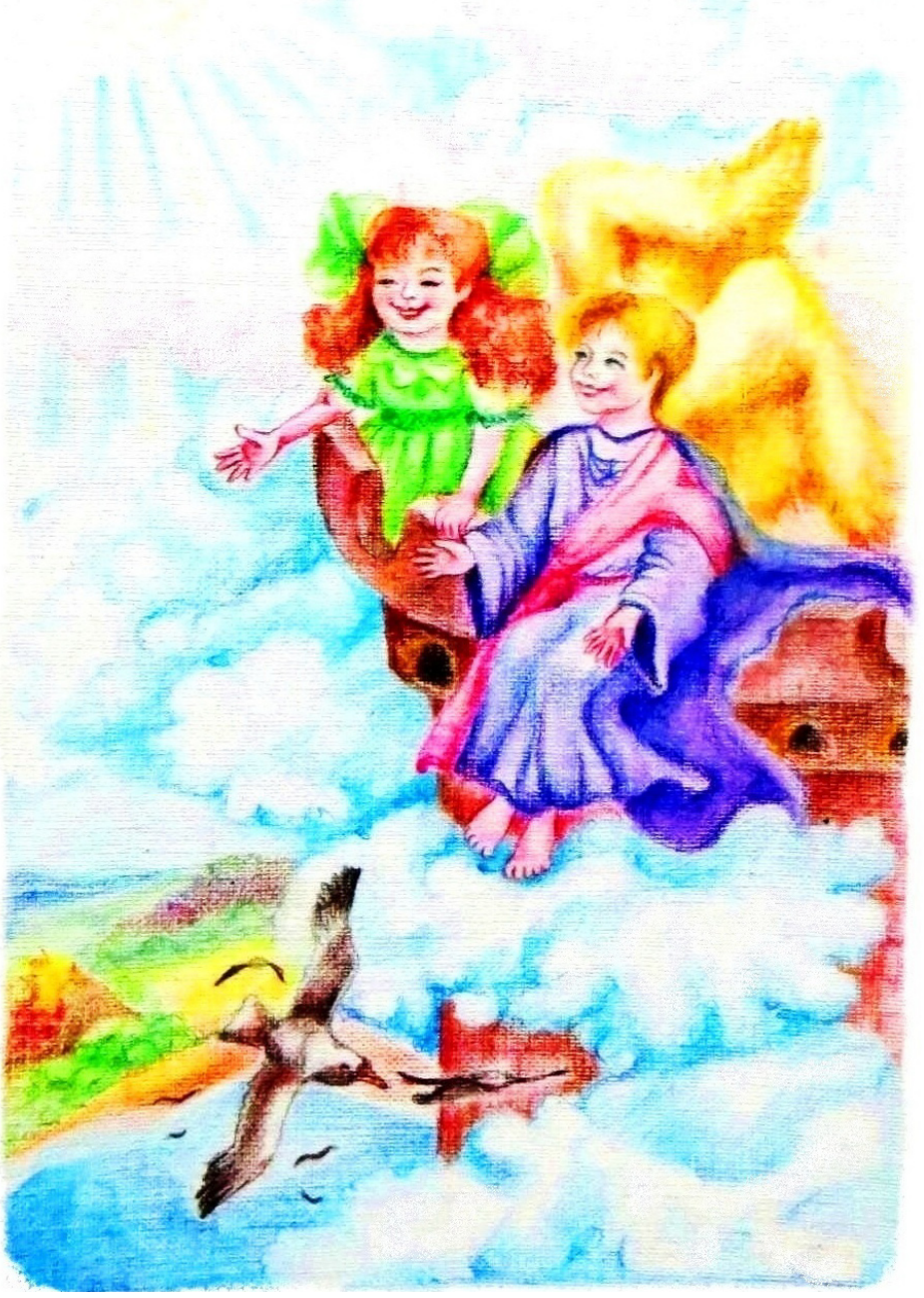

Вони попрощалися. Дівчинка помахала ангелу на прощання рукою і стала спускатися сходами. Вона обережно ступала, притискаючи до грудей подаровану ангелом мушлю. Дістався останньої сходинки, Люся побачила знайомий берег, що виднівсь крізь дупло цієї чарівної верби... І вийшла назовні… Коли обернулась – сходів вже не було… Тільки лежала легка білосніжна пір'їнка.

– Напевно, її обронив Яннілмус… – промовила Люся і підняла пір'їнку з землі.

На березі панувала тиша. Довкола – нікого. Було чутно, як хлюпоче річка… як листя шепочеться на вербах... як вітер своїми прозорими долонями ворушить траву…

По місточку дівчинка перейшла річку і побігла стежкою повз верболозів.

Замріяна, загадкова… з думкою про ангелів Люся поверталась додому, де на неї чекав куплений татком ноутбук. Оце так несподіванка! Вона була рада! Але відчувала: ця радість – така малесенька, така незначна, ніж та, що лишилася в неї від зустрічі з ангелами.

Наступного дня Люся зустріла Сашка. Він поводився як і зазвичай... І при першій нагоді смикнув її за косу. Якщо раніше вона ображалась, то зараз пішла собі далі, не звертаючи уваги на його витребеньки.

Хлопець нічого не розумів. Побіг за нею. І, опередивши, хотів уже якось пожартувати чи подражнити… Та раптом відчув, що це йому не цікаво.

– А де ти вчора поділася? – допитувався він. – Біля тих старих верб тебе точно не було!

– А в дупло… заглядав?

– Заглядав! Там було порожньо. Так де ж ти поділася?

Люся мовчала. Дивилася на здивованого друга і не знала: казати чи ні?

– А може… Мене там не було… вчора, – засміялась вона.

– Як це не було? Я ж тихенько біг слідом. І бачив, що ти там ходила… А потім… десь зникла.

– Ну, добре! Скажу! Коли ти підійшов до тих верб, то мене дійсно там уже не було, – зізналася Люся і розказала про те, як потрапила у Світ Ангелів… Про те, які вони – світлі й могутні… І що потрапити до їхнього світу не кожен зможе. А лише той, хто щирий і добрий. Дівчинка повідала про височенну вежу, про давній бородатий ліс, про лазурове море і про все те, що їй вдалося побачити… Потім дістала з кишені пухнасту білу пір'їнку і сказала:

– Її лишив ангел!

– Гарна пір'їнка! І розповідь гарна… Та… здається, мене кликали. Я побіг! – несподівано мовив хлопець і майнув додому.

«Ну от… Я йому відкрилася, все розповіла… А він – побіг. Мабуть, подумав, що я усе вигадала».

Відтоді Люся довгенько не бачила свого друга. А тоді… зустріла біля трьох старих верб.

– Привіт, Люсю! – озвався він.

– Привіт! – мовила Люся і помітила – він не поводиться так, як раніше. Чемний, спокійний… і не кривляється. На її подив, він узяв її за руку, і вони разом пішли до містка.

«Все ж таки Сашко не просто слухав мою розповідь про Світ Ангелів, – подумала Люся. – Він вирішив стати кращим… А значить – повірив у диво!».

Істинна радість

Той, хто в житті бачив диво, розуміє, як йому пощастило! А той, кому і досі жодного разу не довелося його побачити, хай вірить. Диво існує! Існує, незважаючи на час, погоду і відстань… І дає про себе знати негадано.

Правду кажучи, якщо не вірити в диво, то його можна так ніколи і не побачити. Що йому до нас, коли ми не хочемо просто повірити!

Сашкові не вірилося, що так просто – коли цього зовсім не ждеш – можна побувати у Світі Ангелів. Зазвичай він не вірив у всілякі дива, але Люся так цікаво розповідала про Світ Ангелів, що він вирішив сходити за річку… Бо таки повірив у диво.

Хлопчина прийшов до трьох старих верб і зазирнув у дупло... Він і раніше заглядав у нього… А, бувало, й ховався там від дощу…

Та цього разу він стояв у середині дерева… і чекав... чекав…

– Чому ж не з'являються сходи? – повторював він, а верба, як була в середині порожня, так і є. Вийшов він тоді із дупла і сердито промовив:

– Ну і Люся! Таке нарозказувала! І пір'їнка, з якою так вона носиться, певно, від звичайнісінької білої гуски… Не існує ніяких ангелів. Все це лише вигадки!

– Ні, не вигадки. Світ Ангелів існує! І до того ж давно… – почулось, як хтось мовив зверху.

Сашко підвів очі і побачив світлого, крилатого юнака… Він сидів на товстій вербовій гілці. Потім легко, мов птах, опустився до нього.

– Привіт! Мене звати Янненхтан. Я той, про кого ти щойно казав.

– А… А… А… Ангел?

– Ангел. – сказав крилатий юнак і повторив: – Янненхтан мене звати!

– А мене Сашко, – видихнув здивований хлопчик.

– Я знаю! Мені це відомо відтоді, як ти народився. Хоча… Ти мене зовсім не пам'ятаєш і не здогадуєшся, що саме я навідуюсь у твої сни. Вибач, що вирішив випробувати твою віру… – сказав ангел і посміхнувся. – Виходить, ти справді повірив у диво… І можеш мене чути і бачити.

– Так! Повірив! І вирішив більше ніколи нікого не ображати, думати лише про хороше і не робити всіляких дурниць, – зізнався Сашко і додав: – Я хочу побачити Світ Ангелів! Ду-у-же-е… Дуже хочу.

– Хороше бажання! – відповів ангел. – Радий за тебе... Як добре, що ти віриш у диво! Для нас, ангелів, допомогти людям повірити і пізнати істинну радість – це найбільша винагорода.

– А яка вона – істинна радість? – запитав його хлопчик.

– Істинна радість – це коли тобі хочеться зробити щось хороше... І ти щасливий від простих, здавалося б, звичних на перший погляд речей… Коли пробуджуєшся вранці і радієш, що розпочався новий день… за вікном співають пташки… сяє сонце… і всі живі і здорові… – відповів ангел, підійшов ближче і ласкаво сказав: – Я покажу тобі мій Світ.

Хлопчик сплеснув долонями від радості! Янненхтан зайшов у дупло і кивнув: «Заходь!». І Сашко сягнув у дупло.

І тут несподівано перед ними з'явилися сходи, що вели кудись високо вгору.

Сашко не боявся висоти. Йому приємно було йти поруч з ангелом. Ішли вони довго… Аж, нарешті, опинилися на верхівці височенної вежі.

– Диво! Справжнісіньке диво! Як високо! Як красиво! – дивувався хлопчик, затамувавши подих. Небо таке яскраве і чарівне… А внизу розкинулось море. Його лазурові хвилі вигравали на сонці.

– А хочеш дізнатись, що відчувають птахи під час польоту? – запитав його ангел.

– Хочу! – відповів хлопчик.

– Як добре, що ти не боїшся висоти! – сказав ангел і, взявши його за руку, змахнув своїми велетенськими крильми.

Як птахи – легко, вільно – вони летіли над морем. Крізь товщу води прозирало дно, встелене коралами і молюсками. Зграйки золотих і райдужних рибок манили їх погляди, пливучи слідом.

За морем показався схил, заквітчаний лавандою і червоними маками. Подих квітів, над якими кружляли метелики, зливається з монотонним гулом бджіл і джмелів і сягає неба. За схилом простяглись рясні апельсинові сади… Потім гори, за якими теж буяють сади: яблунь, груш, персиків… Ангел знав, що Сашко полюбляє фрукти і найсолодші, найстигліші яблука, персики, груші зривав на льоту і пригощав його. Хлопчик був у захваті!

А далі… внизу… срібною змійкою в'ється річка. Вербові береги вітаються дзвінкою пташиною піснею, що лине ген-ген у далечінь… Туди, де у травах купається вітер, – у Зелену долину. Долина зачаїлась, замріялась… і не чує, як над шелестом її шовкових хвиль виринає ліс. Кедри… сосни… ялини…

Все було так, як розповідала Люся… Кремезні лісові дерева були такими високими… вкриті мохом… і скидались на чарівних дідуганів. Пахощі хвої, трави, грибів і ягід розвівалися понад лісом, безмовно розказуючи про його щедрі скарби.

– Таке, як суницями пахне…– промовив Сашко, а потім, коли ангел показав йому рясну галявину, вигукнув: – Скільки суниць!

Галявина палахкотіла від червоних ягід – солодких, великих…

Вони приземлилися. Сашко дивувався і їв… їв... А потім помітив розкішну галявину грибів.

– Гриби! Вони ж їстівні?

– Так! – погодився ангел. – Інші тут не ростуть. Отруйних рослин тут теж не зустрінеш… Не сприятливі для них тутешні умови.

– Зрозуміло, – мовив Сашко, а потім запитав: – А хижі тварини тут є?

– Ні, немає. Вони…якщо і з'являються тут, то відразу зникають, – відповів ангел.

– Це, що ж виходить… Якщо воно так… то злі люди теж тут бути не можуть? – поцікавився хлопчик.

Ангел посміхнувся.

– Бачу, ти все розумієш… І тому я хочу тобі ще показати дещо незвичне.

Сказавши це, Янненхтан подав Саші руку, і вони піднялися над лісом. Світ Ангелів безмовно зачаровував хлопчикове серце своїми краєвидами. Ліс… Долина… Річка… Сади… Гори, за якими знову буяють сади, розвіваючи пахощі свого солодкого щастя аж до моря.

А море! Лазурове, грайливе… задивлялось на небо і гладило береги.

Вдалині виднілась знайома (з Люсиної розповіді) вежа. Саме туди вони і летіли.

– Будь уважним і ти все зрозумієш, – стиха сказав Янненхтан, як вони опустились.

На вежі було багато хлопців і дівчат – усі вони з Людського світу і опинилися тут за велінням Наймогутнішого ангела – Яннірзорпа. Він значно старший від Яненнхтана. Світлий і дуже красивий.

І хлопці, і дівчата по черзі підходили до нього і він тримав у своїх могутніх руках їхні долоні. Даруючи у такий спосіб щось незвичайне.

Сашко дивився і нічого не розумів… Поки не підійшов до ангела один хлопець. Яннірзорп вже хотів взяти його долоні, як той скрикнув:

– Ні! Не можу! – і відскочив.

– Невже ти не хочеш отримати мою силу? А разом з нею і істинну радість, що стане негаснучим вогником твого серця.

– Ні! Не хочу! – вигукнув хлопець, заверещав, вкрився довгою свинячою шерстю і перетворився на чорне порося, що підбігло до краю вежі і хоті-

ло стрибонути вниз… та ангел доторкнувся до нього кінчиком свого крила, і воно передумало стрибати. Побігло до сходів і збігло вниз.

Сашко аж завмер від побаченого. Він не міг зрозуміти, чому хлопець не захотів, щоб Яннірзорп взяв його за руки? Й перетворився на порося…

– Чому? – запитав він Яннілмуса і, коли той лиш зажурено подивився у відповідь, насмілився підійти до Наймогутнішого ангела і його запитати:

– Вибачте, будь ласка, за таку цікавість і скажіть, чому той хлопчина перетворився на порося?

Яннірзорп поглянув на Сашка і відчув: на вежу він потрапив не за його велінням…

– Як ти сюди потрапив?

– Мене привів ангел! – опустивши очі, стиха мовив Сашко.

– Звісно! – з легкою веселістю промовив найстарший з усіх ангелів, і продовжив: – Мене зовуть Яннірзорп. Сила, що ллється з моїх долонь, допомогла б тому хлопчику навчитися розрізняти добро і зло… Адже йому судилось пройти великий шлях.

– А ти хочеш пізнати істинну радість? – несподівано спитав Яннірзорп.

– Хочу… Але, здається, я її вже відчув, – дещо замріяно відповів Сашко і додав: – Коли опинився тут, у Світі Ангелів.

– Справді? – здивувався ангел, а потім сказав: – Це добре.

– Такої радості я не відчував ніколи, – продовжував хлопець. – Її не можна порівняти ні з гарним конструктором, ні з новим велосипедом, – пояснив він і простягнув ангелу свої долоні.

Наймогутніший з ангелів узяв Сашкові долоні. Він тримав їх у своїх великих теплих руках і відчував, як довірливо б'ється його щире дитяче серце. Незримим потоком через долоні у хлопчика вливалося щось дивовижне, таємниче і світле…

Та раптом він став розчинятися...

– Зберись! – вигукнув ангел.

Але хлопчик не розумів, про що каже ангел. Почуваючись легким, мов лісовий серпанок, він не помічав, як поступово стає прозорим.

– Зосередься! – наказував йому ангел. – Інакше ти розчинишся у повітрі… Ти зникнеш! Розумієш?

Почувши це, Сашко отямився... Відвів погляд від надзвичайно красивих і добрих очей Яннірзорпа… зосередився… і перестав зважати на всі свої приємні, неземні відчуття… І ангельська сила полилася в нього, ніби сонячна річка.

Істинна радість Наймогутнішого ангела… Її частинка віднині й назавжди з'явилася у Сашковому серці.

– Ось так! – схвально промовив ангел, відпускаючи його долоні.

Хлопець був вражений! Він здогадався, чому той вередливий хлопчина став поросям. Якась темна й лукава сила завадила йому отримати силу від ангела. Сашко зрозумів, чому в Світі Ангелів не ростуть отруйні гриби, а також не водяться хижі птахи та люті звірі... Тому, що істинна радість Світу Ангелів для них як вогонь.

Наймогутніший з ангелів прощально поглянув на хлопчика…

– Ми ще зустрінемось…– сказав він і, бачачи, що Саші так не хочеться від нього відходити, вимовив: – Обіцяю!

І… до нього підступили інші дівчата, хлопці… Сашко якийсь час дивився на них, а потім відшукав поглядом Янненхтана, що позаду них сидів на мерлоні* та чекав на нього.

Янненхтан знав: усе, що довелося хлопцю побачити, вертатиметься спогадом усе його довге життя.

* Мерлон – *зубець або простінок, що завершує верх кам'яної стіни башти.*

– Хочеш, полетимо, до моря… подивимося на рибок? – запитав він Сашка і, ледь здійнявшись у повітря, кумедно затріпотів крилами. Бо хотів, щоб очі його земного друга стали знову замріяними, а голос – веселим.

Сашко засміявся, подав ангелу руку… І вони разом піднялися над вежею і полетіли до моря.

Там росли пальми. А берег… гладенький, піщаний, встелений округлими, плескатими камінцями. Вологий пісок блищав від лагідних хвиль… І вони йшли по ньому, лишали сліди – Сашко, а поруч з ним Ангел. Раптом викотилася з моря на берег велика красива мушля. І той, хто жив у цій білій, у чорненьких цяточках мушлі, і носив її на своїй спинці, виліз із неї і зник у морі… А мушля так і лишилась лежати на піску.

– Ти бачив? – спитав хлопчик ангела.

– Так… Цей молюск залишив нам свою мушлю як подарунок. Іноді молюски так роблять...

«А як же він житиме без своєї мушлі? Його ж з'їсть якась риба!» – хотів сказати Сашко, а тоді пригадав, що в цім світі ніхто нікого не їсть.

– Мій світ – це обитель життя! Тут все і всі живуть вічно, – сказав ангел, ніби почув його думку, підхопив мушлю і подав її хлопчику.

– Візьми! Молюск залишив її тобі…

– Дякую! Я ніколи не бачив такої красивої…

Хлопчик ішов поруч з ангелом, розглядав велику яскраву мушлю, задивлявсь на високі пальми, а потім помітив курінь.

– О… курінь! Цікаво, чий він?

– Мій! – сказав ангел, роздягся і пірнув у море. – Заходь! Вода тепла, – весело вигукнув він.

– А як же твої крила?! Вони ж намокнуть! – хвилювався Сашко.

– Не зважай! Крила висохнуть, – посміхнувся ангел. – Краще заходь у воду! – гукнув і раптово затих, придивившись до води… і… Оп! Спіймав рибку… – Дивись, яка… Переливається всіма кольорами веселки! – і, показавши, тут же її випустив.

Сашкові, теж захотілось так спробувати… Він роздягся й побіг у воду.

– Ого! Та їх тут ціла зграя! – дивувався він, помітивши довкола яскравих рибок. Аж раптом щось показалося вдалині. – Ой… Що воно таке? Чорніє поверх води…

– Ти що, дельфінів не розпізнав? – засміявся ангел. – А вони, здається, пливуть до нас…

– Точно! Дельфіни! – зрадів Сашко.

Двоє дельфінів підпливли до них і, вистрибуючи з води, стали щось розповідати на своїй писклявій дельфінячій мові.

– Що вони намагаються нам сказати? – не розумів хлопчик.

– Дельфіни хочуть нас покатати! Хапайся за плавник!

Щасливі дельфіни здіймали веселі хвилі. То пірнали, то радісно стрибали, то знову пливли і неслися все далі і далі.

Ангел і хлопчик міцно трималися за плавники і дзвінко сміялись…

А коли вволю наплавалися – вийшли на берег.

Дельфіни зникли у морі, а вони тільки зараз побачили, що знаходяться в іншому кінці берега – далеко від куреня.

Теплий морський вітер розвівав волосся і зігрівав плечі. Вони сиділи на пропахлому сонцем і таємницями березі і дивились на стежку, що золотіла, простеляючись морем – до сонця...

Крила ангела встигли вже висохти... Та Сашко цього не помітив – він дивився на сонце і линув у роздуми. З його думок не виходив той хлопець.

– Невже він… так і залишиться поросям на все життя?

– Ні! – запевняв його ангел. – Перш ніж вийти з верби, він знову став людиною.

– Цікаво, а чи він здогадався, чому з ним це сталось?

– Поки що ні, але він замислився... І, можливо, колись зрозуміє, – з надією мовив ангел, всміхнувся... – А ти, мій друже, постарайся поки що про нього не думати. Ти ж у Світі Ангелів! Поглянь, скільки навколо краси! І до того ж у кожного є вибір: помічати прекрасне чи бачити у всьому недоліки, думати про хороше чи про погане, творити добро чи зло... – сказав Янненхтан і додав: – Цінуй життя, хлопчику, роби добрі справи і дякуй за все!

– Кому дякувати?

– Кому завгодно, – всміхнувся ангел. – Життю… природі… ангелам… і тому, хто колись, дуже давно, створив небо, сонце і зорі… Створив птахів, звірів, дощ і метеликів… ангелів і людей… і нашу дивовижну планету, де є місце усім.

Янненхтан і Сашко йшли уздовж моря – по гладенькій доріжці, що утворилась від тихої хвилі. Вони вертали до куреня. Йшли… залишали сліди на мокрому піску… і бачили, як у розімлілій казково-синій далині небо розчиняється в морі… І лиш тонка лінія горизонту, що десь там… так далеко… пролягає між небом і морем, казала, що так не буває.

Нарешті вони прийшли. Побачили курінь і свій одяг, що лежав на піску.

– Я такий радий, що зустрів тебе і потрапив сюди! – промовив щасливий Сашко.

– Я знаю! – кивнув у відповідь ангел, а потім сказав: – Одягайся! Ми зараз полетимо з тобою у таке дивне місце, що ти і не уявляєш.

І вони полетіли над морем. Лазурові хвилі й розмарені морські береги лишились позаду. Попереду здійнявся Квітучий схил, сповнений пахощів, ме-

лодійної тиші… Далі, за його квітучими плечима, солодким зелено-сонячним маревом розкинулися апельсинові сади. Потім – луки. На зеленому прузі вдалині височіють гори. Над їх прохолодними хребтами Янненхтан і Сашко линули до бурштинового замку. Він височів на найвищій гірській вершині. Маківки сягали в небо… А у віконцях і в кожному камені сміялося сонце.

Опустившись на ґанку, вони скоро потрапили до великої зали. Там їх зустріли ангели.

– Ангели… Їх так тут багато! – тільки й мовив Сашко. Кожен з ангелів підходив до нього і називав своє ім'я. І тут його осяйнуло... Це ж вони рятували його від химер, що снились йому після того, як він довгенько грав у комп'ютерні ігри, а потім дивився фільм про бридких монстрів.

Усі ці ангели – такі ж високі, як і Янненхтан… Могутні… крилаті… красиві… І сповнені дивного сяйва.

Поступово, один за одним, вони розлетілись, щоб допомогти людям, що живуть у різних куточках Землі.

– Нам теж час летіти! – сказав Янненхтан. – Тобі, друже, пора додому!

Олександру не хотілося покидати Світ Ангелів… Але так було треба. Він тихенько взяв ангела за руку, і вони покинули замок, і здійнялися у небо.

Вони летіли над вершинами гір, над луками, над щедрими садами, над духмяними квітами, що росли на високому схилі і пелюстками тягнулися вгору, бо хотіли відірватися від землі і доторкнутися ангела.

Далі розкинулось море. Воно шуміло… закохано розмовляло з вітром, що горнув його хвилі.

Хлопчик бачив, як море кивало йому на прощання хвилями… А дельфіни виринали, вистрибували високо із води і прощально пищали, аж доки вони не дісталися вежі.

На вежі нікого не було.

– Ну от… Зараз ти спустишся вниз по цих сходах і повернешся у Земний світ, – сказав Янненхтан і огорнув хлопчину своїм теплим крилом.

– Авжеж! – неохоче кивнув Сашко. – Якби ти тільки знав… – промовив він до Янненхтана, – як мені не хочеться покидати Світ Ангелів!

– Вірю… Але ти мусиш повернутись, щоб зробити світ кращим, – пояснив йому ангел. – ТВОРИ ДОБРО! І ти знову потрапиш сюди. Звісно, це буде не скоро. Бо для того ти повинен зробити дуже багато добрих справ і пронести через все життя у своєму серці істинну радість. І… коли настане час – ти знову сюди повернешся і зостанешся назавжди, ставши одним із нас. А поки що… Прощавай, друже! – промовив ангел і провів хлопця до сходів.

Сходинки були такими ж крутими, огорнуті м'яким, теплим сяйвом… І він ступав ними, притримувався рукою за пасма ликовини і врешті опинився внизу. Коли вийшов з дупла – сходи зникли. Так, наче їх там ніколи і не було.

– Розтали… – з сумом вимовив хлопчик і несподівано на землі побачив білу пір'їнку. Підняв її і прошепотів: – Спасибі, ангеле!

Саша поспішав додому. Йому здавалось, що минув цілий день. Щасливий, він біг луговою стежкою… І відчував, і леліяв у своєму дитячому серці істинну радість.

15.05 – 05.06.15 р.

Так просто – поглянути в небо

Над гамірливим містом, у безхмарному ранковому небі кружляв лелека. Йому, юному мешканцю лісу, було дуже цікаво подивитись на місто, що жило іншим, незрозумілим для нього життям. Тим більше, що він зовсім недавно навчився літати.

З висоти він бачив як мчать по шосе машини, як вулицями поспішають перехожі: хто в магазин, хто на ринок, хто на зупинку, хто на роботу або по інших справах… А хтось йде до храму, верхівка якого виблискувала серед похмурих багатоповерхових будинків.

Всі так поспішали, що й не помічали прекрасного лелечого польоту… Хоча для цього треба лише підвести очі.

– Агов! Погляньте, як я літаю! Агов… Подивіться вгору – я тут! – гукав лелека, намагаючись перекричати гуркіт машин.

«Які ж незрозумілі створіння ці люди! Біжать і біжать… Певно, їхнє життя значно цікавіше, аніж моє... раз вони не помічають, як я кружляю», – роздумував птах, приземляючись в парку на затишній галявині серед декоративних кущів.

Зелена паркова тиша… Мрійливі відвідувачі… Матусі з малюками… Одна з матусь помітила лелеку, підійшла ближче...

– Який великий птах! Петрику, дивись! – промовила вона до свого маленького сина.

– Ну, нарешті! Дякую, що помітили хоч зблизька, – процокотів лелека. І всі, хто були неподалік, стали підходити і, обступивши, роздивлятися, а також фотографувати.

– Це лелека! Незвично бачити його тут, – почулося з натовпу.

Така надмірна цікавість збентежила лелеку, і птах полетів у глиб парку – на голуб'ятню.

– Ой! Ви тільки погляньте, хто прилетів до нас! – перемовлялися голуби, дещо налякані його зростом. Зазвичай до них прилітали горобці та ґави.

– Доброго дня, птаство! – привітався лелека.

– Доброго… Доброго дня! – дружно промовили голуби.

– Які ж цікаві ці міські люди, – зауважив лелека. – Кружляв над ними – не помічали, а тільки-но приземлився – позбігалися, обступили, тицяють пальцями, наче ніколи не бачили живого лелеки.

– Так і є! – сказали голуби. – Нас теж не помічають, коли кружляємо... А бачать, коли топчімося у них під ногами… Тоді вони пригощають нас крихтами хліба або соняшниковим насінням. Ми ласуємо, а люди посміхаються, тішаться… Вони звикли до нас… А ти для них – справжня диковинка.

– Диковинка?! – засмутився лелека. – От невезіння! А мені так хотілося побути серед них. Щоб пізнати їх краще, зблизька… З висоти я бачу лише, що вони біжать… біжать…

Голуб, що мав схожого на листя каштану хвоста, поглянув на сонце і сказав:

– Скоро тут з'явиться Благознай… Він завжди приходить до нас о полудні.

– Це людина? – поцікавився лелека.

– Так. Але він незвичайний: знає мову птахів, все помічає і розуміє.

Сонце здіймалось все вище, котилось на південь. Його гарячі промені вбирала земля, будинки, вулиці, алеї… Трава і квіти хилилися до землі… А кущі і дерева дарували легку прохолоду, відкидаючи недалеку тінь.

– Он він! Іде... – зраділи голуби.

Побачивши лелеку, що на одній нозі стояв на даху голуб'ятні, Благознай здивувався. Адже лелеки живуть у затишних місцях на узліссі або край села.

– Вітаю вас, мої крилаті друзі! – привітався він і сказав: – Бачу, до вас завітав цікавий гість... Скільки сюди приходжу, а лелеку бачу уперше.

– Я прилетів з лісу… що за полями, луками, річками… – ген-ген звідси, – озвався лелека. – Я чув, як мої батьки говорили про місто. Що воно велике, незрозуміле, сповнене висотних будинків, машин, шуму і метушні.

– Так і є! Чого-чого, а шуму і метушні у місті вистачає, – сказав Благознай і, дивлячись на нього вгору, посміхнувся й додав: – Я живу неподалік. І дня не минає, щоб я не прийшов помилуватися парком і навідати голубів.

– І як Вам вдається? – дивувався лелека, розглядаючи його з голуб'ятні. – Ви й справді знаєте мову птахів?

– Та якось вивчив, – кинув Благознай.

– Дивовижно! – захоплено мовив лелека. – Ви не такий, як вони, – показав він крилом на відвідувачів, що вдалині гуляли алеями. – Не дикуватий і нікуди не поспішаєте, як мені здалося...

– Приємно, що ти про мене так думаєш, друже… Хоч дехто вважає мене диваком, – відповів Благознай.

«Диваком? Напевно, це означає не схожим на всіх», – подумав лелека і якимось чином відчув, що Благознаю він може повідати все, що на серці.

– Якби ви тільки знали, як мені хочеться познайомитися з людьми! – промовив лелека. – Побути хоч трішечки серед них… дізнатись, чому вони увесь час поспішають? Але як це зробити, щоб вони не збігалися натовпом, я не знаю.

– Розумію тебе, юний лелеко, – сказав Благознай. – Колись і мені було дуже цікаво дізнатись – про що гомонять птахи? Чим живуть? Про що мріють? От саме відтоді я і розумію пташину мову, – зазначив він, і тихо покликав: – Спускайся, лелеко! Розповім тобі дещо.

Лелека злетів з голуб'ятні. Підійшов до Благозная і відчув: той хоче повідати йому щось таємниче.

– Бачиш… вдалині старого крислатого клена... – прошептав Благознай. – Підійди до нього… і, роздумуючи про своє бажання, дочекайся заходу сонця. Коли тіні розтануть у сутінках, твоє бажання здійсниться! Тільки нікому про це не розказуй.

Благознай дістав із кишені печиво, покришив і став пригощати лелеку і голубів. Вони скупчилися біля крихт і не помітили, як Благознай пішов.

Поласувавши, голуби полетіли на свою голуб'ятню, а лелека пішов до старезного клена, що ріс у гущавині парку… Під його розлогою кроною він роздумував про своє бажання.

Багряне вечірнє сонце котилось за обрій… Його промені вогненно-рожевою хвилею заливали вікна висотних будинків, що вишикувалися навколо парку і зашарілись на пишні шати дерев. Коли тінь від заповітного клена розчинилася в сутінках – лелека перетворився на худорлявого підлітка.

О, як він радів своїй новій подобі! Розумів, що ніхто з людей ніколи не здогадається, хто він насправді.

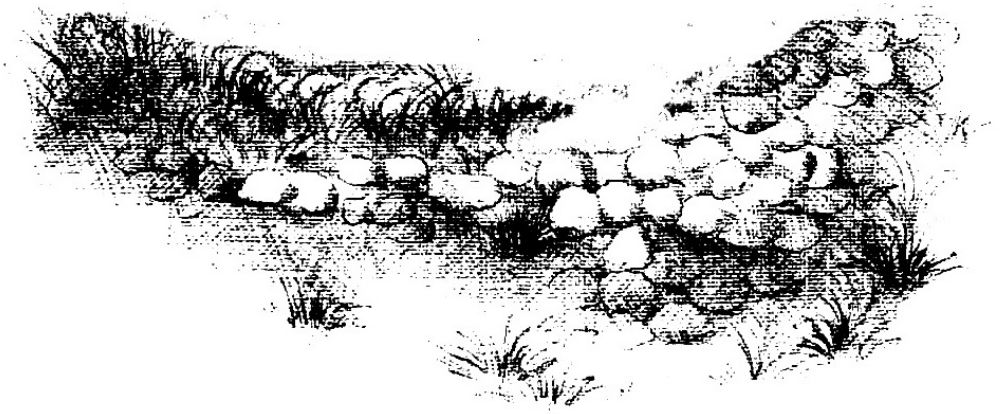

Настала ніч. Він ліг на м'якій траві… Та був у такому захваті, що не міг заснути. Нарешті… дочекався світанку… і побіг до голуб'ятні – похвастати перед голубами.

– Доброго ранку, мої крилаті друзі! – весело привітався.

Голуби здивувалися, бо так з ними вітався лише Благознай. А це – якийсь білявий хлопчик, якому на вигляд років дванадцять.

– Доброго… Доброго ранку! – воркували голуби. – Здається, ми бачилися раніше... – голуби обдивлялися його з усіх боків і намагалися пригадати, де і коли вони бачили цього хлопця?

– Та це ж я – лелека! Не взнаєте чи що?

Почувши це, голуби так здивувалися… сплеснули крилами…

– Як же ти став людиною? Де подівся твій довгий дзьоб? Куди зникли крила? – допитувалися вони.

Та лелека мовчав. Він пам'ятав прохання Благозная: нікому про це не розказувати. А голуби все питали: – Як? Як? Як так сталося?

І, коли він пішов звідти, вони якийсь час летіли за ним... А потім повернулися на свою рідненьку голуб'ятню.

Хлопець з лелечою душею ходив вулицями міста. Він дивився на перехожих, що поспішали, і не зважали на нього… прогулювався дворами багатоповерхівок... А потім, на дитячому майданчику, помітив невеличкого хлопчика.

– Привіт, – якось само злетіло з вуст, коли підійшов.

– І тобі… привіт! – озвався малий і з подивом підвів оченята. – Хто такий? Звідки йдеш?

– Я Леле… – недоказав він, схаменувшись. Це ж треба! Ледь не видав свою таємницю!

– Що за Леле? Ім'я таке чи що? – не зрозумів малий.

– Так, ім’я… А як тебе звати?

– Микитка! Хочеш, підемо на стадіон?

– Чом би й ні! – відповів Леле. – Ходімо!

Малий весело взяв його за руку, і вони пішли.

На стадіоні грали у футбол. Микитка і Леле сиділи на лаві, поряд з такими, як і вони – глядачами, і стежили за м’ячем, що летів то в одні ворота, то в інші.

– «Го-о-л! Го-о-л!» – час від часу вигукували гравці у синьому… у червоному одязі... Леле дивився і все соромився запитати: що це за така гра? І чому одні і глядачі, і гравці радіють, а інші – сердяться.

І хоча гра скінчилась, він так нічого й не зрозумів.

Микитка майнув до гравців – попросити м’яча, щоб поки ті перевдягатимуться, трохи пограти з Леле.

– Будеш на воротях! – скомандував малий.

– Добре! – погодився Леле. Він стояв на воротях, а малий вправно забивав йому голи.

– Напевно, ти піддаєшся! Так скоро… і скільки голів... Я ні з ким так не грав! – радів Микитка і хотів ще пограти, але треба було повертати м’яч. – Пограємо іншим разом! – вигукнув і поглянув у бік свого двору. – Здається, мене кличе мама… Ще зустрінемось! Бувай, Леле!

– Бувай!

І Леле пішов далі – до перехрестя, яке він бачив з висоти.

Там було шумно. По шосе мчали машини. Він стояв на узбіччі, розгублено дивився то вліво, то вправо і не знав, як перейти на інший бік вулиці. Машини все їхали… їхали… А він стояв і чекав.

Нарешті вони роз'їхалися. Леле став переходити шлях… Аж тут з'явилися інші машини. Вони спинялися перед ним і несамовито сигналили. Знервовані водії щось кричали...

Жінка, що йшла тротуаром, побачила, як він переходить дорогу, спинилась і схвильовано вигукнула:

– Юначе! Нащо ж так ризикувати життям? Он же – пішохідна зебра!

Подивившись ліворуч, хлопець побачив смугасту стежку: машини перед нею спинялись, і люди спокійно собі переходили.

– Дякую, що підказали! – промовив Леле і, перейшовши дорогу, попрямував вулицею.

Йшов… Дивився на високі будинки… кіоски, вітрини… І опинився перед торговельним центром. Над входом червоними, синіми, жовтими і фіолетовими вогнями світилася величезна вивіска. Скляні двері роз'їхалися врізнобіч. Він увійшов і побачив дві смуги сходів: ті, що праворуч, – рухались вгору, а ті, що зліва, – вниз.

– Ух! Їду! – вигукнув він, ставши на сходинку, і скоро потрапив на другий поверх. – Скільки речей! – у захваті повторював, роздивляючись килими, гардини, одяг, взуття, сумки, посуд, іграшки, всіляку побутову техніку, косметику, прикраси… і все таке інше. Він бачив різних людей: і старих, і не дуже, і таких юних, як він… Усі заклопотано щось вибирали, обдивлялися… приміряли…

Леле підіймавсь ескалатором з поверху на поверх… Ходив біля яскравих вітрин, з товарами… І не міг зрозуміти: навіщо людям так багато речей?

Зрештою від яскравого світла і розмаїття товарів у нього замигтіло в очах. І йому захотілося якнайшвидше покинути цю будівлю. Та він заблукав у лабіринті залів.

– Ой! Та що ж це таке! Допоможіть! – вигукнув Леле і у відчаї сів на підлогу.

– Що трапилося, хлопче? Вам зле? – питали ті, хто був поряд.

– Не те, щоб зовсім… Але мигтить у очах…

– Можливо, викликати швидку? – сказав хтось і спитав: – Ви... іти можете?

– Можу, – кивнув він у відповідь і слізно промовив: – Я хочу на вулицю! Та не знаю, де вихід.

– Зрозуміло! – озвався один літній чоловік і додав: – Бачу, ви, хлопче, як і я, не надто любите крамниці. Ходімо зі мною… Я вже скупився і прямую до виходу.

– Ох… Як я Вам вдячний! – промовив Леле.

– Та що Ви! Я з радістю Вас проведу!

За якихось кілька хвилин Леле був вже на вулиці. Добрий чоловік пішов на зупинку… А він стояв і думав, куди ж йому направитися: вліво, чи вправо? А потім теж пішов на зупинку.

Там зупинився автобус. Двері відчинилися. Пасажири стали заходити, сідати… Леле теж зайшов. Біля вікна було вільне місце, і він сів.

– Е-е-е-х! Я знову їду! – у захваті вигукнув він, коли автобус рушив. І всі пасажири обернулися й дивно подивились. Леле засоромився. Надалі він сидів тихо… їхав… дивився у вікно… А там… мелькають машини, дерева, будинки…

Час від часу автобус зупинявся. Одні пасажири виходили, інші – заходили… Леле не знав, як довго він роз'їжджав… та ось за вікном показався вже знайомий йому торговельний центр… і та ж сама зупинка.

– Кінцева зупинка, – промовив водій, і хлопець вийшов.

Він ішов вулицею, дивився на перехожих, на яскраві афіші… на квіти, що духмяніли на клумбах... І прийшов до продовольчого ринку.

– Солодкі сливи! Соковиті яблука! Купуйте, юначе!

– Свіжа домашня випічка! Духмяні гарячі булочки… пиріжки! – вигукували продавці.

Леле відчував, як смачно тут пахне, і йому захотілося скуштувати пиріжків. Він став у чергу… Але потім збагнув, що в нього немає грошей.

– Юначе, не затримуйте чергу! – лунало позаду.

І він відійшов від лотка з випічкою і попростував далі… Аж раптом почув, як хтось до нього озвався:

– Юначе! Юначе…

Леле обернувся. Позаду нього стояла бабуся з повним кошиком яблук.

– Прошу Вас, юний добродію… Допоможіть донести яблучка!

– Допоможу! – радо промовив Леле. Йому було так приємно, що попросили саме його. – Куди нести? – запитав.

– До вулиці Щасливої, будь-ласка…

Леле узяв кошик. Йому не важко було його нести, хоча й він ніколи цього не робив. Перейшовши на світлофорі шосе, вони з бабусею звернули в провулок… Минули квіткову лавку, перейшли через дорогу і направилися до вулиці Щасливої.

– Нам о-о-н… туди! – показала бабуся… і невдовзі вони прийшли до високого будинку. Зайшли у під'їзд, піднялися на п'ятий поверх…

– Ось і прийшли! – видихнула старенька, – Спасибі Вам, юначе, що не відмовили в помочі, – сказала вона й відчинила двері.

Леле заніс у квартиру кошик і вже зібрався іти, як бабуся його ласкаво спинила. – Візьміть! – промовила вона і подала йому кілька монет.

Леле їх не взяв. Адже він допоміг не з-за грошей, а так…

– Тоді проходьте! – сказала бабуся. – Пригощу Вас чаєм і пиріжками.

«Пиріжками… Я ж так хотів їх покуштувати!» – зрадів Леле і пройшов у вітальню. Бабуся запросила його до столу. А сама принесла таріль з пиріжками… заварила чай…

– Пригощайтесь! – радо промовляла вона.

– Дякую! Я зроду не їв таких пиріжків!

– Їжте на здоров'я! Та не соромтеся, беріть ще… І звіть мене бабуся Надя... – зауважила літня господиня і, ховаючи за посмішкою свою печаль, сказала. – Вже багато літ живу я одна. Чоловік – на небесах. Діти повиростали – пороз'їжджались по світу... Тож приходиться хазяйнувати самій. А як Вас зовуть, юначе?

– Леле.

– Леле? Дивне ім'я. Ніколи не чула такого. Мабуть, ваші батьки іноземці?

Хлопцеві не хотілося щось про себе вигадувати… Але і правду він сказати не міг.

– М-н-н так… – якось само злетіло з вуст. І йому стало соромно. Він доїв пиріжок, встав із-за столу...

– Дякую Вам, бабусю! Піду я… – промовив Леле, уникаючи розповіді про своє походження.

– Як прикро, що Ви поспішаєте! З Вами так приємно спілкуватися... Помітно, що Ви з якоїсь іншої і, певно, далекої країни приїхали до нашого міста.

Бабуся провела Леле до дверей.

– Удачі Вам, юний добродію! – сказала вона на прощання і поклала йому до кишені сім сріблястих монет. – Вони стануть Вам у нагоді!

Леле вийшов з квартири, спустився сходами, вийшов з під'їзду… Він ішов і зацікавлено оглядав будинки, машини, перехожих, що прямували йому на зустріч…

«Місто… Яке ж воно велике! І зовсім не схоже на моє узлісся», – роздумував він.

У якийсь час Леле опинився на Тихому бульварі, що зачаївся в обіймах розлогих каштанів. Він помітив яскраву будівлю… Це був кінотеатр, у якому от-от має розпочатися фільм.

– Квиток коштує сім монет, – озвався до нього на вході касир.

«Здається, у мене є стільки…» – подумав Леле і дістав із кишені…

– Візьміть!

– Двадцять п'яте місце. Будь ласка, проходьте до зали, – промовив касир, видавши квиток, а також спеціальні окуляри для перегляду фільму.

Леле подякував і згадав добру бабусю, яка ніби знала, що він прийде сюди. У глядацькій залі він побачив великий екран, ряди крісел, на яких сиділи дітлахи та дорослі.

І ось світло згасло! Розпочався пригодницький фільм. Леле надів окуляри. Він бачив і навіть відчував, що їде позашляховиком по савані... Це було так несподівано. Та в якусь мить він зупинився. Вийшов з машини… І цим часом із гущавини вийшов величезний лев. Леле здавалось, що цей лев стоїть прямісінько перед ним. Охоплений страхом, Леле підхопився й помчав до виходу, скинувши на ходу окуляри.

– Цей хлопець злякався лева! – вигукнув хтось невеличкий із залу, і Леле зупинився. Озирнувся назад... Глядачі спокійно продовжували дивитися фільм.

«Та не такий він і страшний… цей лев! Це все окуляри!» – здогадався Леле і повернувся на своє місце.

Він дивився фільм. Відчував подив, тривогу й захоплення… І, коли фільм закінчився, вийшов разом з усіма. Задоволені глядачі йшли з кінотеатру… ділилися враженнями… Врешті порозходилися… і Леле залишився один серед вулиці.

Звідусіль доносився монотонний шум автівок. Леле неквапно йшов, слухаючи, як гомонить місто… Аж раптом побачив високу будівлю з колонами, а поруч – зупинку… Там сиділо мале заплакане кошеня.

– Привіт, я Леле! – озвався він до кошеняти і запитав: – Чому ти таке сумне?

– Моя хазяйка так поспішала, що й не помітила, як залишила мене тут... – промовило кошеня і, втерши лапкою сльози, продовжило: – Цілий день чекаю її, чекаю… А її не видно.

Леле взяв кошенятко на руки, погладив, притулив до грудей… Воно заспокоїлося, замурчало…

Найближчим часом на зупинку прийшла дівчина. Поглянула на Леле, потім на кошеня, що пригрілось у його руках…

– Гарнесеньке! – сказала вона і запитала: – Це ваше кошенятко?

– Ні, не моє. Його тут забули, і воно чекає свою хазяйку.

– А що… як я стану йому хазяйкою? Ви ж не проти?

– Та ні… Не проти.

– От і добре! Киць-киць-киць… Ходи до мене!

І кошеня, почувши її лагідний голос, не роздумуючи, пішло до дівчини на руки. Йому сподобалась нова хазяйка!

– Няу! Бувай, Леле… Тепер у мене – все добре! – задоволено мурчало воно, притулившись до дівчини, що обережно його тримала, заходячи в автобус.

– Щасти тобі, хвостатий друже!

Автобус рушив. Леле попростував далі. В якусь мить він звернув увагу на чоловіка та жінку... Як виявилося, вони йшли до храму.

Там, у храмі… крізь віконця з під куполу вливалися промені сонця… Зі стін ласкаво дивились Божі Ангели і Свята Богородиця з маленьким Ісусом на руках… Довкола сяяли вогники свічок, пахло ладаном… Люди тихенько стояли і всіма своїми думками линули кудись так високо… далеко… Леле не знав, куди саме… як і те, що ненавмисно відчув подих чиєїсь молитви… У храмі йому було затишно, так спокійно, що він закрив очі і відчув свої невидимі крила… відчув небо... Ні… Цього він не уявляв… А лише

прислухався до свого серця… і відчув себе вдома – у рідненькому гнізді, на узліссі…

«Як таке може бути? – себе подумки запитував він. – Адже тепер я не птах… не довгоногий лелека....».

Та потім Леле збагнув, що чує не лише своє серце… А й серця тих, хто знаходиться поряд… Чує їхню радість і смуток. Когось підводить здоров'я... Дехто потребує захисту й допомоги… А хтось – невимовно щасливий і вдячний за те, що у нього вже є.

«Як добре, що є таке місце! – подумав Леле. – Де можна ось так… доторкнутися такої тихої, світлої таємниці… І хоч на мить, будучи людиною, відірватися від землі… і відчути небо… відчути крила…».

Поступово в храмі запанувала непорушна тиша. Люди всі порозходилися. Леле теж вийшов із храму і рушив далі. Він ішов… Аж раптом почув сирену. По шосе мчала червона машина з написом «101».

– Десь щось зайнялося! – озивалися перехожі. – У таку спеку треба бути обачним з вогнем!

Провівши поглядом пожежну машину, хлопець поглянув на інший бік вулиці.

– Тепер, я знаю, як перейти дорогу! – зазначив він, побачивши на асфальті смугасту доріжку. Та на цій ділянці дороги була не тільки пішохідна зебра, а ще й світлофор.

«Яке цікаве створіння! І червоним сяє… І жовтим...» – міркував він, розглядаючи світлофор.

Коли на нім загорілось зелене світло – машини спинилися, і Леле перейшов на інший бік вулиці.

– Мені теж подобається зелений колір! – озвався він до машин і почимчикував тротуаром.

Місто задумливо слухало звуки машин, розмову людських кроків, дихання полохливого вітру в шепоті тополиного листя і поринало у надвечірнє золото дня. Спокійно, залишаючи безліч відтінків своєї щирої вдачі, на захід котилося сонце. Це було так красиво, що хлопець спинився. Перехожі проходили, а він все стояв на стежці і дивився на важке надвечірнє сонце.

– Юначе, Ви заблукали? – хтось спитав з перехожих.

– Та ні… Я просто дивлюся... – замріяно мовив Леле.

Певна річ, він не знав міста і йшов навмання, відчуваючи поклик свого крилатого серця… І був щасливий, що може перебувати серед усіх цих людей… Бачити їх, чути… пізнавати…

Попереду виднівся майданчик. Прикрашений яскравими кульками, стрічками, гаслами… Там були люди. Їх було багацько, і вони гомоніли про те, що скоро розпочнеться музичний концерт, кошти від якого підуть на утримання притулків для бездомних тварин.

«Напевно, це щось дуже цікаве», – подумав Леле. Дожидаючи, доки концерт розпочнеться, він спостерігав за оточуючими: хтось розмовляв, хтось замріяно дивився на сцену, хтось читав книжку, хтось переглядав щось у своєму смартфоні, а хтось, так само, як і він, усіх роздивлявся.

І от… концерт розпочався. Зазвучала приємна музика. Вона звеселяла, зачаровувала усіх… і летіла ген-ген за вітром над клумбами, алеями, поміж дерев, будинків… і губилася в настіж відчинених вікнах квартир.

Після концерту хлопець задоволений і натхненний почимчикував далі.

Довкола царював вечір. Сонце встигло сховатися. Воно ніби потонуло у морі широких вулиць і мовчазних будинків… Гомін міста поступово стих. Леле і незчувся, як промайнув день.

Він йшов і думав: як добре бути людиною. Аж раптом у глибині таємничих алей спалахнуло райдужне сяйво. Воно чарівно танцювало на тлі вечоріючого довкілля, пульсуючи веселими барвами. Від нього линули чарівна музика і плескіт води.

– Живий водограй! – вигукнув Леле, коли підійшов. Він був у захваті! Нестримна вода танцювала, ласкаво жебоніла, співала, переливаючись усіма кольорами веселки.

– Це співочий фонтан! – почулося поряд. І Леле обернувся. – Це лише фонтан! – запевняла його приємна жінка, яка стояла поруч і теж милувалася. А потім неквапно пішла.

Леле ж продовжував милуватися фонтаном... А тоді й сам пішов.

Він гуляв задумливими вулицями… Бачив, як таємничо вони поринають у духмяне чорничне марево, стаючи прохолодними і могутніми… Дерева накинули собі на плечі безмежжя густого, стемнілого неба і земних сподівань… У дворах, у вікнах будинків вмикається світло… Вдовж алей і шосе дружно спалахують ліхтарі, що вишикувалися і стоять, мов струнке вартові.

– Ну от… Нарешті місто заспокоїлося і стало таким чарівним, – замріяно зітхнув Леле і відчув аромат цього незвичайного дня, що в цю мить прощається зі світом.

Звісно, будуть нові дні. Але цей… він розтане… загубиться серед яскравих зірок, залишивши на згадку лиш дотик відлуння.

Настала ніч. На місто опустилася темрява… Вгорі святково й неквапно засяяло зорями небо… Прекрасне і загадкове!

Непомітно текли години. Леле блукав освітленими вулицями… Відчував теплий подих землі, шляхів, алей… Слухав, як сонно, у сповненій ніжних пахощів ночі… серед трави… серед клумб озиваються щасливі цикади...

І ось… несподівано чарівну нічну тишу пронизав дівчачий вереск. Леле озирнувся... Якийсь парубок схопив дівчину і не хотів відпускати.

– Відпусти її! – вигукнув Леле і кинувся заступитись за дівчину.

– Що треба, малий? – озвався до нього той парубок.

– Відпусти, кажу! А то… – пригрозив Леле, наставивши кулаки.

– Боксер чи що? – здивовано кинув грубіян і додав: – Вона мені подобається… Хто ти такий, щоб вказувати?

– Це мій друг! – озвалася дівчина, випорснувши з настирних обіймів.

– Друг? А я його чомусь раніше не бачив поряд з тобою…

– То було раніше! – сказала вона. Потім посміхнулася, взяла Леле за руку, і вони пішли.

Леле почувався незвично і навіть дивно. Його переповнювала гордість, сміливість і якесь незрозуміле… приємне відчуття…

– Прошу вибачення, що так сказала… – промовила дівчина.

– Він зробив Вам боляче? – спитав Леле.

– Трохи! – кивнула дівчина і допитливо подивилася на свого рятівника, який був меншим за неї.

– Я чув, як Ви назвали мене своїм другом… – стиха зауважив він і несподівано, навіть для самого себе, спитав: – А чи погодитесь, якщо я Вас проведу додому?

– Так! – відповіла дівчина і сказала: – Мене зовуть Леся!

– А мене Леле. Радий нашому знайомству!

Вони йшли, розмовляли… Леле був радий, що Леся не питала, чому в нього таке незвичне ім'я, а розповідала про свою роботу в кафе, про те, що вона частенько повертається додому в такий пізній час… А ще – про те, що навчається в коледжі і любить фотографувати… Леся сказала, що давно мріє побачити світ з висоти пташиного польоту.

«Це ж треба! – здивувався Леле. – Її мрія вказує на те, що вона хоче стати птахом». Він помітив, що люди, коли мріють, дуже нагадують птахів... Такі ж щасливі… окрилені…

«А я вмію літати! Я – птах!» – так і хотів він сказали… Але втримався. Лише поглянув у виразні Лесині очі і мовив: – А знаєш… Твоя мрія може здійснитись!

– А ти цікавий! Хоча й зовсім юний, – зауважила вона, осявши його свою щирою усмішкою.

Ось так, приємно спілкуючись ішли вони нічними алеями… І врешті опинились біля одного із будинків.

– Ось я і вдома! – промовила Леся, дістала із сумочки олівець, маленький аркушик і стала щось на ньому писати.

– Це номер мого телефону, – сказала вона. – Візьми… Я чекатиму твого дзвінка!

Хлопець узяв. Він знав, що таке телефон. І цілий день, походжаючи вулицями міста, навіть спробував зателефонувати з одного вуличного телефону…

– Спасибі тобі, Леле! – промовила Леся, легенько доторкнувшись його руки, і зайшла у під'їзд

Леле ж пішов далі. Безлюдні вулиці, алеї, шосе вільно розкинулись, казково зачаїлись у променях ліхтарів. Над містом нависла приємна тиша. І хоча Леле був дуже втомлений, він ішов… Дивився на зоряне небо, слухав, як час від часу щасливо зітхають будинки… А тоді… зупинився і задивився на стрункі, як свічі, тополі, що відчайдушно сягали ввись, і упізнав вулицю… клумбу… алею…

Попереду показався знайомий парк. Його ліхтарі яскраво виринали у хмарах духмяного листя…

Леле знову опинивсь серед парку. Блукаючи його алеями, повз квітів, освячених сльозами Землі… серед задумливих дерев… він чув, як вітер грається листям, як десь у цій незвіданій тиші озвалась сова, як поміж кленів пролетів кажан… А довкола – у росянистій траві, не зважаючи на шурхіт, що народився від його кроків, котяться хвилями серенади цикад.

За день хлопець так находився! Сівши на лавку, він і не зчувсь, як заснув.

На світанку його розбудив двірник.

– Це ж треба було так звечора погуляти, що заночувати просто неба – на лавці! – підсміювався він, підмітаючи.

Леле засоромився. Хотів усе пояснити двірнику… Та облишив, щоб не промовитись, що він – птах.

Двірник підмітав алеї, відходив все далі, а Леле сидів на лавці і дивився йому у слід.

Парк знову став чистим. Відрадно зітхнули вдячні дерева, заспівали пташки, і в росі забриніли перші промені сонця.

– Доброго ранку, місто! Доброго ранку! – радісно промовив Леле. Аж раптом почулося, як десь у глибині парку воркують голуби. Він підхопився і поспішив до голуб'ятні.

О цій порі голуби вже не спали. Побачивши знайомого підлітка, вони злетілись до нього.

– Доброго… Доброго ранку! – воркуючи, промовляли голуби.

– І вам доброго ранку! – привітався Леле і розповів їм про те, якими цікавими і такими різними насправді є люди.

Голуби слухали. Ні про що не питали (бо не хотіли, щоб він пішов геть). Лише зацікавлено воркували, топталися кругом нього, а потім щасливо затріпотіли крилами, злетівши в повітря… Красиво і так легко голуби злітали вище дерев… кружляли у небі і вітались з сонцем.

– Я теж так можу! – весело крикнув Леле і розбігся, розкинувши руки… Але в нього не вийшло. Він стояв, збентежено оглядав свої руки... дивився на голубів, що майстерно кружляли на тлі ранкового сонця… і йому так захотілося знову стати собою – стати птахом.

Досхочу покружлявши, голуби опустились до нього і запитали:

– А ти так не хочеш?

– Хочу! – зізнався Леле.

– Так лети! Лети в небо!

Голуби дружно воркували, ходили навкруг хлопця... А він все мовчав, дивився на сонце і з нетерпінням чекав Благозная.

Той, як завжди, до парку прийшов пообідні. Леле побачив його здаля… Підбіг... Благознай відразу впізнав у веселому худорлявому хлопцеві щось нестримне, лелече…

– Ну, як ти, мій допитливий друже? Чи пізнав людей зблизька? – запитав він.

– Так! Люди – вони незвичайні… – радо промовив Леле і продовжив: – Вони дуже схожі на птахів. Так само радіють, так само сумують, вірять, надіються… Мені до душі їх життя і це місто… Але я так хочу стати знову лелекою… і злетіти високо-високо в небо.

– Все вірно! Так і повинно бути! – сказав Благознай. – Треба завжди залишатись собою! – зазначив він і, нахилившись до хлопця, тихо продовжив: – Увечері, як стемніє, підійди до того ж крислатого клена і, роздумуючи про те, чого хочеш, дочекайся світанку. Коли ніч зотліє у світанковій заграві, ти знову станеш лелекою. На згадку про те, що ти був людиною, у тебе зостанеться вміння розуміти людей, – сказав Благознай, дістав з кишені печиво, і вони разом стали пригощати голубів. А потім цей добрий чоловік пішов.

Увечері, коли сонце сховалось і довкола почало смеркати, Леле підійшов до старого клена. Під його розлогим гіллям він цілу ніч роздумував про те, як знову стане лелекою. Леле здогадався, звідки у Благозная взялося вміння розуміти мову птахів.

Адже і він теж був колись таким юним і допитливим… Він так любив голубів, що одного разу захотів дізнатись, чим вони живуть? Де літають? Про що думають? Обернувшись на голуба, він злетів високо-високо в небо і побачив, що його рідне місто – не більше за світ.

Леле зрозумів, чому Благознай не такий, як усі.

Коли ніч стала сивою, і перші промені сонця заграли над містом, юний Леле перетворивсь на лелеку і полетів у небо.

Він кружляв… линув до сонця, що здіймалося все вище над світом… і так голосно курликав, що своєю лелечою радістю заполонив усе місто.

І його помітили люди. Ті, що уважно дивляться під ноги, кудись увесь час поспішають... Мріють і не здогадуються, як це просто – вміти літати.

29.06.15 р.

По той бік веселки

Хто ж не любить влітку гуляти після дощу? Міряти калюжі і струмки?

От і Софійка після теплої літньої зливи вийшла на вулицю. За течією швидкого струмка вона пускала свого маленького дерев'яного кораблика… наздоганяла його… і пускала знову… І так захопилася, що й не помітила веселку, яка була зовсім поряд.

– Ну, скільки можна бігати? Поглянь праворуч! Будь ласочка… – лагідно просила веселка, виграючи своїми сімома кольорами на тлі далекої темної хмари.

Нарешті Софійка обернулась…

– О! Веселка! – вигукнула вона. – І як я тебе не помітила? Ти ж зовсім поряд!

– Так і є! Поряд! – погодилася веселка і додала: – Чарує погляди жадані загадкова і безкрая сила фантазії.

– Сила фантазії… – повторила дівчинка слідом.

– Бачу, ти зовсім не розумієш, про що я кажу! – сказала веселка і пояснила: – Червоний колір, помаранчевий, жовтий, зелений, блакитний, синій та фіолетовий – семеро моїх нерозлучних творінь.

– Зрозуміла! – радісно мовила дівчинка. – Ті слова, що ти спершу сказала, починаються на ті ж літери, що і твої кольори, – здогадалась вона і, поглянувши на важку хмару, що вдалині має розродитись дощем, запитала: – А що знаходиться на іншому боці твого сяючого містка?

– Якщо хочеш, дізнайся сама! Іди по мені і не бійся! – промовила веселка і додала: – Тільки не барись! А то я можу зникнути.

…І Софійка зійшла на веселковий місточок.

Крок за кроком вона ступала все вище, все далі... І, нарешті, опинилася на іншому боці веселки. Не встигла ступити землі, як побачила кумедного чоловічка. Він був дуже маленького зросту… У нього були маленькі вушка і носик, трохи розкосі блакитні очі і великі долоні. Маленький чоловічок збирав яскраві, різнокольорові камінчики. Складав їх у маленьку валізку і увесь час щось собі бубонів. Через своє бурмотання він не почув, як Софійка підійшла.

– А що це за такі камінці? – запитала вона маленького незнайомця.

Маленький чоловічок був зростом приблизно їй до колін. Він обернувся і, побачивши, як хтось величезний нахилився до нього, дуже злякався... І вже за мить зник у високій траві, забувши свою валізку з камінцями.

– Куди ж ти?! А я… хотіла з тобою познайомитися!

Почувши таке, маленький чоловічок несміливо вийшов з трави… Підійшов… підвів очі…

– Ого! – вигукнув він. – Скільки живу на світі, а таке здоровезне дівча бачу вперше.

– Я з іншого боку веселки, – сказала дівчинка. – Такого маленького чоловічка, як ти, також раніше не зустрічала. Мене зовуть Софійка! – зауважила вона і подала йому руку.

Він теж подав їй свою маленьку долоньку і поважно сказав:

– А я з великої родини Малоє́ків! І зовуть мене так само, як і всіх моїх родичів – Малоє́! Ходімо до них. Хай подивляться, які велетні живуть на іншому боці веселки.

Малоє́ і Софійка прийшли на широку галявину. Там, на сонечку виблискували чудернацькі, зведені з веселкових камінців будиночки Малоє́ків – не один і не два, а ціле містечко!

– Ох! – дивувалась Софійка, роздивляючись вулиці, будинки, алеї…. – Це ж скільки треба камінців, щоб збудувати таке?

– Нікуди не йди! – сказав Малоє і гайнув у містечко. – Агов! Невгамовні Малоє́ки! – голосно вигукнув він. – Виходьте з будиночків! Облиште усі свої справи, щоб повірити у неможливе. Тільки не лякайтеся!

Малоє́ки повиходили на вулицю. Поглянули на Софійку й ахнули.

– Де ти її зустрів, невиправний Малоє́?

– Там, де зазвичай з'являються яскраві камінчики. Вона каже, що прийшла сюди з іншого боку веселки, – зазначив Малоє.

– А як це? По веселці чи що? – спитав найстарший з Малоє́ків.

– Не знаю! Я збирав камінці, а тоді обернувся… Невже ти прийшла сюди по веселці? – запитав Малоє́ Софійку, показавши пальчиком на веселку, що невдовзі розтала в повітрі.

– Так і є! По веселці! – весело сказала дівчинка.

– Неймовірно! – в один голос видихнули Малоє́ки і, пересиливши страх, стали до неї підходити. Кожен з малоєків хвалився тим, що назбирав камінців найбільше. Та Софійку цікавило інше, бо залишатися тут назавжди вона не збиралась.

– Де поділась веселка? – питала вона Малоєків.

– Розтала… І, як зазвичай, лишила яскраві камінці, які я не всі визбирав, тому що ти мене налякала., – сказав Малоє́ і насупив брови.

– Вибач, Малоє́. Вибачте мене всі! Я і не думала вас турбувати… А тільки хотіла дізнатись, що знаходиться на іншому боці веселки? Тому і прийшла...

– Не переймайся! Ми на тебе не сердимося. Адже так ти дізналася про нас! – посміхнулися малоє́ки.

– Так! Дізналась… Але хто ж мені скаже, коли знову тут з'явиться веселка?

– Мабуть, не скоро! З кожним разом вона з'являється все рідше… А чому воно так – ми не знаємо.

О полудні всі малоєки порозходилися по домівках.

– Ласкаво прошу до нашого містечка і до мого будиночка! – виголосив Малоє, запросивши Софійку до себе, і відразу ж одумався: – Ой! Що ж я тебе запрошую... Мій будиночок замалий для тебе... так само, як і наше чудове містечко.

– Не турбуйся, Малоє. Я влаштуюся тут, під каштаном, – сказала дівчинка і прилягла на траві. – Як бач, мені і тут затишно! Дякую тобі друже, що запросив.

– Якесь кумедне і незрозуміле слово… – подумав Малоє. – «Дякую», «дякую»… – ішов і повторював він. Навідався до свого будиночка, прихопив валізку і майнув дозбирувати камінці.

Софійка дивилась йому услід і думала: «Який невгамовний цей коротун. Знову побіг камінці збирати!». Дівчинка оглядала яскраве містечко і маленьких смішних чоловічків, які поралися коло своїх осель, і врешті – заснула. Коли прокинулась – побачила поряд із собою скатертинку з грушами.

– Смачні! – скуштувала вона і сказала: – Дякую! Дякую!

А цим часом всі малоєки зібралися на площі. Здійняли до неба долоньки і, не зводячи очей з темної хмари, повторювали:

– Рости, рости хмаро… Пошли нам зливу і веселку!

Аж ось перша крапелька дощу упала на Софійку.

– Здається, буде дощ! – зраділа вона і вигукнула до коротунів: – Ховайтеся, зараз буде злива.

– А ми не боїмося зливи! – озвались вони. – І, щоб ти знала, її дуже давно не було в нашому краї – лише невеликі дощі.

Незабаром розпочалася сильна злива, із громом і блискавкою. Малоєки поховалися в будиночки. І спостерігали, як дощ полоще дерева, траву… А потім хмари розсіялись – блиснуло сонце, і над землею засяяла яскрава

веселка… Всі малоєки дружно схопили валізки і побігли туди, де вона торкалась землі.

Софійка поспішила за ними. Їй було дуже цікаво побачити, як з'являються кольорові камінчики.

– Є! Є-є-є! – раділи малоєки, побачивши на землі багато веселкових камінців. Вони їх ретельно збирали навколішки і щось собі тихенько бурмотали.

– Що вони промовляють? Камінці рахують чи що? – не розуміла Софійка. А потім прислухалася.

– Мало є… Мало є… Мало є! Мало… – без упину повторювали малоєки.

– Та ви що? – вигукнула вона. – Тут скільки камінців! А вам мало?

– Мало! Треба ще… Щоб будувати і будувати… – відповіли заклопотано чоловічки.

– Тепер я розумію, чому веселка тут не затримується, – сказала Софійка. – Ви не знаєте слово «дякую»!

– Дякую? А що воно таке? – не розуміли вони.

– «Дякую» – це не просте слово. Воно виражає ваше признання і вдячність. Веселка подарувала вам так багато камінців! А ви? Сприймаєте все, як і годиться? Ви невдячні!

Малоєки затихли. Переглянулися. А потім почали промовляти таке незвичне для них слово:

– Дякую! Дякую! Дякую!

Веселка була зовсім поряд. Нарешті вона почула від цих хазяйновитих коротунів слово «дякую»! Веселкові камінчики виникали невпинно! Маленькі чоловічки те і робили, що знаходили їх – то на землі, то в траві, то під коренями дерев… і замість звичного «мало є», промовляли «дякую!».

– Ви тільки погляньте, працьовиті малоєки! Камінці з'являються і з'являються, – помітив найменшенький Малоє.

– Точно! І їх значно більше ніж бувало раніше! – дивувалися малоєки. І так захопилися своїм улюбленим заняттям, що й не помітили як Софійка зійшла на веселку.

– Прощавайте, друзі! Мені пора додому, – сказала вона, піднявшись високо над землею.

– Прощавай, Софійко! Дякуємо! Дякуємо тобі! Ти повідала нам найчарівніше слово «дякую»!

Малоєки ніколи не знали, що можна ось так, по веселці перейти на інший бік Землі… Софійка теж раніше не знала.

– Ви тільки погляньте, уважні малоєки... Вона йде і всміхається до нас… Обережно, Софійко! Дивись під ноги, щоб не оступитися і не впасти! – викрикували вони.

Сповнені хвилювання і радості, маленькі чоловічки дружно спостерігали за дівчинкою, що йшла по веселці і торкалась долонями неба.

Звісно… Їм теж хотілося так пройтися… Але вони дуже боялися висоти.

10.07.15 р.

Взаємне бажання

В одному невеличкому містечку жило подружжя. Чоловік був чудовим квіткарем, а жінка – художницею. Жили вони в просторому затишному будинку і дуже любили одне одного… Але дітей чомусь Господь їм не дав.

Увесь день чоловік і жінка трудилися. А ввечері, обійнявшись, милувалися зоряним небом. Коли з неба падала зірка, вони одночасно загадували бажання – одне і теж, що і протягом багатьох років: щоб у них з'явилась дитина. І хоча вони були давно вже не молоді – надія не покидала їхні серця.

Якось жінка прийшла до парку. Вона писала осінній пейзаж, спостерігала, як падає жовте листя, і раптом помітила мавпочку. Маленька, руда, у червоному платтячку і біленькому чепчику вона сиділа біля клена і дивилась на неї.

– Звідки ти тут взялася? – озвалась до неї жінка. – Ти, напевно, із цирку… загубилася…

– Я нічия! – відповіла мавпочка.

– Такого не може бути? – здивувалася жінка. – Всі діти – обов'язково чиїсь… А мавпенята не розмовляють!

– А я нічия… і розмовляю! – сказала весела мавпочка.

– Ну якщо так… То ходімо зі мною, – сказала жінка і привела балакучу знахідку додому.

– Дивись, любий, кого я сьогодні знайшла! – гукнула вона з порогу до чоловіка.

Той побачив балакуче мавпеня і сказав:

– Чудасія та й годі!

Вони вмили маленьку. Нагодували. Причепурили. І не відпустили: залишили її жити у себе. На всяк випадок вони розклеїли оголошення: як знати, можливо, мавпочка сказала неправду, і хтось її шукає, журиться.

Минав час. Мавпочка все більше ставала схожою на маленьке рудоволосе дівчатко.

На оголошення так ніхто і не відгукнувся. Поступово мавпочка перетворилась на цікаву, непосидючу дівчинку.

Як воно так сталося – для подружжя лишалося таємницею. Хто знає, можливо, саме так у їхньому житті повинно було з'явитися те, чого їм дуже не вистачало усі ці роки?

– Яке ж ім'я дати нашій дівчинці? – запитувала жінка чоловіка, перебираючи імена для дівчаток.

– Назвіть мене Мальвочка! – попросила їх дівчинка. – Хай моє ім'я буде таким гарним, як квіти, що квітнуть у нашім саду.

– Ми не чули, щоб так називали дівчаток. Та, якщо ти так хочеш, то хай так і буде.

Мальвочка підросла. Її віддали до школи. Там вона старанно навчалась, а вдома допомагала батькам. З татком – доглядала квіти, а з мамою – вчилась художньому ремеслу.

Увечері, коли довкола поночіло, і з'являлися зорі, вони разом виходили на подвір'я – помилуватися їхнім сяйвом. І, коли з неба падала зірка, чоловік та жінка не загадували нічого… А тільки дякували небу за те, що воно почуло їхнє щире і земне – взаємне бажання.

Звісно, у казках трапляються всілякі дива!

Але якщо хтось лінуватиметься розчісуватися, забуватиме чистити зубки і буде не акуратним та вередливим, то можна сказати з точністю, що такий хлопчик, а можливо, і дівчинка можуть перетворитися на мавпеня.

Жовтень 2013 р.

Кораловий перстень

На краю села, біля річки, жила дівчина.

Одного літнього дня вона вирушила до лісу по липовий цвіт. Та коли ішла з дому, то не помітила темну хмару, і в лісі її застав дощ. Вона сховалась під дубом і звідти спостерігала, як дощ полоще дерева, кущі, й чекала, коли він нарешті скінчиться.

Несподівано у верховітті дуба почувся шурхіт. Дівчина підвела очі й побачила селезня. Він промайнув повз неї і впав на землю. Дівчина підхопила його і помітила, що в нього поранене крило.

– Де ж ти так поранився? – промовила вона і почула:

– Я твоя доля… Я твоя доля… Я твоя доля…

«Певно, почулось», – подумала, а потім помітила в дзьобі у селезня перстень. Взяла його. Одягнула на палець. Кораловий перстень виявився трішечки завеликий, і вона поклала його у кишеню.

Дощ скінчився. Дівчина нарвала липового цвіту і поспішила додому. Їй жаль було пораненого птаха, то ж вона взяла його із собою.

Прийшла… І стала думати, куди ж його посадити? У курник нести не хотілося… То ж вона увійшла до хати, посадила селезня у куточку... А сама дістала з кишені кораловий перстень, помилувалася ним і сховала у скриньку.

Дівчина полюбила селезня. Куди б не йшла, брала його із собою.

Увесь час їй чулися одні і ті ж самі слова «Я твоя доля» і думка надіти кораловий перстень. Та вона знала, що він завеликий, і не спішила діставати зі скриньки… А потім і взагалі – забула за нього.

Довго доглядала дівчина селезня. Його крило поступово зрослося…. І він здійнявсь над подвір'ям… над хатою… і полинув... Увечері ж… повернувсь на подвір'я.

Минав час, а селезень жив у дівчини.

– Лети, любий селезню… на волі краще… Лети… – гладячи його шовкове пір'ячко, приказувала вона.

І от одного ранку селезень здійнявся у небо і полетів... На подвір'я він більше не повернувся.

Дівчина сумувала, бо звикла до нього. Увесь цей час їй снився один дивний сон. Снився далекий берег, море і квіти. Снився і селезень. Він летів над морськими хвилями і, коли опускався на берег, перетворювався на гарного парубка, що дивився на неї і промовляв:

– Я твоя доля… Я твоя доля… Я твоя доля…

Якось уранці дівчина вийшла на ґанок. Дивиться, а над подвір'ям пливе темна хмара… От-от розпочнеться дощ! Згадала вона тоді про кораловий перстень… Дістала його зі скриньки… Перстень був якраз на її пальчик.

У ту ж саму мить дівчина відчула, як з нею коїться щось незвичайне: вона зменшилася, замість носа з'явився качиний дзьоб, шкіра вкрилася пір'ям, руки перетворились на крила… Дівчина стала качкою! Знялася у небо і полетіла услід за дощовою хмарою. Коли хмара зависла на вершині гори, опустилася і вона.

На світанку хмара попливла далі, і качка полетіла за нею.

Хмара пливла, сунулася над світом, а потім перетнула широке море і розтала. Качка опинилася в чарівному далекому краї. Тільки-но опустилась на берег, як її крила перетворились на руки… пір'я облетіло… Дівчина знову стала собою. Вона упізнала цей далекий чарівний берег, що бачила уві сні...

Раптом до неї прилетіла чайка.

– Нарешті ти тут! – промовила вона до дівчини і покликала за собою.

– Куди ми поспішаємо? – питала дівчина.

– До о-о-н того маєтку, – показала чайка і сказала: – Селезень, якого ти виходила, насправді – не селезень… А молодий пан, що мріяв зустріти дівчину – добру і щиру. Якось прийшов він до моря. Саме в той час над морем насунула темна дощова хмара. Хвилі здійнялися і викинули на берег кораловий перстень. Красень його підійняв. І коли надів на палець – пе-

ретворився на селезня й полетів за дощовою хмарою. Минув час, і юнак повернувся. Але так і зостався селезнем, бо залишив перстень тобі. Коли його крило загоїлось – перстень став тобі впору. Надівши його, ти б перетворилась на качку, і ви удвох – прилетіли б сюди. Довго він чекав тебе на березі моря… А тоді засумував і занедужав.

– Що ж це за перстень такий? – поцікавилась дівчина.

– Не знаю, – сказала чайка. – Це таємниця! Те, що іноді нам не збагнути, – для чогось потрібно. Інакше життя було б не цікавим!

Чайка привела дівчину до маєтку. Там давно не господарювали дбайливі руки. Дівчина походила безлюдними кімнатами, а потім піднялася на горище. В куточку, на солом'яній постільці, лежав селезень. Дівчина взяла його, пригорнула... Вона гладила його шовкове пір'ячко і чула, як змовка його серце.

– Я твоя доля… Я твоя доля... Я твоя доля... – казала вона крізь сльози. І він почув її... Його серце радісно затріпотіло і він відкрив очі...

– Я твоя доля… Я твоя доля... Я твоя доля... – прошепотів він і відчув, як облітає з нього пір'я…

Мить…І перед дівчиною стояв гарний парубок.

Довіра і ніжність здіймали їх до десятого неба. Їм здавалося, що одне одного вони знали завжди.

Чайка повернулась до моря – сповістити, що на його березі оселилося щастя… А потім море і само це побачило. Ласкавим приливом воно вітало закоханих і чуло їхні розмови.

– Я повертаю перстень тобі! – промовила дівчина і подала коханому.

– Нехай він залишиться в тебе. Він знадобиться тобі, якщо захочеш повернутись додому!

Дівчина подивилася на перстень та й закинула його в море.

Відтоді вони ніколи не розлучалися. Тримались за руки і йшли по життю. Їхні сліди зберігає і досі піщаний берег… Хвилі вклоняються їм, шумлять… високо в небі сяє сонце, а їхня світла, одна на двох – душа – співає про незбагненну і не підвладну нікому – таємницю любові.

29.05.15 р.

Чорне перо

Так було завжди. В усі часи, так само, як і тепер, діти прагнуть бути схожими на дорослих... Їм хочеться скоріше вирости.

Маша давно хотіла сходити до лісу. Не з батьками, а сама. «Що я – маля? Ось візьму і піду!» – подумала і пішла, нікому не сказавши.

У лісі, між струнками й пухнастими соснами блукали промені вечірнього сонця. Дівчинка гуляла, слухала пташок, шепотання і дихання лісу і не помітила, як настав вечір.

Вона поверталась додому, як їй здавалось, тією ж самою стежкою… Та ніяк не могла вибратися із лісу і сердилася на ніч, що все дужче огортала

стежки і галявини, на траву, за яку зачіпалися ноги… на сову, що озивалася і лякала своїм глухим «Угу-уг… Угу-уг…».

– Як темно і страшно! – тремтячим голосом прошепотіла Маша, шкодуючи, що пішла до лісу одна. Вона дивилась на зоряне небо, що прозирало крізь темні соснові віти, і блукала.

Сова, що озивалася в лісовій тиші, манила іти за собою. І вона йшла… йшла...

Аж ось вдалині блиснув вогник. Маша зраділа. Підійшла і побачила хатинку. Зійшла на ґанок, постукала… І тут двері самі відчинилися, і вона увійшла.

Хатинка виявилася розкішною і просторою, хоча зовні – маленька. Посеред кімнати лежав м'який мережаний килим. Штори, накидки на канапі і кріслах, скатертина на столі і навіть люстра – були з мережева...

– А чи є тут хто? – запитала дівчинка.

– Угу-угу! Угу-уг… Проходь далі, – почулося згори, і вона підвела очі. Вгорі, на ажурній люстрі сиділа сова.

«Яка розумна сова! Певно, це вона привела мене до хатинки», – подумала Маша і помітила двері іншої кімнати. Коли підійшла… двері відчинилися перед нею, і вона потрапила у невеличку затишну кімнату. Там, у величезному кріслі, сиділа бабуся. Її темна мереживна сукня нагадувала хмарку, а маленький чорний капелюшок, що зсунувся їй на чоло, прикрашала величезна чорна пір'їна.

– Проходь, неслухнянко! – сказала вона, обдивляючись дівчинку крізь скельця свого пенсне*.

– Добрий вечір! – привіталася Маша і, втираючи сльози, сказала:

– Я заблукала…

– Звісно! Інакше не могло й бути, – всміхалася старенька. У неї це так мило виходило, що дівчинка посміхнулася їй у відповідь. Як же вона здивувалась, коли бабуся простягла долоню і схопила її посмішку, що у її старечих руках перетворилась на сонячного зайчика.

– Сюди можна потрапити тільки так – заблукавши, – сказала бабуся, сховала посмішку у мішок, що висів у неї на поясі, і додала: – Як добре, що є на світі неслухняні діти, які так щиро посміхаються! Ану, посміхнися… – попросила вона, і дівчинка посміхнулася.

Бабуся ж… знову схопила посмішку, сховала в мішок і тугенько його зав'язала. Її маленькі, глибоко посаджені очі казали про її хитру вдачу. Довгий ніс нагадував воронячий дзьоб… Зморшкуваті вуста все щось шепотіли, і кільця сережок на її великих звисаючих вухах від цього погойдувалися. Бабця встала з крісла, підійшла до маленьких дверей, що в кутку кімнати, і сказала:

– Ходи сюди, неслухнянко!

– Бабусю, мене зовуть Маша!

– Гарне ім'я, хоча для мене ви всі неслухнянці, – пояснила старенька і щось тихо пробурмотала перед дверима. Двері відчинилися, і Маша побачила двох дівчаток. Вони сиділи на килимі і в'язали крючечками величезну мереживну ковдру.

– Ось, привела до вас ще одну неслухнянку. Навчить її в'язати мереживо, – веліла старенька і розпливлася у посмішці. Її посмішка була такою широкою, що дівчатка посміхнулись у відповідь.

* Пенсне́ – *окуляри без завушних дужок.*

Бабця зловила їхні посмішки, поклала у свій мішок і пішла.

Маша кинулася за нею, але двері вже були замкнені.

– Відчиніть! Випустіть негайно! – гупала вона у двері.

– Не кричи… – прошепотіли до неї дівчатка, – бо розгніваєш чаклунку і вона перетворить тебе на ворону!

– Що?! Та хіба це можливо? – здивувалася Маша.

– Можливо! – кивнули дівчатка. – Скажи краще, як тебе зовуть.

– Маша.

– А я Настуня! – промовила одна дівчинка.

– А я Оля, – сказала інша і запитала Машу: – Ти опинилася тут, бо заблукала?

– Так, – заплакала Маша.

– Ми теж заблукали! – сказали дівчатка. – Сова нас привела до хатинки. А дівчинка і хлопчик, що були тут, навчили в'язати ось таке красиве мереживо. Через те, що вони дуже просились додому, чаклунка перетворила їх на ворон. Так само, як і інших дітей, що потрапляли сюди. Ми б давно звідси втекли… Але бабця так тихо промовляє чарівне заклинання, що нам ніколи його не підслухати.

Маленький павучок, який заповз крізь шпарину, почув невеселу розмову дівчаток.

– Я допоможу вам! – сказав він. – Щойно я бачив, як бабця розв'язала мішок, напилася з нього чогось такого сонячного… стала сильною, веселою… А потім з допомогою пера, що стирчить у її капелюшку, обернулася на ворону і вилетіла з хати. Мабуть, вона десь літає над лісом. Та вона повернеться, і я обов'язково підслухаю її заклинання, – сказав павучок і зник у шпарині.

Бабця повернулася на світанні. Перетворилася з ворони на саму себе, вмостилась у своєму улюбленому кріслі і заснула.

Тоді... по мережаній накидці павучок забрався їй на плече і заліз у вухо. Від лоскоту у вусі чаклунка скоро прокинулась і вирішила подивитися на дівчаток.

– Кару-бару-кар-бекар, – тричі пробурмотала вона, і двері самі відчинилися. – Ну, як ви тут… мої неслухняночки? – сказала вона і на весь рот посміхнулася. Посмішка була такою, що дівчатка ненавмисно посміхнулися їй у відповідь. Бабця те й робила, що хапала їх посмішки й ховала в мішок.

– А зараз вам пора пообідати, – солодко сказала вона і зажмурила очі. Після того, як вона щось прошепотіла, серед кімнати з'явився столик. На ньому стояли тарілки з солодкою кашею, цукерки, печиво, чай і фрукти.

– Смачного! – побажала бабця і пішла. – Раку-рабу-крак-ось-так… – пробурмотала, і двері вмить зачинилися.

– Невже все це – справжнє? – вигукнула Маша.

– Авжеж! Справжнє!

Коли всі були ситі – столик зник. Дівчатка вив'язували мережану ковдру і поглядали на шпарочку, дожидаючи павучка.

Бабця і не здогадувалась, що він підслухав її магічні слова і зараз сидить у її вусі. Походжаючи кімнатами, вона подивилася на мережану люстру і на сову, що дрімала на ній.

– Скільки можна казати! Не гніздися на люстрі! – скрикнула вона, і сова полетіла на своє звичне місце – на оленячі роги, що висіли при вході. А стара розв'язала мішок, напилась посмішок…

– Ух! Відчуваю, як прибуває сила… Не посмішки, а еліксир вічного життя! – раділа чаклунка. – Я весела і рухлива, як і три століття тому, – сказала вона і відчула шалений апетит.

– Кару-няму-кряп! – пробурмотала вона, і в ту ж мить перед нею з'явився столик з різними ласощами. Вона їла і ніяк не могла наїстися. Павучкові, що й досі сидів у вусі, було моторошно від того, як вона плямкає… І він вже хотів вилізти… Аж нарешті…

– Хух… Наїлась, – видихнула бабця, втерши масного рота мереживною серветкою. Вмостилася у своєму кріслі, позіхнула і захропіла: – Хвр-р-р… Хвр-р-р…

От і добре! Павучок виліз із її вуха, поспішив до дівчаток і все розповів.

– Кару-бару-кар-бекар!

Після того, як вони це промовили, – двері відчинились, і вони побачили бабцю, яка солодко спала, розкинувшись у кріслі. Одна її рука ліниво чухала ніздрі, інша лежала на мішку з посмішками.

Дівчатка перезирнулися і вирішили його забрати. Тихенько відв'язали мішок від мотузяного поясу... Та не знали, як прибрати чаклунчину руку.

Та ось… павучок знову заліз їй у вухо і почав лоскотати… І коли бабця перехилилася на інший бік, дівчатка схопили мішок і гайда з хати.

На радощах вони зовсім забули про сову, що сиділа при вході і уважно за ними стежила.

– Угу. Угу-уг…

– Мабуть, нам ніколи не втекти звідси. Зараз сова розбудить бабцю, і ми пропали… – засмутились дівчатка. І, щоб усі ці посмішки не дістались карзі, розв'язали мішок.

Посмішки опинились на волі! Сонячними зайчиками вони закружляли навколо і засліпили сову.

– Кару-бару-кар-бекар!

І після сказаного дівчатками заклинання двері відчинились, і посмішки полетіли до тих, кому вони раніше належали. Дітлахи, яких бабця перетворила на ворон, знову стали дітьми!

Дівчатка вийшли з хатинки. Та тільки зійшли з ґанку, як почули голос чаклунки.

– Та що ж це я! Невже забула зачинити двері? – схаменулась вона спросоння. А потім побачила, що дівчатка втекли. Розлютилася, схопила сову і викинула її з хати.

– Бридкі неслухнянки! Вам не втекти від мене! Знайду – перетворю на ворон! – закричала вона. Витягла з капелюшка чорне перо, змахнула ним і, обернувшись на ворону, полетіла шукати дівчаток, не помітивши їх під ґанком власної хати. Відьма так поспішала, що й не відчула, як обронила чарівне перо.

Дівчатка його помітили. І як тільки взяли його в руки – бабина хатинка розтала в повітрі... На її місці лишилася величезна купа мережива.

Від яскравого сонця мереживо сколихнулося, заворушилося і перетворилося на тисячі прекрасних метеликів.

Дівчатка раділи, сміялися… А потім побачили величезну ворону... ту, на яку перетворилася бабця. Вона опустилась і вже хотіла перетворити їх на ворон… Та збагнула, що загубила своє магічне перо… І полетіла його шукати.

Літала… шукала… кружляла над лісом… і не могла зрозуміти: куди поділась її хатинка? Вона кричала, погрожувала дівчаткам… Та замість слів у неї виривалося лише: – Ка-а-а-р! Ка-а-а-р! Ка-а-а-р!

Дівчатка більше не боялись чаклунки. Їм вдалося відшукати лісову стежечку, що привела їх до рідних домівок.

Чарівне вороняче перо перетворилось на вишукану чорнильну ручку… А чаклунка так і зосталася вороною.

Вона і досі шукає загублене чорне перо і свою хатинку, кружляючи над лісом.

22.07.15 р., на дачі

Руде ластів'ятко

Від зимового сну прокидалась земля. В повітрі мерехтіли промені сонця. З теплом прокинулися бджоли і радо закружляли над старою черемхою. Дні стали довшими, аніж ночі, снігові замети перетворилися на веселі струмки і заполонили стежки....

Розпочалася весна. Вдень і вночі над Україною, над її містами і селами линули качині, гусячі, журавлині, лебедині ключі… Птахи вертали з далекого вирію – додому. Галас радості котився над землею... З набряклих бруньок розпускались листочки, черемха вбиралася у сережки… В сади прилетіли солов'ї і зачарували своїми задушевними трелями світанки і вечори.

Земля поволі одяглася у цвіт, соковиті трави… І прилетіли ластівки. Наче намистинки, вони сиділи на проводах і вели наспівні розмови.

Пара молодих ластівок звили гніздечко під дахом старої хати, у якій жила бабуся. Щоразу, виходячи на подвір'я, старенька милувалась закоханими ластівками. А невдовзі у них з'явилося троє маленьких жовторотиків. Молоді батьки ловили для них мошкару, і ластів'ята зростали. Їх малечий пушок скоро змінився гладеньким пір'ячком, і вони стали схожими на своїх батьків. У них – такі ж білі грудки, гострі чорно-сині крильця і хвостики. Та одне ластів'я було іншим – худорлявеньким і рудим.

Його батьки, братики і сестрички не зважали на це… Та коли ластів'ята навчилися літати, рудому ластів'ятку доводилося вислуховувати різне. Його

ображала надмірна цікавість ластівок, що жили у сусідніх дворах, а ще здивовані погляди горобців, ґав, синиць і сойок. Рудому ластів'яті хотілось скоріше вирости і полетіти якнайдалі від усіх, кого тривожить питання: чому ти таке?

«Якби ж то можна було вибирати, яким народитись… То мені б не доводилося ніяковіти», – визнавало руде, зачаївшись у вітах рясної черемхи.

Наближалася осінь. Всюди пахло стиглими яблуками, соняхами, сливами і чорнобривцями… Вітер спекотного серпня горнув по землі перше опале листя.

Досвідчені батьки-ластівки говорили про довгий переліт у далекий теплий край, про те, що незабаром з дерев облетить усе листя, і настане зима. Юні ластівки вперше у своєму житті почули про білу мошкару, що люди звуть снігом… І бачили, як клопочуться дорослі, щоб відлетіти до холодів. Але зволікають, коли настає новий сонячний день.

Руде ластів'я не розуміло, чого вони не летять. Адже там – у чужому далекому краї – завжди тепло і вдосталь мушви. Йому хотілося туди відлетіти і більше ніколи не повертатися на бабусине подвір'я. Щоб не бачити надокучливих горобців, ґав і дятла, що останнім часом зачастив до черемхи.

Руденьке чекало. Дні і ночі здавалися нескінченними.

Нарешті настав жаданий вечір. Під сяйвом місяця і зірок ластівки об'єдналися у велику зграю і покинули рідну землю.

Довгих три місяці летіли ластівки. Осінні зливи були холодними і затяжними... Доки розгодиниться, ластівки ховалися у високій траві… в очеретах… і чекали. Потім летіли далі.

І ось… у прохолоді вранішньої зорі виникли береги далекої Африки. Дістався найвіддаленішого, найвищого пагорба, руде ластів'я зробило

собі гніздечко. Воно весело кружляло над пальмами, над дивними квітами, над океаном... Тут все було інакшим: земля… небо… і навіть повітря…

Так спливали тижні… місяці… Та ось одного дня ластівки знову збиралися у велику зграю… Вони раділи. Гомоніли про весну… і рідну землю.

– Ич, чого надумали. – сказало Руде, і тихенько відстало від зграї. А зграя ластівок здійнялася над океаном і полинула, розтанувши вдалині над ниттю синього горизонту.

Руде залишилося на чужині. Дні без рідних виявилися нудними і довгими. Пелікани, фламінго, чаплі, папуги та інші тутешні птахи були великими, пихатими, і не зважали на нього… Ластів'я скучало за своєю родиною і все частіше згадувало стару черемху на затишному бабусиному подвір'ї.

І от… однієї літньої ночі воно вирішило повернутись. Над хвилями океану воно летіло додому. Шлях був дуже далеким…

Нарешті попереду показалися рідні поля, луки, ліси, село, річка і двір на її бережку.

– Бабусине подвір'я – найгарніше місце на світі, – вигукнуло Руде і побачило своїх рідних.

Його родина стала ще більшою. Тато і мама вивели на світ нових малюків… Брати і сестри знайшли собі пари – у них теж з'явились малі ластів'ята.

– Де ж ти візьмеш сили, щоб летіти у теплі краї? – хвилювались вони. – Скоро ж закінчиться літо!

– А я... буду тут… Та і ви теж зоставайтесь!

– Ні… Треба відлітати, щоб взимку не пропасти від холоду й голоду!

Діждавши початку осені, ластівки об'єдналися у велику зграю і полетіли у вирій. Руденьке проводжало їх поглядом, поки ті не зникли за обрієм, а тоді самотньо закружляло над подвір'ям. І… його помітила бабуся.

– Прилетіло-таки… Прилетіло! – раділа вона. А потім збагнула, що ластівки уже відлетіли.

Руде ні про що не жаліло. Співало на проводі пісеньки. Кружляло у небі, пірнаючи в хмари… Врешті опускалось і щасливо гойдалося на гілочках пожовтілої черемхи. Надмірна увага дятла, ґав, горобців і синиць більше його не бентежила.

«Що вдієш… у мене руді крильця, спинка і хвостик. Навіщо перейматися тим, що ти не в силі змінити? Хіба ж не краще милуватись навколишнім світом?».

Осінь. Гаї одягалися в золото. Ластів'я бачило, як сумно линуть у теплі краї журавлі, лебеді, гуси, качки… Й не знало, що буде далі, бо ніколи не бачило зиму. Воно раділо кожному ясному дню, милуючись синім-синім, осіннім небом, що простяглося над його рідним краєм.

– Яке щастя – завжди бути вдома! – визнавало Руде, спостерігаючи за горобцями, синицями, сойками, голубами та ґавами, які стрибали з гілки на гілку, ласуючи сухими ягідками черемхи.

Дні і ночі зробилися холоднішими… Мошви на березі ставало все менше і менше... Вдарив перший мороз, і з дерев опало останнє листя.... Тихо… непомітно за дощами й туманами минула осінь.

Зима запорошила снігом стежки і дороги, дихнула сизим морозяним вітром… Біла мошкара, що люди звуть снігом, виявилася холодною і не смачною. Ластів'яті увесь час хотілося їсти, затишне гніздечко не захищало від холоду… І йому довелося шукати тепліший куточок.

Раптом під стріхою Руденьке помітило покинуте горобцями житло – із пуху, сухої трави та решток соломи… Забралося туди… зігрілося... А потім помітило, щілину… І опинилося на горищі.

Там, серед пилу і павутиння, було безліч сухих мух, комарів, метеликів, шашелю...

– Яке гарне місце! – раділо Руде, втамувавши голод. Хоча надалі так не налягало на їжу, не знало, як довго триватимуть холоди, і з'їдало лиш декілька мошок.

На горищі було краще, ніж на вулиці. Ластів'я назбирало міллю посічених клаптиків, що лишились від вовняної свитки і біля комину зробило собі кубельце. Там було гарно, як у раю! Комин постійно дихав теплом...

Вдень Руде літало по горищу… дивилося крізь віконечко на засніжений двір, стрибало з крокви на крокву… А довгими синіми вечорами й зимовими ночами слухало, як завиває хуртовина, як стугонять гіллям голі яблуні, і скрипить, сумуючи за теплом, стара черемха.

Так минали зимові місяці...

Якось на горище забралася мишка. Побачила ластів'я, здивувалася…

– Що ти тут робиш? – пискнула. – Ластівки ж відлетіли ще восени!

– Так, відлетіли… – сказало руде.

– А ти… чому не з ними? – спитала мишка.

Ластів'я не сказало нічого…Той, хто ніколи не залишав рідний дім, не зрозуміє…

– Скоро весна! – весело сказала мишка, так і не дочекавшись від нього відповіді.

– А звідки ти про це знаєш? – раптом спитало Руде.

– Звідки… звідки… Знаю! – мовила вона і через дірочку в стелі покинула горище.

Їжі вистачило до весни. Зима, що виявилася для перелітного птаха справжнім випробуванням, скінчилась. Крізь маленьку шибку вливались яскраві промені сонця, і горище пашіло теплом.

З вулиці доносився дзвін щасливих синиць… і тиха чарівна мелодія.

– Що це за музика? Що це за дзвін? – прислухалось Руде. І, знайшовши щілину, покинуло горище і невдовзі визирнуло з-під стріхи.

А там… Ласкавий вітер підхоплював і розносив по світу срібну музику талої води. Зі стріхи падали краплі… Вони сяяли, співали, сміялись… стрімко линучи до землі…

Всюди танув сніг. Довкола грайливо жебоніли народжені від сонця і криги струмки. Весняне тепло лагідно торкнулося крихітного ластів'яного серця. Ластів'я розправило крила і полетіло назустріч сонцю.

Красиво пробуджувалася земля… пахли набряклі бруньки… радістю бриніло небо… Серед розмаїтих пташиних ключів, що вертали з далекого вирію, ластів'я виглядало свою родину.

І коли зашелестіли в повітрі гостренькі крильця, і над краєм покотився галас ластів'яної радості, Руде відчуло себе по-справжньому щасливим.

Все своє довге життя незвичайне ластів'я не розлучалося з рідними… Воно стало дорослим, і його стали кликати Дядьо Рудий.

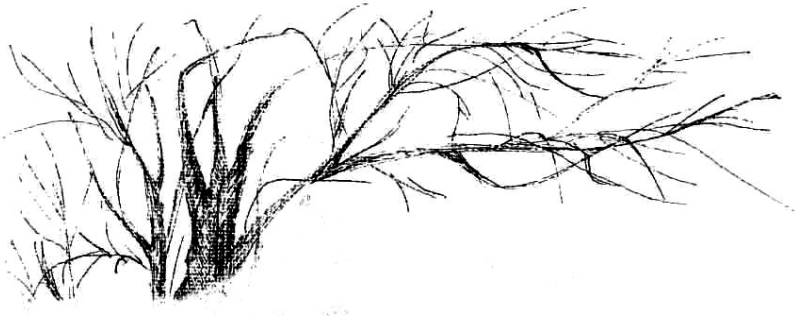

Він завжди був щасливий і радів, коли на світ з'являлися нові допитливі ластів'ята, яких він вчив мудрості:

– Не має значення, яка в тебе зовнішність… Головне, що ти – є!

09.11.2015 р.

Осіння казка

Перед лісу, на пагорбі, височіє дуб.

З давніх-давен кремезний велетень спостерігає за плином життя: за тим, як уночі сяють зорі, як народжується світанок, і починається новий день; як травицю вмиває роса, і промені сонця зливаються з пахощами лісових квітів. Дуб радіє, зачувши, як сперечаються краплі дощу, коли бачить веселку, і стежить, як пори року яскраво змінюють одна одну: весна – зиму, весну – літо…

Як і зазвичай, після літа настала осінь. Листя на дубі пожовкло, обсипалися жолуді... Духмяне опадаюче листя підхоплює вітерець: розносить по

лісу і розповідає усім, що не за горами зима. Вигуки ґав губляться в таємничому листяно́му шепоті... Ніщо не порушує тишу.

Міцним вузлуватим гіллям дуб-старожил тягнеться вгору, щоб почути, про що мріє небо…

– Воно мріє про те, що і я, – промовив він і побачив, як над його розлогою кроною у далекий ірій летять останні перелітні птахи… Це були лебеді. В їх голосах чувся смуток.

– До весни! До весни! – кричали вони на прощання.

Весна… – зелене щастя землі. Почувши про весну, дуб радо зашумів… посміхнувся своїми зморшками... і пригадав пісню шпака.

Коли настає весна, шпак повертається з теплих країв і на найвищій гілочці дуба з ранку до ночі насвистує свої веселі мелодії… Адже колись дуб приютив його у своєму дуплі…

Дуб все пригадував… мріяв… і не помітив, як настала ніч.

Зоряне небо віщувало гарну погоду. І дійсно, новий день видався теплим і сонячним. Неймовірно! На порозі зима, а з-під опалого листя визирає молоденька травичка й питає:

– Невже настала весна?

– Ні, зелененька… Весна не приходить слідом за осінню… Не промине й тиждень як настане зима, – сказав мудрий дуб, і травичка сховалася під килимом прілого листя.

Та через тиждень зима не настала. Минув другий тиждень… третій… четвертий… А довкола – затишно, тепло… У повітрі мерехтить павутиння… У паволоці хмарин сяє сонце… І дуб вже який день зі свого високого пагорба виглядає зиму.

І хоча вночі зорі стверджували, що настав грудень, яскраві верхівки лісу свідчили про те, що осінь і досі лишається в краї.

– Все йде не так… – зашумів дуб, зачувши подих теплого вітру, що нісся з оберемком лісових пахощів.

– Як поживаєте, дідусю-дубе? – запитав вітер.

Дуб заскрипів, зітхнув і сказав:

– Скільки живу, а такого не бачив! Чому не приходить зима?

– Певно, через осінь… – видихнув вітер і додав. – Я бачив, як вона ходила стежками, весело фарбувала дерева, пускала у небо павутиння… Та, здається, це було ще в жовтні…

– Дивно… Невже вона заблукала?! – похитав головою дуб.

– Схоже, що так… Полечу і знайду її! – вигукнув вітер і майнув над узліссям… над лісовими стежками… галявинами… Побачив зайця й питає:

– Зайчику, ти знаєш кожне деревце, кожен кущик у лісі… Чи не бачив ти осінь?

– Ні, не бачив. А що трапилось? – поцікавився зайчик.

– Ще тиждень тому, – сказав вітер, – мала прийти зима: запорошити стежки, вкутати снігом дерева, скувати льодом річки й озера… Але вона не прийшла, бо осінь ще тут. Певно, вона заблукала.

– О, ні!.. А як же моя біленька зимова шубка?.. Літня мені вже набридла, – засмутився заєць і пострибав між кущами й деревами теж шукати осінь.

Вітер полинув далі... На одній із галявин побачив лося і запитав його:

– Лосю, чи не бачив ти осінь?

– Бачив! – відповів лось. – Вона прямувала на зелену гору... Але це було давно. Невже заблукала? – спитав і голосно затрубив.

Лісові звірята почули, як трубить лось… Поприбігали. І, дізнавшись, що осінь не покинула край, засумували. Їжачок, жабка та вуж лише тепер зрозуміли, чому їм ніяк не вдавалося заснути, щоб до весни дивитись яскраві сни. Білочка, єнот та куниця навіть образилися на осінь. Бо це через неї не приходить зима… А їм так хочеться викачатися у сніжку.

Усім хотілось, щоб настала зима. Тільки лисиця слухала, як вони журяться, і раділа.

– Дурненькі! Навіщо вам здалася зима? – казала вона. – Чи й не радість – сніг? Якщо він не випаде, то мисливець ніколи не знайде нас по слідах… Не знаю, як ви, а я люблю життя і свою м'яку, яскраву – в колір осені – шубку.

Звірята не знали, що й думати... Їм теж не хотілося, щоб мисливець їх знайшов по слідах. Та якщо осінь зостанеться – не настане зима… А за нею й весна не прийде… з вирію не повернуться перелітні птахи… А раз не буде весни, то й не буде літа.

Дуб сумно похрускував вітами, дивився навколо й казав :

– Невже так буде завжди?! – старому велетню найдужче хотілося, щоб настала зима… А за нею – весна… Адже щовесни до нього з теплих країв повертається шпак. З ним дуб ніколи не почувався самотнім.

– Охо-хох! – зітхав дуб на весь ліс.

Всі шукали осінь: і звірята, і птахи, і метелики, і жучки… Окрім лисиці. Цілий день шукали: і в лісі, і в лузі, і в полі… Та не знайшли. Увечері ж зібрались вони під дубом, на пагорбі – відпочити. І бачать, як лисиця кудись біжить.

– Куди ж вона поспішає? – вітер полетів слідом за хитрункою.

А вона… й не чує – біжить до болота. Прибігла. Біля великого пня, що стримить край болота, зупинилась… І зникла під коренем.

Довкола стемніло. На небі засяяли зорі. І лисиця висунула з-під кореня писок… і вилізла. Але не сама.

– Виходь! Подихай свіжим повітрям... – казала вона своїй полонянці.

– Відпусти! Мені пора покинути цей край і відійти в Казку дитячих снів, – благала змучена осінь.

– Не відпущу! А будеш суперечити – з'їм! – пригрозила лисиця, а потім ласкаво сказала: – Та я ж добра… А ти наївна… Пішла зі мною вночі – фарбувати в помаранчевий колір болото… Повірила, що я тобі допоможу? Але ж я – лисиця! Хитрість – моя вдача!

Вітер уже хотів з усіх сил загудіти, злякати лисицю… А тоді… Діждав, поки вона сховала осінь глибоко під пеньком, закидала хід хмизом, мохом… і побігла в ліс.

Вітер закружляв навколо пенька, розгорнув мох, відкидав хмиз… І осінь вийшла на волю.

– Осінь знайшлася! Осінь знайшлася! – летів і вигукував вітер.

Дуб зрадів, звірята, пташки, і всяка комашня – зраділи.

– Де вона? Де була увесь час? – питали.

– Під корчем, що біля болота! Лисиця її там тримала, – сказав вітер і додав: – Вона не бачила, що я за нею стежив і звільнив осінь. Нехай тепер думає: куди поділася її полонянка?

Осінь раділа світанку. Дякувала вітру, а потім сказала:

– Мені пора йти! – і, попрощавшись, пішла за обрії.

І тут… сонце сховалось за хмари, повіяло холодом, з неба посипався сніг… Настала зима!

Лисиця прибігла до болота… Але під пнем осені вже не було.

Де поділася осінь – лисиця не знала. Бігала між дерев, кущів і плутала свої сліди, що залишалися на снігу.

– От халепа! Доведеться знов ховатися від мисливців! – сердилася вона. Бо розуміла: якщо осінь триватиме вічно – їй не треба увесь час прислухатися і боятися, адже на тлі золотаво-багряних дерев і кущів вона непомітна.

…Сніжок падав і падав. Лісом таємничо ступала срібна господиня – зима. Все стало білим-білим. Хто мріяв заснути – заснув… Хто мріяв покачатися у сніжку – весело викачувавсь… Зайчик, нарешті, одягнув свою біленьку шубку… Вітер ганяв засніженими галявинами… ярками… А дуб-старожил височів на своєму пагорбі і кремезними голими вітами тягнувся у небо, дожидаючи весну.

08.01.16 р.

На відстані руки

Як часто ми не помічаємо те, що знаходитися зовсім поряд… На відстані руки. І воно продовжує ховатись за незримою ширмою і дякувати, що йому дали можливість – бути.

Так і є! Дорослі мало що помічають.

Натті ж помічає усе. І навіть більше. Подушка нагадує їй вітрило… ліжко – корабель… Штори здаються схожими на таємний вхід у печеру… А дерево, що росте біля будинку, якщо подовгу дивитись на його крону, скидається на величезного дракона. У всьому Натті щось впізнає. Навіть її новенький плащ нагадує їй чарівну блакитну пташку.

«Якби ж мама і тато також змогли це побачити… – роздумувала Натті. – Тоді б ми разом щось уявляли… А можливо, і малювали… І це було б весело!».

Дівчинці так подобається, коли її батьки веселяться, жартують… Але вони так зайняті! Робота… Вона забира їх на цілісінький день. Увечері ж вони повертаються. Натті стрічає їх і з порогу показує, який гарний створила малюнок…

Певна річ… Тато і мама знали, що їхня донечка неабияк любить малювати. І частенько замість того, щоб йти та робити домашнє завдання з математики, відкриває альбом і починає малювати все-все, що навіює її дитяча уява.

І ось… одного дня Натті намалювала небувале створіння: пухнасте, біле… з п'ятьма темними цятками на спині і величезною чорною китицею на хвості. Його симпатичну мордочку прикрашав п'ятачок… Вушка були маленькими… з пучечками довгих чорних ворсинок на кінчиках.

– Хто це? – з подивом питали усі.

Правду кажучи, дівчинка цього й сама не знала… Намалювала… і все. Навіть ім'я не встигла придумати.

Вона гуляла в саду… Роздивлялась малюнок… І ніяке ім'я їй не спадало на думку. Тоді вона поклала альбом на лавку і пішла гойдатись на гойдалці. Раптом її погляд привабила купа старих дров: на ній сидів симпатичний і водночас страшнуватий звір. Натті його не злякалась. Підійшла ближче. І впізнала… Це ж той, кого вона сама намалювала.

– Іди… Іди до мене… – промовила вона.

Та звір ніби не чув… відходив все далі, далі… А потім побіг. Натті побігла слідом… Але він несподівано зник. Ніби розтав…

Дівчинка нічого не розуміла. Шукала очима довкола… І раптом їй здалося, що він зовсім поряд. Вона закрила очі і простягла руку. Її долоню

огорнуло приємне тепло... І вона відчула, що доторкнулась до лякливого казкового створіння, а точніше – до його ніжного хутра...

Та коли вона очі відкрила, то побачила, що потрапила в інший світ.

Довкола широко простелилось Горохове поле. Стручки гороху були стиглими, повними… Натті зірвала кілька, розлущила… Горошинки виявилися дуже смачні.

– Так-так… – повторювала і намагалася зрозуміти, куди ж потрапила. Усе було дуже дивним: і земля, і рожеве небо, і повітря, що так смачно пахло. Тільки сонце було таким, як і зазвичай.

Вдалині, за Гороховим полем, виднілось щось темне.

«Таке, як ліс…» – подумала дівчинка, зірвала ще кілька стручків і почимчикувала вперед.

То були незвичайні дерева… Кожна лусочка кори, кожна гілка, кожен листочок – солодко пахли. Тому що ліс був не сосновий і не дубовий, а шоколадний!

– Зломи гілочку! Покуштуй… – шепотіли шоколадні дерева. Але дівчинка їх не слухала, хоча й дуже хотіла скуштувати. Вона поспішала, бо їй дуже кортіло дізнатися: що знаходиться далі…

Опинившись на узліссі, Натті побачила внизу Рум'яне містечко…

– Який дивний будиночок... – мовила вона, як підійшла до першого дому. Він і справді був незвичайним – округлим і пахнув свіжоспеченим бісквітом. Замість даху – величезна строката парасоля… Замість вікон – величезні прозорі льодяники у вигляді серця…

І тут… із-за будинку показалася знайома чорна китиця… Авжеж там сидів казковий звір.

– Я тебе бачу. Виходь! – промовила Натті. І невдовзі почула, як щось зашипіло на подвір'ї. Це був фонтан! Дівчинка відчула, як їй на обличчя впало кілька прохолодних крапель. Вони виявилися солодкими.

– Та це ж лимонад! – сплеснула вона долонями і побачила квіти. Вони росли поруч з фонтаном і розправляли свої тугі желейні пелюстки. – Яка дивовижа! Лимонадний фонтан і желейні квіти! – дивувалася Натті. І раптом згадала: все це вона вже десь бачила...

Чудернацький звір не поспішав виходити із-за будинку. Сидів, виляв хвостом…

– Не бійся! Я хочу з тобою подружитись, – промовила Натті. І тоді дивний звір виглянув із-за свого будиночка і без поспіху підійшов.

– Нечай! Нечай! – доброзичливо озвався він.

– А я і не збиралася чхати, – зауважила Натті і запитала: – Здається, це я тебе вигадала?

– Авжеж! – кивнув головою кумедний звір. – Я є завдяки тобі! Нечай! – вкотре вимовив він і подав їй свою пухнасту лапу.

– Та не чхаю я! Невже не бачиш? – сміялася Натті.

Дивний звір знизав плечима, зітхнув, почухав потилицю, а потім сказав:

– Бачу, тобі потрібен час... Маючи таку велику уяву, ти нічогісінько не розумієш… – образився він і пояснив: – Якби ти чхала, то я б сказав: Будь здорова!.. Нечай – моє ім'я. Невже не ясно?..

– Вибач... Я і справді нічого не розумію. Не розумію – де я? Й чому мені все тут здається знайомим? – запитувала вона і, не почувши скорої відповіді, вирішила, що це сон і вщипнула себе. – Ой! – зойкнула від болю.

Дивачка. Сама собі робиш боляче… – всміхнувся Нечай і, відчинивши настіж двері, промовив: – Заходь до мого будиночку, напою тебе суничним чаєм.

Його дім був не схожим ні на які будинки. Двері нагадували плитку білого шоколаду і так солодко пахли пряженим молоком!

«Так і є! Це справжнісінький білий шоколад!» – подумала Натті. І раптом ці двері до неї прошепотіли: «Відколупни трішки… Ну хоч лизни!».

У будиночку виявилося гарно і затишно. На підлозі – пухкий білий килим. Крісла й диванчик встелені м'якими різнокольоровими подушками. А в кутку, у величезній горіховій шкаралупі росла блакитна троянда. Нечай помітив: троянда неабияк сподобалась Натті!

– Я сам її посадив! – похвалився він. – Понюхай, як пахне… – і, поки Натті обдивлялась троянду, заварив чай.

– Чай готовий… Прошу до столу!

Вони пили чай, розмовляли. Дівчинка бачила, що Нечай кмітливий, милий і добрий. З ним було легко! Він знав усе, що вона хотіла в нього спитати. І раптом вона пригадала: Нечаїв будиночок, желейні квіти, фонтан, а також шоколадний ліс – все це є в її старенькому альбомі.

– Та це ж усе намалювала я! – радісно вигукнула Натті. – Того дня я не пішла до школи, бо була схожа на суницю. «Це – алергія!» – зауважила мама і наказала, щоб я назавжди забула про солодощі.

І тоді… я їх намалювала! – промовила Натті і посміхнулась. – Оце чудасія! У цьому дивному світі усе ожило… Все справжнє і напевно смачне, – зітхнула вона, а потім поглянула на кумедний Нечаїв будинок:

– А знаєш, для чого я намалювала цей будинок? – запитала дівчинка.

– Щоб здивувати вчителя малювання! – не замислюючись, відповів Нечай.

– Так! І в мене це вийшло! – радо мовила Натті і поглянула на годинник. – Як дивно! Ми розмовляємо, розмовляємо… А він показує одне і теж.

– Не зважай! – кивнув лапою Нечай. – Адже ти знаходишся у незвичайному світі, що зветься Вигада́рія! Тут завжди панує південь, і стрілки годинника… хоч як ти їх не крути… займуть своє звичне місце – на цифрі «12».

– Якщо так, то я можу тут бути скільки захочу?

– Яка кмітлива… Здогадалась! Там, де ти живеш, – не промайне і хвилини.

– О!.. Як часто я мріяла про таке… І це сталося! – раділа Натті.

– Так і є! Коли мрієш, тому, що мрієш, то і небо, і земля допомагають мрії здійснитись, – врочисто виголосив Нечай і спитав: – Ти допила свій чай?

– Допила… А що?

– Що-що… Ходімо прогуляємось!

…І вони встали з-за столу, вийшли з будиночка і попрямували вулицею.

– Нечаю! Мені здається, чи й справді всі ці будиночки нагадують потяг із кексів?

– Ні, тобі не здається. Це ж ти їх такими намалювала! – засміявся Нечай. – Нагадаю, що це було на уроці. Коли, твоя подружка дістала з портфеля кекс і, трішечки надкусивши, запропонувала тобі.

– Точно… Згадала! То був урок малювання… І Тіна зовсім забула, що мені не можна їсти солодкого! – мовила Натті і допитливо поглянула на Нечая. – І як ти це знаєш? Я ж тебе намалювала не тоді…

– Я народився дещо пізніше. Але ти навіть не уявляєш, скільки я цього чекав, – зізнався Нечай.

Натті слухала, йдучи, оглядала бісквітні будиночки, у вікнах помічала чиїсь лякливі, здивовані погляди… А потім запитала:

– Як можна жити в таких будинках? Все ж таки це бісквіт! А він, як я знаю, черствіє і псується.

– Тут ніколи нічого не псується і не старіє, – відповів Нечай.

Вулиця добігла кінця. Далі яскравим широким килимом розіслався Квітучій степ. Яких тільки квітів тут не було: і маки, і сон-трава, і незабудки, і ромашки, і півники, і смолка, і волошки, і дикі гвоздики…

– Скільки квітів! Скільки квітів! – із захватом повторювала Натті.

– Я знав! Я відчував, що тобі тут сподобається, – приказував Нечай, йдучи попереду.

Милуючись степом, його духмяними квітами, сонцем і небом, друзі прямували до Блакитного яру, що розлягався за смугою диких нарцисів.

Яр був настільки глибоким, що, дивлячись вниз, Натті відчула легкі поколювання в долонях і п'ятах. Нечай шукав земляні сходи, що через блакитну паволоку були не помітні.

– Та ось же вони! – врешті вигукнув він і запитав Натті: – Спускаємось чи як?

Натті відчувала: там, внизу, на неї чекає щось дуже цікаве... І кивнула на знак згоди: – Так!

Нечай спускався першим, Натті – за ним… Дістався останньої сходинки, вони скоро опинилися на незграбній стежці. Вона вся була встелена гострим камінням… Та лише так можна було дістатись Зеленої долини, котру хотів показати Нечай.

Мандрівка виявилася не надто приємною: каміння кололо крізь черевики. Зелена долина прохолодно дихала сирістю, всюди буйно зеленів мох.

– А тут холодно! – починаючи цокотіти зубами, мовила дівчинка.

– Якщо змерзла – можемо вернутись нагору…

– Ні, не треба! – відказала Натті, продовжуючи цокотіти зубами.

– Молодчина! Цокотиш зубами, а не здаєшся, – посміхнувся Нечай і загадково мовив: – А як же твій фокус? Одного разу ти намокла під дощем… І…

– І уявила перед собою сонце. І тієї ж миті мені стало тепло! – згадала Натті.

– Так… Саме так! – радо кивнув Нечай і сплеснув мохнатими, схожими на людські долоні, лапами.

Натті закрила очі і так само, як і тоді, уявила сонце. Зігрілася й перестала тремтіти.

Долина скидалась на велетенську пухнасту зелену долоню… Увінчана кущиками суниць, які те і знали, що ледь чутно просили дівчинку з'їсти хоча б одну ягідку.

Але вона йшла далі, не зважаючи на застороги свого пухнастого друга. Невдовзі вони опинились перед високим пишним парканом, а точніше – стіною блакитних троянд.

Блакитні шовкові пелюстки! Вони не пахли через цей, до кісток пробираючий холод! Трояндове віття, що утворювало стіну, було густим і колючим. За нею виднівся кам'яний палац. Його алеї були наче осиротілі – не підметені. Тихий вітерець поволі горнув опале листя і пелюстки...

– Певно, там нікого не має. Хто може жити серед такого холоду? – зазначила дівчинка.

– А от і ні. Там живе князь Марикій. Цей холод віє від нього, – мовив Нечай. – Раніше князь був хорошим – добрим і чуйним. А потім його серце перетворилося на холодний камінь – сапфір. Ті, хто був поряд, зносили холоднечу його незворушного серця… А тоді не витримали… і Марикій залишився один.

– А що як нам з тобою потрапити в замок, поговорити з князем… – запропонувала Натті і додала: – Можливо, ми допоможемо йому змінитися.

– Цікаво… Як? – спитав Нечай і сердито сказав: – Подивилась на замок і годі... Ходімо назад!

– Ні! – хитала головою Натті й приказувала: – І як можна бути таким байдужим до чужої біди?

– Він сам собі накоїв біди! Не слухав Мудрія нашого світу… А той застерігав його – не зазнаватись, щоб не впустити у своє серце зухвалість і гнів.

Ми довіряли Марикію… А найпрекрасніша з Вигадарії його любила. Та він не помічав, бо надто самовпевнений. Пішли назад!

– Ну, будь ласочка, Нечаю… Давай хоч спробуємо, – вмовляла Натті.

– Яка ж ти настирлива! Добре… Пішли!

Знайшовши у заростях хід, Нечай завів дівчинку на подвір'я. Там було не прибрано і безлюдно. У замку також панувала холодна тиша. Аж ось в одній із кімнат почулося, як хтось ходить. Вони підійшли. Постукали.

– Хто там? – пролунало із-за дверей… і вони увійшли.

– А… Це ти, Нечаю! Давненько щось ти не заходив... – сказав князь, насупивши брови.

– Доброї миті, князю!.. – привітався Нечай. – Ось, привів до Вас гостю. Знайомтеся! – і представив Натті, для якої досить незвичним було почуте привітання: «Доброї миті!».

Марикій був холодним і не балакучим… Похмурившись, слухав Нечая, який повідав йому про те, як Натті потрапила до Вигадарії.

– Як знайомо! Колись і я так само сюди потрапив, – зауважив князь. – Але мене привів не ти! – розлючено вигукнув він.

– Це знак! Нам пора, – натякнув дівчинці Нечай. – Бувайте, князю! Завітаю іншим разом, – сказав, і вони з Натті скоренько покинули володіння Марикія.

Замок у блакитних трояндах лишився позаду. Нечай і Натті мчали Зеленою долиною. Не страх, а холод пробирався до їхніх сердець, і вони бігли, щоб зігрітись. Фокус з уявленням сонця не діяв, бо для цього потрібен спокій.

Добряче пробігшись через всю долину, вони все ж таки зігрілися і вже спокійно йшли знайомою кам'янистою стежкою – до сходів, що у Блакитнім яру. Вибрались на гору… І їх тепло й духмяно – тишею й сонцем привітав

знову Квітучій степ. Але Натті не милувалася його яскравими барвами… А йшла і думала про князя.

– Нечаю, а хто привів князя у Вигадарію? – допитувалася вона.

Нечай мовчав, поспішно чимчикував попереду... І, коли вони опинилися посеред Горохового поля, промовив:

– Розкажу іншим разом. Тобі пора додому!

– Ну, будь-ласка!.. Розкажи зараз… – просила Натті.

Врешті… Горохове поле залишилося ген-ген позаду… так само, як і Квітковий степ, Рум'яне містечко, Шоколадний ліс і вся Вигадарія. Не пройде і хвилина, як Натті опиниться вдома.

– Чи я потраплю сюди ще? – зі смутком спитала вона.

– Немає нічого неможливого! – промовив Нечай, погладив своєю пухнастою лапою її долоню і сказав: – Ми обов'язково зустрінемось!

Натті повернулась додому. Вона нікому не розповідала про свої пригоди.

«Як знати… Можливо, коли я про все розповім, Нечай більше ніколи не з'явиться у моєму житті», – міркувала вона і чекала нової зустрічі.

Так минуло п'ять років.

– Немає нічого неможливого! – кожен раз повторювала Натті. Вона дивилася на давній малюнок з казковою істотою і відчувала, що виросла.

– Нечаю… Чому ж ти так довго не з'являєшся? Невже не відчуваєш, як я чекаю.

Натті скучала за другом… Та в якусь мить відчула, що він зовсім поряд. Закрила очі, випростала перед собою долоню… і впізнала аромат степових квітів. Ласкаве тепло торкнулося її руки… «Вигадарія! Вигадарія!» – подумалося їй, але вона так боялась відкрити очі.

Натті повернулась у Вигадарію. Вона опинилась прямісінько посеред Горохового поля, де її з пишним букетом степових квітів дожидав Нечай.

– Доброї миті, Нечаю! – радо вигукнула вона, обійнявши.

– Доброї миті, Натті! От ми й зустрілися.

– Я так чекала цієї зустрічі! Чому ти так довго не з'являвсь?

Нечай вагався – казати чи ні. Та він знав, що не гарно ігнорувати того, хто колись подарував тобі щастя – бути.

– Чекав! – коротко мовив і посміхнувся.

Натті опустила очі: нащо було чекати, коли можна просто зустрітись. І все ж вона не докоряла. Хай там як… головне, що вони нарешті зустрілися.

Друзі вийшли з Горохового поля і попростували стежкою через Шоколадний ліс. Коли опинилися на узліссі – Натті побачила містечко і відразу впізнала Нечаїв будиночок.

– Він і досі пахне свіжоспеченим бісквітом! – весело вигукнула вона, підійшовши до ґанку.

– Не досі… А завжди! – зауважив Нечай.

– А желейні квіти і фонтан з лимонадом… і райдужна парасолька на будиночку замість даху… і двері з білого шоколаду… Все так само, як і тоді, – раділа Натті.

– Так-так… Все як завжди! Проходь до будиночка! Я заварю суничний чай, пригощу тебе… Ніхто не вміє готувати такого смачного чаю, як я! – похвалився Нечай.

У будинку, так само, як і на подвір'ї, нічого не змінилось. У куточку, в горщику зі шкаралупи велетенського волоського горіха квітувала блакитна троянда. На годиннику обидві стрілки були на «12». Нечай заварив

чай, розлив у красиві глиняні чашечки, і його лісовий аромат ніби заворожив Натті. Вона поглянула на кумедне обличчя Нечая і весело похитала головою.

– Це ж треба бути такою пустункою, щоб намалювати тобі замість носа кирпатого поросячого п'ятака!

– Не картай себе. Я задоволений тим, що саме такий! – радісно промовив Нечай.

Все було так, як колись: вони пили чай, розмовляли... Натті знов помічала: Нечай знає все, що вона відчуває, думає… і бачить, як їй не терпиться дізнатися: чого ж він чекав і не з'являвся?

– Я чекав, коли ти виростеш, – раптом промовив він і додав: – Хіба ж тоді я міг тобі пояснити: чим більше спілкуєшся з Князем Сапфірове серце, тим більший ризик перейняти його злі думки і стати таким, як він.

– Я зрозуміла, – кивнула Натті і несміло спитала: – Як так сталося, що він потрапив сюди – у Вигадарію?

– Гаразд, розповім! – погодився Нечай. – Але пообіцяй, що будеш розсудливою і обережною.

– Обіцяю! – відповіла Натті і стала слухати незвичайну історію.

– Колись… дуже давно… в тому світі, де живеш ти, жив молодий художник на ім'я Марик. Якось намалював він небувалої краси дівчину. Дівчину-квітку. Зобразивши її на папері, він і не здогадувався, що у такий спосіб подарував їй можливість бути насправді.

І… в якусь мить ця неземна дівчина з'явилася на порозі його будинку. Назвала своє ім'я і розповіла, що завдяки йому з'явилась на світ.

Фая (так її звати) не втрималась і відкрила йому те, чого не можна було в жодному разі... Так Марик дізнався, що зовсім поряд – на відстані руки –

є інший, незримий, світ – Вигада́рія… Звичайно, йому відразу захотілось туди потрапити. Фая не бажала й чути про це... Та після того, як він пообіцяв, що, подивившись на Вигадарію, відразу ж повернеться додому, – погодилась.

Але Марик порушив свою обіцянку і зостався. Був зачарований красою дівчини-квітки і не хотів з нею розлучатися.

Фая благала Марика повернутись, тривожилася… Адже він – людина. Люди повинні жити у своєму світі! І тільки іноді вони можуть потрапити у Вигадарію і неодмінно ж мусять повернутись додому.

Марик був у захваті від Вигадарії. Усе, що він малював, миттю оживало: і Блакитний яр… і чарівні блакитні троянди, і розкішний Замок... У тому замку серед блакитних троянд вони з Фаєю оселилися.

Все було добре! Життя було сповнене радості. І було щастя, і багатство, і друзі... Час стояв на місці, і все лишалось таким, як є… Та поступово Марику усе це набридло. Він зробився зухвалим. Все частіше був невдоволеним. Зло поступово заволоділо його серцем, і від нього повіяло холодом. Марикове серце перетворилось на холодний синій камінь – сапфір. Відтоді всі його стали звати Князь Сапфірове Серце.

– Думаю, було б краще, якби він повернувся додому, – розсудливо мовила Натті.

– Воно то так… Та як? Щоб повернутися, у його грудях повинно бути людяне серце – м'яке, тепле, живе… – пояснив Нечай і зажурився.

– Вибач… Я не хотіла тебе засмутити.

– Не зважай! – кивнув він, опустивши очі, а потім посміхнувся – подивився на неї... – Мить… і я знову такий, як завжди! Радість – моє друге ім'я, – піднесено промовив Нечай і додав: – А ходімо прогуляємось…

– Ходімо!

Випивши ще по чашці чаю, вони вийшли з будиночка і попростували вулицею… Рум'яне містечко аніскілечки не змінилося… Воно смачно пахло і дивувало. З будиночків визирали дивні створіння – не то ельфи, не то звірі. Забачивши Натті, вони ховалися до своїх осель.

– Чому вони ховаються? – не розуміла Натті.

– Тому, що ти людина. А від людей не знаєш, чого чекати.

Певна річ, Натті хотілося їм пояснити, що вона – хороша, і, познайомившись, завітати до них у гості, але її надто цікавило дещо інше.

І ось… всі ці, схожі на поїзд із кексів, будиночки… вулиці… лишилися вдалині... Стежка вела їх Квітучим степом, все далі й далі…

– Невже вона зникла? – запитала Натті.

– Ти про Фаю?

– Так, про неї.

– Фая не зникла. Хочеш її побачити?

– Хочу! – радо вигукнула Натті, і Нечай повів її туди, де вона ще не бувала.

Вдалині зеленіли Пташині луки. Яких тільки пташок тутечки не було! Їх гнізда були усюди: і на деревах, і в кущах, у траві… І більші… і менші… і зовсім маненькі пташки відгукувалися й співали дзвінкими різними голосами!

Між верб показалося озеро і затишна хатинка. На березі сиділа дивна дівчина. Вона милувалась білим лататтям, що розпускалося на воді.

– Доброї миті! – тихенько озвався до неї Нечай.

Фая обернулася... Від приємної несподіванки її вії-пелюстки затріпотіли, як крильця весняного метелика.

– Доброї миті! – радо озвалась вона і, помітивши Натті, запитала Нечая: – Певно, це та дівчина, що подарувала тобі можливість бути?

– Так! Вона… – з гордістю промовив Нечай. Після того, як він це сказав, Фая підійшла до Натті і простягнула їй ніжну, як квітка льону, долоню. – Мене зовуть Фая! – сказала вона і зазначила: – Мені подарував можливість бути один талановитий юнак. Певно, Нечай тобі розповідав про нього?

– Так, – відповіла Натті й спитала: – Невже нічого не можна змінити?

– Важко сказати, – зітхнула Фая. – Краще не зустрічатися з ним. Хто знає, що криється в його холодному серці.

– Ой! – раптом вигукнув Нечай, поглянувши на латаття, що зачаїлось між тихих хвиль. – Мені здається, чи й справді квіти зробились червоними?

– Ні, тобі не здалось, – зауважила Фая. – Вони такими стають, коли я сумую, – мовила вона стиха, потім кивнула рукою, посміхнулася... – Та що це я? Годі журитися, – сказала і запросила гостей до своєї хатинки.

Її хатинка виявилась невеличка й затишна. Стіни – сплетені з верболозу, крівля – очеретяна. Замість килиму – густа духмяна трава, на вікнах – разки прозорого росяного намиста, а на столі – велика квітка з дзеркальними пелюстками. Фая принесла чашечки, блюдця і пригостила своїх гостей гарячим шоколадом.

Натті із задоволенням пила смачний шоколадний напій. Вона виросла, і алергія від солодкого зосталася десь у минулому.

Друзі весело спілкувалися. Фая розповіла кумедну історію.

– Якось від пташок я почула, – сказала вона, – що на Лисому дубі оселилася зграя метеликів. І вдень, і вночі вони лоскочуть його віти своїми крильцями. Старий дуб скрипить, здригається від сміху… А їх це так забавляє! «Бідне дерево! Воно ж так лусне від сміху!» – подумала я, знайшла той дуб і запросила метеликів пожити на даху моєї хатинки. І вони жили… А тоді десь полетіли.

– Як прикро! – зітхнула Натті, якій завжди подобалися метелики.

– А ось я вам розповім іншу історію! – мовила Фая. – Одного дня троє молодих вітрів пролітали над Пташиними луками… Помітили мою хатинку і попросились поглянути: чи така ж гарна вона і всередині? І я відчинила перед ними двері та потім пожалкувала. Вітри влетіли до моєї оселі, здивувалися і закружляли з такою силою… Ще трохи… і здійняли б мою хатинку до неба. Довелось їх прогнати!

Нечай і Натті слухали… сміялися... Потім подякували гостинній господині і рушили далі. Вони ішли і думали про те, як допомогти князю Марикію.

Пташині луки і Квітучий степ зосталися вдалині. Вони опинилися перед Блакитним яром.

– Не боїшся? – спитав Нечай.

– Якщо тоді не боялась, то зараз тим більше, – відповіла Натті.

Земляними сходами вони спустилися в яр і кам'янистою стежкою направились у Зелену долину.

Там було тихо. Довкола пахли стиглі суниці... Але холодом віяло так, що шкіра враз робилася «гусячою». Вдалині виднівся замок у блакитних трояндах.

Дістався туди, Нечай відшукав у трояндах хід, і вони з Натті потрапили до замку.

Як і минулого разу, серед похмурих тіней і тиші почулися кроки: гуп-гуп, гуп-гуп… Князь Сапфірове Серце ходив коридорами… Він помітив їхні постаті й вигукнув.

– Хто насмілився сюди завітати?

– Доброї миті, князю! – привітався Нечай.

– Нечай?! А я думав, що ти вже й забув до мене дорогу! Чому не приходив? – спитав грізно Марикій.

– Та якось… так вийшло… Відволікся не вартими Вашої уваги справами. Вибачте!

– А що це за красуня з тобою? Звідки взялась у нашому світі?

– Та це ж я – Натті! – озвалася дівчина. – Невже не впізнали? Ми з Нечаєм одного разу заходили до Вас. Щоправда, це було п'ять років тому.

Марикій підійшов ближче, подивився на неї…

– Я не знаю тебе! Хто ти?

– Як же... Невже забули, князю? – стиха мовив Нечай і прошепотів: – Це ж у людському світі минуло п'ять років, а тут – лише мить!

– Досить жартів! – заволав князь, розлючено змахнувши рукою.

Але Натті чомусь його не боялася. Стояла, дивилась у його скаженіючі очі і помічала тінь чогось юного, світлого.

Марикій розлютився ще дужче. Та коли Натті торкнулася його руки, завмер від несподіванки. Його холод пройняв всі пальчики, і вона прибрала руку.

– Я все одно не боюся! – сказала дівчина, відчуваючи, як її гаряче єство бореться з холодом Сапфірового серця.

– Ви добра людина. Хоча, певно, й забули про це, – промовила Натті.

– Добра людина? Та ти смішна! – вигукнув він і вже хотів на неї замахнутись… Як щось зупинило його руку. Він несподівано заспокоївся… Обличчя осяяла посмішка… зморшки розгладились… очі посвітлішали... І він пригадав рідний дім, кімнату, мольберт… Де він тонесеньким пензликом торкається золотої, рожевої, блакитної… фарби і малює дівчину-квітку.

Натті помітила, як на його щоці заблищала сльоза. Покотилась і, впавши на підлогу, розлетілась довкола іскринками. Князь Сапфірове серце знову став Мариком. Те, що змушувало його з дитинства творити, ожило в нім. І його серце зробилось таким гарячим, сповненим радості і надій.

– Доброї миті! Доброї миті! Доброї миті! – повторював він. – Яке щастя бути собою!

Марик зрозумів: ця неприємна історія трапилась з ним через те, що він не виконав свою обіцянку – обов'язково повернутись додому. І цим порушив закон Творчої сили.

– Фая… Як вона тепер? – запитав він з почуттям провини.

– Фантастична… як завжди! – весело кинув Нечай.

Невдовзі вони покинули замок у блакитних трояндах. Зелена долина відтепер дихала їм услід пахощами стиглих суниць і приємним теплом. Крізь товщу зеленого моху пробивалися синьоокі незабудки. Кам'яниста стежка вже не була такою колючою, як раніше… Каміння розрівнялося, утворивши гладеньку доріжку, що вивела їх до крутого схилу, у якому виднілися сходи. Коли вони вибралися з Блакитного яру, їх зустрів яскравими барвами та щедрими пахощами Квітковий степ. За ним простяглися Пташині луки, де у вербах сяяло синє озеро. А біля води на зеленому березі сиділа Фая.

Марик відразу її упізнав. Привітався, вибачився за все, а потім сказав:

– Прощавай! Я повертаюсь додому!

Вони мовчали і лише дивились одне одному у вічі…

– Пора! – стиха мовив Нечай, і Марик пішов. Він був щасливий, хоча десь у глибині свого серця відчував смуток, бо ніколи вже сюди не повернеться.

Фаї теж було радісно і водночас сумно… Та вона посміхалася, відпускаючи усі свої далекі думки.

Натті взяла Марика за руку, заплющила очі і простягнула перед собою долоню. Марик теж заплющився і так само випростав руку. Він так довго пробув у Вигадарії, що і відвик від свого звичного людського життя.

– Немає нічого неможливого! – промовив Нечай.

Мить… І вони з Натті опинилися у Земному світі.

Натті і Марик повернулися… кожен – у свій дім, у свою родину. Вони не встигли запитати у одне одного ні адреси, ні номера телефону...

Та ось… одного разу вони зустрілись на вулиці міста. Марик помітив Натті, коли та поверталася з ліцею.

Відтоді вони частенько зустрічалися… Гуляли вулицями міста… відвідували художні виставки... А іноді влаштовували відпочинок на природі: смажили на вогнищі ковбаски, картоплю… сміялися, розмовляли… А тоді брали пензлики, фарби і створювали на полотні незвідані чарівні краєвиди і нових жителів Вигадáрії.

07.12.16 р.

Стежка додому

В одній небагатій родині зростала дівчинка, яку всі лагідно звали Соля.

Тато і мама дуже її любили, але Соля не зважала на їхню любов і турботу. Коли мама просила її допомогти по дому, Соля неохоче погоджувалась. Знехотя витирала пил, поливала квіти, підмітала… Тоді йшла до дзеркала, що у вітальні… і милувалась собою.

Вона дивилась на своє відображення і думала: «Ну чому я народилася тут? У багатій родині я б почувалася значно краще: носила б найгарніше вбрання, прикраси, щодня б їла шоколад, гралася дорогими ляльками і разом з батьками подорожувала по світу».

Через такі думки настрій у Солі погіршувався. Вона йшла до своєї кімнати, лягала на ліжко і вдавала, що спить.

– Мабуть, наша донечка захворіла... – хвилювалися тато й мама, а потім викликали лікаря.

– Немає чого хвилюватися… Здорова ваша Соломія! – казав лікар, оглянувши дівчинку.

Плинув час. У Солі з'явилася маленька сестричка – Марта, але дівчинку це зовсім не радувало. Татко менше тепер приділяв їй уваги. Мама – теж. Соля ображалася, сердилася… І, коли мама просила її погратись з маленькою Мартою, вона тайкома її ущипне, і та починала плакати.

Відтоді маленька не хотіла іти до неї… Та для Солі це було дрібницею порівняно з тим, що батьки перестали перейматися її поганим настроєм.

Так і було… Соля постійно ходила сумна.

Та от одного дня Соля підійшла до дзеркала, що у вітальні. Величезне, у людський зріст, люстро відображало усе навколо яскравішим, ніж зазвичай, і невимовно вабило.

Соля кружляла перед ним, уявляючи себе у блакитному розшитому перлинками платті… линучи думками в інше життя – в багатство і розкіш.

– Як хочеться, щоб так було насправді! – сказала вона.

– Ти впевнена, що хочеш саме цього? – почувся десь із глибини дзеркала дивний голос. Соля прислухалася, оглянула дзеркало…

– Ти не відповіла… – пролунало… і хтось знову спитав: – Ти впевнена, що хочеш опинитися там, де ти себе уявляєш?

– Так! Хочу! – твердо мовила Соля.

– Ти дуже сміліва! – пролунало втішно. – Але знай: тільки-но твоє бажання здійсниться, ти вже ніколи не зможеш повернутися до своїх рідних. А вони тебе дуже люблять, – цей солодкий таємний голос лунав ніби з іншого світу.

– Ну і нехай… Що мені до того?! – заявила Соля.

І ось… після сказаних нею слів у кімнаті закружляла золота віхола. Через її золотий пил дівчинка нічого не бачила… Вона затуляла долонями очі і слухала приємний голос, що закликав іти вперед. І вона йшла, відчуваючи, як грузне в піску, як точить спрага, й те, як об її шкіру боляче б'ється пісок.

– Можеш відкрити очі! Віхола стихла, – раптом почула вона. Попереду простелилася безкрая золота пустеля: гори піску, за якими виднівся високий золотий палац.

– Хочу пити! – знесилено мовила Соля, опустившись на коліна.

– І де ж поділася та сміліва, рішуча дівчинка, що стояла перед дзеркалом?.. – почула вона знайомий голос. Підвелася. Озирнулась...

– Це я тебе кликала. Обережно! Не наступи!

Соля опустила очі й побачила перед собою Білу гадюку.

– А-а-а! – заверещала налякана.

– Не бійсь, моя люба!.. Бачиш, ген попереду височіє палац… Там багато нарядів, іграшок, солодощів… Всього, чого забажаєш! А на подвір'ї бринить джерело. Його прохолодна вода вмить втамує твою спрагу! – сказала гадюка і поповзла до свого палацу. Соля пішла слідом.

Зблизька палац був ще яскравішим і гарнішим. Дівчинка помітила на подвір'ї джерело і кинулася до нього напитись… Смачна вода нагадала їй рідний дім, бо пахла вишневим цвітом.

Разом з білою гадюкою Соля піднімалася сходами в замок.

– О… Розкіш із моїх мрій! – раділа вона.

– Ти можеш все це вважати своїм, – сказала Біла гадюка.

– Як?.. Все, все…

– Так! Все, що належить мені, віднині – і твоє. Адже ти, не замислюючись, обрала багате майбутнє… і мене. Віднині будеш мені за дочку, – промовила холодна господиня замку і поповзла до свого трону.

Чого-чого, а такого Соля не ждала: їй було незвично і неприємно називати гадюку мамою… Але розкіш була ціннішою, аніж те, що казало їй серце.

Соля з радістю по кілька разів на день вдягала нове, багате вбрання… гралася найгарнішими ляльками… А довкола стояли тарелі з всілякими фруктами, лукумом і шоколадками.

– Мамо, а коли ми відправимось у подорож? – якось дівчинка запитала гадюку.

– Невже тобі нудно зі мною, моя доню?

– Ні… Але ж цікаво дізнатися, що знаходиться далі Золотої пустелі?

– Гаразд, моя люба. Побачиш… Зараз побачиш, – промовила Біла гадюка і, пильно зорячи їй у вічі, засичала: – Засни… Засни… Засни…

…І дівчинка заснула. Вона бачила незвичайний сон: ніби птаха, вона летіла над лісами, морями, горами і долинами… Якась незнана, невидима сила несла її високо над світом, а потім повернула назад – у замок Білої гадюки. Соля прокинулась і захоплено прошепотіла:

– Я бачила дивний сон! Я летіла високо-високо…

– Тобі сподобалось? – запитала Біла гадюка.

– Так, мамо! Але це тільки сон! Це не насправді.

– Насправді – не вийде… Хіба я не казала, що завжди будеш тут? – запитала гадюка.

Минали дні. Радість від багатства і розкоші скоро обернулась гнітючою нудьгою. Дівчинці набридло усе, чого так вона прагла: наряди, іграшки, цукерки... Лише поодинокі сни, які вона бачила з волі володарки, ставали тонкою розрадою у цьому манливому світі… Уві сні вона літала, як ластівка! Та навіть вони не допомагали їй забути маму і тата. Солі хотілось додому.

Біла гадюка дуже сердилася, коли бачила Солю засмученою, заплаканою… Вона була зовсім не схожою на її рідну матусю – добру, лагідну...

Та в якусь мить дівчинка наважилася втекти. Вона покинула замок у надії вибиратися із пустелі, що не мала кінця-краю. Золотий пісок прибував, наче в річці вода... Чим більше вона його минала, тим дужче грузла... «Мабуть, мені звідси ніколи не вибратися», – плакала Соля, відчувши, що її поглинає пісок, і вона тоне… Аж раптом її ноги торкнулися дна. Дівчинка зраділа. Вибралася… Та була така втомлена, що і незчулася, як заснула.

Прокинулась від пекучого болю: в її долоню вп’ялася зубами Біла гадюка.

– Відпусти! Мені боляче! – кричала Соля.

Гадюка відпустила, але змусила Солю пообіцяти, що та більш не тікатиме.

Дівчинка пообіцяла. інакше гадюка б не відпустила її живою. Повернувшись у палац, володарка наказала їй йти до джерела і вимити руки, обличчя…

Тільки-но дівчинка опустила руки у джерельну воду, як рана, що лишилась від гадючиних зубів, загоїлася… Втома і спрага зникли.

Надалі Соля вдавала, що вона щаслива. Була балакучою і привітною, щоб не розгнівати господиню-гадюку, яка швидко забула про її втечу і задарювала коштовними подарунками.

«Не хочу нового плаття!.. І великої балакучої ляльки – не хочу! А цукерки мені так набридли, що й дивитись на них не можу!» – казала подумки дівчинка…І все ж… одягала розкішне вбрання і посміхалася, щоб не видати свої справжні думки.

– Красунечко моя! Як же тобі личить ця обнова! А лялька… Поглянь яка! Розмовляє, як жива, – промовляла до неї Біла гадюка.

– Гарна лялька! Спасибі, мамо! – відповідала їй Соля, сховавши смуток за посмішкою.

Згодом їй все важче стало його ховати. І вона змушувала себе не думати про дім… А коли наставала ніч, мріяла, щоб їй наснилися тато, мама і сестричка Марта… І так засинала до ранку.

Але сон не снився без бажання володарки Золотої пустелі.

– Чому мені не сняться сни? – запитала Соля.

– А навіщо? Вночі треба відпочивати! Бачу, ти занудилася, моя дівчинко.

Біла гадюка пильно подивилася їй у вічі і прошептала:

– Засни… Засни… Засни…

І Соломійка заснула… Їй снився дивовижний сон: що вона піднялась високо-високо над маківками палацу й полинула; пустеля ніби розтала, а вона – летить і милується світом… та смуток не полиша її серця.

– Як дивно… – раптом мовила Соля. – Чому на шляху мені не трапляються птахи? І ніде не видно ані звірів, ані людей… Де вони?

– Вони на іншому боці Землі – у Світі Життя, – пролунало тихо у відповідь, і вона відчула таку світлу, незриму силу, що несе її високо над світом.

– Хто ти? – запитала вона у незримої сили.

– Ти… – пролунало у відповідь.

– Як це? – питала Соля і оглядала себе.

– Я – це ти! А ти – це я – твоє зраджене серце… Нарешті ти мене почула!

– Серце? Моє?

– Твоє! – зауважило Соліне серце. – Я так хотіло тебе вберегти від біди! Але ти мене зовсім, не чула, бо переймалася лиш тим, чого у тебе немає…

– Якби ж можна було усе повернути, – заплакала Соля. – Я так скучаю за рідними!

– Не плач! – промовило серце. – Коли ти повернешся в замок і прокинешся – підійди до джерела і прислухайся до його сріблястого голосу.

Сон скінчився… Полинув у простори чарівного небуття.

Соля непомітно вийшла з палацу, і підійшла до джерела. Вона опустилася на коліна, зачерпнула долонею води… І почула тихі слова:

Я непросте джерельцé! Вмий лице…
Я лину в глибинах Землі,
Бачу скарби – і великі, й малі…
Бачу багато цікавих речей…
О, скільки ховає земля від людей!

– Живе джерело! – сплеснувши руками, прошепотіла Соля. Вона раділа й боялася, щоб її не почула гадюка… А джерело бриніло, сміялося і промовляло:

– Не хвилюйся, володарка спить. Я чую, як вона сопе.

– Я така рада, що тебе чую! – промовила Соля й відчула себе трішечки щасливою. Тепер вона знає, що таке щастя. Щастя – це коли з тобою тато і мама… в домі затишно, тепло, на кухні пахне смачна вечеря, і мама всіх кличе до столу… А вночі, перед тим, як з головою вкриєшся ковдрою, матуся підійде, поцілує… і тихенько промовить: «Спи, моя доню… На добраніч!».

Дівчинка сумно опустила очі і розповіла джерелу про те, як опинилась у Золотій пустелі.

– Не журись! – сказало джерело. – Краще приходь до мене вночі.

– Прийду! Обов'язково прийду! – радо кивнула Соля і побігла до палацу. Не встигла піднятися сходами, як почула:

– Гуляла, моя люба доню?

– Так, мамо! – промовила Соля.

Гадюка бачила її радість. Вона пам'ятала, що занурювала дівчинку в дивний і міцний сон.

– А чи подорожувала ти уві сні? – спитала вона.

– Так! – відповіла Соля.

– І як? Сподобалось? Де бувала цього разу? Що бачила?

– Я літала над світом… і чула… – недоказала Соля, вмить схаменувшись. Вона ледь не розказала про голос власного серця.

– Що ти чула? Що? – допитувалася гадюка.

– Я чула… як дихає вітер… Як на деревах шепочеться листя… як співають моря, річки і озера…

– А, це добре! – спокійно сказала гадюка. – Усе на світі живе… І дерева… і вітер… і моря…

– А джерело живе? – запитала Соля, з цікавістю поглянувши у вікно. Володарка знала, що джерело незвичайне, але сказала:

– Авжеж! Воно бринить, тече з-під землі… Та що тут дивного? Ось сновидіння – це справа інша. Якщо захочеш побачити світ, лиш скажи... І це буде… уві сні.

– Добре! – покірно промовила Соля.

Настала ніч. Дівчинка побажала господині «Доброї ночі!» і пішла спати. Гадюка провела її поглядом, а потім вмостилась на шовковій постелі і скоро заснула.

Опівночі Соля тихенько вийшла із замку. Зачувши її кроки, джерело заспівало:

– Тобі треба поспішати! На іншому боці палацу – є двері. Вони позеленіли від часу і стали непомітними за віттям плюща...

– Спасибі тобі, джерело! – прошепотіла щаслива Соля і вже направилася шукати двері... як джерело гукнуло:

– Зажди! Щоб відчинити ті двері, потрібен ключ, який я давно зберігаю у своїх водах.

– Ой! А як же мені його знайти? Надворі ж ніч!

– А ти опусти руку у воду, – підказало джерело.

І Соля опустила руку у прохолодну воду, намацала щось тверде і гладеньке, як шар…

– Здається, я щось знайшла, – сказала вона і дістала велику перлину, що у її руках замерехтіла небесним сяйвом.

– Ця перлина і є ключ! З нею ти зможеш дістатись додому! – зауважило джерело і сказало: – Іди… і не озирайся назад... Інакше – загинеш. Біла гадюка ніколи не пробачає!

– Спасибі тобі, джерельце! Я завжди тебе пам'ятатиму.

Під плющем, на західнім боці палацу, Соля знайшла потайні двері. Перед сяйвом перлини вони заскрипіли, відкрились... І зачинилися, коли дівчинка увійшла. Блакитна перлина осяювала вузенький тунель.

Соля йшла, йшла… А потім почула позаду себе тихі приємні голоси.

– Обернися! Вернися назад! – лагідно повторювали ці голоси.

Їй так кортіло озирнутись і поглянути, хто ж то її зове… Та вона пам'ятала засторогу: якщо обернешся – загинеш!

Поступово ці ласкаві голоси обернулися на звіряче гарчання. Солі зробилося страшно. Дуже страшно!

– Ти не дістанешся свого дому! Звідси не повертаються! – чулось позаду. А попереду виднілися горбики невеличких людських кісток.

«Боже мій! Це – діти! Вони загинули, бо так само, як я, хотіли повернутись додому!» – здогадалася дівчинка.

Облишивши думку, що таке може спіткати і її, Соля продовжувала іти... Тремтячими пальчиками вона тримала перлину, притискала її до грудей… І, щоб не боятися, наспівувала пісеньку, яку часто чула від мами:

– Не журися, доню, посміхнися!
Світ прекрасний – є у ньому ти!
Плескай у долоні, веселися…
Всім на радість квітни і рости!
Всім на радість квітни і рости!

Сонце зачаїлося над дубом:
Побіжи стежинкою туди…
Усміхнися, доню, моя люба…
Світ прекрасний, бо у нім – є ти!
Світ прекрасний, бо у нім – є ти!

Шлях був довгим, важким і виснажливим… Настирливі голоси то стихали, то лунали знову… Коли не лишалося сили їм опиратись, Соля затуляла вуха і слухала своє серце.

– Іди вперед! Ти зможеш! – казало їй серце, і вона продовжувала іти.

І ось показалося світло. Промені сонця тоненькою цівочкою вливалися крізь дверну шпарину. Перед сяйвом чарівної перлини двері відчинилися, і дівчинка вийшла назовні.

Вона впізнала знайомі дерева, стежку…

– Я змогла! – раділа Соля…. І раптом відчула щось у своїх черевиках. То був золотий пісок. Вона хотіла вже його витрусити… як він перетворився на дрібненьке насіннячко.

– Ой! – здивувалася Соля і, подумавши про Золоту пустелю, озирнулась назад. Дверей та і самого підземелля наче і не було. Довкола зеленів гай, співали пташки... Від несподіванки дівчинка впустила черевики, і насіннячко висипалося.

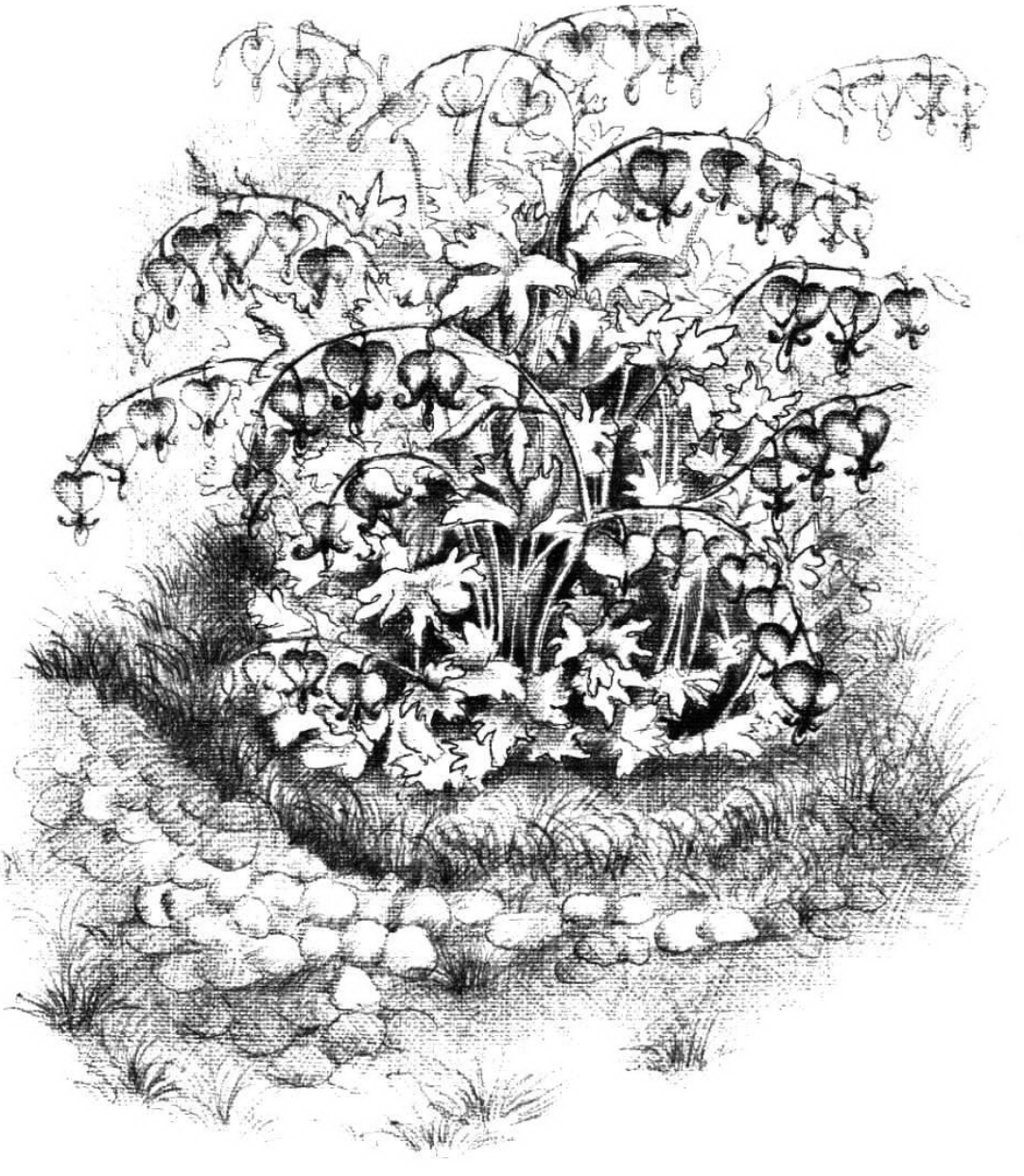

Вона не стала його збирати, а побігла стежкою, що вела до рідного дому. Соля була така щаслива, що й не помітила, як блакитна перлина розтала в повітрі. Насправді ж вона знову опинилась у водах чарівного джерела.

Можливо, із часом дівчинка про все забула б, якби не ці дивні квіти*, що виросли там, де висипалося насіння.

Вони квітували низками рожевих сердечок і своїм ніжним подихом торкалися її щасливого серця, нагадуючи про Золоту пустелю, Білу гадюку, чарівне джерело, блакитну перлину… І про таку жадану – стежку додому.

07.12.16 р.

Світ у глибині шафи

– Один… другий… третій… четвертий… – рахувала Тея будинки, що вишикувались обабіч дороги і утворили довжелезну вулицю. Дівчинка була впевнена, що кожен будинок – живий. Він радіє, коли в ньому хтось мешкає… А коли лишається порожній – сумує і з часом руйнується...

** Квіти, згадані в казці, існують насправді, вони звуться діцентра, або серцецвіт.*

Із-за яблуні в кінці вулиці показався будиночок її бабусі. Після того, як Господь забрав стареньку до себе, він опустів, зажурився… Щоб бабусин будинок не почувався самотнім, Тея приходила, підмітала кімнати, витирала пил з полиць, а також картин, що сумовито дивилися на неї зі стін… витрушувала килимки, а потім вмощувалася на канапі і під цокіт настінного годинника гортала сторінки своїх улюблених книжок. Коли маленька стрілка знаходилася на четвірці, а велика – на дванадцяти, дівчинка йшла додому. Так було б і цього разу, якби не пролунав тріскіт у сусідній кімнаті: «Трісь! Трісь-трісь!».

– Що це? – схаменулась вона, квапливо йдучи туди… І, не помітивши, що то проломилась підлога, упала вниз.

– Ой! – вигукнула і збагнула, що опинилася у якійсь іншій розкішній кімнаті.

Світло кришталевої люстри огортало зелені оксамитові стіни. Поряд на одній велетенській нозі стояв стіл, довкола нього стояли високі стільці...

– Диво! Справжнісіньке диво! – сплеснула в долоні Тея. – Невже ця кімната була під бабусиним будинком завжди? – дивувалась вона. І, помітивши далі ледь приховану від сяйва шафу, відчула, як щось поманило її підійти. Дівчинка підійшла, відчинила дверцята і побачила черевички. Оздоблені зеленим бісером і золотою вишивкою, вони були саме на неї.

– Які гарненькі! Легкі, мов пір'їнки!

Тільки вона це сказала, як піднялась у повітря.

– Ох! Та що ж це таке! Що відбувається? – Тея дивилася вниз, аж раптом почула два тонесенькі голосочки. Прислухалася і збагнула, що це черевички розмовляють.

– Нарешті нас помітили і взули, – озвався правий черевичок.

– Мерщій нагору! – промовив до нього лівий і додав: – Мені давно кортить подивитися, що це за будинок?

– Ні. Потерпи, – спиняв його правий, – бо нам треба врятувати Малюша!

Тея дивилася на черевички, слухала їх пискляві голосочки і думала: «Невже це насправді?». А черевички все розмовляли, сперечались...

– Та годі вам… Тихше! – не витримала Тея.

Черевики затихли, а тоді в один голос промовили:

– Вітаємо тебе! Ми давно чекали, щоб нас помітив хтось із людей. Ми з Лісочудовії!

– Яка ще Лісочудовія? Я знайшла вас у шафі!

– Авжеж! Але ця шафа насправді – не шафа, а вхід до славетної Лісочудовії, – зауважили черевички. – Треба поспішати, щоб допомогти Малюшу вибратися з болота, – сказали і опустили дівчинку на підлогу.

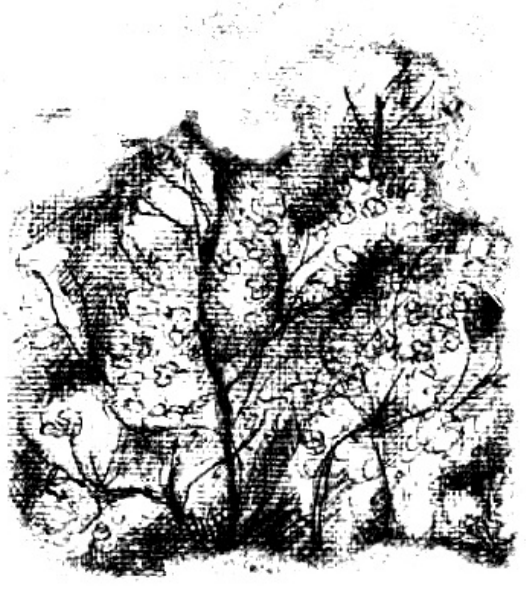

Шафа була просторою. Тея відкрила її дверцята та тільки-но туди ступила, як задня стінка заскрипіла, впала і зникла… Дівчинка опинилася просто посеред лісу – між двох велетенських дубів. Не встигла вона й ахнути, як черевички підняли її над землею і понесли. Перед очима мелькали кущі, віковічні дерева, а потім повіяло сирістю. Попереду, ніби велетенське драконяче око, зеленіло болото… Раптом почулося, як хтось плаче.

Черевички майнули, здійнявши Тею над болотом, і вона помітила хлопчика, що борсався у зеленій багнюці. Дівчинка схопила його за руку, і він за мить опинився на березі. Хлопчик був такий худорлявий, маленький… Білявий і схожий на пухнасту білу кульбабу через своє довгеньке волосся.

Він дивився на свою рятувальницю і радів.

– Мене зовуть Тея! А ти, певно, Малюш?

– Ага! – кивнув білявий хлопчик і побіг до струмка, що протікав поблизу болота. Там він вмився, виправ одяг, який розстелив на сонці…

– Я допоможу тобі дістатись додому, – сказала Тея.

– Допоможеш?

– Авжеж! Скажи тільки, де твій дім?

– А я… Не знаю! – розгубився він, оглядаючись на всі боки.

– І як ти, такий маленький… один вирушив до лісу?

– А я живу в лісі!

– Живеш?

«Оце й так! Куди ж направлятися? – роздумувала дівчинка. – Цей ліс – він такий величезний!».

Малюш якийсь час уважно спостерігав за Теєю, а потім сказав:

– Треба піднятися над деревами, і тоді я впізнаю мій дім.

– Над деревами? – здивувалася Тея.

– Так! Над деревами…

– Ха-ха-ха! – засміялася Тея. – А ти хоч раз піднімався вище дерев?

– Чого смієшся? Я б і сам піднявся і відшукав свій дім, якби не мій обпалений чуб, – нахнюпився Малюш.

– Що? – ще дужче розсміялася Тея.

– А ось що! Дивись… – сказав він і потрусив головою. Його волосся розпушилося, як на кульбабі пух, і він піднявся в повітря… Але тут же упав на землю.

– Бачиш! Якби я слухався старших і не бавився під час блискавки, то моє волосся було б непошкодженим… Воно б підняло мене вгору так високо… і я б опинився над лісом… і стрибав з дерева на дерево, з гілки на гілку – як білка.

– Вибач! – зі співчуттям промовила Тея і почула знайомі пискляві голоси.

– Хлопчика краще взяти на руки, – промовив до неї лівий черевичок.

– А можливо, не на руки, а за руку… – поправив його правий.

– Яка різниця? – сказав лівий?

– Ой! Які незвичайні у тебе черевики! – вигукнув Малюш і сам узяв Тею за руку.

Черевички відірвалися від землі і підняли їх вище дерев.

– Он! Он мій дім, – вигукнув хлопчик, помітивши найкучерявішу, найзеленішу верхівку дуба.

– Не розумію… Де ти його побачив?

– Он… Його листя зелене-зелене... яскраве-яскраве… Бачиш?

– Так то ж дерево… Дуб!

– Сама ти, як дуб! То мій дім! – радо мовив Малюш.

І тут черевички прискорили хід, виблискуючи зеленими намистинками, понеслися над духмяним верхів'ям лісу – до найяскравішого дуба, що вирізнявся серед дубів… І невдовзі опустилися біля його підніжжя.

– Я вдома! – радо вигукнув Малюш і, обхопивши своїми маленькими руками стовбур могутнього дерева, притулився до нього щокою.

А потім з дупла, що чорніло вгорі, з'явилося дві біляві голови, а потім ще… дві маленькі.

– Наш Малюш повернувся! Наш Малюш вдома! – пролунало на весь ліс… І за мить всі, хто був у тому дуплі, опустились на землю. Це була Малюшева родина: тато, мама, а також дві його старші сестри-близнючки. Усі вони були у тканому білому одязі... в кожного спереду нашита велика кишеня… Такі ж худорляві, невеличкі… з довгеньким білим волоссям… і дуже схожі на Малюша. Коли вони трусили головою, волосся розпушувалося, і вони здіймались у повітря.

– І де ж ти був, наш ріднесенький! Ми шукали… шукали… і не знали, що й думати… – промовляли тато і мама. А його сестри з цікавістю дивились на Тею і чекали, коли ж він скаже, хто вона така…

Тея була помітно більша за них, кругловида, рум'яна…

– Це Тея! – промовив Малюш. – Вона врятувала мене – витягла з болота, що ген-ген… за двома найстарішими дубами... – зауважив він і додав: – Я більше ніколи не буду бавитися під час грози!

– Спасибі тобі, добра дівчинко! – вклонилися Теї батьки Малюша.

– А ми, – сказали його сестри, – вже думали, що нашого молодшого брата спопелила блискавка.

– Ет ні! – випроставши плечі, сказав Малюш. – Хоча вона обпалила мені чуб! І тепер… Я не можу літати. – сказав він і заплакав.

– Чуб, синку… відросте! – обійняв його татко і сказав: – Головне, що ти з нами. І до того ж… у тебе завтра день народження… Пам'ятаєш?

– Так! Як можна таке забути?

Всі, хто жив по-сусідству, теж жили в дуплах. Вони зачули голос Малюша, поприлітали… стали обіймати й розпитувати...

За якісь хвилини звістка, що Малюш знайшовся, дійшла й до його дідуся і бабусі, що жили у сухому дубі на пагорбі.

– А хто це з тобою? – поцікавилися вони, поглянувши на Тею. А потім, коли Малюш усе розповів, вклонилися їй і подякували.

– Я була в будинку моєї бабусі, – розповідала дівчинка. – А потім… крізь дірку в підлозі звалилася вниз і опинилась у невідомій розкішній кімнаті. Там була шафа, а в ній черевички... Ось ці! – і показала на черевички.

Дідусь і бабуся так само, як і всі ці білявчики, були цікаві, худорлявенькі… Допитливі, чемні… і милі…

Тея знала, що люди бувають різні: по-різному виглядають, поводяться, думають… Але ці… Вони якісь інакші і дуже дивні.

Де таке видано, щоб люди жили у дуплі? Хоча… там і справді виявилося тепло й затишно.

Так! Тея там побувала! Їй не важко було це зробити. Адже на ній чарівні черевички… і вона з легкістю потрапила у дупло. Там було три кімнати, а також кухня, де на сонячному камені, як на плиті, запікалися фрукти, смажилося насіння та горішки. Цей камінь не був надто гарячий… А тільки теплий. І, як казали білявчики, завжди зостається таким.

Мама готувала вечерю. Сестри Малюша, Іні та Ані, їй допомагали. А татко відправився до озера – набрати води і нарвати трави, щоб притрусити підлогу.

– А скільки років тобі виповниться завтра? – у Малюша запитала Тея.

– Дванадцять!

– Дванадцять років? – перепитала вона і сказала: – От жартівник! Це мені дванадцять років, а тобі, певно, п'ять? Більше тобі не даси.

– Що? Як це не даси? Мені дванадцять! Дванадцять… десятиліть, – уточнив Малюш.

– Ну і сказав! – пирснула Тея.

– Не віриш? – образився Малюш і промовив: – У Лісочудовії є такі довгожителі, що й не пам'ятають, скільки їм літ. Вони кажуть, що життя покидає тільки тих, хто перестає робити добрі справи і мріяти. Та серед наших таких я не знаю, – зазначив Малюш. – А знаєш, – промовив він поважно і впевнено, – що моїм дідусеві й бабусі давно за двісті десятиліть, а татові виповнилося дев'яносто… десятиліть, а мамі – на десять менше… А не віриш – запитай їх.

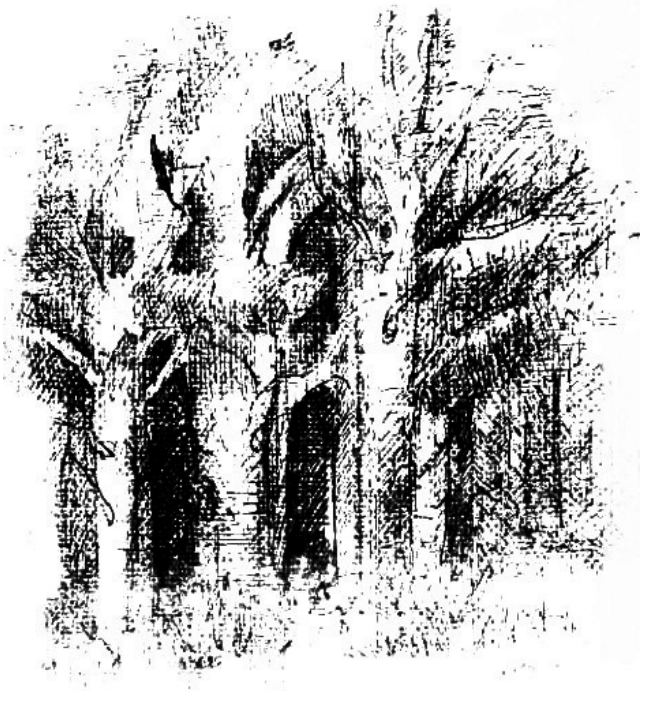

– Так і є! Малюш каже правду, – засвідчила мама, коли Тея запитала її про це.

«Все ясно! Це – інший світ… – подумала Тея. – Жаль, що я народилась не тут… Якби було так, моя бабуся була б зараз зі мною. Їй було вісімдесят, коли вона відправилась на небеса… І, як запевняли мама з татом, бабусенька прожила довге і щасливе життя…» – так роздумувала дівчинка, знаходячись в середині величезного дуба.

Настав вечір. Розкинувшись на м'якій канапі, Тея й не зчулася, як заснула. Коли мама гукнула усіх вечеряти, Малюш не став її будити. А лиш тихесенько вкрив плюшевим пледом.

– А Теї – дванадцять років! – зазначив він за столом.

– Невже? – здивувався тато і, подивившись на своїх дітлахів, сказав: – Коли вам було стільки, ви були значно меншими.

– Воно так, бо Тея – земна дівчинка, – озвалась його дружина. У батьків Малюша такі кумедні імена: тата звуть Груш, а маму – Шуня.

– У Теї незвичайні черевички. Завдяки їм вона може здійматися у повітря, як і ми, – мовила Шуня й продовжила: – Ці черевички завжди перебували на одній лісовій галявині, на одному і тому ж місці… І скільки б їх звідти не брали – вони все одно туди поверталися. Шкода, що на жителів Лісочудовії вони завеликі, – зауважила Шуня. І згадала, як колись у дитинстві знайшла на галявині черевички і принесла додому. Але хто б їх не міряв, усім вони були не в пору.

Лісочудовці і не здогадувалися про те, що ці черевички робляться чарівними, коли їх взувають звичайнісінькі земні люди, а вірніше – діти. І не якісь, а чуйні, щирі… Які знайдуть їх одного разу в шафі, в той час, коли мешканцям Лісочудовії знадобиться допомога. Лісочудовці – вони ж, як і ми, бувають необережними та необачними.

Вночі Тея міцно спала.

Над ранок вона прокинулась. Їй дуже хотілося їсти, і вона тихенько пішла на кухню. На столі були запечені яблука.

– Певно, їх залишили для мене! – зраділа вона.

Вона їла, дивилася у вікно й збагнула, що настав новий день, і сьогодні у Малюша – день народження.

«Що ж йому подарувати?» – міркувала дівчинка і раптом почула, що він прокинувся.

– Доброго ранку! Доброго ранку! – линув будинком його веселий голос.

Першими Малюша привітали тато і мама.

– З днем народження, синку! З днем народження, дорогий!

– З днем народження, братику! – поздоровили його сестрички і подарували великий яскравий малюнок, на якому була зображена зелена Лісочудовія.

Аж раптом почувся стук: хтось завітав. Це були дідусь і бабуся.

– З днем народження, онучку! – обіймали вони Малюша. – Ось… тобі від нас подарунок! Він – живий! – зауважив дідусь, дістаючи зі своєї великої кишені веселого щиглика. Той відразу полюбив іменинника – сів йому на плече та заспівав.

Тея теж привітала Малюша:

– З днем народження, друже! – сказала вона і заспівала пісеньку.

Однак… їй так хотілося щось йому подарувати… залишити на згадку… І вона згадала про одну річ. Про невеличкий біленький камінчик з дірочкою посередині, котрий на ниточці висів у неї на шиї.

– Ось, візьми! Його я знайшла біля моря, він щасливий, бо з дірочкою.

– Ой… Дякую! Такого камінчика немає ні в кого! – радо вигукнув хлопчик.

Невдовзі до Малюша поприходили друзі. Мама Шуня накрила святковий стіл. Там були запечені сливи, яблука, груші, цукати, пелюстки в цукрі, смачний малиновий чай, смажені горішки ліщини, насіння шишок і, звичайно ж, торт – великий і такий смачний. На ньому було так багато свічок! І Малюш їх задув… Усі сто двадцять! Щоправда, не в одну мить.

Щасливий Малюш сміявся, плескав у долоні від радості. А його друзі – такі ж веселі, худорляві, біленькі – трусили своїми білявими голівками, їхнє

волосся розпушувалося, і вони піднімались в повітря. Нагадуючи білу кульбабу, вони кружляли над галявинами, потім здійнялися вище дубів і стрибали з дерева на дерево, з гілки на гілку.

– І я б так кружляв, якби не мій обпалений чуб… – журився Малюш, стежачи за ними.

– Не сумуй, синку! – втішав його тато, а потім дістав з кишені квітку дикої мальви і подав Малюшеві.

– Спасибі, татку!

– Зажди дякувати, у мене є ще щось... – сказав тато Груш і дістав з кишені невеличку пляшечку з пилком мальви. – Цей пилок цілющий! А що як припудрити ним твого чуба?

Малюш відкрив пляшечку. Після того, як він припорошив собі чуб, той миттєво відріс.

– Яка радість! Мій чуб виріс! – вигукнув він і потрусив головою. Волосся піднялось, розпушилося… і він відірвався від землі. – Я знову літаю! Дивіться! – кричав щасливий Малюш.

– Ух! У-хо-хо… – зачаїли подих дуби, задивившись на веселого хлопчика.

Як білка, він стрибав з гілки на гілку… І ніхто не міг його наздогнати. Звісно, Тея зуміла б, але їй так подобалося сидіти на галявині і просто спостерігати.

– Мерщій до нас! – кликав її Малюш. – Закружляймо, як парашутики!

– Як парашутики! – повторювали за ним і летіли слідом сестри Іні та Ані.

«Всі діти – і великі, і малі – люблять пустувати. Але як таким вчитися в школі? Певно, у них в щоденнику ціла купа зауважень», – подумала Тея і, коли вони опустилися, запитала:

– А в Лісочудовії є школа?

– Ні! А що це?

– Школа – це такий собі дім, де вчать різним наукам.

– А ми і так все знаємо! Вміємо і читати, і писати – від самого народження, – сказали білявчики.

– Мабуть, вас навчила мама? Чи тато…

– Ні… Ми такими народилися. Всі лісочудовці такими народжуються!

Почувши це, Тея так здивувалась, що й розгубилася… А потім замислилася.

Звісно… Їй теж хотілося так само, від самого народження, знати усе на світі! Тоді було багато б вільного часу, не треба готуватися до уроків… Та і взагалі… Якщо було б так, то вона б не ходила до школи. Бо навіщо тоді школа?

Та все ж… Тея народилася в іншому світі, де все треба пізнавати, вчитися, запам'ятовувати... Читати книжки, уважно слухати вчителів і батьків.

– А я… – озвався Малюш, пригадавши, – якось чув від бабусі, що десь там, за межею Лісочудовії, діти постійно навчаються.

– Так і є, якщо не зважати на канікули, – мовила Тея і, подумавши про літні, осінні, а потім і зимові канікули, поглянула на зелене листя дубів.

– А в Лісочудовії буває зима? – запитала вона.

– Аякже! Вона приходить слідом за осінню. Сніжна, казкова! – відповів Малюш і дістав зі своєї великої кишені срібну ложечку.

– Ось… дивись! – сказав він.

Ця ложечка була не проста… На її круглій сріблястій поверхні, як у дзеркальці, відображались весна, літо, осінь і, звичайно ж, зима. Тея дивилася в ложечку і бачила простори Лісочудовії, що були чарівні і білі від снігу. Під сніжними шапками дуби здавалися ще могутнішими, ще гарнішими...

– Чого-чого, а такого я ніколи не бачила! – дивувалася Тея, з усіх боків оглядаючи ложечку. – Звідки вона в тебе?

– Я якось випадково знайшов її у воронячому гнізді, що на будинку дідуся і бабусі. Вони були такі раді, що ложечка знайшлася, і дозволили, щоб я її залишив собі.

Діти слухали Малюша. Пригадували зиму, розглядали, передаючи одне одному чарівну ложечку… і не помітили, як до них підійшла мама Малюша. У її руках була парасолька. Легка і яскрава.

– А це тобі, синку, дарунок від мене, – сказала вона. – Щоб ти ніколи не мок під дощем.

– Це найгарніша парасолька у світі! Спасибі мамо! – обійняв матусю Малюш.

Непомітно… серед пишних дубів, серед пташиних пісень і духмяного лісового вітру спливав день.

Діти бавилися на бузковій галявині. Її так назвали через величезний кущ бузку, що квітував сизими пишними гронами від весни і до пізньої осені. Цей бузок був дуже незвичайним. Бо у його вітах можна було розгледіти веселу зелену дівчину, яка, здається, і є цим бузковим кущем. Вона розважала дітлахів – по черзі вкривала їх своїми руками-вітами, і вони зникали. А потім – з'являлися знову.

Тея також зникла. А насправді вона весело і негадано перетворилась на малесеньку квіточку бузку… Це тривало лише одну мить!

– А я була квіточкою… – сказала Тея.

– І я також був квіточкою... – промовив Малюш.

– І я… І я! – озивалися близнюки Іні та Ані.

– І я!… І я!… І я!... – весело підхопили інші діти.

Діти Лісочудовії дуже любили бузкову галявину і зелену дівчину, яку помічали серед бузкових суцвіть.

– Це вам на радість! – сказала вона, і діти впізнали її зелену посмішку, а за мить у Малюша, у Теї й інших дітлахів у долоні з'явилась малесенька квіточка бузку. – Загадайте бажання! – промовила зелена дівчина. – Лише одне велике бажання… – сказала вона і зникла – чарівно розтала у рясних бузкових вітах.

Так було завжди. День народження – день особливий!

Діти вирушили додому – кожен з чарівною квіточкою. Вони не шуміли, не кричали… Напроти. Були замріяні, розмірковуючи: яке б загадати бажання? Іні та Ані відстали від гурту. Вони чекали Тею і Малюша, які й досі стояли біля бузку.

– А я вже придумав, що загадати! – сказав Малюш. І чомусь саме в цю мить Тея згадала, що їй давно пора бути вдома! Їй треба поспішати! Скоро настане вечір, а за ним – ніч. Але якщо вона вирушить зараз, то не попрощається з татом і мамою Малюша, з його дідусем і бабусею.

– А я загадаю бажання потім, – сказала вона, – бо мені час вертатись додому! Та спершу я хочу попрощатися з твоєю родиною.

– Тоді мерщій! Летимо! – вигукнув Малюш, піднявся в повітря і постриб ав по вершечках дубів. Іні та Ані помчали за ним, наздоганяючи… І Тея – теж… Чарівні черевички несли її над стежками, кущами й деревами – до святкового столу, що на галявині.

Там було ще багато всякої смакоти. Мама, тато, дідусь і бабуся, а також гості, що ще не встигли порозходитися, про щось гомоніли і пили чай.

– Прощавайте! Мені час додому! – мовила Тея, по черзі обійнявши їх всіх.

– Зажди! Я тебе проведу! – гукнув Малюш.

Мешканцям Лісочудовії дуже сподобалась ця земна дівчинка...

– Не забувай нас! Щасти тобі, Теє! – з легким смутком промовляли вони на прощання.

На Лісочудовію опустився вечір. Сонце томливо котилось за обрій, таємничо розсипаючи між дубів прощальні багряні промені. Тея поспішала. Чарівні черевички несли її над похмурими лісовими стежками. Малюш не відставав – линув поряд.

– Стривай! – раптом вигукнув. Зупинився, дістав зі своєї великої кишені жолудь і подав його Теї. – На! Це тобі на згадку!

– Спасибі, друже! – сказала дівчинка і помітила на жолуді дірочку. Якийсь із жучків пробуравив його наскрізь. – А ти бачив? Цей жолудь – щасливий! Його можна нанизати на ниточку… й носити на шиї…

– Авжеж! – весело сказав хлопчик і вмить витягнув зі своєї білої свитки нитку. – Ось, бери! Вона слугуватиме довго, – зауважив він. – Прощавай, Теє! Бажаю тобі великого щастя!

Сказавши це, Малюш струснув головою і, коли його волосся розпушилось, здійнявсь у повітря.

– Ти ж не забудь загадати бажання! – нагадав він їй, а сам розкрив долоньку і підкинув свою квіточку високо в небо.

Бузкову, маленьку… її підхопив переднічний вітерець і поніс над задумливим лісом. Малюш все далі стрибав по верхівках дерев і вже невдовзі був вдома.

– Який хороший друг! Цікаво, чи ми ще зустрінемось? – вимовила дівчинка.

– Зустрінетесь! Якщо залишишся тут, у Лісочудовії, – тихо озвались дуби. А за ними кущі і трава.

– Лісочудовія, Лісочудовія – зелений рай!
Теє, не вагайся – з нами залишайся, – промовляли вони.

– Ні, – відповіла дівчинка. – Я не можу залишитись! Вдома мене чекають мама і тато… Але я повернуся... – сказала вона.

– Ні, Теє… Ми є свідки…
Ти не повернешся… Хоч квітка,
Що ти тримаєш шанобливо,
Здійснити може це бажання.
Один лиш раз… Одне бажання… – видихнули дуби і сказали:
– Квіточка, яку ти тримаєш в руці, – особлива, вона не зів'яне доти, доки ти не загадаєш бажання.

Довкола скоро стемніло.
– Як же тепер я знайду те місце, де ростуть два старезні дуби? – розхвилювалася Тея, – Адже там – шафа… І кімната…
– Не хвилюйся! – озвалися її черевички і, вдарившись один об один, засяяли, як два зелені ліхтарики.

– Ой! Ви так яскраво сяєте! – раділа дівчинка.

– Сяємо! Ми ж чарівні! – мовили черевички.

Тея більше не боялася темного лісу. Смарагдові черевички осяювали шлях і несли до заповітного місця.

І ось… попереду показалися два велетенські дуби. Ті ж самі... Між них дівчинка побачила маленьку сяючу цятку… Вона ставала все більшою і яскравішою.

Поки Тея дивилася на неї – дуби зникли, а її черевички перестали світитися. Довкола зробилось дуже темно. І раптом перед очима виникла сяюча смужка.

– Здається, я знову опинилася в шафі, – сказала дівчинка, коли крізь щілину дверцят побачила світло від кришталевої люстри.

Зраділа і вийшла із шафи. Посеред кімнати так само – на одній товстелезній нозі – стояв стіл, навкруг нього дружнім хороводом вишикувалися стільці… Тея підійшла і сіла на один із них. Але сидіти одній за таким великим столом виявилося зовсім нецікаво. Вона підвелася, поставила стілець на місце і враз помітила на підлозі свої кросівки: один лежав посеред кімнати, інший – в кутку.

– Не хочу перевзуватися! – сказала вона і відвела від них погляд.

І тут… щось негадане і незриме їй дало зрозуміти, що черевички їй не належать, і вона повинна негайно роззутися.

Ох… як же не хотілося дівчинці їх скидати! Та все ж…

Після того, як вона це зробила, гарненькі смарагдові черевички самі стали в шафу.

Тея причинила дверцята. Та, коли обернулась… То… ні великого круглого стола зі стільцями, ані люстри, ні оксамитових стін та і самої загадкової кімнати наче і не було. Навколо стояли їй знайомі з дитинства бабусині меблі… А на підлозі лежали її кросівки: один – посеред кімнати, інший – в кутку.

Стрілки настінного годинника злічували час – маленька була на трійці, а велика – на п'ятірці. В кімнаті було світло і затишно, а за вікном сяяло сонце.

– Невже минуло лиш кілька годин? – сплеснула долонями Тея і підійшла до годинника – перевірити, чи він справний. – Цокає! Цок-цок-цок, – повторила за ним. – Невже мені все привиділося? – промовила вона до себе і зайшла у сусідню кімнату.

– Так і є! У підлозі величезна діра! – вигукнула Тея і, вдивляючись в її темний отвір, задумалась. Насправді усе це трапилося з нею чи ні?

Напевно б дівчинка там стояла і досі, якби не квіточка чарівного бузку. Згадавши про неї, Тея поглянула у свої вологі долоні.

У них нічогісінько не було.

– Привиділося… Все чисто привиділося! – розчаровано зітхнула і підійшла до вікна. На підвіконні лежало і виблискувало кругленьке дзеркальце, яке вона колись шукала і не ніяк не могла знайти. – Так ось де воно! – зраділа Тея і вже хотіла покласти його до кишені, як помітила у ній жолудь, полотняну нитку і квіточку бузку.

– Ні! Таки ж не привиділось! – сказала і обережно взяла пальчиками сизу квіточку. – Бажання... Лише одне бажання... – звучали в думках, наче відлуння, слова.

– Що ж загадати? Іграшки в мене є... В школі все добре... Друзів багато... – роздумувала дівчинка… І тут вона пригадала Малюша і всіх жителів Лісочудовії, яким було так багато літ.

Звісно, Теї дуже хотілось ще хоча б один раз потрапити у Лісочудовію. Але, загадавши таке, вона зостанеться там назавжди.

– Одне бажання… Лише одне… Що ж загадати? – повторювала вона. А потім поглянула на комод, де стояв портрет її бабусі... – Як прикро, що

люди старіють і помирають. Хоча… Так! Так! Я знаю, що загадати! – щасливо вигукнула Тея і легенько доторкнулась вустами чарівної квіточки.

– Хочу, щоб люди ніколи не переставали робити добрі справи і мріяти!

Так… Дівчинка промовила ці слова. Їй хотілось, щоб всі жили довго-довго… Так само, як і мешканці Лісочудовії. Бо саме таким було її найбільше бажання.

На годиннику була четверта година. Тея поклала квіточку між сторінок своєї улюбленої книжки. А потім дістала з кишені дірчавий жолудь, що подарував їй Малюш, ниточку… Зробила підвіску. І, надівши її, вирушила додому.

15.09.16 р.

Завжди вибачайся і вибачай

В одному казковому місті жила стара чаклунка. Вона була дуже самотньою. Ніхто до неї не приходив, не телефонував… Хоча колись було все інакше. Тоді була вона юною, веселою і мала

чарівний голос. Її спів линув чарівним відлунням по місту. Один молодий поет почув його, закохався… Він запропонував красуні «руку і серце», і вони одружилися.

…Та з роками ласкава дівчина зробилась холодною. Вона й забула, коли востаннє посміхалася, говорила приємні слова, прибиралася в домі і готувала для коханого вечерю. Цілими днями вона лежала на канапі та читала підручники з магії. Чоловік це бачив. Сам прибирався в домі, готував їжу, був люблячим і уважним. Але що б не зробив він, що б не купив – їй не подобалося.

Минали роки. Дружина робилася все сварливішою, все прискіпливішою… Чоловік не витримав і покинув її, відправившись у омріяну кругосвітню подорож.

Ніхто не міг догодити чаклунці – ні родичі, ні сусіди. А сталося все через те, що з малку вона на всіх ображалася і нікого не вибачала. Так тривало завжди. За своє довге життя чаклунка нікого жодного разу не простила. Напевно, вона і не вміла прощати… так само, як і вибачатись за те, що мала необережність і сама когось ненавмисно образити.

Чаклунка сумувала. Одна жила у маєтку, що дістався їй від прабабці… і вже й не пам'ятала, як давно в її домі з'являлися гості.

Та ось… одного дня хтось-таки прийшов до її порогу.

– Шер-шур-шор, – почулося від вхідних дверей.

– Невже про мене згадали? – зраділа вона й пішла відкрити.

Тільки-но відчинила двері, як до будинку вбігла величезна вухата миша.

– Куди!.. Куди!.. Геть, бридке створіння! – кричала чаклунка. Але миша не зважала – бігала кімнатами, ніби хазяйка.

– Та я… Та я тебе… перетворю зараз на попіл! – вигукнула бабця і вимовила заклинання: – Ні-за-що, ні-ко-ли, грин-жоли, ба-на-бу-ра, бджо-ли!

Дивиться, а миша не перетворюється на попіл. Сидить і уважно слухає, що то за слова вона каже.

– Ні-за-що, ні-ко-ли, грин-жоли, ба-на-бу-ра, бджо-ли! Ні-за-що, ні-ко-ли, грин-жоли, ба-на-бу-ра, бджо-ли! – повторювала стара, але на мишу це ніяк не діяло.

Схопила тоді вона швабру. І, намагаючись дістати мишу, почала лупцювати нею об підлогу. Гупала, та марно. Тільки втомилась.

– Та ну тебе! – глянула сердито на мишу і лягла – перепочити. Крізь сон чаклунка відчула, як хтось тихесенько лоскоче їй п'яти, піднімається все вище, вище… По спині, потім по руці і вмощується на грудях. Приємне тепло нагадало старій її дитинство.

– Невже я… ця маленька дівчинка, що зловила сонячний промінь і пригорнула до себе, – прошепотіла вона крізь сон. Потім відкрила очі і побачила мишу, що, скрутившись калачиком, солодко спала у неї на грудях.

– А-а-а-а! – заверещала стара. – Без запрошення вбігла… Ще й спиш на мені!?! Геть, нахабо! – вигукнула, схопила віник і мерщій за мишею, що стрибонула на підлогу і сховалась за шафу. – От… дістану й дам патериці! – приказувала чаклунка, шурхаючи віником за шафою... А тоді знов промовила заклинання (хотіла перетворити мишу на сміття). – Ні-за-що, ні-ко-ли, грин-жоли, ба-на-бу-ра, бджо-ли! – повторювала вона і не розуміла, чому не діють чари?

Дістала тоді стара із шафи товстелезну книгу, відкрила її...

– Авжеж… Все роблю вірно! За інструкцією, – упевнилась і закрила книгу. – Що ж діється сьогодні? – не розуміла. А потім вирішила, що їй необхідно набратися сил – тобто поспати.

Їй це вдалося. Миша тихенько сиділа за шафою.

Відтоді миша не часто з'являлася чаклунці на очі. Іноді вибігала з-за шафи, чим дуже її дратувала.

«Чому не діє заклинання? Можливо, щось інше спробувати начаклувати?» – розмірковувала стара.

– Хочу полуничного морозива… З'явись! – вигукнула і звично промовила: – Ні-за-що, ні-ко-ли, грин-жоли, ба-на-бу-ра, бджо-ли!

Перед нею на круглому столику з'явилася креманка з полуничним морозивом.

– О! Вийшло! – зраділа чаклунка. – Щоб ще… А якщо романтичну вечерю?! – і після сказаного нею заклинання на столику з'явились свічки, кава, цукерки, фрукти… Напроти за столиком сидів молодий красень.

– Що ж… І це вийшло! – грайливо промовила стара, зовсім забувши про свій вік.

– Бабусю, ви так схожа на мою сусідку! – промовив красунчик, сьорбаючи каву.

– Оце й так… Оце наворожила! Він же мені в онуки годиться! – ніяковіла стара. – Зникни, юначе, туди, звідки з'явився, – сказала, і молодик розтав у повітрі.

Миша все це бачила. Визирала з-за шафи, сміялась…

– Зараз ти в мене посмієшся… Ось візьму і оберну тебе на якусь гидоту! Ні-за-що, ні-ко-ли, грин-жоли, ба-на-бу-ра, бджо-ли! – вигукнула...

Але на мишу це знов не подіяло. Чаклунка сердилася. Тупотіла ногами… Кричала… І, охрипши, заспокоїлась.

Миша продовжувала жити в будинку. Зазвичай вона тихо сиділа за шафою. І лиш тоді, як чаклунка засне, могла пробігтись кімнатами, щоб знайти щось поїсти.

Якось уночі вона почула, як стара розмовляє сама з собою, і вилізла із-за шафи.

– Як тяжко бути одній-однісінькій! Всі мене покинули… – повторювала бабця, а потім побачила мишу, що стала помітною на тлі місячного світла, що лилось у вікно.

– Ти?... Скільки разів я тебе проганяла і хотіла перетворити на щось гидке… А ти так і лишаєшся зі мною, – озвалася вона до миші, а потім важко сказала: – Вибач!

Чаклунка сказала це вперше у своєму житті. Їй було дуже прикро та самотньо.

– Та не журись! – сказала миша.

– Ха! Ха-ха… Здається, я потроху божеволію! – істерично зареготала стара.

– Та, ні… – промовила миша. – Людська мова мені відома давно. Я не завжди була такою, якою ти мене бачиш. Колись я була вродливою панною. І вміла так само, як і ти, чаклувати. О, скількох людей я обернула на мишей!

– Ха-ха-ха! – ще дужче сміялась чаклунка і, нахилившись до миші, сказала: – Коли ти така… То як же так сталося, що ти перетворилась на мишу?

– Я й сама довго не могла цього зрозуміти… – озвалася миша і повідала їй свою невеселу історію. – Від самого малечку мене ображали. І я… нікого не вибачала. Навіть тих, хто просив потім пробачення. Щоб як слід всім помститись, я стала чаклункою! Я те і знала, що перетворювала неприємних мені людей на всяку бридоту. Та одного разу коли хотіла обернути на мишу зухвалого листоношу, стала нею сама. Ось так! Більше ста років бігала я вулицями міста… І врешті вирішила навідатись до свого маєтку, де прожила все людське життя.

– Стривай-но… Стривай… – промовила чаклунка і, подивившись дивно на мишу, спитала: – Невже ти хочеш сказати, що являєшся моєю прабабцею?

– Саме так! Я твоя прабабуся! Та, що дивним чином зникла.

– Оце так пригода! Дивно. Досить дивно... – зауважила чаклунка. Тепер вона зрозуміла, чому на мишу не діяло заклинання. Адже вона її родичка. І до того ж – відьма! Принаймні, була нею, поки не перетворилась на мишу.

Від такої новини у чаклунки запаморочилася голова. Кілька днів вона не пила і не їла… І несподівано для себе збагнула, що сама винна в тому, що залишилася зовсім одна.

Не варто довкола бачити тільки погане! Життя – воно таке мінливе, невпинне, сповнене всіляких несподіванок і чудес!

Вже наступного тижня в оселі старої чаклунки з'явилися гості. Завітали родичі, знайомі, сусіди та друзі зі своїми онучатами.

Сміх і радість обігріли холодне чаклунчине серце… І вона зареклася більше не чаклувати.

Відтоді вона прожила у мирі і злагоді багато щасливих літ… І одного дня, коли її земне життя добігло кінця, опинилася на небесах.

…А миша живе і досі.

16.09.16 р.

Пізня квітка

На клумбі, серед парку, росте кущ троянд. Все літо він радував усіх духмяними білими квітами.

– Як добре бути квіткою! – розпускаючись, промовляли троянди.

Одні – оцвіталися. Інші – розквітали… Навіть тоді, коли настала осінь – на кущеві було багато пишних бутонів.

– Ну от… І літа наче й не було! – казали троянди, бачачи, як жовтіють клени, і йдуть дощі.

– Ви тільки погляньте, яке зажурене небо! Йому все важче втриматися від сліз, – промовила найбільша квітка.

– Небо не хоче, щоб ми оцвіталися. Адже ми – останні… Відквітнемо – і настане зима, – озвалася інша.

– Не плач, дороге небо! Ми щасливі... Бо, як і ти, живемо не для себе, – мовили троянди і помітили поміж свого листя один нерозквітлий бутон.

– Це ж треба! А з нього, напевно, розпустилася б гарна квітка.

Несмілий трояндовий бутон чув ці слова і не знав, що й думати… Адже йому так хотілось розквітнути.

Минала осінь. Сонячних днів ставало все менше. Ночі робилися довшими та холоднішими... Минув тиждень… другий… І осінній вітер розвіяв пелюстки цих розкішних троянд.

– Прощавайте! – промовив до них нерозквітлий бутон.

І хоча він значно виріс, бо тягнувся до сонця, йому було сумно і страшно залишатись самому.

Настала ніч. В небі засяяли зорі… І бутон заплакав.

– Я так і не став квіткою, – розчаровано сказав він, вкриваючись краплинками сліз, що таємничо мерехтіли під сяйвом місяця і зірок.

– Ти розквітнеш! Чарівно розквітнеш… Повір! – тихо сказала земля.

Але заплаканий бутон у це, не вірив. Він був такий зажурений… і не помітив, як набубнявів, і став розпускатися.

Розпочавсь новий день. У небі зійшло сонце. Його промені заграли в краплинках роси, що виступили на атласних пелюстках прекрасної білої троянди, яка ще вчора була бутоном.

Кожен, хто приходив до парку, її помічав.

– Пізня квітка… Яка ж вона гарна! – милувалися нею… А вона, провівши сумну і безсонну ніч, міцно спала.

…А потім – прокинулась. І цвіла довго-довго...

04.11.17 р.

Вище за небо
(казка-повість)

Яскраве, сонячне небо простяглося над краєм. Узгір'я стало ще прекраснішим, бо його торкнулась весна. На схилах зазеленіла трава, зацвів горицвіт… Його квіти були такими сміливими, безтурботними та іскристими, ніби спалахи сонця. А довкола, по всьому узгір'ї, визираючи поміж молодої трави, квітували запашні дикі фіалки та сон-трава.

Неллі стояла на високому пагорбі і відчувала, як з нею вітається світ.

Звідусіль линули щасливі солов'їні трелі, гудіння джмелів... По злежаних свитках торішньої сухої трави шурхітливо шмигали ящірки. Легкий вітер

голубив фіолетові дзвоники пухнастої сон-трави і линув тихими схилами до лугових низин, де вдалині святковою білою паволокою квітував терен.

Усе раділо весні. І небо, і земля, і дерева, і стежка… Старі тополі більше не здавались насупленими. Вони шепотілися між собою, милуючи теплий погожий день своїми червоними сережками і крихітними новонародженими листочками.

Над схилами кружляв сокіл. Плавно… сміливо… летів він над краєм... То опускавсь до землі, то стрілою здіймався увись...

«Мабуть, він, як і я, милується узгір'ям, луками, небом...» – подумала Неллі, задивившись на птаха, що здавався сизою цяткою на тлі блакитного безкрайого неба, по якому розвівались веселі прозорі хмаринки. Небо завжди її вабило. І, коли сокіл прилетів до землі, вона запитала його:

– Соколику… А що там, високо угорі... за цією яскравою блакиттю, за хмарками, за сонцем? Що знаходиться вище за небо?

Дівчинка була впевнена: хто-хто, а він знає… Стояла… Чекала відповіді… Але сокіл мовчав… Зривавсь у небеса… Ринув… А потім каменем падав униз і, не сягаючи землі, ледь торкнувшись кінчиком крила вершечків трави, здіймався знову й легким сизим повівом линув над схилами.

– А… – мовила Неллі до сокола. – Ти мовчиш, бо не знаєш, що мені відповісти… Певно, ти не літав вище за небо... – зауважила вона сумно і почула, що її кличе мама:

– Неллі, донечко, навіщо ти підійшла до самісінького краю?

Ці застережні слова маленька Неллі частенько чула від мами, яка хвилювалась за її ніжне серце… Але ж веселій дівчинці так хотілося бігати, стрибати, стояти на високому пагорбі і не боятися з нього скотитись. А якщо б це і сталося…То було б весело. У лоскітливій траві можна вволю покачатися, а потім знову викарабкатися нагору.

Коли Неллі бачила, як швидко бігають її друзі, вона казала: «Я теж так можу, але мама не дозволяє, каже, що від самого народження у мене не все в порядку з «моїм двигуном», тобто з серцем… Хоча я все можу! Можу навіть залізти на дерево, а також високо кидати м'яча і без упину стрибати на скакалці… Звісно, я про це давно мрію… і відчуваю, що в мене все вийде…».

Неллі гуляла зеленим узгір'ям, як до неї прибігла подружка... У неї такий кумедний песик!.. Білий… Кудлатий… Вони тікали від нього, а він їх наздоганяв. Лащився, стрибав, качався в траві і весело гавкав. Неллі так загралась, що забула про все на світі і побігла… швидко-швидко…

Та раптом перед її очима все закружляло, потемніло, і вона провалилась у глуху, несподівану ніч.

Коли прокинулась, то побачила маму. Мама всміхалася до неї і, як завжди, казала:

– Неллі, моя маленька Неллі!

Але цього разу її голос чомусь тремтів…

– Якби ти, матусю, знала, як ми з Наталочкою весело бігали… А її песик… нас наздоганяв.

Неллі відчувала: її мама не схожа на інших матусь. Вона знає чарівні історії і якось сама, без підказки, дізналася про її найбільше бажання.

«Цікаво! І як вона здогадалася про те, що я мрію, щоб до нас завітав Могутній чарівник? Він би здійняв наді мною свої чарівні долоні, і моє серце стало б таким, як у Сергійка, Наталочки, Ганнусі і всіх, з ким я дружу...» – роздумувала дівчинка.

Неллі набиралася сил. Багато спала, гортала сторінки яскравих книжок, дивилась улюблені мультики і вдосталь бувала на свіжому повітрі, проводячи не одну годину на лавці-гойдалці у затінку кислатої груші.

Із-за паркану виднілись сусідні будинки… А вдалині – таке мальовниче і рідне – зелене узгір'я…

– Мамочко, можна я сходжу до пагорба? – попрохала Неллі.

– Можна… Але ж не бігай! Поводься спокійно, щоб твоє серденько не колотилось, як сполохана білка.

– Мамочко, якби ти знала, як я тебе люблю! – промовила Неллі, не стримуючи радості.

Вузенькою, непримітною стежкою Неллі йшла по узгір'ю, його шовковим морем трави. Їй не терпілося побачити сокола і запитати: «Чи вдалося ж йому дізнатися: що знаходиться вище за небо?».

Попереду виднівся високий зелений пагорб. Звідти краще чувся щебет пташок, що ширився з лісу, а також серенади цикад, мошок і бджіл, що співали для неї, кружляючи над запашним різнотрав'ям. Ніжне, духмяне повітря дарувало неабияку силу… А небо здавалося не таким вже й далеким.

Стоячи на улюбленому пагорбі, Неллі помітила знайомого сизого сокола, що кружляв понад лісом. А потім впізнав її – прилинув, зачарував ніжністю своїх легких крил і, ледь опустившись над її голівкою, якось по-своєму, по-пташиному, привітався… і знову полинув увись.

– Соколику! – вигукнула дівчинка і, коли він знову опустився до неї, запитала: – Чи вдалося тобі дізнатися: що знаходиться вище за небо?

Так само, як і минулого разу, вона стояла, дивилась на вільного птаха і чекала відповіді… А сокіл кружляв над нею… над схилами… над лісом… і мовчав.

– Невже нічого немає? Там… – показуючи пальчиком на небо, промовила Неллі, опустила голівку, посмутніла… Від її тремтливого відчаю небо, сонце і все, що знаходилося довкола, закружляв, воєдино змішавши, темний вихор… І вона відчула, як провалюється у глибоку темряву, що трохи її лякала. І тут… несподівано у цій непроглядній безодні почувся шелест

соколиних крил. Дівчинка сподівалась побачити знайомого сокола… Але він був не таким, як зазвичай… Тепер він був значно більший за неї… Він нагадував променистого крилатого юнака.

– Не лякайся! Ще хвилину тому я був сизим птахом, це мене ти запитувала, що знаходиться вище за небо, – сказав він, обережно взявши її за руку.

– Тебе?.. Сокіл, що кружляв наді мною... Це ти?

– Так, Неллі.

Такого з Неллі ще ніколи не траплялося… Та вона знала, що це не сон.

– Мене зовуть Со'кко! – промовив світлий юнак.

– А мене Неллі, – сказала дівчинка, а потім згадала: він же щойно назвав її по імені. І подумала: «Певно, він не раз чув, як мене кликала мама».

* * *

Темрява поступово лишилась внизу… Сокко і Неллі піднімалися кудись високо-високо над густим і таким темним маревом, бачачи, як десь там, угорі, розливається золотаве світло, і линули до нього.

Неллі міцно тримала гарячу руку Со'кко і нічого не боялася… Хоча більше не відчувала биття свого серця.

– Що це? – запита вона, як помітила у золотинках яскравого світла вершечки верб… почула плескіт води… шепіт трави...

– Це – Країна дитячих снів! – відповів Сокко.

Почувши це, Неллі притулилась щокою до його руки і тихесенько сказала:

– Ти все ж таки знаєш, що знаходиться вище за небо!.. Я вірю тобі!

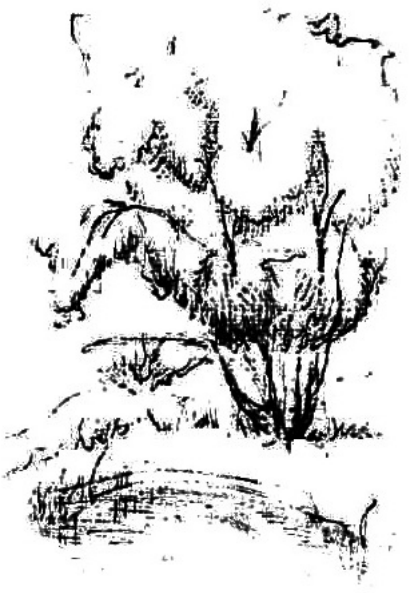

Вони линули над тихою чарівною країною і бачили на її блакитно-зеленому тлі довіру і радість, що квітували дивними суцвіттями. Ці квіти нагадували зачудовані очі дітей.

Довкола царювали ніжність і доброта… Над озером розстелилося тепле відлуння колискових пісень і казок, що перетворювались на квітково-зоряні стрічки…

А вдалині… У вирі синіх півників і жовтавої кульбаби, ніби величезне живе дзеркало, простягнулося озеро. Там плавали чорні та білі лебеді.

– Ах! Як їх багато! – сплеснула долонями Неллі, коли вони з Сокко приземлились на бережку. Неллі була така рада… І лебеді це відчували, підпливали до берега, вигинали назустріч свої довгі шиї і, як опахалами, тріпотіти крильми. Бризки летіли всюди!

– Здається, вони нас кличуть до себе! – сказала Неллі й засміялася. Їй було невимовно приємно спостерігати за прекрасними лебедями… І, коли Сокко попросив її на хвилинку, закрити очі, вона, не замислюючись, їх закрила. А відкривши – побачила, що знаходиться в оточенні усіх цих лебедів. Тримаючись на воді, вона роздивлялась їх зблизька.

– Чорні такі ж прекрасні, як і білі! – сказала вона. Неллі відчувала себе такою легкою, повітряною… І не розуміла, яким чином їй вдається триматися на воді. Схилившись над гладінню озера, вона побачила в ньому, як в дзеркалі, чорний лебединий дзьоб, маленькі очі, довгу вигнуту шию і великі білосніжні крила.

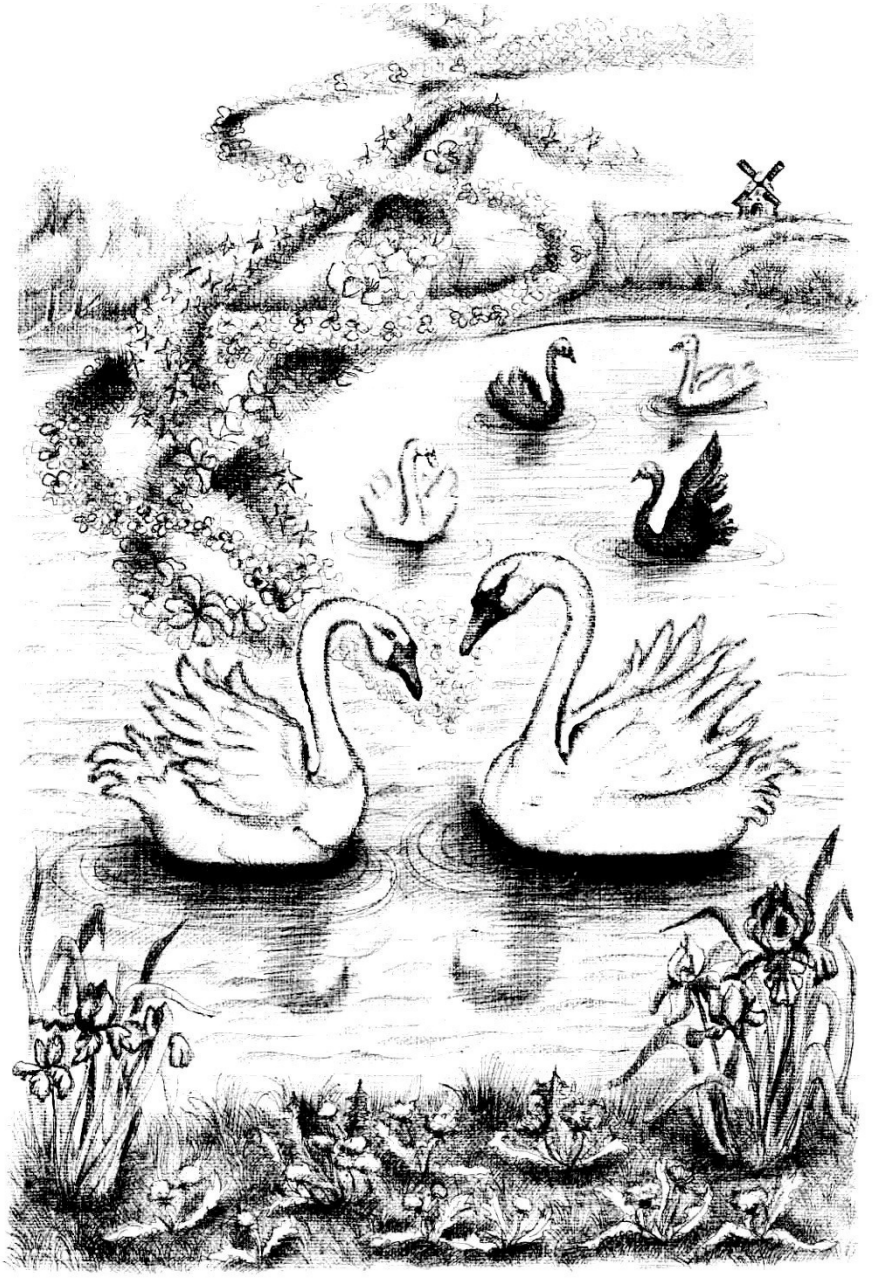

– Ой! Я бачу лебедя! – зойкнула вона і, шукаючи поглядом Сокко, спитала: – А де ж моє відображення?

Не помітивши на березі свого друга, вона схвильовано вигукнула:

– Де ти, Сокко?

– Я тут… Поряд з тобою!

Неллі обернулася. Недалеко від неї плавав ніжний, задумливий лебідь…

– Невже цей білий лебідь – ти?

– Так, Неллі! Ми стали лебедями!

– А хіба це можливо?

– Авжеж… Тут все можливо! – відповів Сокко і засміявся, стежачи, з яким подивом Неллі оглядає себе.

– Ти така кумедна! А чи відчуваєш щось?

– Аякже! Відчуваю крила, хвостик і таку приємну хвилю, що тихенько мене підгойдує.

– Я тебе спитав не про це…

– А про що? Що я маю відчувати?

– Те, що на нас дивляться діти.

– Уві сні? – здогадалася Неллі.

– Так… Уві сні!

– А я можу… ось так розправити крила і полетіти?.. – поцікавилась Неллі.

– Можеш. Зараз ти можеш все!

– А моє серденько від цього не стане колотитись, як сполохана білка?

– Ні, не стане.

– А чому я більше не відчуваю, як воно б'ється?

– Не відчуваєш, бо воно втомилося.

– Втомилося? Як гарно, що мама цього не знає… А інакше вона б розхвилювалася… Сокко, а де зараз мама?

– Там… Внизу – на Землі… А ти… вже сумуєш за нею?

– Ні. Мені добре з тобою, – весело сказала Неллі і тут же спитала: – Я ж повернуся до мами?

Сокко не промовив нічого – тихо здійняв крила і полетів над озером. Неллі дивилася йому в слід, а тоді й сама розправила свої легкі, білі крила, знялася і полетіла. Вона дивувалась… раділа… сміялася… Наздогнала з легкістю Сокко… І вони разом закружляли над гладінню озера... А потім полетіли до старого вітряка, що сивів вдалині.

– Це не простий вітряк! – сказав Сокко. – Якщо покрутити його крило, то можна потрапити до Країни живих фантазій.

– Як цікаво! Давай покрутимо... – нетерпляче мовила Неллі.

– Не поспішай! – сказав Сокко і попросив її знову закрити очі.

Вона закрила очі… вкрила голівку пухнастими крильми... Їй подобалось бути лебедем, але й цікаво було подивитись: що ж це за така частина світу – Країна живих фантазій?

– Ось тепер можеш їх відкрити.

Неллі відкрила очі: вона знову стала маленькою дівчинкою, а Сокко – таким же незвичайним крилатим юнаком.

Вони підступили до вітряка, взялися разом за крило, стали його обертати… І тут… вітряк закряхтів, заскрипів, як старезний дід: до нього так давно ніхто не торкався. Після того, як всі його чотири крила зробили один повний

оберт, вітряк зник, а Сокко і Неллі опинилися – серед алеї білих ялинок, що простягалася – вгору.

– Чудасія! – дивувалася Неллі, побачивши, що ялинки – живі і білі-білі не від снігу й інію.

Далі, десь угорі, алея білих ялинок змінилася малесенькими тополями. Їхні стрункі крони були червоно-блакитними від того, що на їхніх рясних гілочках сиділи червоногруді і синьогруді снігурі. Вони не боялися Неллі і, коли вона простягла до них рученята, прилетіли до неї.

– Дзінь-здінь-здінь! – привітно продзвеніли вони, і дівчинка впізнала у цьому: «Добрий день!».

– Ой… Які ви привітні… і схожі на пухнасті сині та червоні листочки, – промовила вона.

Далі тополі змінилися двома рядами золотих тюльпанів.

– Справжні золоті квіти! Оце диво! – раділа Неллі, вдихаючи малиново-медові пахощі живих золотих тюльпанів… І тут вона поглянула вгору. А там – прозорим шатром розвіваються зграї сизих, бузкових і фіолетово-білих казкових створінь, що скидалися на велетенських бабок. Це були небограви! Колір їхніх лискучих крилець змінювався від яскравого до прозорого, і навпаки.

– Як чарівно! – замріяно видихнула Неллі. Вона була в захваті!

Небограви святково вальсували у небі… Сокко і Неллі милувалися ними і неквапно продовжували свою мандрівку.

Дівчинка не відчувала втоми. Їй було легко та радісно.

Незабаром за хмарками чарівних небогравів ген вдалині показалися гори. Із-за їх могутніх кам'яних плечей визирала прозора веселка, море і невеличке містечко.

– Сокко, дивись!

– Це містечко зветься Уява! Саме туди ми з тобою і прямуємо.

Містечко Уява було несхожим на те, у якому дівчинка народилася і жила, поки вони з мамою не оселилися в будиночку на узгір'ї. Усі ці вулички і провулки нагадували кола мальовничого лабіринту. Будиночки були схожі один на інший – гостроверхі, зі срібними стріхами – з'єднані між собою низками дзвіночків… У цих домівках жили принци і принцеси, для яких ці дивні ниті з безліччю маленьких мідних дзвоників слугували чимось на кшталт телефонного зв'язку.

Вдалині, серед усіх цих заплутаних вулиць, височів палац. Навколо нього росли балакучі червоні, схожі на соняхи, квіти.

Двоє пухнастих жовтих ведмежат качалися серед них і придавлювали їх до землі.

– А давай, Неллі, заберемо їх з собою, бо так вони знищать усі квіти! – голосно і суворо промовив Сокко, і ведмежата принишкли, затихли…

– А ми не хочемо з вами, – тихо озвались ведмедики, поглянувши на мандрівників зляканими очима.

Та ось з палацу вийшла дівчина – гарна, зеленоока, з розкішним срібним волоссям, одягнена у величезний зеленавий капелюх…

– Це Увайя – господарка цієї країни, – стиха промовив Сокко.

Увайя підішла до них. Подякувала, що змогли зупинити неслухняних ведмедиків. Її посмішка була такою ясною... а миловидне обличчя, шию, руки прикрашали перламутрові блискітки, схожі на дрібнесеньку риб'ячу луску.

– Відтоді, як ведмежата з'явилися тут, мої квіти не знають спокою, – зітхнула вона.

– А звідки вони тут взялися? – поцікавилась Неллі.

– Їх… А також все, що ти бачиш, дівчинко, створила бурхлива дитяча фантазія, – сказала господарка Країни живих фантазій, посміхнулася й додала: – У мене безліч клопотів: розселяти новеньких, знайомити їх з усіма жителями Країни живих фантазій… Я невпинно дбаю, щоб усі жителі

моєї країни почувались щасливими, а ще турбуюся крапельками роси, що спершу з'являються тут, а потім уже проявляються у земному світі – як наступає світанок... і тоді вся трава вкривається холодними прозорими намистинками.

Несподівано над містом почувся страшенний гуркіт. Вони підвели очі вгору і побачили чудернацький живий квінтокрил. (Щось водночас схоже і на літак, і гелікоптер, але з п'ятьма лопотями – і зверху, і з боків. Він кружляв і кружляв... Зачувши нестерпний шум, всі мешканці містечка Уява повиходили з будиночків.

– Що воно? Що воно таке прилетіло і так гуркотить? – запитували вони одне одного і налякано вдивлялися в небо.

Покружлявши вволю, квінтокрил приземлився перед палацом.

– Воу! Воу! Воу!.. Як тут гарно! – вигукнув він гучно.

– Зрозуміло… – зітхнула Увайя, – це «шумке чудо» вигадав один кмітливий хлопчик. Минулого разу він вигадав шиплячий, схожий на гадюку, потяг, що цілий тиждень (і вдень, і вночі) кружляв навколо нашого міста… Врешті йому це набридло – і він рушив далі. А в мене ще кілька днів від його обертів і шуму паморочилася голова… Ох…

Сокко уважно обдивився незвичайний літаючий апарат і сказав:

– Гарна техніка! У майбутньому цей хлопчина стане винахідником.

– Я теж так думаю! – погодилася Увайя, а потім поглянула на Неллі. – Як тебе зовуть, миле дівчатко?

– Неллі…

– Неллі?.. – перепитала господарка і повела їх за місто – до веселкового моря… Там височів загадковий маяк. Він нагадував ніжні долоні... Сповнені живих рожевих фіалок, вони тяглися до неба.

– Їх створила уява цієї дівчинки! – мовила господиня, показавши на них.

– Це – долоні моєї мами… – пояснила Неллі. – Фіалки – це улюблені мамині квіти.

Неллі і самій було дивно від того, що її фантазія стала дійсністю. Вона дивилася вгору на цей казковий маяк, а потім задумливо поглянула кудись дак далеко і прошепотіла: – Цікаво, як там моя матуся?

– Ти сумуєш за мамою?

– Трішечки… Ось стілечки! – показала на пальчиках Неллі, впізнаючи в Уваїних очах щось ніколи незнане і водночас знайоме. – Мені подобається це місто. Тут так цікаво!.. – промовила Неллі, всміхнувшись, а потім подивилась на Сокко.

– Я ж повернуся до мами?

Сокко був задумливим, трохи загадковим… Нічого не казав, дивився у її радісні оченята, а потім поглянув на небо. Крізь легку, таємничо-неозору блакить пробивалося зелене сяйво. Неллі відразу його помітила, коли також підвела очі вгору.

– Зелене світло! – замріяно сказала вона.

– Це незвичайне сяйво сходить від далекої небесної країни, – пояснив Сокко…

Широко розкривши здивовані очі, Неллі дивилася на небесне зелене диво.

– Хочеш потрапити до тієї країни?

– Хочу! Хочу!

І вони, попрощались з господаркою, взялися за руки і здійнялися у небо.

Чим вище Сокко і дівчинка піднімалися над Країною живих фантазій, тим все ближчим і яскравішим ставало чарівниче зелене сяйво.

* * *

І ось вони дісталися іншої небесної країни. Її пишні, вкриті листяним лісом простори були такими могутніми, потайними, весняними…Неллі здо-

гадалася, чому від цієї країни сходить зелене сяйво: це через незвичайне зелене сонце, що напоює, звеселяє, леліючи, огортає кожну гілочку, кожну травинку своїм теплим яскраво-зеленим промінням.

Дуби, липи, вільхи, клени розправляли соковиті молоденькі листочки… Внизу, довкола них, квітували ніжні конвалії… З глибини лісу чулася тиха пісня, що, ледь торкаючись віковічних дерев, опускалась на духмяні біленькі дзвіночки конвалій, що підхоплювали її ласкаву мелодію і співали: «День-день! Тінь-тінь! Даль-даль!»…

Неллі заслухалась. Мелодія цієї пісні була їй знайомою. І десь… у глибині цього зеленого раю, серед духмяної лісової розкоші, чувся лагідний голос її матусі.

– Моя мила матуся! – зраділа дівчинка і побігла у глибочінь лісу – до мами.

– Куди ти?.. – спиняв її Сокко.

– Це співає моя матуся… Вона десь тут!

У гущавині лісу пісня чулася краще.

– Мамо… Мамочко! – кликала Неллі.

– Твоя мама не тут… – випередив її Сокко, пояснюючи. – Вона вдома… Хоча ти й справді чуєш її пісню.

– Що ж це за країна така, де я чую свою маму, тоді як вона чекає мене удома?!

– Це – Країна завітних мрій… Тут живуть мрії!

– Мрії?! А чому ж ми їх не бачимо?

– А ти, Неллі, бачу – нетерпляча! Не думав, що ти така…

Сокко сказав це не через те, що образився… Він хотів відволікти дівчинку від спогадів про маму… Бо знає: попереду так багато незвіданого, цікавого, таємничого… Адже Неллі так хотіла дізнатись: що знаходиться вище за небо…

Вдалині виднівся ярок. Його схили були встелені травою і чебрецем… Внизу жебонів струмок, що напоював вологою кущики ліщини.

І вони спустилися до струмка. Його прохолодна вода виявилася дуже смачною... Освіжившись, напившись досхочу, дівчинка і крилатий юнак піднялися ярочком… і вийшли на іншому боці лісу.

– Неллі… Як гадаєш: що знаходиться далі?

– Мабуть, там сила-силенна білих конвалій, – весело відповіла дівчинка.

– Авжеж! Та я не про квіти, – зауважив загадковий Сокко.

Клени, буки, дуби були вкриті оксамитками моху. Друзі прямували між їх кремезних віковічних стовбурів, повз квітучих конвалій… А потім помітили величезну липу, що росла серед лісу, в оточенні рясних білих конвалій…

Прямо над самісінькою її верхівкою сяяло зелене сонце. А на могутніх гілках сиділо багато білих голубів… Ці голуби не схожі на тих, що Неллі доводилося бачити вдома… У них обличчя дітей!

– Сокко, ти тільки поглянь… Які незвичайні птахи!

– Ось це і є – заповітні птахи-мрії.

– Як дивно... У них такі ясні і глибокі очі! І вони посміхаються, раді, що ми до них завітали! – з трепетом мовила Неллі. А потім Сокко простяг їм назустріч долоні, і вони дружно, одна за одною, прилетіли до нього, сіли йому на руки, на плечі і тихесенько заспівали… Ця пісня була так схожа на ту, що дівчинці часто співала мама!

– Мрій, мрій кожну мить…
Мрій, скільки тобі заманеться…
І щастя озветься, і серця торкнеться
Висока безкрайня блакить…
Висока безкрайня блакить…

Вір, вір і люби…
Вір палко, і спиниться вітер.
Затишно і вільно із вірою жити…
А в небо летять голуби…
А в небо летять голуби…

Знай, знай і неси…
Твій вогник ніщо не погасить.
Він виросте… й зробиться сонечком з часом…
О, скільки у мріях краси…
О, скільки у мріях краси…

– А до мене мрії летітимуть? – поцікавилась Неллі.

– Так… Тільки простягни долоні!

Коли Неллі випростала перед собою долоні, мрії прилетіли й до неї. Вони раділи, вільно тріпотіли крильми, сідали їй на голівку, на руки, на плечі... У їхніх виразних очах можна було побачити те, як вони народилися, як зміцніли і прилетіли сюди.

– Які ж ви легкі і прекрасні, мрії! – прошепотіла Неллі, вдивляючись у їхні довірливі очі… Там, у очах, вона бачила хлопчиків і дівчаток… ті мріяли… Їхні мрії були такими світлими… щасливими… земними… І до того ж не схожі одна на одну. Одні діти мріяли про те, щоб до них частіше приходили гості, і щоб поскоріш у їхньому житті з'явилися вірні друзі… Інші мріяли, щоб їхні батьки ніколи не сварилися… Дехто з дітей мріяв про те, щоб ніколи не бачити кривди і болю… не знати голоду… А якісь дітки мріяли зростати здоровими, і щоб поруч завжди були тато і мама.

Неллі милувалася мріями, що лагідно її обсіли… дивилася у їхні щирі довірливі очі… Аж раптом… упізнала в одній білій птасі свою заповітну мрію… У її виразних глибоких очах вона вбачала постать Могутнього чарівника…

О, як їй нетерпілося побачити те, що має здійснитися… і вона б без кінця дивилась у вічі щасливої білої горлиці… Але та… здійнялася… і полетіла у небо.

– Куди ж ти?! – вигукнула Неллі і промовила з жалем, що це була її мрія. – Чому вона полетіла від мене? – запитувала Неллі.

– Мрії не можуть сидіти вічно на цьому дереві, – відповів Сокко. – Вони летять далеко-далеко увись, щоб здійснитися… А тут… з'являються нові мрії… І так без кінця!

Неллі заворожено слухала свого крилатого друга… дивилась услід своїй найзаповітнішій мрії…

– Сокко, а куди відлітають мрії?

– Вони летять вище за небо!

– Вище…за небо? – перепитала Неллі і, дивлячись поміж липових віт на небо, затамувала подих. Маленька Неллі розуміла: якщо мрії відлітають вище за небо, там, напевно, щось є.

– Нам теж час летіти, – зауважив Сокко. – Там… далеко вгорі… небеса зберігають ще багато незвіданого.

Чарівно розправивши крила, крилатий світловолосий красень подав дівчинці свою велику теплу долоню, і вони разом відірвалися від землі… Здійнялись над п'янкими пахощами конвалій… над величавою священною липою, листя якої нагадувало вирій сердець… і над зеленим сонцем… Разом вони нестримно линули ввись, віддаляючись від весняної, квітучої і жаданої Країни заповітних мрій.

✳ ✳ ✳

Наполегливо… Відрадно… Вони підкорювали небеса. Шлях угору був таким далеким… Небо поступово згустилося, похмурніло… Настала ніч… і у сяйві далекого місяця та зірок показалися нові незвідані обрії… Це була Країна глибоких роздумів.

Сокко і Неллі наближалися до неї все ближче і врешті опустилися. Долина, на якій вони приземлилися, мирно дрімала… Довкола панувала злеліяна зорями темрява… Тиша… Лиш було чутно, як прохолодний вітер спросоння гладить пасма ковили та розправляє свої зрошені китиці конюшина. До світанку було ще довго. Тож друзі полягали на траві і, дивлячись на зорі, не помітили, як заснули.

Настав ранок, і їх розбудили глухі уривчасті звуки. Це були коні, що, схилившись над ними, задоволено форкали: «Фор-р-р… Фор-р-р…».

Дівчинка думала, що вона ще спить, і їй сняться усі ці білі коні… і Сокко, що стояв поруч з ними.

Неллі бачила: ці коні були дуже дивними, бо час від часу ставали прозорими, як ранковий туман.

– Які ж ви гарні, шляхетні! – промовляв до них Сокко, гладячи їхні шовкові гриви, а потім обернувся до Неллі, яка, скрутившись калачиком, лежала на траві і дивилася на нього і на коней. – Правда, гарні коні? – спитав він її.

Неллі мовчала… Думала, що це – лише сон, і раділа, бо раніше, їй ніколи такого не снилося.

Сокко про це здогадався, засміявсь…

– Неллі! Ти що, спиш з відкритими очима?

Почувши це, дівчинка схаменулася, підвелась, потерла долоньками очі… Позіхнула. Потім уважно подивилась навколо.

– Так це – не сон?!

– Ні… Все це насправді!

Неллі ще раз окинула поглядом коней, яких було зо два десятки.

– Я ніколи не бачила таких дивних коней! Хоча була і в зоопарку, і на іподромі…

– Звичайно, що не бачила… Ці коні живуть лише тут, бо є людськими думками… Це – коні-роздуми! Вони світлі і благородні… Ось прислухайся до них!

І Неллі прислухалась. Підійшла до них ближче… І навіть закрила очі, щоб ніщо її не відволікало.

– Я чую! – прошепотіла вона. – Ця думка – вона про те, що робить людину – людиною. Вона належить одній старенькій бабусі.

– У людей, сповнених доброти, – прекрасні думки! – сказав Сокко, бачачи, що дівчинка посмілішала, підступила до коней ближче… і помітила двох маленьких лошаток.

– Сокко, дивись… Лошата! – вигукнула вона радісно і додала: – Мабуть, це думки дітей.

– Ні… Ці милі думки-лошата тільки з'являються у чиїйсь світлій голові. З часом вони виростуть і зміцніють.

Неллі ходила долиною, прислухалась до людських роздумів, що мали таку чудову подобу, і розуміла, що на світі є багато хороших людей… Їхні думки сповнені великої любові, світла, надії на краще і життєдайної віри – віри в диво.

– Неллі, ось підійди-но сюди, – почула вона, як її пошепки кличе Сокко, йдучи до коня, що стояв осторонь від усіх. Цей великий красивий кінь був думкою одного хлопчика, що саджав деревце.

«Якби люди хоч зрідка прислухалися до дерев, то перестали б нищити ліси, парки… І, перш ніж зрубати дерево, посадили б кілька нових...» – міркував той хлопчик.

– Яка гарна думка! – стиха промовила Неллі, бо і сама дуже-дуже любить дерева…

Вони б іще стояли серед усіх цих роздумів-коней і слухали б… і захоплювалися… і раділи… якби не почули тупіт і гучні виляски, що долинали здаля: «Нумо… гайда! Гай-да-да! Геть-геть-геть!».

До них наближався вершник – гарцював на крилатому коні, що сяяв, як сонце.

– Хто це? – злякано запитала Неллі.

– Не бійся! Це Роммуз – правитель цієї країни. Він увесь час наглядає за кіньми, щоб усі ці білі роздуми-коні не відійшли від свого табуна і часом не заблукали…

Довжелезним, схожим на блискавку, батогом Роммуз бив об землю і направлявся все ближче до них.

– О, кого я бачу! Сокко! – весело вигукнув він. – Давненько я тебе не бачив! Ну, розказуй, що тебе сюди привело…

– Я – тут, бо ця маленька допитлива дівчинка так захотіла… – посміхнувся Сокко.

– Зрозуміло! – сказав Роммуз, зістрибнув зі свого променистого коня і продовжив: – Бачу, ви ночували тут, на траві…

– Саме так… Ніч ми провели просто неба.

– Тоді ходімо до мого куреня! Погрієтеся коло багаття, бо ніч видалась прохолодною.

Придержуючи за вуздечку свого вірного коня, Роммуз йшов попереду, направляючи білих коней до величезного білого табуна, що виднівсь у ранково-сонячній далині.

Там Неллі помітила молоду конячку, що була такою світлою і сумною. Підійшла до неї ближче. Прислухалася… І почула думку однієї маленької дівчинки: «Якби ж усі люди навчилися жити у мирі… Прислухалися одне до одного і не робили дурниць… Тоді б ніхто ні на кого не ображався, а мої тато і мама ніколи б не розлучилися…»

– Я теж давно помітив цю думку, – озвався Роммуз і додав: – Останнім часом такі думки надходять сюди все частіше… Діти Землі стали надто рано дорослішати!

Після цих слів Роммуз поглянув на Неллі, зазирнув у її щирі, допитливі очі і сказав: – Не спіши ставати дорослою, дівчинко!

– Мене зовуть Неллі.

– Дуже приємно! Хоча я і знаю, як тебе звати.

– А звідки ви дізналися? – поцікавилася вона, а потім здогадалася: «Певно, тут живуть і мої думки… Володар упізнав мене через них!».

Роммуз був схожий на коренастого цигана з сивою бородою… Водночас веселий і серйозний... Ідучи до його куреня, Неллі невпинно відчувала

якесь дивне, м'яке і приємне тепло, що обігріло її, навіяло радість… і вона скинула свої черевички.

Дівчинка босоніж ішла по росі та спостерігала, як над обрієм покірливо й величаво підіймається сонце… і не боялася застудитися.

Попереду виднівся курінь, а поряд – і багаття. Над яскравим білим вогнем звивався димок, що прозорою духмяною стрічкою тягся вгору, чарівничо зв'язуючи докупи долину і небо. Неллі побігла до вогню. Такого вогнища вона ще не бачила! Яскраво-білі прозорі вогняні пелюстки тріпотіли в повітрі… І, коли вона простягнула до них долоні, – не обпекли. Їх подих був теплим і дуже приємним...

Роммуз поставив на вогонь чайник.

– Напою вас духмяним чаєм з цілющих трав! – сказав він, і Неллі нарешті збагнула, що за час всієї їхньої мандрівки їй зовсім не хочеться їсти… Спрага також її не бентежила… Як ніколи вона почувалась бадьорою, вільною…

– А чому вогнище – біле? – запитала вона у господаря.

– Цікаве питаннячко… Хоча… я ніколи над цим не замислювався, – сказав Роммуз, зняв з вогнища паруючий чайник і продовжив: – Таким його нам подарував Могутній чарівник… Цей вогонь – незвичайний! Він заспокоює бентежних червоних коней.

– Червоних?.. А де ж вони… Де ці… червоні коні? – не розуміла дівчинка, окидаючи поглядом усе навколо.

– Ті, що недавно були тут, – сказав Роммуз, – завдяки теплому шепоту цього вогнища... вони зробилися білими.

Почувши це, Неллі прислухалася до вогнища і збагнула: це від нього відходить тепло і радість, що увесь час огортає її, наче м'яка матусина шаля… Білий вогонь вигравав полум'ям, танцював у повітрі – то здіймав-

ся високо вгору… то присідав… І всюди від нього розлягався приємний шепіт.

– Шепіт… Я вже десь його чула. – зауважила Неллі, намагаючись пригадати. – Згадала… Згадала! – зраділо вигукнула вона. – Я його чула від мами – крізь сон... Я спала, а матуся сиділа біля мене і тихенько просила Могутнього чарівника, який насправді живе зовсім поряд, але такий таємничій, невидимий, щоби він почув мою мрію. Цікаво, звідки мама дізналась про неї... про мою мрію?

Я мрію, щоб Могутній чарівник показався нарешті, підійшов і здійняв наді мною свої чарівні долоні... І тоді б моє серце стало таким, як треба!

Неллі пригадала свою матусю: задумалася, замріялася, полинула в царство своїх щасливих спогадів, які несподівано сполохав стукіт кінських копит, що долинав віддалік.

На горизонті з'явились червоні коні. Вони були зовсім інакшими – не такими, як білі… Від них розносилася тривога, сумніви... Наблизившись до білих, вони стали принюхуватися, їх оглядати...

– Ох, і не подобаються мені ці нав'язливі коні-роздуми, – промовляв Роммуз, але не проганяв їх від свого табуна.

Коли червоні коні підійшли до багаття, Неллі відчула неспокій. Підозра, невпевненість та образа поширювалися від цих коней і намагалися витіснити, здолати усі її світлі думки та спогади.

«Не знаю, як вчинити… Так… А може, інакше… А що люди скажуть?»

«Не можу прийняти рішення... Розпочати сьогодні чи завтра? Напевно буде краще завтра…»

«Поділитися з другом чи ні? Якщо поділюся, чи він це оцінить?! А якщо ні? Мені стане від цього боляче…»

«Мене так образили, ніколи їм цього не пробачу!»

Від цих неспокійних чужих думок Неллі відчула знесилення.

– Такі вони і є – неспокійні, бентежні… коні-роздуми, – зауважив Роммуз і додав: – Не випадково вони ідуть до нашого вогнища… не випадково…

Багаття палало, його незвичайний білий вогонь чарівно розвівався від легкого вітру і наспівно шепотів… шепотів… ледь чутні слова довіри і вдячності за всіх, хто є на світі… І тут червоні коні поступово посвітлішали і, врешті-решт, стали білими.

– Ось це – інша справа! – задоволено приказував Роммуз, легенько плескаючи їх по спинах. – Такими ви мені подобаєтеся більше!

Неллі дивувалася, дивилася на усміхненого правителя. Їй цікаво було побачити і дізнатись, які дива відбуваються у його країні, та вона не могла й уявити, скільки разів йому доводилося бути свідком перетворення бентежних коней-думок на світлі – хороші думки. От Сокко… Він давно знає Роммуза і бачив, як той кожного разу, як хлопчисько, радіє, коли вони стають білими – мудрими і спокійними.

– Оце так вогнище! Воно перетворило червоних коней на білих! – з захопленням мовила Неллі. – Воно біле, бо незвичайне! – вирішила вона, потім підвела оченята, поглянула на бородатого Роммуза і несподівано запитала: – А який він, Могутній чарівник?

Обличчя Роммуза засяяло тихою незбагненною таємницею…

– Могутній чарівник… він, як світ… Його любляче серце таке щире, таке безмежне, що там може вміститися небо.

– Небо?.. – здивувалася Неллі і поглянула на небо. «Якого ж тоді Могутній чарівник зросту, якщо його серце таке величезне?» – розмірковувала вона.

Правитель Країни глибоких роздумів – турботливий і гостинний… Він напоїв своїх гостей чаєм з духмяних трав, пригостив диким медом… І вони б, напевно, ще довго сиділи біля його чарівного вогнища, слухали його ше-

потіння і розмовляли… Але треба було вирушати. На Неллі чекає небо. Там ще скільки всього цікаво, містичного, чарівного, що дівчинка неодмінно має побачити.

Роммузу не хотілося їх відпускати… Та він знав, який непростий шлях має здолати ця маленька дівчинка. Добре, що з нею Сокко… З ним вона не заблукає.

Покатавши Неллі на своєму крилатому коні, Роммуз провів їх до обрію своїх володінь – до найвищої вершини гір, що громіздким сіро-зеленим кільцем височіли довкола країни.

– Не баріться... Тут хоч і красиво, але небезпечно, – застережив правитель і, попрощавшись, хльоснув свого швидкого, як думка, коня, і помчав до куреня, і до вогнища, навколо якого паслися коні.

– Небезпечно через те, що високо?! – зауважила Неллі, милуючись горами, пухнастими верхівками могутніх ялин, що зеленіли внизу. – Як же тут гарно!

– Нам час вирушати! – промовив Сокко і подав їй долоню.

– Ні… Ну, будь ласочка… Я ще хочу постояти тут... – просила Неллі.

– Гаразд! – погодився Сокко. Він розумів дівчинку. Адже пагорб, що неподалік її дому, значно менший за цю могутню гірську вершину. Сокко знає: гори дарують відчуття безмірної радості і свободи… Коли стоїш на вершині, цілюща сила Землі, її краса, її спокій… незримо озиваються десь у глибинах твоєї душі… і надихають, і підтримують… зміцнюють віру і не дають забути, що ти є на світі... І все, що відкривається твоїм очам – ліси, луки, поля і долини, гори, ріки, моря, – все створене для тебе!

Неллі не боялася висоти. Вона йшла гірським кряжем… Одна… Їй захотілося трішки пройтися самій… Сокко непомітно йшов слідом і пильно наглядав за нею.

Крок за кроком дівчинка, обережно ступала… Аж раптом помітила білу, схожу на ранкову зірочку, квітку… Це – едельвейс.

– О-о-о-о! – милувалася Неллі, вдихаючи ніжний, ледь уловимий аромат… Вона й не думала її зривати… Сиділа навколішки, оглядала білі оксамитові пелюстки і зовсім не помітила, як поруч з'явився баский чорний кінь… А за ним другий, третій, четвертий… Ці негадані коні-роздуми виникли раптово – прямісінько перед нею. Їх темні розхристані гриви налякали Неллі… Та вона над цим не замислювалась. Бо гірська квітка була такою маленькою, такою беззахисною… і дівчинка схилилась над нею, сховавши її від коней. А ті… іржали… гарцювали... тупотіли копитами… Добре, що Сокко їх встиг відігнати. Він взяв Неллі на руки і, пригорнувши до себе, здійнявся у небо.

Неллі була у безпеці. Та хоч вони з Сокко були вже достатньо високо й далеко від гірських вершин, шалені коні не відставали… Мчали слідом, наздоганяючи.

І тут Неллі згадала про біле багаття і подумала: «Як добре було б, якби його чарівний вогонь завжди був зі мною!».

Дівчинка й не помітила, як її думка зробилась прозорим білим конем і опинилася в Країні глибоких роздумів. Роммуз почув її. Він здогадався: його друзі у небезпеці. На своєму крилатому коні він полетів так швидко, як блискавка.

– Я ж попереджав! Перебувати на краю небезпечно! – вигукнув він, одвертаючи скажених коней.

Неллі здалеку упізнала Роммуза… почула його коня і виляски батога… Притулившись тихенько до Сокко, схилившись щокою йому на плече, вона бачила усе, що діється позаду… Сокко теж бачив і дивувався:

– І як правитель дізнався, що ми в небезпеці?

Неллі мовчала. Вона здогадалася! Це все її думка! Думка про чарівний білий вогонь миттєво опинилися там, куди потрапляють глибокі людські думки… Яке щастя, що Роммуз її відразу помітив!

Із захмарної висоти вони з Сокко бачили, як він жене коней до білого вогнища…

– Сокко… А чорні коні можуть зробитися білими? – поцікавилась Неллі?

– Можуть! Завдяки шепоту чарівного вогнища.

Маленька Неллі й сама про це здогадувалася... Але їй так цікаво було, що скаже Сокко.

* * *

Вони піднімалися вище… і вище… Вдивлялися у глибочінь неба і намагались не згадувати чорних коней.

Краса небесних сфер зачаровувала. Десь далеко вгорі сяяло сонце. Його промені зігрівали густу блакить і збиралися в Сонячний вітер, що святково здіймав небеса, відкриваючи їхнім очам Країну високого натхнення.

Ця країна нагадувала простори Матінки-Землі… Небо було так само безкраїм і неймовірно красивим. Сонячний вітер линув небом, розсипаючи золоті яскринки… здіймався до сонця… звивався навколо нього… горнувся, наче дитина… а потім знов линув небом...

Неллі відчула: вітер радий, що вони з Сокко помітили цю незвичайну країну… І, прилетівши до них, легенько торкнувся їхніх сердець…

– Який же ти, вітре, милий… Сонячний! – радісно промовила Неллі.

– Так! Авжеж! Сонячний! Сонячний вітер! Саме так ти мене називала!

– Я?

– Ти… Ну… Ну як же? Невже не пам’ятаєш?

Сонячний вітер тепло горнувся до дівчинки, бачив, яка вона щира, весела… Але він ніяк не міг зрозуміти, чому не б'ється її серце?

– Чо-му-у-у? Чому-у-у? Чому твоє серце мовчить? – тихо запитав він.

– Воно втомилось… – весело сказала Неллі. І пригадала, як стояла на своєму улюбленому пагорбі і відчувала в собі такий приємний і нестримний Сонячний вітер. – Я пригадала… Пригадала ту мить, коли назвала тебе Сонячним! – промовила Неллі. – Але… тоді я не бачила тебе так, як зараз… Тоді… я відчула тебе всередині себе.

– Який же я щасливий, що ти не забула! – сказав Сонячний вітер і зізнався: – У земному світі мене неможливо ось так побачити… Можна лише прислухатися і відчути… Зазвичай люди мене відчувають у тиші… І то – не всі! А тільки ті, що люблять навколишній світ...

Неллі з захопленням слухала. Їй цікаво було все, що розповідав Сонячний вітер… Солодко… і так таємничо… її мовчазне, стомлене серце сповнилося радісного, бурхливого і живого почуття… Саме таким і є високе натхнення!

Вони летіли небесами. Сокко тримав дівчинку за руку… А Сонячний вітер линув попереду і з висоти показував дивовижі своєї країни: ліси, озера, гори, ріки, долини...

Поміж вкритих ялинами гір показалося джерело. Воно бриніло, вигравши на сонці... Його кришталево-чисті води пробивалися з-під величезного каменя і, долаючи скелясті пороги, водоспадом стрімко линули вниз, утворюючи безліч веселих струмків. Над їх невщухаючими хвильками й буранцями палахкотіла райдуга. А вгорі кружляли журавлі. Їх було так багато!

– Скільки журавлів! – заворожено шепотіла Неллі.

– Це – вісники натхнення! – пояснив їй Сонячний вітер. – Чудодійне джерело дарує їм сили, і вони летять до Землі, щоб хоч трохи відволікти

людей від повсякденних турбот, тривог, смутку… А потім ці журавлі знову вертають сюди.

– Фантастично! – сплеснула долоньками Неллі і запитала: – А мені… джерело може дарувати силу? Щоб, коли повернуся додому, я змогла бігати швидше за всіх моїх друзів.

– На жаль, це неможливо… – промовив Сонячний вітер. – Джерело дає силу лише журавлям.

Почувши таке, Неллі засмутилася. А журавлі... Вони все кружляли, курликали і були такими щасливими…

– Неллі, якщо хочеш, давай повернемося назад – додому, – з розумінням промовив Сокко й додав: – Ця подорож – непроста! Не кожному вдається дізнатись: що знаходиться там – вище неба.

– О! Це правда? Ви прямуєте вище за небо? – зацікавився Сонячний вітер і таємничо поглянув на Неллі.

– Так! Прямуємо… Але я хочу, ще тут побути! – сказала вона, прогнавши раптовий смуток.

– Якщо так… Тоді полетіли далі! – засміявсь вітер і полинув над мовчазними верховинами, над полями, річками, лугами – до гаю.

Крилатий юнак і дівчинка полетіли слідом. І невдовзі опустилися на духмяній галявині, серед дубів. Довкола дзвінко співали пташки. Всюди квітували проліски. Густо розрісшись попід деревами, вони нагадували сині озерця.

Та один пролісок ріс осторонь… Він ніби відбився від свого гурту, квітуючи вдалині. Ступаючи по шелесткому торішньому листі, Неллі підійшла до нього, доторкнулась його гладеньких листочків і почула чарівний, переливчастий голосочок:

«Задивляйся в мої сині очі,
Забирай мої сни, якщо хочеш…
Пелюстками небес доторкнуся,
Як натхненням в тобі обізвуся.
Пелюстки мої ніжні… веселі –
Не зривай… Не зривай мене, Неллі!» – прохав пролісок.

Неллі слухала… Дивувалась… Хоча й знала, що все на світі – живе – і вода, і дерева, і квіти…

– Я і не думала тебе зривати, любий проліску! Я підійшла, щоб помилуватись, – зізналась вона.

Тому, хто за нею тихенько спостерігав, дуже цікаво було хоч краєчком вуха почути: про що ж вона розмовляє з весняним проліском… Але ж… не гарно підслуховувати чужі розмови!

В Країні високого натхнення Неллі почувалась як вдома. Усе раділо її присутності: і стежки, і дерева, і пухнастий джміль, що кружляв довкола, і дзвінкоголосі пташки, і закохані проліски…

Звідусіль доносилися милі її серцю пахощі.. звуки… А вона не відходила від проліска, що зачудовано дивився у її сизі очі.

– Не дивуйся, Неллі – просто вір!
Ти не знала дива до сих пір.
Лиш поглянь, як небо виграє…
Я квітую! Я дивую, бо я – є! – радо озвався він.

«Який потішний!» – подумала Неллі. За час цієї незвичайної подорожі, вона відчула, яке це щастя – бачити… відчувати… і любити: небо, сонце,

дерева, квіти, пташок і все-все, що є на світі. І тепер вона ніскілечки не соромилась своєї плаксивості…

– Все! Годі плакати! Полетіли додому! – рішуче промовив Сокко.

– Ні! – кивнула Неллі. – Не полечу!

– А чому ж тоді на очах – сльози?

Сонячний вітер знав, чому воно так. Він дивився на Сокко… І йому було дивно, що його давній знайомий не здогадується про таємницю цих сліз.

– Це ж благодатні сльози! – промовив вітер і додав: – Якщо вони з'явилися на очах, це означає, що душі доторкнулося істинне щастя.

Вітер-натхнення знав: такі сльози захищають людей від зневіри… А те, що станеться за мить, стане для його друзів красивою несподіванкою.

– Лише погляньте… Лише погляньте! – дивувався Сокко, помітивши, як крізь шар сухого листя, там, де щойно впали сльози, пробиваються маленькі блакитні метелики, розправляють свої махрові крильця і летять боязким хороводом.

– Що тут казати, – засміявся Сонячний вітер. – Щастя як щастя! Воно як натхнення, що було, є і буде завжди! – весело додав він, здійнявся над деревами. – Досить топтатися на одному місці! Гайда до березового гаю! – гукнув і полинув..

Сокко не барився, взяв Неллі за руку і понісся над розбурханими Сонячним вітром верхівками дубів, наздоганяючи.

* * *

Пахощі молодої трави і весняних квітів сягали синього неба. Внизу простягалися встелені кульбабою луки… Під березовим гаєм паслись косулі. Вони ступали по траві і лишали за собою сліди, що ставали квіточками кульбаби.

– Ой! – сплеснула долоньками Неллі і пригадала свій дім, подвір'я, садок, де щовесни розквітає кульбаба, з якої вона полюбляє сплітати віночки – собі і мамі.

Але тут… квіти якісь інші... Вона відчувала їх, а вони її.

– Візьми мене… Зірви мене! – промовила до дівчинки жовтенька пухнаста квіточка, а за нею – інша… – І мене… – І мене зірви… – І я… – І я… – І я хочу доповнити віночок, що прикрасить твою голівоньку, – промовляли квіти.

Неллі чула їх тихі чарівні голоси, обережно зривала квітку за квіткою… Сплела віночок і одягнула.

– Ти чарівна, Неллі! Чарівна! – промовляли Сокко і Сонячний вітер. Взяли її за руки… Закружляли… Здійняли… і понесли у березовий гай. Неллі сміялась… раділа…

Гай розкошував. Солов'їні трелі зливалися з плескотом річки, що протікала у гаї, з шерехом трави й листя, утворюючи дивну мелодію, що линула в небо.

– А куди летить ця чудова мелодія? – поцікавилась Неллі.

– В Обитель чарівних талантів, – сказав Сонячний вітер.

– А де вона? Яка вона? – допитувалася дівчинка.

– А це ти зараз побачиш сама, – люб'язно промовив Сокко.

Вони піднялися над гаєм. Жива мелодія линула до Кришталевої гори, що височіла за гаєм. Між скель, вигравши веселковими зайчиками, виднілась печера. Саме в ній і сховалася прекрасна мелодія.

Сонячний вітер завів їх до печери. Сонце, що височіло десь над горою, відбивалося у кожному її камені, освітлюючи печеру. І дівчинка побачила на блакитно-сріблястих стінах дивні візерунки, зображення дивних квітів, метеликів, тварин і птахів.

«Як хочеться щось намалювати…» – подумала вона, і перед нею виникли барви, пензлики, олівці і багато білосніжних аркушів.

– Будь ласка! Малюй! – почулося з висоти… Неллі зраділа! Взяла пензлик, аркуш і намалювала зеленого півня. Його хвіст нагадував пишну весняну брость*.

– Чудово! Чудово виходить! – радів Сонячний вітер. І раптом з висоти пролунало знову:

– Продовжуй… Малюй! – і дівчинка ще взяла чистого аркуша...

– А хто це промовляє до мене? – запитала вона.

Але замість відповіді десь у глибині Кришталевої гори озвалась мелодія… Та ж сама, що і привела їх сюди.

– Я чую! Я її чую! – радісно вигукнула дівчинка.

Маленька Неллі бігла печерними стежками. Вона не боялася заблукати, адже з нею її друзі – Сокко і Сонячний вітер. Попереду, у широкій галереї під височенним куполом, вона помітила сопілку, що літала, як пташка, і звучала… звучала... Коли вона втихла – обізвалася арфа. Її струни були тонкі і блискучі, мов сонячні промені, що пробивалися крізь кришталь.

– І як я відразу її не помітила! Вона ж така велика! – здивовано вигукнула Неллі.

– Еге ж… Іноді так буває! – засміявся вітер. – Чим більший предмет, тим його не всі помічають, – зазначив він і показав на величезний клавесин. Він був зовсім поряд і нагадував сходинки, які звучали від крапель води, що час від часу падали зі стелі.

– Так от як з'являється музика! Її народжують музичні інструменти! – здогадалася Неллі.

*Брость – *гілки, зелень на дереві.*

– Ні, – промовив вітер. – Вони лише її відтворюють. А музика – вона як небо. Куди не піди – там і вона. Треба тільки прислухатися, – пояснив він. – Дехто чує її і записує на папері, щоб потім її змогли відтворити й послухати інші, – сказавши це, Сонячний вітер підвів дівчинку до книжкових полиць. Там була сила-силенна рукописів, книг…

– А можна подивитися… он ту… книжку? – попрохала Неллі.

– Можна! Будь ласка… – обережно дістав він книгу з полиці і чемно подав.

Неллі її відкрила. Ця книжка була не схожа на всі її яскраві, з малюнками, книжечки. І хоча вона вміє читати, їй не зрозумілі усі ці гачечки… кружечки… лінії…

– Це ноти! – показавши на них, мовив Сонячний вітер. – Їх придумали для того, щоб записувати музику на папір. До, ре, мі, фа, соль, ля, сі... Хто їх усі знає – той усе зіграє!

Неллі гортала сторінки і мріяла, щоб і їй відкрилась ця музична премудрість.

Печерна стежка кликала далі. Світлими галереями вона простелялась туди, де промені сонця просотувалися крізь кришталь і утворювали танцюючі силуети. Довкола вишикувалися кришталеві колони. Після того, як Сонячний вітер покружляв навколо однієї із них, та перетворилась на незвичайну скульптуру, що водночас була схожа і на дерево, і на квітку, і на людину.

– Оце так фокус! – сплеснула руками Неллі. Вона чула від мами, що вітри можуть точити камені, але щоб так!

Стежка простелялася в таємничі глибини Кришталевої гори. Друзі були вже далеко від зали з колонами… Прямували затишними переходами, залами... Аж раптом почули, як щось загуділо… Поряд, у одній з галерей щось кругле й схоже на стіл оберталось, як дзиґа… І врешті, зупинилось… На поверхні цього пристрою стояла красива ваза.

– Це гончарний круг, – сказав Сонячний вітер, і гончарний круг знову набрав обертів… Та так швидко, що замигтіло в очах. За хвилину він зупинився… І там стояла уже не ваза, а глечик. Потім цей хитрий пристрій знову загуготів, завертівся… І коли зупинивсь – всі побачили заміть глечика чашу... І так без кінця!

Надивившись вдосталь, мандрівники продовжили цікаву прогулянку. Кришталева гора була сповнена чарівних таємниць, що оживались наспівними мелодіями, віршами, казковими сюжетами і дивовижними кольорами… Вона подарувала дівчинці крила… У віночку з кульбаби… із золотавопрозорими крилами за плечима Неллі була схожа на маленького ангела… Вона кружляла... раділа… і не бажала думати, що за порогом цієї кришталевої обителі її крила зникнуть. З ними дівчинка почувалась такою безстрашною і неземною.

– Що й казати! Таке воно щастя! – промовив Сокко, спостерігаючи, як вона кружляє. Аж ось її посмішка змінилася здивуванням. Десь у глибині гори вона помітила біле сяйво.

І полинула… Під мерехтом височенних галерей, кришталевих каскадів і переходів – до нього. Сокко і Сонячний вітер летіли поруч, оберігаючи щасливу дівчинку.

Біле сяйво було зовсім поряд. Поступово його зробилося так багато! Мить – і всі вони опинилися в середині невідомого, духмяного і м'якого, сліпучо-білого простору, що з середини й зовні скидався на велетенське яйце.

– Вітаю тебе, Берегине Гармонії! – пролунало срібним відлунням.

– А де ж вона? Ця Берегиня Гармонії… – здивовано запитала Неллі.

– Берегиня – це ти! – сказав Сонячний вітер.

– Як це, я?

– Ти, Неллі, – одна з усіх, кому пощастило опинитися всередині Єства Чарівних талантів. Це воно промовляло до тебе… – прошептав Сонячний вітер і додав: – Відтепер – це твоя таємниця.

Дівчинка розгубилася. Оце так пригода! Вона й не здогадувалася, що знаходиться в середині величезного бутона. Несподівано зовні почувся грюкіт, гучний кришталевий дзвін…

Скелі Кришталевої гори розсунулися, і велетенський білосніжний бутон здійнявся до сонця і неквапно з ласкавим шурхотом розімкнув свої чималі пелюстки.

Неллі знову побачила небо – яскраве і безмежно красиве… І полинула.

– Це ж квітка! – вигукнула, як поглянула вниз.

Сокко відчував її подив, зачарування і радість... І линув із нею у незвідану височінь.

Сонячний вітер залишився внизу.

– Прощавайте! Бажаю вам щасливо дістатися вище за небо! – вигукнув він на прощання.

– А ти… Хіба не хочеш полетіти з нами? – озвалась до нього Неллі.

– Ні! Ці простори – мій дім! Моє місце – тут, в Країні високого натхнення! – сказав Сонячний вітер і полетів у березовий гай.

* * *

Сокко і Неллі продовжили свій цікавий неземний шлях. Сповнені високого натхнення, вони поринали у глибочінь небесного океану. Дівчинка раділа, що її крила не зникли, і линула у густу синю вись... Туди, де у затишку срібного місяця мерехтять таємничі зірки.

Зорі були так близько!

– Людина у небі! Людина у небі! – шепотіли вони між собою.

– Це – маленька дівчинка…

– Вона не сама!

– Дивіться, які у неї крила!

– Вона – ангел?

– Ні… Вона більше схожа на земну дівчинку... Ангел летить поряд.

– Хто ж ця крилата дівчинка? – одна одну запитували зорі. – Невже це і є маленька Берегиня Гармонії, про яку колись нам, розповідала мудра блукаюча зірка?

– Певно, що так! Бо та зірка казала, що настане мить, і ми всі побачимо її поряд із собою, – озвалась зоря, що яскраво падала вниз.

– Хто ти, дівчинко? – запитали зорі, коли Неллі опинилася серед них.

– Я Неллі!

– Неллі… Яке хороше земне ім'я! – сказали вони і тут же спитали:

– Це ти – Берегиня Гармонії?

Неллі усміхнулась. Вона не звиклася з тим, що вона – Берегиня Гармонії, і сором'язливо мовчала... Зорі сяяли, чекали на відповідь... А потім дружно подивились на Сокко…

– А тебе ми, здається, знаємо! – сказали вони. – У тебе досить незвичне ім'я… – зауважили зорі і перепросили: – Ти ж Сокко?

– Так! Я Сокко! Але як ви дізнались про Неллі? Про те, що вона – Берегиня Гармонії?

– Всі зорі у безкрайому всесвіті про це гомонять.

– Яка радість! Яка радість! – линуло від далеких зірок. – Яка мить! Яка честь випала нам! – промовили зорі і, переглянувшись, запитали: – А куди ви прямуєте? Земля ж там, внизу…

– Ми подорожуємо вище за небо, – рішуче відповіла Неллі.

– Вище за небо? – перепитали зорі і сказали: – Ти незвичайна дівчинка! Пам'ятай це!

Сокко і маленька Берегиня Гармонії линули все вище – так високо, що годі і уявити. Та ось… у розмаїтті зірок вони помітили біло-рожеві, ніжні, як сон, береги, встелені яблуневими пелюстками.

– Скільки цвіту! – прошепотіла Неллі, затамувавши подих. Вона дивилась на квітучі дерева і на пелюстки, що падали їй під ноги… й питала: – Куди ми потрапили?

– Ми в Країні щасливої тиші. Тут вічно квітують яблуні!

Крізь святкові яблуневі абажури прозирало синє і таке густе зоряне небо. Неллі ступала по килимах пелюстків… Брала в долоні… Бавилась… Обсипала Сокко…

Обрії цієї дивної країни осявало сонце, що зосталось далеко внизу. Побачивши, як промені, подібно низці* веселих гейзерів*, омивають обриси цієї чарівної країни, дівчинка запитала:

– Як красиво! Що це?

– Країна щасливої тиші – знаходиться вище сонця. Це його промені обіймають, зігрівають її з боків і знизу, як паляницю, тому воно так.

Теплі промені сонця розливалися, сягали ввись, підкреслюючи силуети дерев. Зорі були так близько! Вигравали між яблунь. Неллі помітила, що зірки надто схожі на людей: одні згасають, інші народжуються... Зачаїлись у цій неповторній тиші… споглядають… милуються…

На деревах увесь час з'являлися пуп'янки... Чарівно розквітають, даруючи відчуття миру і спокою. Квітнуть, обсипаються, і на їх місці з'являються нові… І так без кінця!

– Сокко, лише поглянь! – вигукнула Неллі, показавши на квіти.

– Тихше... – промовив він пошепки. – Бо так ми сполохаємо щасливі людські відчуття.

*Гейзери – *гарячі джерела, що б'ють фонтаном.*

*Низка – *нанизані на нитку або дротину подібні предмети.*

– Людські відчуття? Тут? – запитала Неллі.

– Так. Як би тобі це пояснити… – розмірковуючи, промовив Сокко і продовжив: – Коли народжується дитина, то на небі з'являється нова маленька зірочка, що росте разом з нею. Приходить мить, коли дитина і зірка стають дорослими і розквітають… як ці яблуневі квіти. Якщо людина помирає, то і її зірка теж помирає, покидає небо і, згораючи летить до Землі.

Із зіркою згорає прожите людиною горе. Добрі вчинки залишаються у рідному краї… А велике радісне відчуття, що люди звуть щастям, відлітає сюди – в Країну щасливої тиші… І квітує… квітує…

– Неймовірно! – прошепотіла Неллі, торкаючись шкарубких стовбурів.

– Це незвичайні дерева! Вони – хранителі людського щастя, що ніколи не перестає.

Неллі замріяно слухала Сокко… дивилась на розквітаючі пуп'янки… А вдалині цього дивного саду, ніби з повітря, виникло деревце. Красиве… маленьке, але ще без квітів…

Бутони… Суцвіття… Пелюстки… Вони зачаровували і без слів розповідали про незбагненне… незриме… але таке помітне і значуще, коли десь дівається з тіла... Про те, що зблискує живим вогником у очах… і змушує дихати, відчувати, рухатись, говорити, сміятись…

Дівчинці відкрилася велика таємниця: щирі, сміливі, люблячі люди живуть вічно, бо їхня велика душа і є щастям.

Щасливі люди роблять щасливими інших! Живучи на землі, вони вірять, надіються, люблять, а коли приходить час – їхня душа відлітає сюди.

Щаслива Неллі забула про все на світі… Вона не тривожилась тим, що було і що буде… Милувалася цвітом… зірками…

– Певно, десь там, угорі, одні тільки зорі, – сказала вона. – Бо ця яблунева країна – вище за сонце і місяць!

«Яка розумна, хоч і маленька!» – подумав Сокко, поглянувши у її щасливі оченята... Узяв за ручку і повів.

Легкий пелюстковий килим покірно здіймався від їхніх кроків… Услід щастям дихали яблуні...

– Тепер можна повернутись додому! – сказала Неллі.

Але вона знаходиться так високо, що вже не зможе повернутись назад.

Сокко завжди знав, що знаходиться вище за небо… навіть тоді, коли соколом кружляв над узгір'ям. Але неможливо було соколиною мовою передати все те, що Неллі судилось побачити.

Вона і не здогадується, що перебуває одночасно і на небі, і на землі, де вона міцно спить і не чує, як мама тихесенько кличе Могутнього чарівника, щоб він завітав у їх дім, і серце її маленької Неллі затріпотіло у грудях, наче весняний метелик, зробившись таким, як у всіх здорових дітей.

Жінка ніколи не нарікала, що її донечка такою з'явилась на світ... Вона розуміла: небо дарує таких дітей тим, кому довіряє.

– Як же я хочу додому! – сказала Неллі і вже розправила крила, щоб полетіти до мами… до друзів…

Вона була така радісна! Але Сокко не поспішав... Стояв і задумливо дивився крізь духмяне мереживо яблунь, поміж бурштинові зграї зірок… кудись далеко-далеко…

Над Країною щасливої тиші простелявся широкий зоряний шлях.

– Неллі… А знаєш, що буде, коли ми з тобою піднімемось вище усіх цих зірок?

– Що? Невже там, – вказала вона пальчиком вгору, – є ще щось?

– Є… Поза всяким сумнівом – є!

– Що там? Що? – допитувалася дівчинка.

А Сокко, як зазвичай, посміхнувся, змахнув крильми і полинув над квітучими яблунями.

Неллі теж полетіла… Здійнялася над зоряним шляхом, наздоганяючи...

– Прошу! Скажи, що ж там? – просила вона свого дивного друга. А він летів… і посміхався… бачачи, як далеко внизу залишились зірки.

✳ ✳ ✳

Друзі мандрували далі. Летіли все вище і вище…

Глибока вись зустрічала темрявою. І хоча їхні крила світилися, цього було недостатньо, щоб осяяти небо.

Вони летіли поряд… Щоб Неллі не боялась, Сокко тримав її за руку, а сам здійняв очі і дивився… дивився…

Що він намагається там помітити – Неллі не розуміла… Але й не питала.

Вони летіли надто довго. А потім побачили у беззоряній вишині окутані м'яким яскраво-небесним сяйвом простори. Неллі їх упізнала! Адже тут було усе їй до болю знайоме: і ліс, і кущики терну, і тиха річечка, і високий, заквітчаний сон-травою, пахучими фіалками і горицвітом пагорб… Праворуч так само стояли старенькі тополі, що тихо скидали яскраві сережки і мрійливо линули вдалину своїми шелесткими думками.

– Невже це – мій край?! – запитала Неллі.

– Це – Країна вічної радості! – сказав Сокко. – Її простори надійно сховані від всілякої суєти.

Неллі здивовано знизувала плечима... Оглядала усе довкола і запевнялася в тому, що ця країна надто схожа на її миле узгір'я. Тут таке ж неймовірно красиве небо… дерева… квіти… трава…

Але дівчинка вірила Сокко і намагалася не зважати на всі свої відчуття.

Вона раділа… вдихала таке духмяне повітря, слухала шепіт трави, переливи солов'їв, розмову бджіл… дивилась на ящірку, що шелестіла травою… і милувалася яскравим безхмарним небом... І тут… вона збагнула, що на небі немає сонця.

– Це така… світла ніч? – раптом поцікавилася вона.

– Ні. Тут так завжди! – зазначив Сокко.

– А як же тоді все буяє, цвіте? Адже сонце зосталось десь далеко внизу – під товщею глибочезної темноти.

Неллі нічого не розуміла. Була такою збентеженою... і не помічала того, що бачив Сокко.

– Дивись! – сказав він і показав на фантастично-яскраве сузір'я, що з'явилося серед ясного неба.

– Це ж зорі! Дуже яскраві зорі! – вигукнула вона.

– Ні… Це не зорі.

– А що це? Що тоді?

Яскраве сяйво опускалось все нижче… Прибувало все ближче до них…

– Це ж люди! – нарешті мовила Неллі. – Хто вони? Чому від них скільки світла?

Авжеж, Сокко це знав, але не поспішав казати.

І ось… ці променисті люди опинилися перед ними. Семеро крилатих юнаків були дуже схожі на Сокко. Разом з ними був чоловік, яскравіший за сонце… У нього такий лагідний погляд…

«Мабуть, це мій тато!» – подумала Неллі. Саме таким вона уявляла свого татка, якого ніколи не бачила. Дівчинка не знала, де він… Просила маму, щоб вона розповіла їй про нього, але матуся щоразу засмучувалася, так нічого і не розповівши.

Неллі не ображалась на маму, хоча не розуміла: чому у її друзів є татусі, а в неї – немає.

Цей чоловік підійшов до неї. Нахилився…Таємничо поглянув у її щирі, глибочезні очі і сказав:

– Я бачив твою мрію, Неллі! Казковою білою птахою вона прилетіла до мене.

Дівчинка слухала і не могла повірити! Невже це і є той Могутній чарівник, який знає усе про всіх на світі і може здійснити будь-яку мрію?

– Ви – Могутній чарівник? – тремтячим голосом запитала вона.

– Так! – погодився він. – Я Могутній чарівник… А це – мої крилаті помічники – Ангели, – сказав він і, всміхнувшись, додав: – Люди звуть мене по-різному: хто Небом, хто Безмежною Світлою Силою, хтось Природою, Всесвітом… А хтось – Богом.

Його погляд був ясним і глибоким, як сонячне небо. А голос! Неллі слухала б його і слухала. Він зачаровував, проникав до її ніжного серця.

– Я завжди був з тобою! Для мене не існує відстані, кордонів і меж. Коли тобі буде радісно, знай – це я… Коли тобі буде сумно і важко, ти тільки згадай… тільки поклич мене... І я підтримаю… захищу… утішу… Я завжди тебе бачу! Завжди тебе чую! І ніколи тебе не покину!

– Ніколи-ніколи? – спитала Неллі.

– Ніколи-ніколи! Хоч надалі, так явно, як зараз, ти не зможеш мене побачити. Але навіть тоді ти відчуєш, що я – з тобою.

Ці слова, мов незабутня цілюща мелодія, торкнулись її дитячого серця. Здивування змінилося радістю… А потім з'явився смуток, і в очах заблищали сльози.

– Все буде добре! Все буде добре, Неллі… – втішав її Сокко і разом з нею переживав цю омріяну радість і водночас її по-дитячому світлу, несказанну тугу – за мамою, за домом, за друзями…

– Ти скучила за домом! – зауважив її ангел-хранитель Сокко.

– Дуже скучила! – кивнула вона у відповідь, не відводячи очей від Могутнього чарівника, що здійняв над нею долоні.

– Ось і все! – сказав він. – Віднині, дівчинко, «твій двигун» працюватиме, незважаючи ні на що. Твоє серце зцілилося! – зазначив Могутній чарівник і додав: – Вертайся, Неллі… Вертайся до мами!

– Вертайся! – повторив за ним Сокко.

– Вертайся! Вертайся! Вертайся! Вертайся! Вертайся! Вертайся! Вертайся! – промовили Божі Ангели.

І Неллі здійняла свої золотаво-прозорі крила і полинула додому – до мами. Вона летіла не сама… Її проводжали Ангели. Захищена і дуже щаслива, вона поверталась!

Шлях назад пролягав крізь темну безодню… крізь загадковий зоряний простір… похмуру синь… повз сонця і місяця… І не здавався далеким. Дівчинка бачила: її золотаві крила зробились такими прозорими, що стали невидимими.

«Але ж… вони є! Вони нікуди не ділись!» – у думках промовляла вона й відчувала: її крила зміцніли і стали значно більшими.

У якусь мить Неллі збагнула, що знов опинилася в темряві – глухій, непроглядній… У тій, що раніше її трохи лякала. Та зараз вона не боялася, линула далі навіть тоді, коли побачила, що зовсім одна… Ангели ніби розтанули в повітрі… Стали невидимими – так само, як і її вірні крила.

– Ти народжена бути щасливою, Неллі! Ти – Берегиня Гармонії… Пам’ятай це! Пам’ятай! Пам’ята-а-а-й… – тихим відлунням озивалися ангели.

– Я знаю, що знаходиться вище за небо! Я знаю! Знаю! – радо відгукнулась до них маленька Берегиня Гармонії. І відчула, як у чарівному тепло-

му дзвоні скресає темрява… І стало так світло, так гарно… І вона глибоко вдихнула повітря.

– Неллі… Моя маленька Неллі! – промовила мама, почувши її глибоке дихання. Поцілувала... Пригорнула...

– Я знаю, що знаходиться вище за небо! Я знаю! – прошепотіла Неллі, відкривши свої оченята. Вона дивилася у заплакані… безмежно щасливі мамині очі і промовляла: – Мамочко… Я – з тобою! Якби ти знала, як я тебе люблю!

* * *

Життя триває! Дарує багато цікавих сонячних днів… Неллі зростає такою ж життєрадісною, доброю і відкритою дівчинкою… І, коли пішла в школу, у неї з'явилося багато нових друзів.

Але… Відтоді, як вона повернулась із загадкової подорожі Країнами неба, її життя стало яскравішим. Вона бігає швидко, як вітер, стрибає на скакалці, гуляє узгір'ям і не боїться скотитись зі свого улюбленого пагорба…

Дівчинка залюбки допомагає своїй матусі, в усьому її підтримує і завжди пам'ятає про Ангелів і Могутнього чарівника, що подарував їй життя.

13.03 – 08.04.17 р.

На завершення

Планида моєї казки

Колись у далекому моєму дитинстві мені подарували книжку.

Зовні вона була схожа на старий загальний зошит. Її пожовклі від часу сторінки прикрашали поодинокі графічні малюнки. Мій дядечко, який і подарував мені цю книжку, помітив у моїх очах розчарування і промовив:

– Це була улюблена книжка моєї доньки! Почни читати і зрозумієш.

…І я стала читати. Гортаючи сторінку за сторінкою, поринула у цікавий чарівний світ. Книга казок стала моєю улюбленою книжкою. Чорно-білі малюнки стали кольоровими – я розфарбувала їх олівцями. Дочитавши книгу до кінця, я починала читати її спочатку, щоразу відчуваючи незбориму силу добра.

Ким тільки не доводилося мені бувати у своїх яскравих дитячих фантазіях: і принцесою, і чаклункою, і лицарем, казкарем, сонечком і навіть квіткою.

Мені не сиділося вдома і я ішла в луки. Там задивлялася крізь верби на небо і слухала, як співають пташки, як шепочуться трава з вітром…

Час від часу зникаючи від усіх, я полюбляла бувати у своєму таємничому місці, що знаходилося в кінці нашого городу – в луках, біля самісінької річки, яка має красиву назву Рябинка. Протікає вона (в селі Рябина Великописарівського району на Сумщині) серед очерету, вовчків та верб.

Гамак, що сама змайструвала з волейбольної сітки, довгі роки поміж верб гойдав вітер… Я виросла… А моє таємниче місце поступово втратило свій первинний вигляд – вщент заросло очеретом, одну з верб зламав буревій… Але воно і досі вабить мене своїми теплими променями, дивним ароматом лугових квітів, веселою пташиною піснею, тихою сріблястою течією, оксамитом дозрілих вовчків і відчайдушним жаб'ячим кваканням – у незвичайні дні безтурботного, мрійливого і прекрасного – мого дитинства.

Книжка, яку ти, мій допитливий друже, тримаєш в руках, є теплим відлунням щирого, незабутнього краю, де і досі стежками, шовковими травами босоніж гуляє, леліє і все помічає моя дитяча душа.

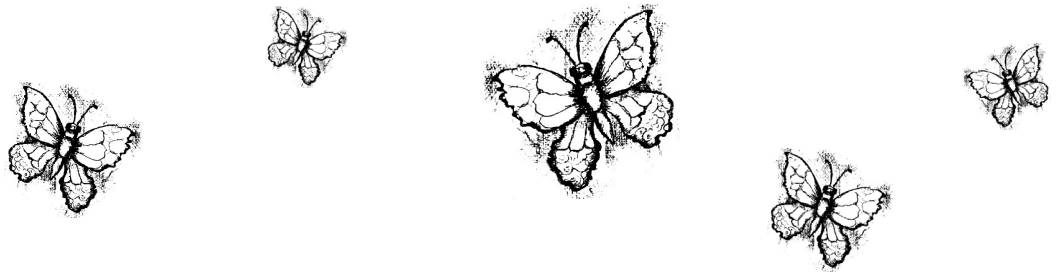

Зростай у радості і щасті!

*В бажанні стати дорослим будь дуже уважним, щоб не впустити в себе холодний вітер… Не дай згаснути сонцю, що сяє в тобі від появи на світі… Воно – твоє диво!

*День народження – день особливий, він є навіть у моїх оповідань і казок.

*Не варто соромитися своєї природної щирості, вона – діамант, дорожчий за всі діаманти.

*Серце, сповнене доброти, засвідчує те, що ти – ЛЮДИНА.

*Очі – не лише дзеркало душі, вони – сонце для тих, хто тебе любить.

*Коли тебе хтось образив, не думай про нього – згадай свою мрію.

*Не картай себе в тім, що іноді плачеш. Адже небо – таке безмежне, могутнє… і теж плаче.

*Якщо тобі сумно і ти нудьгуєш, згадай і почни робити те, що тобі найбільше подобається.

*Не переймайся маленьким зростом… Жучок-сонечко теж маленький, але ж для тебе це не причина, щоб йому не радіти.

*Не поспішай ставати дорослим – це вдається усім і назавжди.

*Ти не просто дитина для тата і мами… Ти – їхні крила! Частіше кажи їм про те, що їх любиш.

*Істинне щастя – у слові ДЯКУЮ!

*Будь щирим! З рідними, друзями та, перш за все, – сам із собою.

*Не соромся своєї любові, бережи її у своєму серці, навіть тоді, коли не відповідають взаємністю. Це – дар, що дається не всім!

*Не будь похмурим – частіше всміхайся, і тобі усміхнеться весь світ!

*Комп'ютер – це винахід для дорослих, він краде дитинство.

* Яким би цікавим не було те, що дарує комп'ютер, істинне диво – за межами монітора, це – навколишній світ.

* Чим більше ти робиш добрих вчинків, присвячуєш себе чомусь хорошому, незважаючи, виходить в тебе це вдало, чи ні, тим світлішим, мальовничішим, гарнішим стає наш Світ.

З любов'ю і великою надією
…та, що вірить у диво

Зміст

Оповідання

Веселі стежинки (збірка оповідань) 4
Їжачок 4
Медова терапія 5
Хитромудрий злодюжка 8
Одного суботнього ранку 11
Капітан Михо 12
Знахідка 16
Скоро поспіють вишні 19
Дотик казки 20

Бабуся у білому капелюсі (збірка оповідань) 22
Село Дивне 22
Пастушок 31
Мурка і її щастя 46
Руде сновидіння 49
Казкові миті дивного літа 52

Золотий світанок (збірка оповідань) 60
Лісова пригода 60
Справжнє везіння 64
Таємний гість 67
Святий Миколай 73
Килимок чебрецю 76
Тихе царство жуків 80
Горіхове чудо 82
Крилата загадка 85
Зелена мрія 87
Золото 90

Казкові історії

Щасливчик 94
Пухнастий бешкетник 96
Новорічний дарунок 100
Ліхтар і сніжинки 108
Високе призначення 114
Муха-Зеленуха 116
Серпанок Берега Щастя 120
Казка про хвалькуватого фазана 130
Шишка 133
Дружок і рояль 139

Якщо вірити в диво 141
Таємниця трьох верб 141
Істинна радість 153
Так просто – поглянути в небо 166
По той бік веселки 188
Взаємне бажання 195
Кораловий перстень 197
Чорне перо 201
Руде ластів'ятко 209
Осіння історія 216
На відстані руки 224
Стежка додому 244
Світ у глибині шафи 256
Завжди вибачайся і вибачай 276
Пізня квітка 282

Вище за небо (казка-повість) 284

Літературно-художнє видання

Олійник Галина Михайлівна

Якщо вірити в диво…

Видається в авторській редакції

ISBN 978-966-637-950-7

Формат 84х90 1/16. Ум. друк. арк. 29,75. Зам. № 20-033.

Видавництво «Факт»
Україна, 61166, м. Харків, вул. Бакуліна, 11, оф. 2-26.
+38(057)760-47-16, publish_fakt@ukr.net,
www.fakt.kh.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3172 від 22.04.2008 р.

Виготовлено у ФОП В. Є. Гудзинський
Україна, 61072, м. Харків, вул. 23-го Серпня, 27.
+38 (057) 340-52-26, fop_veg@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ХК № 269 від 23.11.2010.

Для нотаток

Для нотаток